

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

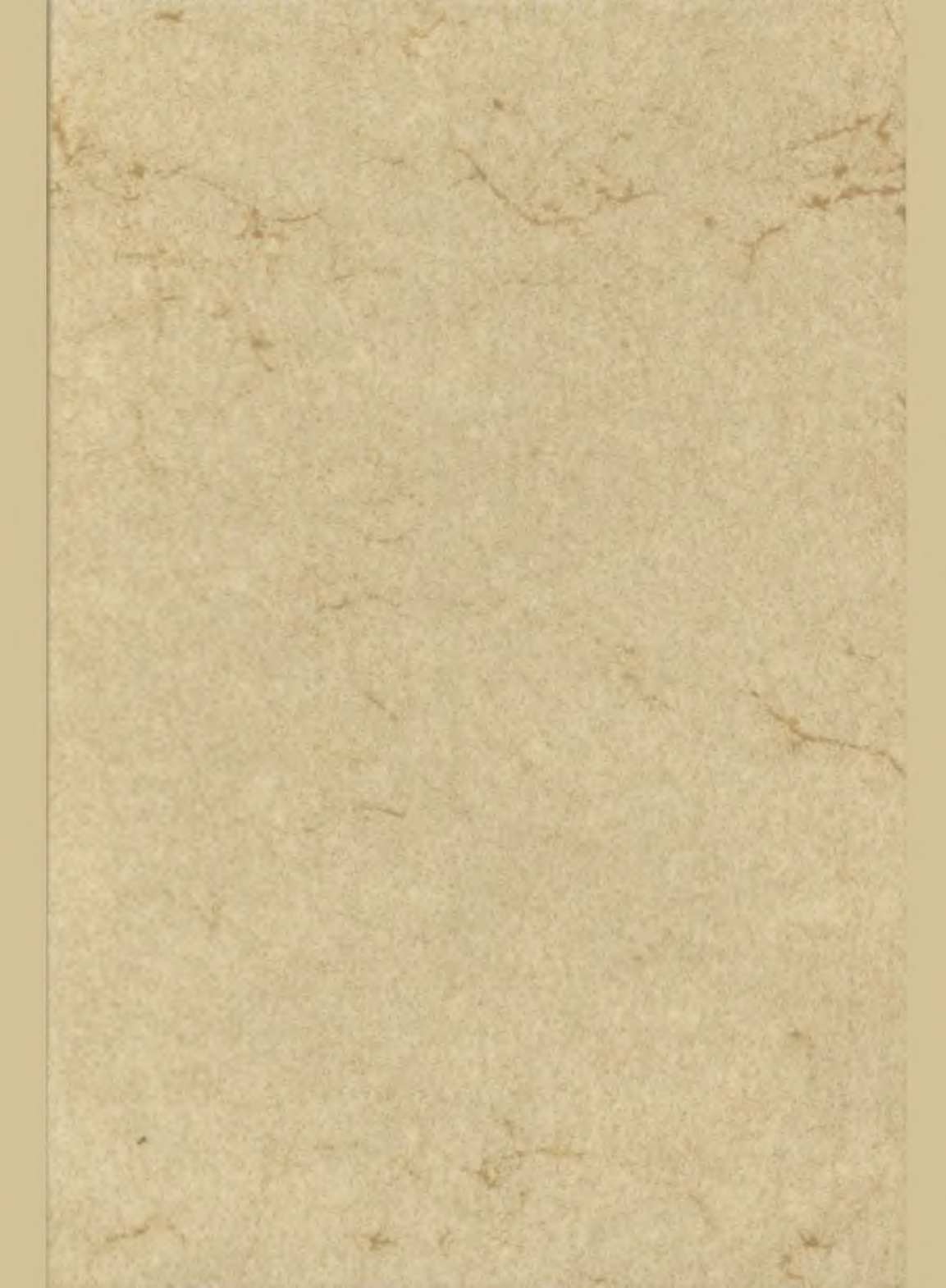
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Danmarks
Riges
Krønike

Arild Huitfeldt

Danmarks Riges Krønike

Frederik I's Historie

1597

ROSENKILDE OG BAGGER

KØBENHAVN 1977

DANMARKS RIGES KRØNIKE
er genoptrykt i fotolitografi
af Strauss & Cramer, Leutershausen,
og indbundet af Karl Schaumann, Darmstadt,
Vestryskland

Printed in Germany

Konning

Friderich - Den Før-
stis / Danmarckis / Norgis /
Wendis oc Gotthis
Konning / etc.

Histori / som Regerede fast
IX. Aar.

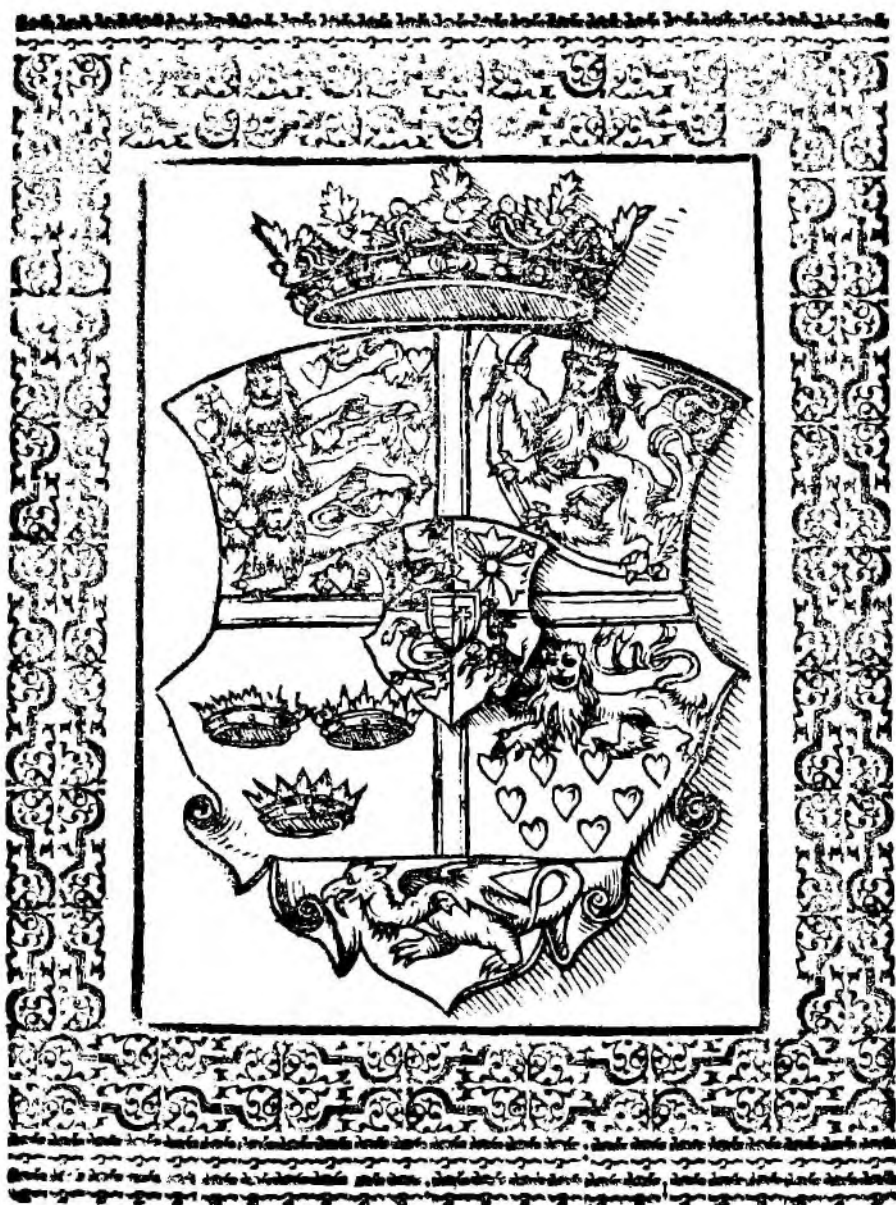
Psal:

Gud giff Kongen din Dom / Oc Kongens Søn din
Rettferdighed.
At hand Land føre dit Guld til Rettferdighed / Oc
Nædde dine Elendige.

Trodt vdi

Kjøbenhaffn / Aff Matz Vinggaard /

1527.

Stormectigste Høy-
 borne Første oc Herre / Herr Christian
 den Fjerde / med Guds Naade / Danmarks/
 Norgis / Wendis oc Gotthis Konning / Hertug vdi Sles-
 wig / Holsten / Stormarn oc Dytmerken / Grefue vdi
 Oldenborg oc Delmenhorst / &c. Min Allernaadig-
 ste Herre oc Konge / Vnsler ieg Løfte/
 Wellserde / Fred oc Benedidelse / aff
 Gud Allmechtigste til ic Løfte
 saligt Regimente.

Stormectigste / Høy-
 borne Første / Allernaadigste Herre oc Konge /
 Den tid er nu kommen / som
 vi alle / De mentge Kie-
 gens Stender / Geisligel/
 Werdzlige / Edell / W-
 Edell / Lenge haaffue Vnslit / Beaterit / oc attraadt
 effter / Som er / at vi maatte Lefue den Dag / E.
 Nant : self maatte indtrede oc forestaa sit Regi-
 mente, Det haaffuer Gud Allmechtigste nu vndt os
 giffuit oss / De skede paa den 29. Augusti sidst
 forleden / Haud lade det Bliffue vdi en Løbsaltig
 Tid oc Grundt.

Sortalen.

Der Gud kallede Eders Galtge Herre Fa:
der Kong Friderich den Anden/ Høyløfflig Jhu:
kommelse/ huis Secreteer teg wskyldig vaar vdi
Tolff Aar/ Da vaar Eders Mægt: Wmyndig
Liden oc icke vden paa Tiende Aar / Hvilket icke
er Timidt eller henditt dette Rige vdi nogen hui:
brede Aar / At Kongerne sig haffue efterlat W:
myndige efterkommere/ Oss/ oc Rigers Raadt
derforre diß Sørgeligere oc mere Vanskeligt.
Midler tiid haffuer Rigers Regimente forstan:
dit / Rigers tilforordnede Indspøde Regterings
Raadt / Com en heller sig andit burde / efter at
hoss Rigers Raadt / er Mact oc Voldt/ at neff:
ne / oc kallde en Herre oc Konge til dette fri
Wal Rige/ Oc wi icke kende nogen anden vduor:
tis Herre offuer oss.

De Alligeuall at den Regiering / som er
spødt vdi deris tiid / haffuer været god / er stede
ved Loug oc Kett/ saa at samme Regimente haff:
uer været Lideligt oc Tolligt / Loug oc Kett er
handheffuit / Fredt / Enighedt oc Endrectighed
er beholden baade Indenlandts oc met Vden:
diske / At wi icke haffue Gud nocksom at Betacke
for huis wellstandt wi haffue siddit vdi / Fri for
Oprør oc vduortis Fiender / Saa haffue lige:
uall Vndersaatterne / wi selff/ oc de/ fast lengre
bedent

hedenseet oc forlangit effter en Høhre / oc aff
 den selff samme at maatte Regleris / Icke ved no-
 gen anden / Som til Rigt vaar Keist oc Kaart /
 der maect oc Myndighed fullde. Vdi Eders
 Naadis Vmyndige Aar haaffuer aff Regierin-
 gen megit maatte effterladis oc forskaaents / som
 tuden ick gaff eller taallde / paa det skarpiste at
 Sæge oc Rammme / paa det / Fredt oc Endrectig-
 hede maatte beholdis vnder oss / Thi som Eders
 Maytt: vell kand tencke / er det Vanskeligt / Lige
 Solck / at Regleris aff deris Lige / oc kand ick
 ske vden ved Lempe / Middel oc Gøne. Eerde-
 lis haaffue wi forlengt aff Eders Maytt: selff
 at motte Regieris / for den farhaabning skyld wi
 haaffue om Eders Maytt: at skulle efftersølge sine
 Vofflige Forældris Regimente oc Fodspor / som wi
 tilforn haaffue forspøgt oc smagte / De vill ieg her-
 met Ønske Eders Maytt: Vncke / Benedidelsse oc
 Velsignelsse aff Gud Allmeectigste / til samme E-
 ders Naadis ny begynte Regimente / At Eders
 Maytt: det Christeligen / Gudsfrøcteligen / Mils-
 deligen oc Fredsommeligen maa føre oc forestaa /
 Gud til Loff oc Ære / oc begge disse Riger oc Føro-
 fendomme til Vistand / oc gode Loug oc Rett til
 Bestørckelsse / Sattige Fortrengde Mennisker til
 Rouffel / oc menige Vndersaatter til Roe oc Lisse /

Fortalen.

Saadan Ecksalighed forhaabts wi oss wijsel-
 gen at timis oc vederfaris aff Eder/ Som er fødte
 aff Saadanne gode Forældre/ huor aff alt gaat
 Bør at Electe. Eders Naade Gattis inted paa
 Gassuer/ eller dyder/ som hører til *Regimente*,
Indfødt godhed/ Fornuist/ Forstand/ Mandom/
Møde/ Arbejde/ Gessellighed/ Forsuegenhed oc
andre saadanne dyder/ huilcke ieg ick alle vill
Opregne/ at ick skall siunis/ Jeg smigrer/ Saa
 haaffuer Eders Maytt: ocsaa tagit sig vdi daglig
 Reglering oc Embede/ som er vdi Hoffmesters oc
 Gantzlers Bestilling/ de Personer/ huilcke wi
 oc alle met Eders Mants: der til haaffue actit
 verdt oc tienlige/ Som er til Hoffmester Erllig oc
 Veibyrdig Christoffer Walckendorff til Glorup/
 der vdi lang. tiid haaffuer tient Eders Salige
 Herrefader for Rentemester/ vdi Offuerste Be-
 falling oc Verdighed/ Huilcken aff hans Begaff-
 uede Forstandt/ Store forfarenhed aff Alar oc
 Brug best veed alt dette Rigis Wilckor oc Leylig-
 hed/ De for Gantzler Vellbyrdig Christiam
 Friis til Borrebh/ Huilcken i lige maade aff Gud
 met Høn Forstandt oc andre Gassuer er oplyst/
 som hand met Boglige Kunstier/ Vandring vdi
 fremmede Land/ Tieniste vdi Gantzeliet oc andre
 Embede/ hand haaffuer betient/ saaledis haaffuer
For

Fortalen.

Fordgt oc formert/ Saa wi forhaabis at Eders
 Mayt: baade dennoem oc eff andre aff Naadit/
 som Eders Mayt: veil ville / gierne skal ville
 høre / følge/ oc effter deris oc vort Naadi Eders
 Regiering / oc effter Eders Mayt: Kiære Saa-
 lige Herrefaders / oc andre Fremfædre Vofflige
 Kongers Godspor anstille oc føre / Oc veed ieg
 Eders Mayt: met ingen anden *praesent* eller For-
 øring til Eders Naadis Indtredelse vdi Regi-
 mentit at kunde Forære oc Begaffue / end met
 denne lilde Histori/ som ieg hassuer Sammendrag-
 git om Kong Friderich den 1. Eders Naadis For-
 faders Fader / Huilken hassuer verit en Frem/
 Mild / Sactmedig oc Velligførendis Herre oc
 Konge/ at Eders Mayt: læsendis hans Histo-
 ri / skal bliffue optend at følge hans Vofflige Sed-
 spor vdi sin Regiering. Oc endog denne Histori
 met megit mere kand forbedris / Erdeus vdi
 huis/ paa Kong Christens vegne er handlit/ der
 hand vor vndulgt Rigerne/ huilket alt findis til
 Gottorpe ibland Eders Naadis oc Førsiernis
 felikhsbreffue/ huor det er bleffuen/ der Kong Fre-
 derich Døde / som hand oc mezt holt Huus vdi
 Førsiendomene/ Saa hassuer ieg dog icke der eff-
 ter kunde fortøffue / men brugt til denne Histori
 huad ieg selff hassuer samlit / som Gud veed icke
vden

Fortalen.

uden stor besuering/ Vlendis met mit forretagne
Arbede/ oc gierne ladendis en andruden Loff oc
smage/dette mit Arbedt at forbedre/ Waare oc
vel gaat/ At de aff Adel oc andre/ som hassde no:
gen saadanne Documenter, som kunde tiene til
vore Historier at skriffue / Vilde dennom vdi tide
oc beheimmen lade fremkomme / Heidst effter at
de see Soldt er til / som hassue løst oc villie den:
nom at skriffue / heller end de aff skimmuel oc null
skulle forpdis. Den Allmechtigste gode Gud/ aff
hulcken alle Sprækker / Herrer oc Konger Regie:
re / hand Begassue Eders Nant: met sin Naad
oc Naade till it Christeligt / Fredeligt / Encksa:
ligt Regimente effter allis vor Onske oc begie:
ring/ Hand være hoff Eders Nant: saa at Re:
giere som det sig bør / De oss at høre oc Følge/ E:
ders Nant: Gud her met Befallit / oc mig vdi
Eders Nant: gunst oc Naade / *Adum* Kipben
haffn 1. Septembris. Anno 1596.

Eders Malets:

Vnderdanige
tro Tientere

Arrid Hultfeldt.

Hertug Friderich

I.

Dertug Friderich aff Holsten/ siden
Konge vdi Danmark effter Kong Chris-
ten den Anden / huilcken der forlod Ri-
gerne / er fødte Aar 1471. Tisdagen for Hertug Friderich
sich fødte.
vor Frue Jødsels dag / aff Kong Chris-
tiern den første aff Oldenborg / oc Dronning Dorethe.
Hand vaar voj. Aar yngre end hans Herre Broder Kong
Hans/ som fødte Aar 1455.

Effter hans Herre Fader vaar begraffuen/ som vaar
Aar 1482. da tog hans Fru Moder hannom med sig til
Kallunborg/ som med Samsp vaar hendis Liffgedind /
huor hand bleff optuctit oc opfødt/ Thi hand icke heller vel
paa de tider / oc for hans ringe Alder skyld / haffde kundit
vnduerit Moderens hielp oc forsørge / huilcken dog diff
foruden vaar hannom altid mere tilnegen / som den sidste
fødde aff Naturen / end Kong Hans / Som Moderlig
Sind oc Hierte er mere tilbøyligt de smerste / end de
eldste Børn.

Nogit der effter/ er det Holstische oc Sleswigsche
Raad/ hemmelig omgangen med/ at hendis Naade skulde
indsøre hannom vdi Jørstedommene / der vilde de hylde
oc vduelle hannom for deris Herre/ Oc dette aff saadant
Betænkende / at Kong Christen hans Herre Fader / paa
sit yderste skal haffue forordnit / At effterdi den Eldste
hans Søn / som nu vaar hylbt til 3 Kongeriger/ Dan-
mark/ Suerig oc Norge/ oc rigelige forset/ da vilde hand
at den Yngste Friderich/ skulde beholde Jørstedommene/
Sleswig/ Holsten allene vbeschorit.

Anslag at Hertug
Friderich
skulde beholde
de begge Jørstedommene.

For det Andie / formente de dennom det med rette
at mæ gipre / Thi Kong Christen skal haffue giffuit den
nom

nom vdi Førstedommene it Priuilegium, oc en Frihed / at de haffde vdualt hannom / icke fordi hand vaar hyldie til Danmarks Konge/ men aff fri Val/ oc villie / Och samme Frihed at skulle bliffue dennom oc deris Effterskommere her effter wforkrenckit Huilckit Priuilegium er Daterit vdi hans Indtagelse til Rigerne til Riisl 1460. Fredagen for Palmarum. Men Kong Christen gjorde aldrig nogit Schriffteligt Testamente, som Kong Fredes rich vdi hans obne Bress/ paa Tryck vdgangne/ Stridschriffier imod Kong Christen/ som Peter Suaffue Componerit, det icke heller benectet/ Men siger det ellers hans Herre Faders sidste Vilie at haffue verit / som hans Fru Moder oc flere skal vere beuist/ Oc den brug met Testamenter oc ens sidste Vilie at holdis i Danmark / at den vndertiden schriffuis / vndertiden icke.

Kong Hans er
der imod / at
begge Første-
dommene skal
bliffue hans
Broders alle
re.

Der hans Herre Broder Kong Hans formerckte / saadanne Anslag at vere forhende / At hans Herre Broder allene skulde hyldis til Førstedommene / oc sig der vdi inden merckeligen at skulde komme til brast haffuer hand samlit hans Raad / oc iligen met dennom er dragen til Glensborrig/ saadant at forhindre. Der haffuer hand først giffuit tilkiende/ at hues Rettiighed hand haffde til de Riger Danmark Suerig oc Norge/ at vere scked aff fri Val/ som de Riger oc ere Valriger/ icke Arffueriger/ oc Rigers Forbund oc Forbinding at indeholde / icke en Konge stedse at skulde vere oc bliffue offuer alle 3 Riger. Hues Gud nu vilde tilfene hannom flere Børn/ Mandes Personer/ da vaare de forfaaet der vdinden/ at Førstedommene skulde bliffue en seer. Meente oc/ at effterdi hans Herre Fader haffde liget sig de Skawenborgske Gressuers Riet oc Rettiighed til/ vdi det Gressueffskaff Holsten/

Holsten/ for 80. Tusind Gylden/ huilcken Gield vaar betalt baade med Rigerss Penge/ saa vel som aff Førsterdommene: Da burde hannom oc hans Vørn/ hans Anpart der vdi.

For det Andit/da burde disse Læn/Sleswig/Holsten/ ick at skiffis / anderledis end som de andre Arffue læn/ vdi det Rømercke Rige / huor den ene Broder er saa nær som den anden. Oc til det Holster Priuilegium aff hans Herre Fader vdgiffuen / suarede hand / At Landskaffuit haffde maect at velle sig en Regerings Herre/ ick en Arffue Herre/ huor imod hand protesterede, At om de det deris Priuilegi anderledis vilde vdtie / vaar det imod all Rømercke Riges Læns Arffue Ket. Huad det Førstedomme Sleswig vaar angrønde/som er ic Læn her aff Rigit/ der til suarede hand / Rigerss Raad vdi Danmark ingen beuilling eller samtycke at haffue stedt til samme Kong Christens den I. Priuilegium Landskaffuit giffuen / Oc denom saa vel at raade for det Førstedomme Sleswig/ som for en Herre oc Konge at vduelle sig til Rigit.

Omstier effter lang Disputatz, formercke hans Fru Moder (en forstandig Quinde) oc de Holstijffe Herrer / Kong Hansis Sønner oc Arffuinge / huor anderledis skulde skiffis/ at ske for kaart/ oc aff saadan deris faarege/ at kunde i fremtiden opuore større vbestand. Thi bleff da beuillgit / at Førstedommene Sleswig oc Holsten skulde skiffis / som andre Læn vdi det Rømercke Rige / vdi tho lige Parter/ imellom begge Brødre / oc Indkomsten leggis oc lignis.

Begge Sønner
dortil disse
tis vdi tho
dele.

Huad det Rige Norge er anlangendis / som vdi for-
dum tid vaar ic Arffue rige/ da skulde beggis deris Ket oc

Om Norge

A ij

Kettig

Kettighed vere huer beholden faare / midler tid skulde de begge bruge Norgis Titel.

Her forunder mig storlige / at Danmarkis Raad paa den tid haffuer villit tilstede / at det Jørstedomme Sleswig skulde komme til skiffte / oc icke igien forenis oc samlis met Rigit. Vdi forbum tid / vaar det Jørstedomme Sleswig it serdelis Læn / huor met Kongernis Børn forlæntis her aff Rigit / ad gratiam eller ad vitam. Da vaare Hertugerne aff Sleswig / it Ledemod met Bisperne oc Adelen vdi Rogens Raad / paa Herredag met Kongen at sidde Ketterting. Deris Vndersaatte vdi Jørstedommit Sleswig / søgte Vrne Lands ting / siden Herrerne / fra dennom skede Appellatz her ind for Kongen oc Raadit / saa vel offuer Herrerne som Vndersaattene / som vi formercke aff gamle Historier oc Bressue. Saaledis er huldit oc henstandit vdi lang tid / indtil fornessnde Jørstedom Sleswig bleff bort forlænt paa Arffuing effter Arffuing. Den sidste Forlæning skede aff Dronning Margrete oc Kong Oluff / paa Hertug Gerot aff Holsten / hucs Stamme vaar vde vdi Adolpho den sidste. De vaar megit gtort der til / aff Kong Erich aff Pommern / oc Dronning Margrete / at de vilde forenit oc samlit Jørstedommit igien til Rigit / huilckit kaastede megit Blod paa begge sider / men de kunde aldrig bringit eller sprie der hen / huilckit nu lettelig haffde kunde skeet vden all Suerdslag. Om Norge vaar fast mere feelsomt at det nu skulde skiffis som it Arffuerige / siden det er incorporert met Danmark. Paa den tid bleff saaledis skiffte. Kong Hans siel Synderborrig / Nørborrig / Alst / Kendersborg / Haseldorff / Hanrow / Femern / Abenraa / Hertug Friderich siel Gottorp / Sønder / Hadersleff /

Kong Hans
Part.

Hertug Friderich
siels part

Hadersleff / Thyle / Stenborg / Trittow / Oldenborg /
Pigne / Rijsl.

Der samme Skiffte skede / skal Hertug Friderich verit
paa hans Elluffte Aar / vnder hans Broders Kong Hans
sis Vericmaal / Dog vaar hans Fru Moder oc flere aff
det Holstische Raad tilforordnede / paa den unge Herris
vegne / at haffue der med it tilbørlige Indseende. Hans
Fru Moder handlede siden med Kong Hans / at hand
gaff hans Herre Broder den Dns Land ind / som heder
Strand / om hand vdi nogen maade paa Skiffte kunde
verit forfangen / paa det dijs større Enighed kunde bliffue
vnder begge Bødre.

Strand beuile
gis Hertug
Friderich for
laadis

Anno 1482. Mondagen effter Martini til Rijsl / er
holden en Landdag om Regeringen. Da bleff baade
Kong Hans oc Hertug Friderich samtpakte for Regeren-
dis Herrer vdi Sørstedommene / dog Kong Hans at faa
restaa Regeringen / til hans Herre Broder kom til hans
myndige Aar / Oc for den Aarsag / bleffue de baade vd-
ualde / om den ene icke toge ret aff sted / at Indbyggerne
da kunde haffue tilfluct til den anden.

Begge Bødre
vduellis til
Regerings
Herr.

Forbemelte Hertug Friderich er siden den tid holt til
Schole / saa vel som tilforn / oc forsørgit med Luctemes-
ter / først hos hans Fru Moder / siden forsendt vden Lands
til Colne at studere / som er it Sørsteligt Herrestiff / huor
Kong Hans haffde forhandlit hannom it Canicke Døm-
me til. Oc effter hand haffde nogen tid lang verit der /
huiffkede hannom nogle hans Tienere vdi Bre (hans Fru
Moder skal oc der om haffue giort hannom atuarsel) At
hans Herre Broder actede at giore en Cristlig Mand aff
hannom / oc i saa maade at drage hans Arffuedel aff
Sørstedommene vnder sig / Huorfor forbemelte Hertug

Hertug Friderich
bliffuer
Canick til Col-
ne / oc Raderet
samme sted.

Hertug Frederich
offuer
giffuer
Boggen.

Frederich/ der hand vaar kommen til stiels Alder / offuer
gaff hand Bogen/ Relignerede hans Caniske Dømme/
begaff sig saa/ hans Herre Broder wbcuist / vdi Førstes
dommene/ oc antog selff hans Fæderne Arff. Dog haff
de hand icke synderlig lyst til Bogen / men vaar ellers en
from/mild Første oc Herre. Aar 1490. Onsdagen effter
Laurentii til Gottorp / glordis imellom begge Brødre
saadant it Bress.

Begge Brødre
forscriffue den
nom til ind
byrdis hielp.

Wi Hans met Guds Naade/ Danmarks/ Norgis
Vendis oc Gottis Konning &c. Oc wi Friderich Her
tug til Sleswig/ Holsten &c. Gifre alle vitterligt / oc
bekiende her met for oss oc vore Arffuinge. At effter som
wi haffue skiftt oss imellom vore Lande/ Sleswig, Hol
sten/ Stormarn/ met Naad oc Forsæt vnder oss lige/ vdi
tho parter / at de saa skulle bliffue oss oc vore Arffuinge/
arffueligen / Huorfor wi forneffnde vore Lande til Leilige
hed/ indbyrdis hielp aff begge sider/ lige som Arffue Før
ster egner oc bpr/loffue oc tilfige at ingen aff oss paa enten
aff siderne/ vdi fremtiden met andre Førster/ Herrer /
Land/ Stæder/ vdi nogen maade skulle gifre Forbund /
vden met begge Parternis beuilling / Oc om nogen gif
der nogit imod &c. met mere som effterfølger vdi Bress
uit. Datum Gottorp Aar Christi 1490. Onsdagen
effter Laurentii vnder vore Indsegle.

Affsald gjort
imellom beg
ge Brødre.

Aar 1490. til Synderborrig/ Søndagen post
Ægidii Abbatis, er der gjort it Affsald imellom Kong
Hans oc Hertug Frederich/ lydendis: Wi Frederich mee
Guds Naade/ Arffuing til Norge/ Hertug vdi Sleswig/
Holsten/ Stormaren/ oc Dnemerken/ Gressue vdi Ol
denborg oc Delmenhorst. Gifre vitterligt for alle/ oc
tilskaar / At siden den Stormeetige Hoppbaarne Første/
Herr

Herr Johan Danmarks / Norgis / Wendis oc Gottis
 Konning / vor kiere Herre Broder / nu vdi nogle Aar off-
 uer de Lande / Sleswig / Holsten / Stormarn / haffuer
 verit vor Verie oc Indtagere / oc paa vore vegne / vdi for-
 beneffnde Hertugdomme / aff Slot / Læn / Ampter / Told-
 steder / Byer / optagit Renten oc Indkomsten. Da haff-
 uer hans Maieft. nu giort off it klart oc offentlig Regens-
 skaff / for all Indtegt / som hans Maieft. paa vore vegne
 haffuer annamit oc oppebaarit / fra den tid hand først
 annamede samme Land / Sleswig / Holsten / Stormarn /
 oc indtil dette Breffs Datum, Huorfor wi quit lader hans
 nom oc hans Arffuinge / for off oc vore Arffuinge / for
 forneffnde Oppebyrd / oc for all Tiltale / som der effter
 kand komme / Oc tade hannom for god Betalning.
 Actum Synderborrig / vt supra.

Vdi dette Breff schreff sig Hertug Frederich først/
 Arffuing til Norge.

Forbemelte Hertug Frederich holt it ringe Hoff / dog
 tarffueligt oc got / Hand stillede sig venlig / from / god /
 mild / oc omgengelig imed hans Vndersaatte oc gode
 Vriend / huor offuer hand vjide vaar berømt / prisit / oc
 vant deris Vndist.

Aar 1500. den 13. Februarii fiede det Slag vdi
 Dytmerfken / huor mange aff den Danske / Holstiske / oc
 Tydske Adel / sampt den store Garde / som Juncker Jør-
 gen Slens førde (det er Forsamling aff Landsknechte)
 sette Liffuit til. Vdi huilckit ærende / som vdi en fellis
 sag (thi Dytmerfken vdi Keyser Frederichs Breff / er met
 Holsten / Stormarn / giort oc foreent vdi it corpus oc
 Førstedomme) hand met hans Herre Broder gjorde it /
 til vinding oc tabst / som vdi Kong Hansis Historie videre
 er formelt.

Slag vdi Dyt-
 merfken.

er formelt. Vdi samme Aar annammede hand det Jørg
stedsmme Holsten til Een / aff Diderich Arndes Bispe til
Lybeck / vnder oben Himmel til Kijsl.

Halffdelen
Norge tilbin
dis Hertug
Frederich met
vilkaar.

Aar 1502. Bleff Hertug Frederich fordrit aff hans
Broder Kong Hans / at vilde staa halff Omkaast met
hannom / at indtage Norge igien / Huilcket formedelst
Herr Sturis Practicering / vaar hannom oprørt oc fra
falden / paa Bahus nær / siden hand fick det Affbrect vdi
Dytmersken / da vilde Kong Hans forunt hannom halff
delen aff Norge. Men Hertug Frederich veirede sig der
vdi / met mindre hans Herre Broder vilde dele met hans
nom / hues Indkomst som hand vdi 8. Aar haaffde haafft
oc nyt aff Norge / siden deris Herre Fader døde. Oc der
hand det icke vilde beuilge / fordi hand oc allene dijs midler
tid haaffde giort stor Omkaastning Norge at forsuare /
imod Herr Knud Alsen / oc de Suencke / Derfor da bleff
Kong Hans forarsagit / at sende sin Søn Hertug Chri
stlern der op / huilcken siden bracte samme Rige til hørsoms
hed oc lydighed / paa Rigens Omkaast / oc foriagede de
Suencke der aff / oc de Opsettiske / Oc siden lod hand sin
Søn Christiern hylbis til Konge sammesteds.

Hertug Frederich
giffte
Ag.

Vdi dette Aar bleff Kong Hansis Daatter Elizabeth
eroloffuit Churførst Joachim aff Brandenburg. Sam
me tid bleff Anna / Churførst Joachims Søster / eroloff
uit Hertug Frederich aff Holsten / hun vaar Moder til
Christianum III. oc Dorrithe som fick Hertug Albret
aff Pryn.

All den stund Kong Hans leffuede / da forligtis hand
oc hans Herre Broder venlige oc vel / Dog anckede Her
tug Frederich der paa / at den Part Kongen haaffde sangit
vdi Jørstedommene / skulde verit bedre end hans.

Aar

Hertug Friderich.

9.

Aar 1503. loffuede Hertug Friderich / Bispen aff
 Lybke / Bispen aff Sleswig / oc flere hans Raad oc Adel/
 for Kong Hans til de Lybke / for 30000. Wylden / vdi
 den Summa Penninge / som vaar So. Tusinde Wylden/
 Kong Hans skulde giffue de Lybke / baade vdi nogen hans
 Fæderne gielt at betale / Saa oc for hues Skade dennom
 vaar skeed vdi Spen aff hans vdliggere / Effter som
 Raimundus Cardinalis Bisp Jens Anderssen aff Otten-
 se / oc flere hans til forordnede det haffde beslutit / Oc sæt-
 te Hertug Friderich dennom Trittow til vnderpant / mel
 den beskeed / de Lybke skulde beholde Trittow / indtil de
 finge deris Penninge / men naar de ick vilde nøyes mel
 forneffnde Pant / Men endelig vilde haffue deris Pennin-
 ge / da skulde de gode Wend indholde ick Hertugen. Denu-
 ne Summa bleff Hertugen betalt aff Kong Hans oc
 Kong Christiern den 2. langsommelige paa vs. Tusinde
 Mark nar.

Kong Friderich
 sich loffuede
 for Kong
 Hans til de
 Lybke.

Aar 1513. Døde Kong Hans da vaar Hertug Fri-
 derich 34. Aar gammel. Vdi samme Aar er Hertug
 Friderich oc Kong Christiern hans Brodersøn / mpt til
 Glensborrig / huor de samptligen aff den Holstische Adel
 ere hylbit / Oc Vndersaaterne deris Privilegier oc frihes
 der ere dennom Confirmerit.

Kong Hans
 Døde.

Aar 1520. Storde Hertug Friderich hans Bro-
 dersøn Kong Christiern / allchaande befordring vdi den
 Suenfke Krig / aff Ryter oc Knechte / Men de bleffue ilde
 betalde for den tieniste de beuiste hannom vdi Suerrige/
 ic heelt Aar omkring. For dennz skade skyld som Hertug
 Friderichs Sold haffde lide vdi Suerrige / tilregnede hand
 hans Brodersøn Kong Christen en stor omkjaestning eff-
 ter hans optegnede Registris lydelse / Men en part vaar
 hand

Hertug Friderich
 sich hielper
 Kong Christen
 vdi Suerrige
 med Sold.

hand plicetig aff det Førstedomme som it læn mee ratte/
huor om de dog senisten bleffue forligte til Boreholm/ som
vdi den fordrag er indførdt.

Kong Christ-
ian den 1. for-
huerffuer Key-
serens Brevf/
at Holsten skal
tagis til Læn
aff hannom.

Hertug Frider-
ich forstreff-
tis her ind.

Hertug Frider-
ich veger sig
vdi at anam-
me Læne Hol-
sten til Læn
aff hans Bro-
der Køn.

Aar 1527. Er Kong Christiern dragen med it rine
ge følge til Kysers Carl den 5. vdi Nederlandene/ oc Erke-
herzog Ferdinandum hans Brodre oc Suogre. Da
haffuer Kong Christiern samme tid forhuersuit oc vdi-
bract it Privilegium, Lydendis vdi den Mæning at fordi
Bispen aff Lybcke vdi mange Aar haffde forschmitt / oc
ick tagit sig Lænskaiff aff Romiske Kysere/ Paa det Her-
tugdomme Holsten at forlæne/ da skulde Bisperne haffue
fortabt den deris Rettighed / Oc Kong Christen oc hans
Efterkommere / her effter at haffue fuld mact at forlæne
forneffnde Førstedomme/ til de Herrer aff Holsten paa
Kysersens vegne/Vice sub delegatoria. Det er effter Læns
vijs. Nogit der effter forstreff Kong Christen sin Far-
broder indtil Kolding/ Lige som hand haffde haffte wiclige
Erinde at tale mee hannom / oc der hand er ankommen/
haffuer Kong Christen vnder it Erligt skin/ Sin Farbro-
der ladit indforere oc vdi Herberge bestille/ Paa Slottet/
men hans Hoffsinder oc Tienere lod hand vdi Byen ind-
legge. Om dagen der effter saarehole hand hannom/ at
hand skulde tage begge Førstedommene til Læn aff sig/
Det ene paa Kysersens vegne/aff det Romiske Rige effter
forneffnde Privilegie, Det andet som it Læn her aff Rigit.
Oc endog Hertug Friderich ick synderlig vegrede sig vdi
at anamme det Hertugdomme Elesswig / Som vden al
tuiffel hører til Rigit/ Saa besant hand sig dog besuerit at
anamme det Hertugdomme Holsten. Thi hand sagde
sig det engang til Kijl at haffue anamit vdaß Bispen aff
Lybcke / Saa vel som de haade/ ved en aff de Paauscher.
Wicente

Meente oc Kong Christen der met / at ville giøre Holsten til et Læn her aff Rigit/ Oc denne Sag Keyseren icke ret faare spød at vere. Huor imod Kong Christen meente det vaar hannom Rømmeligere at anamme samme Læn aff sig/ som en høyre/ end aff en nedrigere Person / som vaar Bispen.

Om Natten lod Kong Christen reyse en Galge paa Torffue tuert offuer fra de Holster deris Loszement/ At hand vilde tage dennom en fryet ind / hues de icke giorde som hand vilde. Men Hertug Friderich vaar Begierendis / at hand denne sag maatte tage vdi Betenkende / At offueruene met hans raad / Saa oc fordi intet heller saa hasteligen nu kunde tilgaa met samme Læns vndfangelse/ effier hand wbetenckt om denne sag vaar did dragen. Der effier begyntis jo mere oc mere wuillie at voxe begge Her- rer imellom. Først fortrød det Hertugen / at hand icke fik sin betalning igien til gode rede/ som hand oc hans gode Mend manide / haffde vblagt til de Lybske / huorfaare Trittow stod til vnderpant/ som vaar enda xj. Tusinde Mart Lybske / Men maatte da tage nogit / da nogit vdi Summen/ aff de 30. Tusind Daler. For det andet for- trød hannom ocsaa at Kong Christen sad inde allene met Norge/ huilckit hand formeente it Arffue Rige at vere.

Marfag til os
uillge vnder
begge Herrer.

For det tredie/ formente hand Kong Hans/ icke vdi deris Fæderne Skifte Keiserdelige at haffue Skifte met hannom/ men hans part den verste.

For det fjerde/ skal det firdom haffue verit wanlige her vdi Rigit / at Kongernis Børn / vndertiden findis at vere afflagd met Samsø/ Langeland / Falster/ Halland/ oc icke hand nogetledis er vorden forförgit.

For det femte/ da skal der være betalt aff vnderfaas

terne vdi begge førstedomme/ ved 2. hundred Tusind gyl-
den 2. gylden aff huer plou til at betale Kong Christens
den 1. gield met. Oc formeente hand at hannom burde
det 1. tusind mark tilbage / Thi de vdi Førstedommene
intet burde at besueris met Rigens gield at betale. Kong
Christen der imod formeente den gield at vere her kommen
for den Ret oc Rettighed skyld som Gressue Christen den
første aff Oldenborg haffde kjøbt sig til aff Gressue Adol-
pho, vdi Førstedommene / oc derfor aff Førstedommene
met rette fordris/ oc vdlagd. Denne grille sad dennom
begge vdi Hoffuit paa de tider / Men er siden vdbroet.

Aar 1522. Da nu Gustaff Erickssen/ oc fast gants-
ke Suerrige haffde sat dennom op imod Kong Christen/
for det slemme Word oc Tyranny hand der haffde begans-
git/som vdi hans Historie er sagt / vndertagendis Stock-
holm/ Calmer/WesterAass/oc nogle flere Slot/som hand
end da inde haffde/huilete hand lod vdsætte oc spise effter
haanden / aff Gottland oc her aff Danmark / met fersk
Gold proviant oc Besætning/ Da lod Kong Christen den
2. sig vdi lige maade de Lybske/ oc Wendiske Stæder paa
halsen / oc saare tog en ny Krig imod dennom / Før den
anden vaar stild / vden nød oc trang / alleniste aff had oc
Affuind/ oc for at de vdi forledne Aaringer haffde seglet
paa Suerrige / veris hannom imod / giort dennom tilspør
oc vndsætning/ huorfor hand lod forbiude at ingen vare
skulde spørre aff Rigit/ Korn/ Ørne/ Heste/ Men vilde at
alle vare skulde spørre til de indlendiske Rigsstæder/Saa at
til Rigsbnehaffn skulde haffue veris holdit it nederlaug / el-
ler en Stappel / oc tænkte vdi saa maade at fortrenge
Stæderne. Vdi lige maade vilde hand formene dennom
tilspør paa Suerrige/ Fordi at allting icke endnu samme-
steds

Kong Christen
den 2. ind-
lader sig vdi
ny Krig.

steds vaar Kølige/ imod hues tilfagn hand dennom giort
haffde/ at naar hand bleff Kronit der / skulde deris handel
oc vandel vere dennom fri for. Der offuer bleffue deris
Skib aff hans vdliggere alleuegne paatagne. Huorfor
de Lybske saae dennom om hielp oc foruante/ serdelis bleff
Hertug Friderich oc de Lybske giort it forbund imellom/at
vdi huad Krig oc Zeide som de Lybske oc Danmarck imel-
lom kom/ da skulde de Holster sidde stille/ oc huercken skul-
de de/ de Holster/ eller de dennom igen besfæde.

3ste for-
bunt imellom
Hertug Friderich
oc de Lybs-
ke.

Der Kong Christen saadant formerette tendte hand
at forlige sig hans Farbroder/ Oc atskille de Holster oc de
Lybske ad. Huorfor hand forskreff Hertug Friderich at
hand vilde møde hannom til Stenderbo/ der haffde hand
at tale met hannom/ om merkelige sager / dennom begge
vaar anrørendis. Den tid Dagen vaar kommen de skul-
de møde / er Kongen ankommen vebnit oc berust / Men
Hertugen er kommen met nogen Rudsker oc nogen Yacht
klipper. Hand gic saa offuer Aaen/ ind i Kongens Lo-
sement/huor Kongen effter Helsen paa begge sider / gaff
tilkiende hand haffde merkelige ærinde at tale met hans
nom oc Landskaffuit som maet paa laa / Oc da Hertugen
det fornam/ suarede hand / hues der vaar nogit at tale/
som Landskaffuit vaar anlangendis / da skulde de vere der
hos. Huorfor hand bad Kongen vilde haffue hannom
vndskyldit/ hand icke kunde suare der til. Den plax til
Stenderbo/ vaar oc ungelegen til nogit Møde / oc hand
met hannom vilde forskriffue Landskaffuit at møde til Le-
uenhø/ strax met det første/ til en beneffndt dag. Huilcke
aff dennom bleff vedragit / Oc der met forruchte de fra
huer andre. Kongen lod hannom icke heller forstaa paa
den tid/ huorfor det møde vaar berammit.

Den Holster Adel bleff tilsinds at møde til Leuenhø
berust/ Lige som de Danske til Stenderbo/de lode om Aff-
reenen tilforne forspende om de Danske komme berust / da
fands de begge at vere Vebnit. De Holster Raadde
Hertugen at bliffue paa Kilerhuuss/ De vndskyldte sig for
hans suaghed/ men at sende hans Søn Christianum for
sig / Fordi at begleredis nogit vdlideligt eller besuerligt
aff hannom/ haffde de i skien det at affsla aldelis / eller at
optage til at beraadsla met Hertugen selff. De saa fremt
som Kongen vilde selff til Rijs at tale met Hertugen / da
kunde saadant vdfais icke at kunde skee / Thi de Holster
haffde tazit Herberge tilfor / oc skulde icke gierne ville
rømme deris Herberge. Huilket oc vaar sant / Thi de
Holster haffde der forbundit deris grimer ved Krubben de
dro aff Rijs / som Doctor Dittloff Reuentloff Cansler/
sig siden offentlig lod forliude/at om det skede / Torde der
aff komme it Perlamente. Da de nu komme til møde
sammen ved Leuenhø / rende Kong Christen / hans Vets-
ter/ Hertug Christian vnder Øyen / oc bad hannem vere
velkommen / Siad saa it Suerd vð / oc sagde / her Vetter
kommer i oc Rustide. Thernest glordis Hertug Frideri-
chs vndskylding huorforre hand icke selff kunde komme.
Siden lod Kong Christen giffue de Holster hans werff til-
fiende / ved hans Ransø hand icke tuifflied/ de jo haffde
hørt at hand vor kommen i offentlig Feide met de Lybske/
Derforre vor hand begierendis at di met Raad oc doct vil-
le komme hannom til hielp oc trøst.

Kong Christen
trachter effter
nt stille de
Lybske/ oc
hans faders
broder at.

Der paa betenctie Landskabit dennom. Gaffue saa
forre ved Hendrich Randhou / at Landskabit vaar icke
plictig at lade sig Rigens Siender paa halsen. For det
andet / da vaar de Lybske deris Naboer / oc kunde skade de
Hob

Holster paa det hefftigste. Hans Maest. vaar intet hiulpen met deris skade oc forderffue/ huorforre hans Maest. den lenlighed Naadigst vilde betende. Der mee siel det møde en ende. De Holster drog igen at Rijs/ oc berette Hertugen huad samme møde paagalt/ Kongen drog at Gottorp/ huor hand bleff om beden at tage til tase/ Thi for den wdelenlighed skyld til Rijs/ vaar icke got at begge Adel sammens kom.

Gra Gottorp drog Kongen til Rendsborg/ der kom Churfurst Joachim Margressue aff Brandenburg til hannom vdi Egen Person/ Bispen aff Raseborg/ same flere Keyserlig gesanter/ Derfor skreff Kongen Hertugen Venlige til/ begierendes hand vilde lade hans Raad møde til Glemhude/ did skulde oc hans Raad komme. Disse forhandlede/ at Herrerne oc vnderhandlerne self skulde komme til Borsholm. Deris irringe som forregaffo til Borsholm vaare disse.

Først om det Breff Kong Christen haaffde forhuert uit at hans Herre Broder/ hans Regalia oc Læn aff hannom skulde anamme/ huilket tilforn vaar anammet aff Bispen aff Lybke/ Der om bleff de saa forligte/ at Kongen samme Breff affstod/ dog saa at hans Fader Broder self skulde forhuersue Callation der paa hos Keyseren/ huor vdi Kongen hannom intet hinder skulde giøre.

Der næst/ at hues den Feide som met hannom oc de Lybke vor begynt/ icke kom til nogen god Fred oc ende/ effter den Commilsion som Keyseren haaffde giffuit Bispen aff Raseborg/ dog motte hans Faderbroder oc de Holster ligeuel giøre en Fridstande met de Lybke/ vdi alle maadelige som vdi Kong Hansis tid giord vaar/ oc en Kongens vnderfaate vdi Holsten at tilføye de Lybke nogen skade vdi fornæssnde seyde.

Der

Derneft vaar dennom manael imellom om fire andre Articke / Først om hans Arffuelig Kettighed / hand formeente sig som en Konge Søn til Norge / burde at haffue.

For det Andet om Regenscaff for Indtegt oc Vdgiffe / vdi hans wmyndige Aar hans Herre Broder vaar hans verge.

For det Tredie om 1. hundrit Tusind gyllden / som hans vnderfaatte vdi Førstendommene bleffue besuerit met at vdgiffue / huilcken giæld hand formeente skulde betalis aff alle 3. Riger.

For det Fierde om nogen fordeel / som hand formeente sig at skulde haffue aff Danmark / som en indfødt Konge Søn enten vdi Pendinge eller anden forlæning aff Lande oc Indsler.

Om disse Articke bleff de forligte / saa at Churførst Joachim aff Brandenburg / Her Hendrich oc Albric Hertuger til Mecklborg / Hertug Bugslaug til Sietin Pomern / oc Her Hendrich Biscop til Raseborg / skulde der om forhandle eller Dømme dennom imellom huad ret vaar / Oc huad de sagde / det skulde bliffue oc holdis vden Appellats. Dette Møde skulde staa til Segeberg 14. Dage for Pingdag 15 2 3. Oc Herrerne Personlige at Møde. Midler tid skulde Kong Christen lade opsøge huad Recelser, forhandlinge / vdi disse ærinde haffue verrit giort / Mand kand haffue sig at rette effter / oc huorles dis for haffuer verriet huldit. Kunde icke Førsterlige vnderhandlere alle Personligen komme / da skulde de Fremfende deris fuldmæctige met fuldmacht dennom endeligen at atffille.

Huis Kong Christen haffde nogen besyldinge til
hans

hans Farbroder / skal hand dennom fremskicke til hannom / inden Jul førstkommendis / at hand sig der effter kand rette. Denne forsamling skal stee paa begge Herrers besostning.

Item de xi. Tusinde Mark Lybsk / som Kong Christen endnu er hans Faderbroder skyldig / for det Løffe skyld for Kong Hans, skal hand hannom betale til næstkommendis omflaug 1523.

Item skal ingen deris vndersaate Citeris eller kaldis uden Førstendomme / eller for Danmarks Raad / Men huer Herre at forskaffe sine vndersaate vdi Førstendommene ret / som vnder hannom besiddendis ere. Oc huad aff huer vdi saa maade bliffuer døme / det skal den anden vere forpligtig til at Exequere, Men fordi Ridderskab oc Prælater erre vdskeft vdi Førstendommene / dennom skal de baade haffue at Rette oc Ordele offuer. Oc om nogen icke vaar tilstede aff Førsterne / da skal den som borste er / tilforordne oc tilskicke nogen aff hans Raad vdi samme Hertugdømme Boendis / som skulle haffue macht vdi samme sager at glørre oc lade / som hand Personlig tilstede vaar.

Vdi det Førstendomme Sleswig / skal dømmis effter Kong Woldemars Judske loug / oc Prævilgerne, vdi der Førstendomme Holsten / effter gammel statuter oc Saxon Spiegel.

Alle weye til Segeberg / Tritow / oc Oldislow / skul le gaa som de aff gammel tid / haffue verret lagd / oc verre Røbmend oc Vogenmend frijforre / som aff gammel Tid.

Tollben til Oldislow / Som Kong Christen endnu sat haffuer / skal bliffue ved mact / Saa vel som fornæffnde

neffnde Bøye tilforn er om tallidt. Kænd di da icke for
enis der om. Da skal forskreffne vnderhandlere til Sege-
berg haffue fuldmacht at dømme oc ordne der om.

Denne Contract er giort oc forseglt aff Kong Chris-
ten/ Hertug Friderich/ Churførst Joachim aff Bran-
denborg/ Albrit Hertug til Meckelborg/ oc Hendrich
Bisp til Raseborg/ Herr Maignus Epphe/ oc Wolff
Paauist den Eldre/ Paa Kong Christens/ Oc Herr Hans
Ranzou/ Herr Wolff Paauist den yngre/ Ridder/ Claus
van Anesfeldt/ Claus van der Wisse/ Hendrich Ranzou/ Oc
Dietloff Keuentloff Canseler / Paa Hertug Friderichs
vegne. Forbemelte Churførste aff Brandenburg oc Her-
tug Albrit aff Meckelborg/ de vaare forskreffne aff Kon-
gen at forlige hannom oc hans Faderbroder. Bispen aff
Raseborg vaar afferdiget aff Kyseren som en Commissa-
ri vdi den vullige imellom Kongen oc de Lybste/ at for-
handle. Men da Marsgreffuen hand formercke om
den wenighed som vaar imellom disse 2. Herrer indbyr-
die. Saa ner huer andre foruante/ lod hand sig formaa/
oc fuldis met de andre om de kunde forenit dennom/ oc
skaffit nogit gott i sagen.

Hvad nu denne fordrag er anrørendis/ da bleff dem
icke fuldgiort/ baade for indfallende Krig oc leiligheds
skyld/ saa oc for at Kong Christen icke der til sandis beuaas-
gen. Hand lod siden hans Farbroder vbeuist/ forsende
Mester Anders Glob/ Prouist vdi Ottese/ hans Kente-
mester til Segeberg/ Der lod hand deris oc Spirstendoms
mens sellis Bressue/ forrøcke oc bortføre/ til Sønderborg/
vnder it skin/ at de paa det sted bedre skulde verre foruarit/
At hand diff medler tid kunde forrøcke huis Bressue der
fands/ Om nogen haffde verrit hannom imod/ Oc det
Torn

Mester An-
ders Glob ob-
ner det brune
Torn til Se-
geberg.

Torn som Bressnene vdi sandis/ heed det Brune Tårn/
bleff brut/ som forneffnde Mester Anders Glob met hans
vdgiffne Bressu haffuer bekicnd / Som siden for den Sag
aff Kong Friderich bleff fangen.

Vdi samme bekicndelse tilstaar hand sig / at haffue
brent en heel hob Bressue / 400. og 500 Aar gamle / Oc
de andre forførd til Sønderborg. Det vaar den Rands
sagen Kong Christen lod gierre om Bressue / at sagen
skulde diff Nictigere bleffuit for vnderhandlerne. Siden
skreff hand effuer til Hertug Friderich / at hand icke kun-
de samle hans Raad saa hasteligen for Winter dagens
skyld. Vdi lige maade fange kundskab fra Norge / om
det Rige / nu vaar it Riffue Rige eller it Vall Rige.
Sammeledis vaar hand begierendis at de Penge som
vaar xi. Tusind Mark hand til nestkommendis omslag
23 skulde betale / Motie hannom bebagis / Ellers vilde
hand sette der pant forre.

Wider tid bleff Kong Christens villor oc vbeleylig-
hed so sigre oc store / Thi Suerrige vaar hannom fra-
falden/ Tit met saa vilde de Lybske icke heller lade dennom
sige aff den Keyserlige Comissario, Bisp Hendrich aff Na-
heborg/ Icke heller aff Churførst Joachim aff Brandens-
borg/ Oc Hertug Albrecht aff Mechelborrig / huilcke droge
igicnnom Lybske/ Oc endelige vilde vide paa huad Middel
de Lybske vilde lade dennom forlige. Men de stod paa/
Kongen vdi de Hellige dage/ oc vdi midler tid/ Men sam-
me Commis'on varede/ skal haffue giort Angreb oc Arest
paa deris Skibe/ oc gods/ huilcket vaar imod hans løffte
hand haffde giort Key. Mayte/ Som Keyserlige skriffuel-
se til dennom indholte/ At altingist midler tid skulde beroe
oc paa ingen aff siderne noget Siendligt forretagis Til
mee

Kong Chris-
tens villor
bliffue saare
oc tunge.

met da haffde Kong Christen forbyddit alt tilføer aff hans
 Riger paa Stederne. Saa skal dennom oc vdi atskillige
 maade verre skeet stor forfang / paa deris Privilegier oc
 Friheder. Men omsier bleff der giort ic Concept paa
 huad vilkor de vilde lade dennom forlige / huor til for-
 neffnde Jørster met stor vmage nødde oc bracte dennom.
 Men forneffnde villor bleff intet antagen / Til met da
 vaar de Lybske oc deris medforuante/ De Rostocker/ Dans-
 niger/ Straallsunder/ Wismarske/ for nogen kort tid til-
 forn/ vdløben met en 30. Orlougs Skibe / at giørre ind-
 fald paa Rigit huor met de haffde errøffuet Boringholm/
 oc befriid Bisp Jens Andersen/ som sad fangen paa Ham-
 mershus/ Oc hannom hedensørde til Lybske / Som dette
 alt fast vijlsøfftigere er vdsförd vdi Kong Christen den 2.
 Hiltorie huort hueden ieg vil foruise den gunstige Læser.

De Lybske
 indrage Bori-
 ngholm.

Da nu atter denne Krig vaar begynt met de Lybske
 oc Wendiske Steder/ oc det imod Rigens Raads vilge/
 Suerrige vaar aff falden/ Stockholm/ Calmer/ Westers
 Aas / oc flere Steder vaare belagd aff de Sueniske /
 De Lybske oc Wendiske Stæder vdi lige maade for-
 aarsagit til en ny Krig / forbant dennom til indbyrdis
 hielp oc trøst met de Sueniske / Kong Christen vdi lige
 maade ingen hielp kunde fange vdi Lante Holsten hos
 hans Faderbroder/ i mod Stæderne. Da lod hand sam-
 le oc forskriffue her ind aff Tysland meere Sold. Til-
 forn haffde hand her inde/ Gref Eric van der Høpe/ met
 400. Heste/ Jørgen van der Harde / Jørgen Hoffmut/
 met nogen Fennicke Knechte / tenckte saa ved Rigens egen
 Maet / at vdførre samme Krig. Huorforre hand lod
 anholde hos Rigens Raad oc Adell/ Om 2. Kinsche Gyl-
 den at ville haffue Arligen aff huermands Tiencere.
 Lod

2 ongChristen
 samler Sold.

Lod der fore forscriffue en Herredag. Først til Kallundborg/ At Raadit skulde hannom der Møde/ Baade om den Svenske oc Lybske Krig at beraadsla/ Saa vel som om hans Farbroders ærinde/ huad effter den Borgholmske iordrag skulde skee oc følge/ at samtale.

Kong Christen vil paalægge en stoet besættning.

Til den Herredag som til Kallunborg skulde stans dit/vndskyldede det Jidske Raad dennom/ En part icke at kunde komme for Vinterens strengheds skyld/ Andre vaare paa Bene/men motte tilbage igen/ Huilken vaar besammit 26. iobris 1522.

Huor offuer Kongen bleff foretrinit/ befoel saa Jørgen Haarde/ oc Gressue Erick met deris Gold at røkke offuer til Spen/ Sick dennom nogit Jelefskipp met / oc lod der hos Gressue vdgaar/ at det Jidske Raad skulde møde hannom til Viborg til S. Pouels Dag/ Anno 1523. Oc drage den meste aff Adelen met dennom de kunde samle. Da vaar hans forsett at det fremmede Krigs Gold vdi Spen liggende / skulde strax effterfuld hannom / Tændens dis effter den onde Quindis Sibris raad / at tuinge Adelen til samme Skat/ oc alle de vilkor hand gierne vilde/ Vanset at de paa 7. Aars tid vdi Suerrige haffde beuist hannom alt den hielp de baade met Heste/ Harnisk/ Pensge/ Skat/ Giengierd/ oc vdi andre maade kunde affsted komme. Vdi lige maade gick Ord oc Røtte/hand haffde met tagit nogen Jernkeber som mand henger Gold vdi/ oc 2. Bøddeler forklæd i Drauanter Kledning/ Som hand achtid at bruge imod deris Personer.

Herremøde forstreffuen til Dybborg.

Da saadan deris Wlycke forre komme / oc for hans gruelige Tyranske oc Mordelige Regimente som hand baade vdi Suerrig oc Danmark haffde beuist / sig oc at befri oc befrelse som oc aff saadan en ond Natur alt farlige

vaar at foruente / haffuer Disperne vdi Jylland / Som
 vaar Niels Sengge til Børlum / Issuer Wiunct til Riibe
 Sengge Krumpen Electus til Børlum / Effue Wilde til
 Aarhus / Jørgen Friis til Viborg / samt disse aff Raadit /
 Herr Maaens Gjøe Danmarks Rigis Marsk (dog
 hand icke holdis for at haffue forseglet Bressuit) Prebbit
 prn Podebust / Niels Høg / Jacob Løkke / Tyge Krabbe /
 Peder Løkke Riddere. Forskressuit all Adelen at Møde
 tilforn vdi Viborg / Der haffuer de forskressuit oc bebuns
 dit dennom indbyrdis at imod staa Kong Christens Vold/
 Mact / Tyranni / For huilcken de icke viste dennom nogen
 tid fri forre / eller at kunde besøge nogit Herremøde met
 hannom / huor de paa Fabiani oc Sebastiani Dag / met A
 delens / Rigsstedmends / oc allmuens fuldbyrde haffue op
 skressuit hannom huldskab oc Mandskab for hans Vold/
 Mact oc Tyranni / deris Friheder hand haffde brut / at
 forsuare / Oc at ville forsee dennom om en anden Herre
 oc Konge / Serdelis anseendis der vdi / den Artickel som
 findis vdi hans Recels, at om hand icke holt dennom ved
 deris Privilegier oc Friheder / hans Recels om formelder /
 Oc aduarit icke vilde afflade / Da skulde de icke mere vere
 hannom Huldskab oc Mandskab plictige / Men at imod
 stande / paa deris Ere / Redelighed / oc intet der met at
 haffue forbrutt vdi nogen maade.

De Danske op
 skressue Kong
 Christen huld
 skab.

Herr Moens
 Wiunct.

Met dette Opsigelse breff affferdiget de Herr Maa
 ens Wiunct Landsdommer / huilcket Bress hand behendels
 gen fynde Kong Christen til hende til Beode / Oc glemd
 det med god acht oc vilge vdi hans Vanther / Da hand
 vaar der Kong Christens Giest / Paa det forneffnde Bress
 skulde hannom tilkomme. Forneffnde Mogens Wiunct
 vaar met det samme oc affferdiget til Hertug Friderich
 aff

aff Holsten / huilcken de vifte ickē at staa vel met hans Saderbroder / met en fuld mact / paa alles deris vegne / huor vdi de tilbødt hannom Rigt / Oc gaff hannom tilkiende for huad besueringe skyld / de haffde opstreffuit det Kong Christen. Som vaar for hans Tyranni skyld oc onde Regimente / oc fordi de haffde hørt oc formerckt at Hertugen haffde it gott mile Raffen aff hans Vndersaatte / oc vaar aff Danske Kongers Blod. Da hues hand vilde komme / oc tage sig dennom an / vaar det ickē met mere end met xviij. eller xvij. Klipper hans egen Person oc neruerrelse / kunde vdbrette det meste / Da vilde de tilsette hoff hannom all deris oc deris Hustruers effne / Oc met Liff / gods forhielpē hannom til Danmarckis Krone / forskaffendis hanem hues Ornamenter, Kircker / Closter / aff Spilff oc Guld de Aate / oc de self formotte / Disligeste giffue hannom Skat / Siengierdt oc huad det verre kunde / Men hues hand ickē vaar til sinde at anamme Kongeriget / vifte de sig vell beyle at bekomme til den Brudt. Oc end dog samme Gesant ickē vaar vdsend aff alle Ridder skabit / saa vifte de dog vel største Parten de andre deris vilge vdi denne sag.

Danmarkis
Rige anbudis
Hertug Friderich.

Her paa tog Hertug Friderich det Danske Ridder skab tilbudne gode vilge / vdi betenkelse / Oc lod sig det vel befalde / Effter at hand saa vel vaar en Indborren Kongessøn til Danmark / som Kong Christen / hannom ickē heller vaar fuldgjort de Articke oc Puncter som Kong Christen til Boreholm haffde loffuit / oc hues hand vdslog saadanne Erlige tilbud vaar bespøctendis at Danmarckis Krone der offuer kunde komme fra det Holstische Huuss / oc til noget fremmit Stamme. Strax der effter indlod Hertug Friderich sig vdi handel met de Danske / Oc vdgaff

Hertug Friderich
antager
tilbødne vilge
saar.

gaff sig for Kong Christens Giende / dog met den beskeed/
at saa thilige hand kom vdi Rigtig skulde de Hylde oc Sues
rie hannom/ de skulde oc tilhielpe / at hand kunde indbes
komme Rizens Slot oc Læn / Oc bekræfftige Sieland/
Skaane/ Falster/ Lolland / Gienderne indehaffde / vnder
samme Herredømme/ hand vilde holde dennom alle / ved
Loug/ Skiel / Xct / deris Privilegier oc Friheder. Der
paa gaff hand her Nogens Munc hans obne Bress.
Det Jydske Raad lod strax ved deris obne bressue/ som vdi
ginge till alle Herriks ting opuecke all Almuen imod hans
nem baade Adel Borger / oc Bønder offuer gantiske Jys
land/ Oc endog Kong Christen forsøgte ved nogle hans
forordnede/ at lade sig forsoner / Saa bleff hand dog huer
den hørd eller betroet/ huorfor hand drog at Rispnehaftin/
Oc paa Veyen optog hand igien vdi hans Fed/ de Sønbo
er/ Sielands Fader/ oc siden de Skaaninger / oc drog at
Rispnehaftin / Huilken Wy hand lod besette oc vilde se oc
foruente/ huort haden vilde met samme oprør. Hertug
Friderich forsende her ind strax 5. hundrit Mand at ligge
til Ribe/ oc brugis til all Nødtørffte. Denne handel skede
til Husom Torsdagen effter Conversionis Pauli. 1523.

5. Hundrit
Mand forsen
dis til Ribe.

Den 15. Februarij 1523. Giordis it forbund met
Hertug Friderich oc de Lybske/ imod Kong Christen. huil
ket først bleff søgt aff dennom. Forskreffne forbund inde
holder disse Article.

Hertug Frider
ich oc de
Lybske for
binde dennom
sammen.

Den ene skal vide den andens gaffn oc beste. De
skulde beskifte oc beskerme huer andre til deris Privilegier,
Friheder. De skulde begge erklære dennom Kong Chris
stens Duccner oc Giender.

De Lybske til en indgang paa Krijen Forærer hans
nom 4000. Mark Lybsk oc / 1. leff Krudt. De Lybske
skal

skal siene oc komme hannom til hielp vdi denne Krij met 200 Heste/oc 2000. Godsolt / Skott oc Munition. Om noget aff dette Golt bleff slagit / skal de xliij. dage effter fyldoe Tallid / hues hand behøffuede mere hielp. Da skal de fordre deris Golt aff Suerrige / oc der met komme hannom til hielp.

Nem de skal beskotte hans Fjirstendomme / om de trengis aff yderste Maet / vden saa vaar at Lybcke bleff ^{komme del} ~~vere~~ ^{stede} ~~reede~~. Behøffuer hand Skott at bruge vdi Fjirstendommene skal de vndsette hannom met det meste de kand aff sted komme / samt Puluer / Krud / Lod / som skal forsen dis tilbage / naar det er brugt. Behøffuer hand mindre Golt end forskreffuit staar / skal hand sig gunstigen erklesse. Bleff hans Fjirstendomme trengd aff Fienderne / es men hand er imod Kong Christen / Da skal de aff Lybcke i alle maade vide hans Fridstand oc beste. De Lybcke ville i til standendis sommer aff all maet til Esfars giffre Kong Christen all Modstand.

Hues de aff Lybcke / aff forbemelte Konge / hans anhengere / eller huo det kunde verre / bleffue ansetid / da skal hans Fjirstelige Naade / oc hans Fjirstendomme oc Arffuinge / komme dennom til hielp / met 2000. Godsolt 200. Heste paa hans egen omkost. Behøffuede de mere hielp / da skal hand met Liff / gods / solt egen Person / komme dennom til hielp / til Lands oc Vands / vden hans Naade for medelst beleyring vaar forhindrit. Hues hand formes delst deñe forordning kunde komme til nogen Lydelig forhøylse vdi Danmark da skal hand forhielp denom oc deris anhengere til deris Privilegier, Friheder oc Seylak vdi Danmark / Norge / Suerrige.

Tolden vdi hans Fjirstendomme skal heden leggis paa

paa seduanlige Stæder/oc icke forhøynes. Hand skal det
met Rigen Raad saa forhandle / at alleuegne oc aff Ri-
gid/Seglis paa Lybke/oc andre Stæder/fri vbehindrit/
Som aff Arrilds tid haffuer verit vonligt.

Alle Land/Slaat/Stæder/ Som kunde vdi denne
Krigerrøffuis / skulle hannom tilskillis. Alle Slott oc
Stæder som errøffuis / huor Lybsk Folk er hos / Da skal
Kongen forlige sig met deñom om storm Solden / Waas-
nis Solden skal de aff Lybke betale. Vdi lige maade
skal handlis paa den anden side / huor hans folk er hos de
Lybske. Huad vdi Felt slactinge / Skarmyskel oc ellers
vdi Koff bliffuer vundit/ Oc icke det gemene Krigsfolk til-
hører effter Krigs brug/ til bytte/ Det skal oc begge tilhø-
re effter Krigsfolkenis antal En Reisner regnendis imod
tu Fodfolk. Dissigeste skal holdis met Brandskat oc fans-
ger effter Krigs brug/ Førster/ Herrer / oc Høffuigmens-
dene deris herlighed dennom fri forre. De Lybske ville
deñom besitte met deris med foruante/At det Rige Suers-
rige met Danmark oc Norge skal samblis/ Oc at det Ri-
ge bliffuer hans Naadelige anhengende met de andre.
Men om det icke skee kunde imod deris tilforsigt / Da skal
de dog icke vdi alluorre lade dennom bruge imod deris
Wæner de Suenske/ Men verre fri oc deris Seglaxion oc
allmindelige Frihed / fri forbeholden/ vdi de Riger Dan-
mark/ Suerrige oc Norge. Hertug Friderich skal igien
offuer antuorde de Lybske / Danskiger / oc andre deris for-
uante/ huad deñom alleuegne aff forbemelte Konge er fra-
tagid / saa vjæde aff Skibe oc andet end nu findis tilstede/
Oc at for det andet maa skee tilbørlige wandel.

Ingen ital huse eller herberge den andens Ziender/
Men dennom forspøge oc retten offuerzielpæ / vnderas-
gen

gendis de Euenſke oc Dytmerſke / de Hattiſke oc Wijs-
lendiſke / Oc de ſom denſe Krig er foruante / om hans Naas
de ſick met dennom at giøre / Men de ſkal heller intet giøre
imod de Førſtendomme / Sleſwig / Holſten / Stormarn /
ſkede det. Da vil dog de Lybſke bliſſue ved denſe forening oc
ſamens ſettelſe. Hertug Friderichs Venner oc Foruante
ſkulle vdi lige maade verre vndtagen. Hues nogen irrins
ge / ſig vnder diſſe begge foreente kunde begiffue / de ſkulde
formedelſt fire aff Raadit aff Førſtendommene / oc fire Raads
Perſoner aff Lybſke ſom der til vduelgis / atſkillis. Den
ne forening oc ſammenſettelſe / ſkal verre oc bliſſue til euig
tid / imellom de Førſtendomme Sleſwig / Holſten / Stor-
marn / oc Lybſke. Ingen maa træde til nogen frids-hand-
del / vden den anden er hos. Vil ſig nogen ſta til deris
Forbunt / det maa ſke met begge Parternis vilge. Kun-
de de ved tilbørlige middel ſkillis ved denne Krig. Det maa
ſke met begge Parternis vilge. Om nogen vilde handle
om Fred / den anden vbeniſt / det ſkal ingen maect haſſue
men vtroligen verre handlit. Den ene ſkal den anden
vdi forligelſen inddrage. Ordene vdi denne Fordrag ſkul-
le icke anderledis vdtres / end ſom de lyde. Begge Par-
ter forſee dennom til / at Paſſuelig hellighed / Kommer-
ſke Keyſer / Lybſke Førſter / oc andre / icke lader dennom
denne forening miſſalde / ſom er giort / at de ville beuiſe
dennom for tro Ledemod vdi det Kommerſke Rige / Huor-
fra de icke haſſue actid dennom at lade trengre / Som Kong
Chriſtens forſett haſſuer verrit / Oc for at forſuare deris
Privilegier oc Friheder / Forſcendis dennom heller til deris
hielp oc biſtand / end vdi ſaadan en Ketsferdig ſag / Mode-
ſtand. Actum Lybſke vt ſupra 5. Februa. ij. 23. Der
paa haſſuer Hertug Friderich ſirax ladit hans Broder

Hertug sende
rich aff siger
sin Broder
sin.

son affsige oc forkynde for hans obenbare Siende. Vdi samme Geydebress er indford / huorforre hand til denne Geide er beuegit. Først fordi at hand foruden alt Aarsage haffuer tractid effter at bringe hannom vnder hans forbed / fra det Romerske Rige / oc end nu ydermere acter at besuerge / endt tilforn.

For det andet / at hand skal haffue forfføt aff Gørstendommit / ind vdi Rigid / deris fellids Bressue / Privilegier oc Friheder / En helder holdit hannom Bress oc Segell / paa hues Summa Penge hand sig til hannem haffde forskreffuit / en heller haffde fuldkommit det Compromitt, Som aff Churførster / Gørster oc Herrer dennom imellom er gangit til Borsholm.

De Lybske aff
sige Kong
Christen anden
den gang.

De Lybske lod vdi lige maade / nu anden gang deris Geidebress hannom til sende. Daterit Lybske Mondagen effter Inuocauit 1523. Der vdi de skriffuer / hand kiender sig Rettighed til den Wy Lybsk / oc tracter effter at bringe den vnder sig. Hand haffuer icke holt dennom deris Priuilegier oc Friheder. Hand haffuer forbødte tilføp paa de Wendiske Stæder / hand haffuer forfføt Toldstedt fra Drefund til Ripsnehaffn. Hand haffuer anholdit deris Ripsmend paa Slaane Fiskende. Hand haffuer besuerrit dennom met vseduanlig Told oc Accise.

Hand haffuer formeent dennom handel paa Suersrige. Hand haffuer ladit optage deris / oc flere Wendiske Stæders Skibe. Hans vdliggere haffue tagit paa de Engelske oc beskylt de Lybske der forre. Hand haffuer siden Keiser Karl lod sin Comission vdgaa til Herr Hendrich Bispen aff Rakeborg / oc loffuit vaar til Keiseren / hand intet midler tid vilde Siendligen forretage / ladit optage Tuende deris Skibe / met megit mere / huorfor de
til

til en Krig oc Nøduerdig Nøduerge erre foraarfagid.

Da Kong Christen nu formerckte de Suenſke at verre ſig fra ſaaden / De Danſke oc Holſter at verre vdi Waaben oc Verge / De Lybſke vdi lige maade opruſt / oc at tilſyn en Glode. Da ſalt hannom baade herte oc mod / Huorfor hand lod beſette Malmø oc Rippnehaffn / beſ frøctendis at hand ſkulde bliſſue belagd til Land oc Vand. Kong Chriſten vnduiger Als gerne.
Samlede derforre løſt oc faſt / Rogens beſte Clenodia Breſſue oc andet / huad hannom tient / Oc er hand ſiden met Høſtru oc Børn den 20. Aprill: 1523. die Sancti Tiburij Seglid at Nederlandene / met 18. Skibe ſtore oc ſmaa.

Vdi Rippnehaffn lod hand indlegge Her Hendrich Gøe / Høſſniſmand paa Abramstrup ſom en Statholder / Herr Knud Rud / Lile Giſler / Cort Krefen / ſamt Jørgen Hoffmut / met fire Jennicke Knechte. Forneffnde Herr Hendrich Gøe haſſde Malmø vdi lige maade vdi beſalning. Hans Michelſſen Borgemeſter ſammesteds / oc Niclas Lufener fuldis met Kong Chriſten at Nederlandene / lode Huſtru / Børn / Gods / oc Eyendom tilbaſge / Borgemeſter Hans Michelſſen / formanede Malmø Borgere høgheligen / at holde dennom trolige til Kong Chriſtens haand / indtil de ſick vndſetning. Kong Chriſten formanede ſelff Rippnehaffns Borgere / At de vilde holde hannom deris By til troer hende / hand vilde inden fire Maanedr vndſette dennom. Hand klagede offuer Raadit / hand haſſde bedſt ſin ſag vdi rette / oc motte det ick nyde / Formodendis ſig hielp aff Keiſren oc andre hans Venner at Straffe hans wlydige oprørſke vnderſaatte. Rippnehaffn oc Malmø beſatt met Krigſold.

Vdi diſſe dage ſkreff Hertug Friderich Dronning
D iij Elizæ

Elizabeth til / at wanset hand vaar hyldit til Kglid / saa skulde hun ligeuel fri beholde hindis Lijsfgedind / Oc stiller sig vdi samme Bress venlige imod hinde. Men hun vaar affseglid for hans Bud ankom.

Zuem der
fulde Kong
Christen.

Disse effierneffnde fulde Kong Christen at Neders landene / Mester Johan Wess Erkebisp til Lund / som siden formedelst Keiser Carls befordring bleff Bisp til Costniz / Moder Sibritt / Herr Antonius aff Mæ / Ridder / Mester Melchior / Hans Michelsen Borgemester i Malmø / Niclas Lufener / Hans Bogebinder / siden Hans Secreterer / Otto Griiff / Sti Ottesen / Jørgen Jul fød i Tefringe vdi Jyen / Mester Hans Wønboe / Mester Christen Pederffen / Christen Thomessen Scriffuer / Hermand Villomffen / Mester Christoffer Raffenbierg / Waz Størle / Søffren Stampe / Niels Pederffen Lunge / Albrit van Gøcken / Jordum Borgemester i Kjøbenhavn / Cornelius Krepe / Hermann Hund. Siden samlede sig til hannom Jørgen Hanssen / oc Mester Pouel Kiempe kom til hannom til Wittenberg / Da hand vaar hos Churførsten hans Moderbroder / samt andre flere huis Naffne mig icke er kommen til hende. Paa reisen fik hand Storm oc Vneyer / er self intregnd vnder Norge / Nogle hans Skib er offuerkommen / ic bleff vnder Armøen vdi Glanderen / It kom vnder Franc Rige / som Kong Franciscus samneffeds beholt / fordi hand søgte Keyseren oc icke hannom / Som da vaare Wunner. Self omsier kom hand met hans Gemal ind for Fera vdi Seland. Der fra er de for reyste til Aantuerpen / hvor de for hans Suogerskab skuld met Keyseren / vel erre vnde fangen. Oc alle forundrede sig offuer hans hastige Wlycke.

Kong Christen
herber-
gis vdi Neder
landene.

Derfra er hand forreist til Meckelen/ huor hannom
 Indgaffs hans egen Gaard oc werrelse. Midler tid er
 hedenstreffuit til Spanien til Kysler Carl / alt hans til
 stand oc leghighed. Nogen Aar der effier / Oc da hans
 Gemal vaar Død som skede Anno 1526. Er hannom
 giort en Aarlig Pension oc besolding at leffue aff/ oc hans
 woning forordnet til Lper i Glandern. Hans Vørn effe
 ter Dronningens død / bleffue opspødde hos den Burgun
 disse Regiering. Sonastre/ vaar Hoffmester/ Cornelius
 Agrippa Tuchtmester. Nogit effter hand er kommen
 i Nederlandene/ er hand dragen at Engeland til Kong
 Hendrich den 8. Oc bød hannem Jsland til vnderpant/
 for en Summa Penge hand vilde haffue at Ruste sig met
 paa det tog hand gjorde Anno 1524. Men hand fik der
 ingen hielp/ Kong Hendrich kunde icke forstrecke hannom
 Penge / paa it wuist Pant / hand icke selff haffde / Men
 toffuit saa framt Kysleren vilde hielpe hannom / Skulde
 hand icke heller bliffue hans hielp forbi. Midler tid hand
 vaar vdi hans Elende/ vaar hand vdyldig oc vstellig stund
 dem vaar hand i Lante Wisen stundem vdi Marken/ der
 søgte hand Euangelisk Predigen oc holt ved den Tro/
 Naar hand vaar vdi Nederlandene/ vaar hand Papist.

Kong Chri
 stens Tøet
 men hand
 vaar vden
 Lants Fortells
 gen forfattet.

Dog all den stund hand vaar vdi hans elende / for
 spømmede hand iniet at beklage sig for Passuelig hellighed/
 for Kysl. Maytt. For Thur oc Forster vdi det Rommerske
 Rige / oc for alle Stender / Den store Wret hannom
 vaar vederfarit/ her vdi Riget at hand wforhørd sag imod
 hans Erbeding at staa til Rette / vaar fortagit aff hans
 Sorne/ oc med Ed forpluctige Vndersaatte fra hans Ri
 ger oc Lande / Saadant vaar it vldeligt Exempel for
 andre Sprjter. Hans skyld oc brøde vaar icke andet

end

end hand haffuer vild handhaffue den menlge mand for Adelen. Serdelis vaar Keyser Carl hans Suoger / Churførst Joachim aff Brandenburg / som haffde hans Efter / oc Churførst Hans / oc Johan Friderich / hans Moder Brødre / haniom ganske tilgiffne / oc fordrede hans beste i alle maade / Saa vaar oc Hertug Hendrich / oc Hertug Albrit aff Mechelborg hans Spster Dørn / haniom ganske til negit. Keyser Carl den V. da hand først til Spanien aff Nederlandende sict at vide hans flucht aff Rigid / oc tilstand her vdi Danmark met Hertug Friderich aff Holsten / Som de igien for en Konge haffde indfordrid. Da lod hand formedelst ic offentlig pœnal mandat, Hertug Friderich forbiude / at befatte sig met de Riger / Danmark / Suerrig / Norge / til sagen bleff forhørð Hand tilskreff Adelen vdi Jylland / de icde skulle verre Hertug Friderich anhengige. Hand forbød intet Krigssoldt Ryter eller Knechte / Hertug Friderich at til drage. Hand forbød Stæderne oc serdelis de Lybske / nogen bisstand eller forbunt at giøre oc haffue met Hertug Friderich. Disse Bressue ere alle vdscreffne til Toledo vdi Spanien Aar 1523.

Churførsterne aff Brandenburg oc de aff Saxen / Til skriffue vdi lige maade den Lybske Adel / at de skulde staa aff deris forset / oc igien anamme deris rette Herre oc Konge / De erbødit dennom for meglere / oc da saadant intet hialp / Er Procederit til Spyr vdi Cammer Ketten imod Hertug Friderich / Som en Herre aff Holsten huor de begge vaare heden steffnde. Der haffue de indgiffuit beggis deris Klagemaal / Gienfuar / oc tiltale / Hertug Friderich forsende der ind en plenam informationem facti / Huorledis til er gangen / met Kong Christens Wndsigelse

uigelse/ oc hans Indtagelse igien / Nigernis besueringe off/
 uer Kong Christen/ rett imod saadan en Tyran/ Huilcken
 Optegnelse bleff sammen dragit / ved hans Tansker
 Wulff Wienhem. Saa bleff oc did forsendt/ nogle Vnis
 versetters vdi Tydtsland / oc Høylerde deris Concilia
 oc betenkende / vdi denne sag / Det Keiserlige Regimente
 til Spiir/ forsende hid ind Herr Christoffer aff Laubens
 heim/ oc Herr Moris aff Grileff/ med deris Skriffuelse oc
 Credents/paa nogen middel som de begge Herrer imellom
 forre sloge/ Men det kom til ingen beslut. Kong Christen
 forhuerskede siden Keiserens skriffuelse til dennom vdi
 Kammer Ketten / pro celeriori processu lux causæ, Det
 er / en forskrift/ at hans sag vden lengre fortog / der til
 Spiir motte hielpis til ende.

Midler tid/ meden denne Procelsskede Aar 1523.
 Da vaar Kong Christen vdi Rusting imod Danmark/
 vilde bruge baade Ketten oc Suerdet / Men hans Gold
 forløb hannom til Perleberg/ som videre skal sigis. Kong
 Ferdinandus aff Behemen skreff begge Parter til/ at de de/
 ris sag icke skulde stelle paa Vaben eller Berge / eller
 Cammer Ketten til Spiir/ men lide Venlig vnderhands/
 ling/ Huilcket oc bleff bevilgit paa baade sider. Vdi det/
 te gienfuars Bress/ skreff sig Kong Friderich en vduald
 Ronge til Danmark/ Huor om mange Jørster vaare
 Spodske/ Men motte dog lade bliffue huad Gud vilde.

Kong Christen siel søye hielp vdi Tydtsland/ forbi
 hand icke vaar ved Penge/ Men formedelst løfte oc tilsa/
 gne / Sette hand sig / Churførst Joachim aff Brandens/
 borg/ oc de Brunswigsche Herrer / icke vdi Ringe giæld oc
 besuering. Da vaar Keiserlig Maytt. met den Italian/
 ske / oc Frankoske Krij/ Religionens Splidactighed vdi
 E Tydtsland

Lydsland oc Tjordsens Krig/ saa forhindrit/ at hand icke leetelige haaffde kund kommit hannom til hielp. Hans Keiserlig Raadt: forsoer oc saa tid effter tid / hans Suo- gers Kong Christens Tyrannij oc forseelse/ imod Rigerne/ oc at det vaar Ball Riger/ icke Arffue Riger. Dog for- trød hannom hart det elende hans Sæstrebørn skulde lide/ oc gierne haaffde seet/ Det haaffde kommit til nogen lides- lig Middel.

Til Rigsbnehaffn er kommen effter Kong Christens tilskyndelse/ nogen Hertug Albris Sendebud aff Weckel- borg/ at samtale om en Dagleistung/ oc wiss dag/ at benefi- nis for Keiserens oc andre Fjæsters Sendebud/ som skul- de handle begge parter imellom. Oc fordi Keiseren icke selff haaffde skreffuit der om / oc Sendebudene icke gaff Kong Friderich sin tilbørlige Tittel/ Som da nyligen vaar Kronid/ Men kaldit hannom en Hertug/ oc Christis ernam en Konge/ da bleff de foruiste.

Bisp Lauffue Brne oc Raadit suarede de haaffde at tale met en Hertug/ oc skulde høris vdi Lante Holsten / de haaffde icke Kongen at tale met/ ellers haaffde de vist hans Tittel.

Denne handel bleff siden forretagen aff Keiser Carl selff/ som haaffde skreffuit Kong Friderich til at deris sag Wenlige skulde forretagis til Lybde/huor Passue Clemens- tis Septimi. Keiserens oc andre Thur oc Fjæsters Sendebud erre mæte. Dernæst er der en anden dag berammiet til Lüneborg oc en til Nykøbing i Falster / men alt til for- gieffuis/ Fordi Kong Christen stod endellig paa / at vilde igien indsettis oc Restitueris. Noch er der en dag holden til Wepuen vdi Marienold Kloster / huilcken oc affgick v- den Fruct. Til Sleswig vaare forsend aff Kong Chris- sten

sten/ Greff Erick van der h  pe/ Claus Hermelin/ Bernert Bernes/ affgick vdi lige maade vden nogen vdbretting.

Omfrer Aar 1 5 2 6. Giordis en endelig affsked til Lybek/ At de vilde tage hans Søn Johannem met nogen viss besked / Som her effter skal formeldis. Dette maa nu saa verre sagd for en Digression om Kong Christen paa denne tid/ Men vdi frem tiden naar til Gottorpe R  gens oc F  rsternis fellis Bressue bliffue opsøgt/ oc adskild hues til Rigit hører / hues til Førstendommene/ kand den handel bedre forklaris. Nu vil ieg igien komme til vor forretagne Historie.

Strax effter Kong Christen er affseglit/ Da er Kong Friderich ankommen til Norre Jydland / huilcket bleff met hast fordr  t aff Raadit/ for deris store N  dtepr  ff skuld de kunde haffue it Hoffuit.

Hertug Friderich ankommer i Danmark.

Til Viborg Lands ting er handhyldit oc samtyckt/ aff Adelen/ R  bstederne/ oc Almuens / aff huer Herrit deris fuldm  etige/ Torsdag effter Annunciationis Mariæ 1 5 2 3. Hans Golt lod hand midler tid samlis oc ankomme/ oc befal at fortøffue ha  m til Kolbing. Samme tid vdgaff hand hans handfesting / vdi huilken hand stadfester alle Stender her vdi Rigit deris Friheder. Adelen gaff hand offuer deris egne Bønder oc Tienere Hals oc Haand/ Boeslaad oc alle 40. Mark sager/ Saa frijt som Adelen vdi det F  rstendomme Sleswig deris haffue / Huilket er en drabelig Frihed / Diss lige ingen Konger vdi Danmark haffue vdgiffuit. Her tencke sig huer ved/ huad for herlighed Kronen til forn haffuer hafft inde hoff Adelen Tienere / Som vaar deris Boeslod/ alle 40. Sager/ Hals oc Haand/ vnder tagendis 3. Mark Sager / vj. oc 12. Mark Sager. Saadan Frihed

Hyldis til Viborg lands ting.

Hertug Friderichs vduolds Kongis handfestning.

Adelen i Danmark finge høst Golt oc haand met deris egne Tienere oc alle 40. Mark Sager.

haffue de vdi Tydssland / som mand kalder Gressuer oc
Friherrer/ Saa vor Adel intet fattis vden Gressue oc
Friherre Nassn/ dog mand vdi Tittelen skriffuer dennom
Edele oc Velbyrdige/ lige som Gressuer oc Friherrer. V
den Lands/ Vdi Norge / haffuer Adelen icke den Frihed
offuer deris Bønder / Vdi Suerrige ey heller / vden de
sem for staadt erre giort til Gressuer/ oc Friherrer. Huor
forre denne Kongis ihukommelse bpr Hellig oc vglemt at
verre hos off / oc vorre effterkommere.

Kong Chris
tens ny Lou
affkaffis.

Vdi samme Recels, Er Kong Christens den ny
Lou optagen oc affkaffit / som siden bleff brent til Vi
borge Lands ting / Som en skadelig Lou / imod gode ses
der. Adelen som haffde mist deris Pant oc forlenning
vden deris betaling/ kom til deris igien. Der vdi gaff
hand igien til Lunde Stifft Borryngholm/ oc Duss/ Kong
Christen haffde Capittel fra tagit/ Oc Otense Biscops
domme lod hand igien komme vdi forrige Stand / Som
Kong Christen haffde tagit vnder Kronen. Vdi denne
handfestning bepligtid hand sig met ingen mact at lade
dragis fra Danmarks Raad oc indbyggere / Men bliff
ue hoff dennom vdi lyst oc nød / Huilken Recels hand
loffuede vdi lige maade at forsørge de andre Lande met/
Sieland/ Skaane/ Lolland/ Falster/ Om hand dennom
Lunde bekreffte / Oc ydermere at Suerge oc formere paa
hans Kongelig Kroning. Alleuegne huor hand frem
drog igiennom Riibstederne / da befol hand de Galger at
nederkaffis som Kong Christen haffde ladit opsette / Oc
lod sig hylde vdi Riibstederne. Vdi lige maade Jens
Thommessens Lijg at nedertagis aff Galgen/ oc hederlige
begraffuis vdi Graabrødre Kloster vdi Aarhuss/ Det
Nydske Raad haffde vdi lige maade Solliciteric hoff Raad
des

Galger nedkaf
fis alleuegne.

Jens Thomes
sens Lijg ned
dertagis.

det oc Adelen vdi Syen/ oc Sieland / At giøre det samme de gjorde/ Som vaar at hylde Hertug Friderich eller de vilde hiemsøge dennom met Mord oc Brand. Da til skreff de Synboer hannom deris Eed / Pliet oc Tro Lieniste.

Emeden hand vaar til Viborge Lands ting at lade sig hylde/ Da haffde hand for ordnit de Ederstediske at ligge ved Snogehou / oc medelfarsund At forhindre ingen aff Jydland skulde begiffue sig offuer at stercke Kong Christens hob/ Saa oc/ at ingen skulde drage offuer fra Syn/ oc wforseendis offuerfalde hans Soldt / Emeden dee bleff samlit. Siden er hand ilendis dragen til Gottorp Men hans Muster plas oc huor Solckit skulde forsambli vor Rolding oc der omkring.

Hertug Friderichs Soldt samlit.

Kong Christens Lensmend vdi Jørstendommene paa hans Huus / Strax de fornumme Kong Christens Gluct/ oc huad den Danske Adel haffde giort / Er de hannom i lige maade tilfalden/ Noget Krigsfolck motte hand forsende for Segeberg/ Som Wulff Paauise inde haffde/ Nogen Vger holt hand Slottit/ Siden gaff hand sig met viss beskeed.

Kong Christens Lensmend vdi Jørstendommene salde hannom fra.

Wondagen nest effter Quasi modo geniti, fra Gottorpe/ Skreff den vdualde til Borgemeister oc Raad vdi Rixbenhaffn/ At anseendis de vdi Jylland oc Syen haffde hylde hannom/ oc vor fra falden Kong Christen / for hans Tyrannij/ Anseendis oc at Bisp Lauge Brne/ Herr Hendrich Abbet vdi Soer/ oc Eskel Prior vdi Antvorskou / haffde giffuit dennem fra samme Tyran for Liffs fare/ oc Dødsens Perickel skyld/ Dissigiste / anseendis at Riddereskabit/ Borger oc Almue/ vdi Hertugdømmet Kong Christen raadde forre/ haffde handgangit hannom/ huil

Hertugen skriffuer Borgemeister oc Raad til vdi Rixbenhaffn.

At alle hand vilde indsette vdi deris forrige Priuilegier oc Friheder / Oc met det første met en veldig mact altid at begiffue sig offuer til Sicelland / at fri dennom alle / fra hans Vold oc Mact / Huorforre hand vaar begierendis / de vilde forsende til hannom en Borgemeister / en Raadmand / oc to eller tre forneme Borgere / at gisre hannom deris Ed / plic / oc huldskab / Paa allis deris vegne / Da loffuer hand dennom Confirmats oc stadfestelse paa deris Priuilegier, affskaffelse paa Accise, besuering / fri handel oc wandel / huis icke det skeer / da forarsagis hand det at straffe paa deris Liff / Gaarde / oc gods.

Men de aff Rigsbnehaffn suarede / de vaar vdi Kong Christens Ed / oc haffde hans besattning inde.

Greff Erick
van der Høye
oc Jørgen
Haardes be-
gieret Paff aff
Landis

Da hand nu kom tilbage til Kolding / did kom til hannom Greffue Erick van der Høye / oc Jørgen Haardes fuldmectige / Som laa vdi Høen / Paa Kong Christens vegne / begierendis at de fri vbehindrit motte passere at Lybsland / huilket bleff dennom bevilget / Oc ver paa bekom de hans pass.

Hertogens
Slot.

Siden den vdualde Konge nu haffde samblit hans Gold som vaare ved 6000. Noch en Fane Rytter aff hans Hoff Juncker oc Landesotte / Herr Alche von Kram met en Fane / oc Jost Voet met en Fane Rytter / er hand dragen offuer at Høen til Otense huor hand aff Adelen der vdi Landit er hylde / oc haffuer tagit til sin Haand alle Slot oc Rigssteder.

Den Lybske
hielp.

Vdi Høen er kommen til hannom 2000. Godsold / De Lybske haffde vdsend oc 200. Rytter effter deris forbunt. Den Gillercke Jennicke Knechte / Som laa vnder Greffue Erick van der Høye / Gaff sig samme tid vdi hans Ed oc Tieniste. Vdi huad Rigssteder hand drog igien
nom

nom/ der hyllede hannom Borgeſkabit oc Menigheden.

Sammeſteds beſol hand de Galger at affkaffis Kong Chriſten haſſde ladit ſette vdi Riibſteder / oc huad haart e oc ſtronge Mandater Kong Chriſten haſſde wloff-
ligen paa lagd.

De Lybſke deris Orlougs Skibe møtte vdi belt/ eff-
ter ſom for affſkeidit vaar. Diſligeſte bleff beſtillet alle
de Skuder oc Skibe/ ſom vnder Hyens Land vaare oc vdi
Lante Holſten oc der omkring / at offuerføre hans Krigs-
ſold. Dagen effter Hellig Trefoldigheds Søndag/
Skibet hand hans Sold/ oc vaar hans Naade førſt tuiff-
elactig/ paa huad ſted vdi Stæland hand vilde lade anſet-
te hans Sold/ Thi hand haſſde Meent Gienderne ſkulde
møte til Korsføer/ oc formeent hannom Landgang / oc vil-
de hand gierne haſſe hans Sold wbeмерekt vdi Landit / at
hand kunde giøre hans Slachtorðning før hand ſkulde
offuerſaldis. Men da hans Naade formerecte / ingen
Giender eller fare/at verre paa hin ſide/Da vdfibede hand
hans Sold for Korsføer/ huor hand laa to Dage.

Til Anduorſkou laa hand en Natte / Til Ringſted
en / Til Roſkilde nogen Netter / huor hand lod beſkede A-
delen til ſig/ Tog dennom oc vdi Eed / oc antuordet den-
nom Algens Slotte vdi en Slok louff. Men Kong
Chriſtens Krigsſold vigede ind vdi Riibnehaffn oc
Kallundborg.

Den 10. Iunij dagen for S. Barnabæ kom hand
for Riibnehaffn/ oc lod ſla hans Leyre Norden for Byen/
Paa Gerſleff Marck/ for tilføer ſkyld aff Egen.

Den Lybſke Glaade xviiij. Skibe ſterck ſette derfor
Neden/ Saa ſlog hand oc en Skanse for Walby/ Veſten
for Byen oc i ſaa maade vaar Byen belagd til Lands oc
Vands

Hertugen dræ-
ger offuer
Belt vden
Woodland

Riibnehaffn
belagd.

Wands. Paa samme steder o. Aar effter/ bleff Rigsbue
haffn atter belegrit aff hans Søn Christiano 3.

Da legrid oc Skangerne vorre slagte / da besöer
Krigsfolckit dennom atter til hannom/ at lessue oc dö met
hannom/ oc icke forlade hannom/ hand Soer oc i lige maa-
de at bliffue hos dennom/ oc lide ont oc gaat met dennom/
huad Gud vilde tilføye hannom. De aff Byen falt tit
vd/ oc skede der mange Skarmyngel / Serdelis paa den
Stette Plaz imellem Peblinge Dammen oc Byen. Tit
oc offte aff en liden begyndelse/ skede stor skade / effter som
huer hob vndsette sit Parthi. De vdi Byen haffde bygd
Katte paa Voldene de skød aff/ som de haffde hengd sielle
forre/ Som de kunde lade op oc ned forre/ naar de vilde
Skude. Disse Katte bleff saa bekiend omsier/ at di vdi
legrid kunde kiende aff huilcken Katt der bleff Skut / De
weddis Kneetene vnder tiden sammens / om heel oc halff
Maanids Sold/ aff huilcken Kat bleff Skut.

Katte bygd
paa Volden.

Disse Skud skede / naar nogen bleff indlockit aff
Schermynge for ner vnder Byen/ Anderledis vaar Byen
icke belagd eller met groff Skøtt beschanket / Men skulde
vdhungris. En dag haffde de vdi Leyrit ført en Falck
net ind vnder Byen/ der met Skød de en Kneet paa Vol-
den igiennom hans Vensire side oc Brysted / Huilcket
Skud spørde hans Herte vd met sig heel/ at det kun heng-
de ved Liffuit vdi en Scene / da vaar det saa store / som ic
Dre Herte/ at mange sig der offuer forundrit.

Emeden denne beleyring varede / bleff hemmelige
til skreffuit Claus Erickssen Bøller / som haffde Kallund-
borg inde/ Aff Herr Nogens Gøe Rogens Hoffmester/
hand skulde bliffue Kongens Mand / huilcket oc skede/ vdi
saa maade som efftersfølger / At Claus Erickssen forord-
nede

Claus Erick-
ssen borgfuer
Kallundborg.

nede de Tydske Knechte hand indehaffde/ Paa andre Stæ-
der at holde oc haffue deris wacht/ selff sagde hand sig / oc
hans Sold at ville beuare oc forsuare it fast Torn heder
Solen/ huor paa vdi fordum/ foruaredis Rogens Bressue
oc Dressel. Da Paa en Nas tid/ lod hand ved en Trise
opuinde it halff Hundrit Knechte / aff Kong Friderichs
Sold paa samme Taarn/ Som om Natte tide kom vnder
Slottid / huilcke der de erre-opkommen / haffue de vend
støttid imod de Tydske Knechte / De i saa maade haffue de
for iagit dennom aff Slottid. Claus Erickssen fik saas-
dant it tilnaffn at de kaldit hannom Claus Slippe Slo-
der effter.

Men denne beleyring varede / Da lod den vdualde
it vdsørligt skriffuelse paa Tryck vdgaa / Huorfor hand
sig Danmarkis Rige haffde antagit/ oc spørde denne ner-
uerendis Krig. De Tydske lod vdi lige maade en skriff
paa Tryck vdgaa/ huad Aarsager de haffde til Kong Chris-
sten / De huorforre de haffde indladit dennom vdi Krig is-
mod hannom/ huilcke Bressue oc beskyldinger/ huem den-
nom haffuer lyst at lese / Da finder hann dennom bag til-
sette/ vdi den Histori Jeg haffuer skreffuit om Kong Chris-
sten. Men der paa haffuer Kong Christen ladit suare
aff Berlijn ved Cornelium Scepperum, hans Vice Cans-
lieler Arid der effter som vaar 1524.

Midler tid beleyringen vor for Rigsnehaften/ da skreff
oc handlede Herr Mogens Gøge / Bisperne / oc de andre
aff Raadit offuer til de Skonske Herrer / oc Rigsstæders-
ne/ At fordi Kong Christen haffde forlat dennom/ da vaar
de nu deris Fed quit / de vilde til tencke at giøre it met den-
nom/ saa framt de ick skulde bliffue hiemspøgte oc offuers-
dragen. Den vdualde skreff vdi samme form / oc tilbød

Hertugen la-
der anden
gang vdskrif-
te hans Aars-
sag til denne
Krig.

at stadfeste dennom deris Priuilegier, Friheder/ oc affskafse huad wuonligt vaar. Der paa siel hans Naade god besceed tilbage/ hand skulde self komme der offuer/ Den vdualde er saa dragen offuer/ Oc besoeft hans Søn Christiano/ oc Herr Johan Ranzou Marskalk/ leyrid/ Oc bleff vnder aaben Himmel hylidt paa Lybershøp/ Oc gaff Adelen vdi Skaane lige saadan Privilegier oc Friheder/ Som dennom vdi Tyndland oc Tyn/ Huilcke hand vilde ydermere Suerge vdi hans Kongelige Kroning/ Om Gud hannom haffde forseet at komme til Nigid. Alle Rippsteder vdi Skaane ginge hannom til hende/ vndertagendis de vdi Malmø / De holt paa Kong Christens haand/ effter som de haffde loffuit hannom for hand affdrog/ Effter Borgemeister Hans Michellsens Raad oc tilskyndelse/ som fuldis met Kong Christen vden Lands.

De Skoninger
Suerge oc
syldes Hertu-
gen.

Den Skonste
Noel belegger
Malmø.

Den vdualde lod bestille at Adelen vdi Skaane/ oc nogen Jennicke Tydske Knechte/ skulde ligge omkring Malmø / Oc striffue omkring Malmø / Saa de intet tilspør skulde faa.

Bergen Hans-
sen, vnduiger
fra Bergen.

Aar 1523. Da Jørgen Hanssen Lensmand paa Bergen/ spurde at Kong Christen vaar vdrømbt aff Danmark til Holland/ haffuer hand befalled Bergenhus/ en Prest ved Naffn Herr Hans Knudssen Prouist/ Som dee skulde raade vdi fuld mact oc befalning/ paa hans Heris vegne/ Siden er hand dragen til Holland.

Vdi Kong Christens tid begynte de Tydske ved Brøgggen at antaste Borgerne i Bergen/ oc dennom Plusstrid oc berøffuit/ oc dennom framatagit alt det de haffde/ Oc haffuer de huercken skaanit fattige eller Rige/ oc haffuer de Nederbrut oc sønderhuggen nogen Borgeris Husse/ dog haffuer de giort mest skade paa Skotterne oc Skot-
ters

ters Børn/ som bode der i Bergen/ Oc de som mest skade
haffue giort oc Røffuit / Det vaar Skomager oc andre
Lydske Embekmend. Forneffnde Jørgen Hanssen bleff
til set for Lensmand/ Da Kong Christen er kommen til
fuld Regimente / Effter hans Faders Død oc Afgang/
Hand vaar oc kaldit Jørgen Steen / hand haffuer bygd
Bergenhuss vdi alle maade som det nu Funderit er.

Samme Jørgen/ haffde de Lydske ved Brøgggen ret
vnder affue/ Hand haffuer ladit henge deris Bagere/ som
bode strax offuer fra Rispmands Stuffsuen / for samme
Bagers Huuss/ De Lydske til frøcht. Hand haffuer
giffuet hans Tienere loff til / at optage alt Kram gods
som fandis vde paa Brøgggen/ effter det Priuilegiums lii-
delse/ Som Kong Christen haffde giffuit Borgerne.

Vdi lige maade met hannom er vnduigt at Hol-
land/ En anden fernemme Borgere aff Bergen / ved
Nassn Hermand Willomssen/ Som oc vdi Kong Chris-
stens tid vaar megit Gieff vdi Norge / Oc som en halff
befalnings Mand/ eller Statholder vdi Norge paa Kong
Christens vegne.

Hermand willomssen vnde
utger.

Vdi samme Aar 1523 / Fredagen for Natiuitatis
Mariæ, Skede der en Skiermyss imellom Malmø Bor-
ger oc Adelen. Da bleff Herr Tyge Brade Ridder sla-
gen / Oc Søffren Truidgen en aff Adel.

Herr Tyge
Brade oc Søf-
ren Truidssen
bliffue slagne.

Tamper Fredag/ for Michaelis/ Da vaar de Skon-
ske Herrer forsamlet paa Skabersø Gaard/ dennom haff-
de forspæet Malmø Borgere oc Krigsfolck / huilcke ful-
de vd at fange dennom. Da de Skonske Herrer for-
numme deris tilkomst / Vndsyde de / komme paa deris
Heste/ oc lod Støffle/ Sadell oc Sporer effter. Den
tid bleff Skabersø brend.

1523

De Skoninger
anage mere
Sold.

Vdi de Dage haffde Gustaff Erickssen forløffuit
nogie Krigsfolck/ dennom antog de Skoniske Herrer/ vns
der Peter Potin/ Siden slog de Skandner for Malmø/
De bleffue fri for deris vdfald.

177. Dage Jhs
ssen vduale
til Leesebisp.

Vdi dette Aar vdualde Lunde Capittel/ som vaar
Biscoplos/ Mester Aage Sparre anden gang/ huilken
bleff fortregnd fra første Val/ Formedelt Kong Chris
sten/ Som vilde hafft Jørgen Skodborg hans Secreteer
der til.

De til Ribbens
haffn bygge
dennom Jach
ter.

Men de vdi Ribbnehaffn nu saaledis vorre belagd/
oc foruente vndsetning fra Kong Christen/ Da med gic
oc forteredis Betalien/ Thi bygde de dennom lange roers
Baade/ oc Jachter/ met en heel hob Aarer paa/ der met
falt de tiit oc offte vd/ oc hente Betallie ind i Byen. Stær
dernis Skibe kunde det icke heller altid saa grant fors
mene.

Opre imels
lom Bønderne
oc Krigsfol
ckit.

Vdi Leirid for Ribbnehaffn Skede oc en Tumult/
Thi det hende sig saa/ at Krigsfolckit ilde betalde Bøn
derne/ De icke heller maa ske finge deris betalning strax
til Proppert/ Der offuer vilde ingen giøre dennom til
før/ Huor offuer Kntter oc Kneetene selff vd droge at hæn
te dennom deris Nødtørfft. Der offuer rettid Bøn
derne dennom sammens/ Sloge mange ihel oc neders
groffue.

Krigsfolckit giorde det samme/ at den vdualde paa
det sidste/ met stor Nød kunde stille denne Tumult/ De
bleff en forordning giort/ at alt Landit skulde giøre tilfør/
De satt dennom forre baade huad de skulde vdføre oc huad
de derfor skulde haffue/ Saa at Allmuen icke skulde berçff
uis aff Krigsfolckit.

Midler tid giorde sig Kong Christen vden Lands

rede/ met ic store Tal Golt/ aff Brandenburg/ Brunsuig/
 LanteWissen/ Rytter oc Knechte/ som skal haffue verrid ved
 vov. Tusind Mand. Churførst Joachim aff Bran-
 denborg vaar met vdi egen Person / En part aff samme
 Golt løb tillsammans/ oc toge dennom en Muster plaz vdi
 Land van Hadelen/ at fortøffue de andre / Huor imod de
 aff Hamborge vdrustede Skibe / oc lagde paa Elffuen / at
 forhindre de Knechte icke skulde komme vdi Lante Holsten
 offuer Elffuen/ Oc da disse Tidender kom den Vdualde
 Konge til hende/ vaar hand bange oc Tuiffraadig / huad
 hand skulde giøre. Thi hand tilforn haffde besorit sig met
 Krigsfoldat for Rispnehaften / icke at skulde forlade den
 nom. Dog omsier bleff hannom Raad / at skulde drage
 vdi Lante Holsten/ Lade hans Søn/ oc Herr Johan Kani-
 kou / som en Gelt Herre / bliffue vdi Lestrid for Rispens
 haften / Huilket oc er skeet / at hand er dragen at Lantes
 Holsten / Huor hand haffuer opmanid hans Adel / Wor-
 gere oc menige Landskab/ Mand fra Mand / thi hand vel
 tenckte/ Fordi Kong Christen icke haffde Skibe / Oc de
 Wendiske Stader vaare hannem imod / Vilde det dog
 Først gielde paa Lante Holsten/ Oc paa Jutland. Sam-
 me tid haffde hand forsamlit 80000. Mand / huor med
 hand laa paa Grander hede / oc fortøffuit Siendernis til
 komst. Hand saa vel/ som Hertug Christian hans Søn/
 skreffue Churførst Joachim aff Brandenburg til/ de haff-
 de icke foruent / hand skulde antagid sig Kong Christens
 sag / imod hans Suoger oc foruante. Til met da heng-
 de deris sag vdi Cammer Ritten/ Men de motte nu befal-
 let Gud oc Løften. Tuiffrit intid paa/ at om hans sag
 motte komme for gott Golt/ skulde icke hans Wlempe fins
 dis/ ey heller den Danske Adels imod Kong Christen/ at

Kong Chris-
 tens antog
 paa Dani-
 mark.

Geertugen sam-
 let sig paa
 Granderhede
 met 80. Tus-
 sind mand/ at
 fortøffue
 Sienden.

de haffue verrit foraařsagit at tage dennom en anden Herre.

Kong Christens
Folck
forløbe.

Margreffuen ſtreff ſuar tilbage / hand kunde icke heller forlade hans Suoger Kong Christen / Vdi det mindste haffuer hand motte giort hannom den tieniste / at hand haffuer tilsted hannom vdi hans Lande / at antage Krigsfolck for besolding. Da Kong Christens Folck er kommen til Perleberg / haffuer de vild haffd foruisning for deris betaling / Men der vaar huercken forlossuere / icke heller Penge tilstede / Som hand haffde fortrøstid dennom for antogit. Huorforre Krigsfolckit bleff vnilige / at de saa vorre bedragen. Kong Christen vndstact sig for dennom oc holt sig vdi skiull / der met forløb Krigsfolckit / hand dennom / oc de hannom.

Hand forskreff sig til de Hertuger aff Brunsuig for en stor Summa Penge / den omkostning haffde kostet dennom / Det samme giorde hand ved Margreffuen / som laante hannom hans Elenodier oc Smøcker / huilcke bleffue forsatte vdi Indsland oc andensteds / huilcken Summa icke endnu er betald.

Kong Christen
dort tog
de Wendes
Affgud Tryg-
laß

Den stund Kong Christen nu vaar vdi Lante Marsken / at samle dette Folck / Da vdtog hand til Brandenburg aff Jomfru Maria Kircke sammesteds / Triglaso Billede / oc. Som vaar de Wender deris Affgud vdi for-
dum dage / haffde try Hoffueder. Eustatius en Grekisk Skribent skriffuer / at Diana vdi for-
dum dage hed Trigla, huorforre denne Affgud skal haffue verrit Diana.

4. Kong Christens
Orlog
Skibe vndsette
Riisbens
haffn.

Emeden den vdualde Nu vaar vdi Holsten sig at beruſte imod Kong Christens antog / hende sig at fire aff de Orlog Skibe som Kong Christen haffde tagit met at Nederlandene / der hand vnduigte Nigorne / erre kommen vdi Sundit /

Sundit/huilde haſſde tagit 2. aff Stædernis Skibe vdi
 Søen / Ladde met Bergerfiſk. Forneffnde fire Skibe
 førde Skøtt Krud / Lod / Munition met / Men haſſde in-
 tet Krigsfolck inde / vden Bogmænd.

Diſſe Skibe / effter den beſalning de haſſde / vorre
 forordnede / førſt at løbe for Kiøbneshavn / ſiden paa de
 Stæder / huor de hørde Kong Chriſten met ſit Krigsfolck
 vaar / deñom at offuerføre. Diſſe Skibe ſatte vdi Sun-
 dit / huor dennom er vndløben en Roek / Som kom vdi
 Leprit for Kiøbneshavn / huilcken berette for Gelt Herren/
 At ſamme Skibe vaare ledige for Krigsfolck / haſſde icke
 vden dobbelt Baadsfolck inde / Men Skøtt / Krud / Lod /
 Munition / Som Kong Chriſten haſſde til Beye bracht
 vdi Nederlandene aff hans Venner / oc ellers met vdføre
 her aff Kigid. der vilde hand vilkorre ſig paa / vnder it
 hengende. Huorfor Greffue Johan von der Høye paa
 de Lybſkis vegne / Herr Rogens Gøe Hoffmeſter / oc Herr
 Johan Rankou / drog til den Lybſke Flaade / berettendis
 dennom den leplighed om Kong Chriſtens Skibe / De
 begierendis / at de moette beſette de Lybſke Skibe met deris
 Krigsfolck / de vilde ſelff følge met at indtage Kong Chri-
 ſtens Skibe. Men de Lybſke Skibs Capethiner vorre
 forſtreckt / beſuerit dennom der vdi / De ſagde / der ſom de
 miſte deris Skibe / Huilcke meſten til hørde Kiøbmænd /
 Da bleff de forderffuit Golt. De endog forneffnde Greff-
 ue oc tuende Riddere / tilbøde at ſtelle dennom Nghactig
 viſſen oc loffuen / For Saadan en Summa Penge / Som
 Skibene vorre verd / huis deñom kom nogit at ſkade / An-
 ſeendis de viſte god beſkeet om / de icke vaar beſett met Golt /
 Saa formotte de dog intet hos deris buntforuante / huers-
 cken met løn / Bøn / foruiſning / Men de Lybſke ere ſtrax om
 Morges

Den Lybske
Slode hiem
lobet vden
forloff.

Morgenen met den heele slaade/ slemmeligen oc Skams
meligen vndløbne Hiem at/ til deris egit. Kong Chris
stens de sex Skibe komme strax løbendis vdi deris sted om
dagen der effter/huilede optoge huad setalle Skibe som laa
vnder Landit/ oc gjorde tilfær vdi Leyrit/ skød end oc nogen
Sinder aff ind vdi Leyrid / Oc der met erre de løben ind
vdi Haffuen for Rippenhaffn vden all forhindring. Huor
re slem denne de Lybske deris sluct haffuer verrit / er at se
vdi det vndskyldigs Bress / Raadit haffuer til skreffuit
Hertug Friderich/ Det icke at verre skeet met deris vilge/
at deris Skibe erre hiemløben / oc icke haffuer vild lade
dennom bruge.

Den vdualde Konge haffde tilforne ladet forsende
dybetmet ihu Skibe/ Men det hialp intid / Thi samme
ihu Skibe som bleff sendt/ oc siden offuerdelen affbrent at
de skulde beskuffe Skibmend / Komme tuert at side imod
huer andre/ Saa de gjorde indgangen oc Haffuen bedre.
Til Rippenhaffn bleff stor glæde / da de formercke de
Lybske at verre afløben/oc vndsattning dennom at tilstun
de. Skøttid bleff affskøtt paa Voldene/der bleff Fryden
Fær glort / oc Peg Kranke vdhengt aff vor Frue Spiir/
Huileket huer mand kunde see / Thi det vaar imod Aff
tenen de ankom.

Men der de befunde den vndsettning at haffue vers
re mindre/ end de forhaabts/erre de bleffuen mistrøstige.
To dage der effter bleff vdsend aff Leyrid Herr Oluff
Nielsen Rosenkrantz/ met en anden Commissari/ at fors
mane Statholderen / Herr Hendrich Gpe / hand skulde
opgiffue Staden / De saa huad vndsettning Kong Chris
ten nu haffde gjort dennom / saa skulde de oc vide / at det
megle Krigsfolck hand vdi Lybsland haffde ladit forsam
le/

Herr Oluff
Rosenkrantz.
oc Herr Hen
drich giør
samtals om
Rippenhaffns
opgiffuelse.

le/vaar adspredt oc forløben/de torde icke foruente dennom mere vndsetning.

Sorniffnde Fuldmechtige ginge saa til Byen met en Trompet oc skalede Treer vdi Henderne / oc angaffue dennom hos Wachten / at haffue ærinde til Statholdes ren. Dennom bleff befalet at bliffue for Porten / til de fick beskeeden/ Eiden erre de vndfangit / oc sørt vdi deris Losemente/ Som vaar til Mester Knud Waldendorffs/ Degen vdi Riebenhaffn / boendis paa ver Frue Kircke gaard/ did gick Herr Hendrich Gøe til dennom. Forst begynte Herr Cluff Nielsen hans tale / Om Kong Christens Tyranske oc farlige Regimente / hand haffde seet som hand Deducerit oc beuiste ved mange Exempler/ baade vdi Euerrige oc Danmark skeet/ De huorlunde hand haffde heden Antuoidit Sibrit en fremmet Hollender Quinde/ Alt Rogens Regimente/ Saa hun allene raads de oc regerede hannom oc Rigid/ Icke Rogens Raad, huor offuer Rogens forderffue vaar kommen / De paa minte hand Herr Hendrich Gøe derforre / at hand icke allene skulde verre den / Som nu vilde imodstaa / Menige Rogens Raad oc Stender/ huilcke nu alle baade i Tydland/ Byen/ Sielland / Skaane / oc smaalandene haffue giff uit dennom vnder Hertug Friderich / Hand haffde holt den Sed hand Soer Kong Christen / at holde Byen vdi fire Maaneder/ huilcket hand icke allene haffde giert i fire Maaneder/Men 8. Hand saa nu aff disse saa Skibe/som vorre indkomne huad hielp hand haffde sig at formode aff Kong Christen/ Keyseren torde de icke heller stole for megit paa/ Thi hand haffde nock paa andre Stæder met Krig oc beittle / Saa forhobtis de oc / at hand som en Christen Forstandiger Keyser/ icke skulde induicke sig vdi

G

Nogens

Rogens Sager/ Scrdelis Kona Christens/ huilden hand
viste Louligen at verre sat fra Rigid / Oc at haffue spri ic
voldelig Regimente.

Hues de nu vilde opgiffue Byen/ skal de bliffue ta-
gen til Naade/ Krigsfolckit til sted at Pakere/ oc om betale-
ningen kunde der drefuis billige middel / Huilden Kong
Christen icke formotte dennom lenger at betale/ som de icke
heller nu haffde saat vdi Otte Maaneder / Men om dette
tilbud icke bliffuer anseet / Da skal dennom ingen Naade
wederfariis.

Herr Hendrich Gfe traadde til Side met hans
Hoffuismend oc Capetiner / Oc fordi Hungers Nød nu
haffde tagid offuerhand der vdi Byen / Kneetene icke hels-
ler haffde fangit deris besolding vdi Otte Maaneder / det
Kong Christens tog som Ord oc Røgte affgick/ vaar bleff-
uen til inted/ Denne hielp de nu haffde fangit en heller
vaar nogit snderligen beuent / Da bleff besluttit at de
vilde giffue Byen op / dog met visse vilkor / huildte om
Morgenen effier skulde bliffue dennom vdi Leprie tilsent.
Iblant samme offuergiffne Artickle vaar en / Herr Hen-
drich/ motte stædis en viss tid at forsende Bud til Kong
Christen/ oc lade hannom vide hans Leplighed oc Brøst/
hues hand da icke inden sex Uger vndsette dennom / vilde
de giffue sig. For det andet / at hand motte beholde de
sidste indkomne Skibe/ Krud / Lod / Munition / at betale
hans Krigsfolck met. Forneffnde to Artickle bleff vdsat-
gane / Dog loffuede Vnderhandlerne at tale met Kong
Friderich om Krigsfolckenes besolding / Oc vide Here
Hendrichs besæ vdi alle maade. Omfær bleff besluttid
met Herr Hendrich Gfe/ Oc giort saadan en forhand-
ling.

Herr

Herr Hendrich Gpe skal offuerantuerde til Kong Friderich Rigsbeshaffn oc Walling/ til den 6. Februarij/ met Skibe/ Skøtt/ oc hies Munition der findis/ som Rigid tilhører.

Fordrag med
som Hertugen
oc Herr Lens
drich Gpe.

Hies Krigsfolck hand der haffuer indehafft/ skulle bekomme en fri Pass/ dog betale huor de fremdrage.

Herr Hendrich Gpe oc huilcke gode Wend/ som haffuer liggit der inde met hannom Jødde vdi Danmark/ Skeswig/ Holsten/ Stormaren/ Wue vbehindrit drage der vd/ De enten bliffue vdi Rigid/ eller tiene huor dennom hystet/ Dog icke inod Rigit. Item huilcke som vdi saa maade vddrage/ erre de besette her i Rigid/ da haffue de tu Aars frist oc leyde/ De diff forinden at komme igien.

Rnud Rud skal beholde Sabn Gaard oc Wendsløff Læn. De forsørgis met Liffs Bress der paa

Lile Gisser skal beholde Dronnig holms Læn/ for hans lange tro Tieniste/ Eller forsørgis met it Læn saa got som det er. Skal hand oc verre quitt for Rytter oc anden tønge effter hans Bresss lydsel. Dissigeste vil Raadet verre Herr Hendrich Gpes Bud/ at hand skal bliffue betenckt for hans gamle tro Tieniste/ hies hand vil bliffue her vdi Rigid. Herr Hendrich Gpe oc de andre gode Wend/ som haffuer liggit vdi Besetningen met hannom/ skal haffue deris Tienere quit oc fri/ for alle Kongelig Tønge oc Rett/ som nogen aff Danmarks Raad haffue/ Hultiden Frihed met Hals oc haand Adelen haffde bekommit/ Vleff hannom tilkiende giffuit aff Kong Friderichs handfæstning.

Hand skal Wue sende vd aff Rigit oc ind hies gods hannom tædis Toldfrij/ dog om hand icke der met styrcker Siender.

Hvad smaa Stib og Jatter / Herr Hendrich eller
Borgerne haffue byggt / vdi varende belcpring / dennom
skal de beholde.

Hvad skade som er skeet til Lands eller Bando / aff
Herr Hendrich / Rippnechaffns og Wallings Borgere/
skal aldrig paa talis.

Alle Prestes / Borger / Bønder / som erre tilfalden
Herr Hendrich / og inddragne vdi Rippnechaffn / Mue
komme til deris Kircker / Huuss og Hiem igien / og det icke
foruidis dennom. Hans Simenssen vdi Julebjerg / og
de som Bønder erre / Maa komme til deris egit igien / og
beholde deris gods her effter som tilforn. De Danske
Bønder paa Amage / mue komme til deris Gaarde igien
paa Amage som de vdi bode for Landgielt at vdgiffue.

Lass Kedesmaasucnd som Herr Johan Dre / lod
fange / skal fri løs komme. Mester Morten Stenhue
ger i Rippnechaffn skal nyde hans Gaard / og den hannom
en fratagis.

Herr Hendrich Gøe / og de vdi Byen ere skulle bliff
ue vdi Byen / og paa den anden side Skandhen / vden det
skeer met Øffuersterne deris vilge paa baade sider. De
vdi Walling skulle bliffue vdi deris By / og vort Gøld ved
Wædermøllerne og Reisebjerg. Vil Bønderne gicre
dennom tilfor / det haffuer sin beskeed. Vdi lige maade
forsende de aff Rippnechaffn og Walling deris fulomecti
ge frem / og lod dennom forlige met den Vdualde som
efftersfølger.

Onsdagen for Jule dag / Er forhandlit imellom
Kong Friderichs Raad og gode Mend paa den ene side /
som vorre Bispe Lauge Brne aff Roskild Danmarks
Canseler / Hendrich Christenssen Abbet vdi Eore / Eskild
Prior

Prior vdi Anduorskou/ Mogens Gye Danmarckis Rigis Hoffmester / Hans Wilde / Max Erichsen Ridder / oc Eske Wilde Danmarckis Raad / Johan Ranshou Ridder oc Marckalck/ Asche van Kram Ridder/ Hennicke Sested/ Otte Rattlou Raad vdi Lante Holsten / oc Jens Brolegger Borgemester i Rippnehauffn / Peder Riempe / Hans Danhorsten/ oc deris metfølger Raadmend vdi Rippnehauffn. Paa det Krig oc Wenighed maa nedderleggis/ Fred oc Rolighed igien oprettis/ Da bleff besluttid disse effterneffnde Articlle.

Først skal Borgemestere opgiffue Rippnehauffns Stad / paa Hellig tre Konger dag nestkommendis / Oc den antuerde vdi Danmarckis Raads hender.

Met huud baw
sted Rippne
hauffn oc op
giffuit.

De skal maa nyde deris Priuilegier, Friheder/ Som dennem aff fremfarne Konninger erre giffne.

Deris Hauffn skal verre oc bliffue fri oc wforkrenckit/ met indsegling oc vdssegling/ som den hauffuer verrit.

Rippnehauffns befestning skal bliffue ved mact oc icke affbrydis/ huis befestis skal fremdelis paa Byen/ det skal stande til Borgemestere Raads oc Mennighedsens tækte.

Wifduanlige Told / Tise / oc andre paa fund/ denom her til dags paa lagd/ skal affskaffis. Alt det Skotte som Borgemester oc Raad selff hauffue sigbt/ sigbe lade/ oc bekost/ Skal Byen beholde.

De skulle mue bruge deris handel oc wandel/ Lfere oc Vestert/ Spnder oc Ngr/ huor dennom lyfter.

Alt hues handfaect gods / Regenskaft / Bressue/ Gield / som paa god tro oc loffue aff Adelen / Ridderskaft oc Clæeci, Kloster/er Borgemester oc Raad tilbetroed/ Det skal dennom følge / vden hues beuifliget er met mact at verre tagen fra Sienderne vdi denne Seyde.

Borgemeſter Raad oc Indbyggene vdi Stæderne/ ſkulle tilhielpis at bekomme hucs giæld dennom tilſtaar/ Oc der imod ſkal de betale huem de erre ſkyldige.

Borgemeſter Raad oc alle Indvaneer vdi Kiøbens haffn/ ſkulle bliſſue tilſtæde/ oc paa Liſſ/ Lemmer oc gods/ verre wſforkrenckit oc vbeſkadit/ For Høghaarne Gjorte oc Herre/ Herr Friderich vduald Konge til Danmark/ oc for Danmarks Rigs Raad / Adell/ Indbyggere oc Anhengere.

De ſkulle bliſſue ved deris Arlige Byſkat / oc icke der effuer beſuergis/ vden Huſſ ſom menige Landit paa leggis oc de vedtager.

Hues Kiøbenhaffns Indbyggere Aandelige eller Verdelige / haffue hantlid/ Tald/ giort / Siden denne Jæde begyntis imellom forbemelte Hertug Friderich/ Adelen/ Kiøbſtedmend / Hensſtæderne / ſkal bliſſue en affſtalen ſag/ oc aldrig effter paa talis.

Kiøbenhaffns By ſkal nyde oc beholde alle de Forder oc Eyendom / ſom de haffue vden Byſ / eller inden Byſſ/ Diſſigſte hues de ſkiellige Kiøbt oc Jangit haffuer/ paa Jæſke leue eller andenſtede/ i huer det heldſt findis.

Dag ſkulle de fra dennom ſtrax antuorde / hues Gaarde oc Gods Konning Chriſten haffuer tagit fra Kircken/ hindis Perſoner/ Adelen/ met vold/ oc findis vdi Kiøbenhaffn.

Item Kiøbenhaffns Borgere oc Indbyggere ſkal i ziengiffuis oc betalis huis deel dennom er frtagen / For end denne Jæde begyntis.

De ſkal icke her effter bliſſue beſuerit met fremmit Krigesfeldt at holde / Som de vil diſſ verrit haffuer / vden Rigid ligger diſſ ſtørre mact paa/

Alle de som i Kiøbenhaffn ere boendis Vandelige oc
Werdslige/ Som der erre indkøffen/ Kiøbnehaffns Jnd-
byggere/ til hielp vdi den Seide/ De skulde ike forkræns-
etis paa Liff/ Gode/ Lemmer/ vndertagendis Hans Mico-
kelssen oc Sibrit.

De aff Kiøbnehaffn skulde nyde deris Ordreß/ om-
kring Staden saa vijt oc bred som de haffue hafft til diff.

Naar Hellig tre Konger dag kommer/ da skal det
Krigsfolck oc Knechte/ som der vdi haffue liggit/ igien vdi-
drage/ oc den Vdualdis Krigsfolck inddrage/ langis ind-
giennom Byen/ oc saa strax vd igien/ Oc ingen sler bliff-
ue vdi Byen om Natten/ vden huiltke Hertugen oc Ki-
gens Raad ville beholde inde hest dennom/ Oc skal for-
neffnde Krigsfolck vdi det gemeen tog ingen offuerlast el-
ler skade giøre nogen paa Liffs eller gods.

Paa alle disse forneffnde Article skal Danmarckis
Raad/ sly oc forskaffe Borgerne vdi Kiøbenhaffn/ Hertug
Friderichs Stadfestelse/ samt Hertug Christians. Jun-
cker Johan Breffue til Høye oc Broekhusen/ samt Riis-
mesterne/ forskreffue dennom strax at saa vbrødelige skul-
de holdis.

Vdi lige maade Loffuede forneffnde Bisp Lauge
Brne/ Herr Maagens Gøe/ Oc de andre gode Mend
Danke oc Helster/ paa den Vdualdis vegne/ oc alle hans
tilhielperis/ at saa fast skulde holdis. Actum Roschildæ
ve supra.

Vdi lige maade bleff besluttid/ at Mollmß skulde
opziffuis/ oc met dennom skede denne fordrag.

Wi Lauge Brne met Guds Naade Biscop vdi Ros-
kilde/ oc Danmarckis Riis Canseler/ Hendrich Abbet
vdi Sore/ Eskil Prior vdi Antvorskou/ Mogens Gøe
Danmar-
Fordrag imels-
lom: Hertugen
oc dem aff
Mollmß.

Danmarkis Rîgis Hoffmester/ Hans Wîlde/ Mattis Erichssen Kîddere/ oc Else Wîlde Danmarkis Rîgis Raat/ Johan Rangou Kîdder / Marskalk / Afke van Kram / oc Otte Kattlou. Gîorre vitterligt/ At paa det denne lange store skade oc forderff / Krig / Orlog / oc Blodstyrtning/ Tuedract oc W—Enighed / som her nu nogen tid vdi Rîgit verrit haffuer/ oc endnu er/ maa affstillis oc nedderleggis/ Fred oc Rolighed oc euig bîstand / maa iaien optagis/ saa huer mand Fattig oc Rîg/ maa oc skal fri oc secker/ søge sin bîering til Land oc Vand / Inden Rîgit oc vden/ Oc her effter leffue vdi Fred oc Rolighed.

Da haffue wi nu giffuit oss vdi handel/ Samtal oc Venlig dagtingning/ met Erlige oc Fornumstige Mend/ Jørgen Koet Borgmester/ Hans Jessen/ Jacob Michelsssen / met deris metfølgere Raadmend/ oc Borgere vdi Malmø/ Guldmechtige paa alle Borgernis oc Indbyggerris vegne/ nu vdi Malmø bygge oc boe / om alle arinde Article oc Puncter/ som her effter skreffuit staar / Oc erre wi der om tilsammen saa offuer eens vorden / Oc haffuer det vdi de Hellig Trefoldigheds Raffen saa endt oc besluttid.

Først at de nu Hellig tre Kongers dag/ Skulde opgiffue Malmøs Stad/ oc den antworde vdi Danmarkis Rîgis Raads hender. Naar de det giort haffue / da skal forneffnde Malmøs By oc diss Indbyggere / Nyde Oc beholde/ alle de Prîuilegier / Raader oc Friheder / Som dennom aff fremfarne Herrer oc Konninger vdi Danmark / vnte oc giffne erre / Fri oc wsforkendte vdi alle maade.

Item skal forneffnde Malmøs By bliffue vnder Konninges Gadeburd / oc nyde sin Arlige oc rechte By skatt

skatt vd at giffue/ Som verriet haffuer aff Arrild Seduane / Oc en ydermere beskattis eller besueris / vden hues som menige Landit paa leggis oc vedtagis.

Item skal forneffnde Bye bliffue ved sin Bygning oc stid/ som hand nu bygd oc befestid er / Oc her effter en forderffuis eller aff brydis i nogen maade / Men hues Bygning oc forbedring/ Som hand her effter met forbedris kand/ Det skal staa til Borgemeester Raad oc Menigheden der sammesteds / Oc det skal dennom en neektis eller forbiudis vdi nogen maade.

Item hues ny Paafund/ som dennom paalagd er/ met Told/ Eise/oc anden ny besueringer/ Maa oc skal nedrelegis oc tilbage bliffue/ som icke aff Arrilde seduane verriet haffuer.

Item maa oc skal forneffnde Mallmø By/ nyde oc beholde alt det Skot / som de selffuer Rippit oc bekostid haffuer.

Item skal oc maa forneffnde Mallmø Borgere oc Indbyggere her effter bruge deris Hantering/ Seglas oc Righmandskab/ Øster oc Vester/ Sønder oc Nør / huor dennom tyctis / oc de deris Næring oc Biering best søge kunde.

Item hues giæld oc Regenscaff / Clerckerij/ Kloster/ Righstedmend/ oc andre offuer alt Rigit tilstander / Distigiste handfangit gods/ som vndfangit er/ vdi god Tro oc Loffue/ Maa oc skal dem vbehindrit ske oc følge/vden hues som ebenbare beuissigt er / at Sienderne haffue tagit met maet her til dags/ Oc ville oc skulle / forskreffne Borgere vdi Mallmø forplietige verre/ vdi slike maade/alle som de aff Kette plietig erre.

Item hues Mallmø Indbyggere Handelige oc

Werde

Verdellige handlid/ Talid/ eller giort haffue/ til Land eller Vand/ hemmelige eller aabenbare/ Ihuad det heldst er/ eller verre land/ indet vndertagid/ imod Højbaarne Første Herr Friderich Buald Konning til Danmark vor kieriste Naadige Herre/ Danmarks Rigs Raad/ Ridderskab/ Rigsbødmen/ Bønder oc alle andre Danmarks Rigs Indbyggere/ deris medhengere/ Henset der oc alle andre / skal verre oc bliffue en endelig klar affsagen sag/ oc aldrig der paa argis aff nogre/ Eddel eller Weddel/ Gødde eller vspødde til euig tid/ effter denns dag i nogen maade.

Item maa oc skal samme Mallmø By oc dissi Indbyggere/ nyde/ bruge oc beholde/ alle deris Jordepande Gaarde oc Gods/ som de aff Arilds tid/ eller med Kette adkomme oc vdi Kette Besiddelse hafft oc nyt haffue/ baade inden By oc vden/ Dissligste hues de Redelige oc skielliche fangit haffuer baade paa Fiskelejer oc andensteds Ihuor det heldst er/ Eller findis land/ intid vndertagit. Skulde de oc strax antuorde fra dennom hues Gaarde/ oc Gods vdi Mallmø liggendis/ Som Kong Christen/ eller andre haffuer tagit fra Kircker/ Kirckens Personer oc Ridderskab/ med vold oc vrette/ Oc der med her effter alsdelis vbeuarit være.

Item alt hues som fra forskreffne Mallmø Indbyggere tagit er/ spænd Jeyden paagick/ Det skal dennom igien giffuis/ eller oc Redeligen oc skielliche betalis.

Item skulle de her effter en besuaris med Krigsfeldt at holde/ som de her til verrit haffuer/ vden saa er at Rigt ligger der dissi større mact paa.

Item alle Mændelige oc Verdellige/ som med Vre komme vdi Mallmø vdi denne Jeyde/ Kong Christen oc
Mall

Wallmgs Indbyggere til eleniste oc bistand / vdi huad som heldst maade det skeet er / intet vndertagit / Disligiste alle de som vden Lands erre / oc haffue deris Huff oc hiem her vdi Rigid / skulle ey fortreckis paa deris Tre / Liff / Gods / eller Lemmer vdi nogen maade / Dog vndertagit Hans Michelsen oc Sibrit.

Item hues Wallmgs Indbyggere efter Kong Christens Befalning / her til handlit oc giort haffuer / Der skal ey paatalis / Eller nogen Mand der forre til rette staa / efter denne dag vdi nogen maade / Men skal verre oc bliffue en klar endelig afftalen sag / for alle Eddel oc W-Eddel / Gødde eller vspødde.

Item skulle forneffnde Wallmgs Indbyggere / Borgemeister / Raad / oc all Menigheden / alle oc huer siidelis / bliffue ved Liff / Gods / Velferd / ved Christelig tro oc loffue / forschrede / oc aldelis wfortreckit i alle maade.

Item huor ocsaa skeer / at nogen valde driste sig til / at giøre imod nogen disse forneffnde Puncter oc Article / da ville wi beskicket hos vor Naadigste Herre / oc Konning / Oc self met menige Danmarks Rigs Raad / til hielpet det at lade straffe / som ved bør.

Item ville wi oc self oc besicke / forneffnde Borgemeister oc Raad oc Indbyggere vdi Wallm / forneffnde Høghbaarne Jørstis oc Herris / Herr Friderich Adual Konning til Danmark / vor kieriste Naadige Herris / Sammeledis Eddel oc Wellborren Herris / Junder Johans Gressue til Høye oc Brockhusen / oc hans Naadis Altmestere / stadfestelse Gressue / paa alle disse forneffnde Puncter oc Article / vbrødelige at holdis skulle vdi alle maade. Oc loffue wi forneffnde Lauge Brne met Guds Naade / Biscop vdi Roskilb paa vor gode Tro oc loffue /

De wi Mogens Gøe met alle de andre gode Mend/Dans
 marckis Nigis oc Holster Raad / paa vor gode Christelig
 Tro/ Loffue oc Tre/ Paa forneffnde Høpbaarne Førstis
 vor Kieriste Naadige Herris oc Konnings / vorre oc alle
 andre Danmarckis Nigis Raads/ Adels/ Menige Dans
 marckis Indbyggere oc alle vorre anghengeris / oc tilhiels
 peris vegne/ Ihuo det heldst erre eller verre kunde / wbrø
 deligen vden all Argelist oc Sund / fast oc troligen dette at
 holde vdi alle maade. Til diss ydermere Vindisbyrd oc
 bedre foruaring/ At saa stadigt oc fast vbrødeligen oc vden
 all Argelist oc Sund/ vdi alle maade som forstreffuit staa
 holdis skal/ henge wi vorre Indsegle neden for / dette vort
 obne Breff/ Giffuit vdi Roskild/ Onsdagen nest for Jule
 dag/ Aar effter Guds Byrd Tusind Sem Hundrit/ Tiuff
 ue oc paa det Tredie.

Disse tuende fordrag met Rippnechaffn oc Mallmø
 haffuer Hertug Christian vdi hans Herre Faders frauers
 rellse/ Confirmerit/ De Gressue Johan van der Høye.
 Aarid der effter forhuerffuede de aff Rippnechaffn oc Mall
 mø hans Naadis egen Stadfestelse der paa. Herr Aage
 Jbsen Electus til Lund/ oc Herr Albret Jbsen befallnings
 Mand offuer Mallmø Læn / bleffue strax forordnede at
 drage til Mallmø/ oc anamme Ced aff Menigheden paa
 Kong Friderichs vegne. Der foruden forhuerffuede
 de aff Mallmø it Breff at intet Slott skulle Byggis i
 deris By.

**Herr Johan
 Rangkou oc
 Jost Boek for
 seyie til Her
 tugen met beg
 ge fordrag.**

Herr Johan Rangkou/ Jost Boek erre dragne mee
 forneffnde forhandlinge til Kong Friderich / at lade hans
 nom vide leiligheden om Rippnechaffn oc Mallmø op
 giffuelse. De fant hannom da til Nyborrig / huor hand
 haffde liggit nogen tid lang Vprøps/ for Vinteren styld/
 Siden

Eiden hand kom fra Grander keede / huor hand haffde
liggit til Wern imod Kong Christens oprustning. Da
befale hannom forneffnde Article vdi alle maade / oc vor
glad der til.

Det werff oc Erinde som vaar optagit paa Herr
Hendrich Gøes vegne / at tale om met hannom / Som
vaar om de fire Skibe oc Skætt / som Senisten ankoms
me / Rigsbuehaffn til vndsetning / at Herr Hendrich Gøe
moite dennom beholde / met all til behøring til at betale
hans Krigsfolck met / Den Article bleff oc bevilgit til
Næsting. Siden til Rigsbuehaffn bleff atter forhandlet
at hans Mayt. skulde betale Krigsfolckit oc selff beholde
Skiben / som verre Løffuen / Peter van Hull / Elephan
ten / oc Hamborge Varske / huor paa Herr Hendrich Gøe
sig Reuerle-ede oc forskreff. Hans Maytt. er indbras
gen i Rigsbuehaffn vdi Egen Person / den 16. Januarij /
1524. Siden Vgen haffde verrit belagt vdi Otte Maas
neder. Herr Hendrich Gøe oc det fremmede Krigsfolck
er vddragit / De vaar hand icke da til Sinds at biiffue her
vdi Rigit / Men er dragen vden Lands / huor hand forholt
sig største delen til Bremen / ved tu Aars tid / De for
medelst Kong Christens skuld vaar hand kommen vdi ster
giold oc megit til acters / huor offuer hand haffde pantsæt
hans Gaard Gisselsfeld / til Otte Holgerssen Rosentrang /
som siden bleff vdi løbit der offuer.

Herr Hen
drich Gøe
dragen aff
Rigit.

Den Vdualde lod strax Bressue vdskriffue / til Pass
uelig Hellighed / huorledis hand vaar kommen til Rigit /
Menige Clerici vdi Danmark vdi alle Capiteler skreff v
di lige maade / huorledis deris Kircker oc den Geistlige
Stand vdi Kong Christens tid vaar for armit oc for
tregd. De skreff oc huad Tyranni hand haffde bedreff-

uit imod Bispen aff Syn / Erkebispnen aff Lund / Bispene
ne aff Suerrige/ begierendis hans Faderlige bistand.

Hertug Friderich
søger fremmede
Forbunt.

Saa bleff Kong Friderich vdi lige maade Raadt / hand
skulde sige fremmede Herrer oc Hærster deris Forbunt oc
Venfkap / vdi saadane hans merkelige anliggende.

Huor forre hand baade søgte Kongen aff Francrige/
Franciscum / Saa vel som Kongen aff Skottland / De
det Siellerfke Venfkap.

Dette Siellerfke Forbunt / stede ved Dyrich van
Kethern.

Dette maa verre sagd om Kong Friderichs ferhøye
else oc fremgang vdi Danmark, nu ville wi nogit tale om
Suerrige.

De Euenfke
indtage Wigen
vdi Norge.

Aar 1523 vdi Februarij Maaned/ emeden Gustaff
Erickssen vdi Suerrig stod vdi Fiendfkap met Kong Chris
sten aff Danmark/ Forsende hand Lauriz Sigessen met
it antal Krigsfolk ind vdi Norge/ at intage Wigen/ baas
de hans Fiende at imod giffre/ Saa oc paa det hand luns
de fange Kong Christen andet at skaffe paa andre Stæ
der/ oc ick vndfette Stockholm/ Ved huiltet Guld hand
lod intage Karlsborg vdi Normigen liggendis/ oc sette der
en Euenf Herremand / Niels Grummi til Lænemand
paa.

De aff Cal
mæn giffue
dennom.

Vdi enden paa Majo 1523 / haffuer de aff Cal
mæn giffuit dennom/end dog Herr Spffren Norby haffs
de tilforn ved Paaske tide indfart der ny besætning.
Men der hand spurde Kong Christen vaar vnduyt Dan
mark/ lod hand effter sig allenfke 60. Rneete at befeft
Slottid/ drog saa self ind vdi Danmark/ besol dennom
at huls de formerekte Fiender at verre sig forsterck / skulde
de sette Ild baade paa Byen oc paa Slottid / Oc siden
begiffue

begiffue dennom/enten til Gulland eller Danmark. Men der Borgerne formærkte dette oplaug / Som de paa Slottid haffde obnede de om Natten den Nørre Port oc indlod de Sueniske vdi Byen/ Da de haffde Byen/ fiek de Slottid den neste Dage effter/ De Aruid Wester Gylens der indtog vefaa ganiffe Vland der effter, som ligger iuert offuer fra Smaalanden:/ 38. Mille Dags Lango.

Gland indtogis.

Der de aff Stockholm hørde Danmarks Rigis tilstand / oc deris Herre de suorid haffde / vnduigelse fra Rigerne/ Sammeledis denne Gæftis fremgang/ oc ingen vadsettning at verre for hender/ tilbød de at giffue sig ved wisse vilkor / huilcke vilkor vaar disse. At de Sueniske skulde affstaa alt Velsiring oc Gientlig handel / Stockholm Stad oc Slett skulde indrømmis de Lybske vdi Hender/ som de vilte at verre i forbunt met Hertug Friderich/huile til Minde eller Rette/skulde forhandle Hertug Friderich den Vdualde, oc Gustaff Ericsson imellom om fornessnde Stockholm Stad oc Slaat / De gjorde dennom en endend beskeet imellom om altingest / De de Lybske oc Danskiger at betale Krigesfolckit deris Ræst. Men de Lybske oc Gustaff Ericsson vilde icke antage disse vilkor.

Artikler som de belejrede til Stockholm forre gaff.

Vdi Pingsedage / er der holden en Herre dag til Strengens / vdi huilcken at Rigens Raad / Som Kong Christen haffde drebt oc omkomit/ met andre gode Mend er fornøyet oc forbedrit/ oc kom da disse effternessnde vdi Suerrigis Raad/ Bisp Jens aff Lingløbing / Ingemor aff Werbe/ Mogens aff Skare / Mogens aff Strengens/ Peder aff Aross/ Dernes Lure Janssen/ Berent van Willen / Knud Ericsson / Hans Aressen / Axel Maken/ Axel Possen/ Niels Nielsen/ Hendrich Erlandsen / Niels Olffen/

Raadit vdi Suerrige Ræst nouetis.

Olssen/ Lauris Sigessen/ Michel Nielsen / Ture Bentzen/ Peder Erlandsen/ Jhuer Flemming/ Knud Andersen/ Peder Jensen/ Axel Andersen / Børn Lauritsen. Disse fornessende erre satt vdi befallinger oc Embede / effter Nogens gamle skick / huilcke alle met fuldmact oc myndighed/ aff alle Nogens stater / Geistlige oc Verdslige/ haffue endreceligen met endrectigat stemme Vduald/ hylt dit/ oc Samtyct/ Geste Eriksen som her til vaar Suerrigis Regenter/ nu her effter Suerrigis Konge at verre oc kaldis/ De ved deris Lals mand Mester Knud / Prouist vdi Arose/ begierede aff Geste / at hand vilde antage sig Suerrigis Nigis Regimente / oc verre deris Konge / oc dennom oc deris Nige her effter/ som hand incksaligen begynt haffde/ for Kong Christens Tyrannj beskeete. Gustaff fornam vel huilcken en suar byrde hannom skulde paa leggis/ begierede effterdi hand nu met stor omhu/ Corrig/ Arbed/ oc Mødsommellighed/ haffde nogerlunde hans Arme forfalden Fæderne Land til hielpe kommit/ oc vaar nu Mødig oc Trætt/ De der met vilde haffue hannom forskaanit / huilcken anden aff Suerrigis indspødde Godemend Nogens Raad/ de vilde Kense oc vduelge til Konge/ vilde hand gierne giffue sit samtycke der til. Men Nogens Stater bleffue hart ved deris begiere / oc Passuens Legat/ Hans Mogenssen/ som nyhlig vaar kommen fra Rom / raadde ocsaa hart der til. Da suarede Geste at hand huercken aff æregerighed / eller begiering til Regimente/ Men aff kierlighed til sit Fæderne Land/ oc aff den store nødt/ som dennom effuerhengde/ vilde samtycke deris begiering/ oc anamme Nigit/ De effterdi saadan besucring icke kunde aff sit Menniskis formue vden oc ved andre gode Mends hielp oc Raad vdrættis / begierde hand aff Nogens

Gustaff Eriksen vduald til Konge vdi Suerrige.

Rigens Raad/ at de her vdi vilde gifre hannom / oc deris Fæderne Land trolig biftand / Oc inderlige bede met hannom/ vor Herre Gud/ Om hielp oc biftand/ Oc i faa maade er Gæfte effter gammel Landsens brug oc ftick/ Raarid/ Hylbit oc Suorit til Suerrigis Konge at verre.

Dog vilde hand icke endnu paa nogen tid anamme Kronen/ Sjørend hues forhindring som i veyen vaar/ bleff affffafft/ oc allermest sjørend Bifpernis Mact bleff for mindffit oc nederlagt/ Huilcke som her til dags fagdis at haffue giort Rigens Regenter oc Indborne Konninger/ megen modftand/ oc met deris oprør oc WEnighed giffuit Aarfage til stor induortis oprør oc Krig. Oc endog hand ellers tit opfagde Rigens Raad Rigit / met faa ffel de vilde betale hues omkoffning oc vdgiffit hand haffde vendt der paa/ anammede hand dog Kronen. Aar 1528.

Den tid Godtfalk Erick/ Hædensstrup / Hendrich Elaghed/ oc andre Høffuismend til Stockholm/ Saae oc bemerckte/ de finge ingen vndfettning aff Danmark/ til Land eller Vand/ Fetalien til met ffigrtede / oc Krigsfolckit heden døde/ opgaffue de Stockholms Stad oc Elot Aar 1523. den 21. Junij/ effter en lang oc haard Beleyring/ vdi de Lybske deris hender/ til Verne Bomhoffuer oc Herman Plønif/ huilcke siden antuorde Gæfte Stadsnøglen. Krigsfolckit bleff forloffuit/ at drage wbestadt der fra/ Høffuismendene til Kong Christen. Huad hielp de Lybske som det haffde belagd til Vands/ met de Danshiger/ glorde Kong Friderich til at indtage Suerrige effter deris forbunt / Seer mand baade aff Beleyringen oc Opdragelsen.

S. Hans Baptiftæ Afften/ drog Gæfte ind i Wyen met Wenige vnderfaaternis store glæde oc Fryd/ oc der

Stockholm
opffittis vdi
de Lybske deris
hender.

bleff hand aff menige Mand hilfit oc anammit for Suer-
rigis Konge. Vdi somme Maand bleff Blegind indtag-
gen aff Vernt von Willen/ oc tuungen til at Suerge vns
der Gøste. Samme tid bleff oc Eleborrig huilcket er det
eniste Slaat Suerrig haffuer liggendis vd til Vester-
Egen/ met en gantske beleylig Haffn/ indtagen/ Oc det
Danske Føld som der vaar paa / rømde der fra hen til
Bahus.

Gøste forsent
der Føld at
Sindland.

Der nu Stockholm vaar wunden oc indtagen/haff-
uer Gøste besoldit oc afftalet det fremmede Krigsføld/
Men de andre haffuer hand forsent ind vdi Sindland/ vns
der Jffuer/ oc Erick Flemming Hoffuismend / met groffe
Skøtt/ Krud/ Lødt/ oc anden Krigs Rustning/ huilcke haff-
uer foriaget Zienderne/ indtagit det gantske Land/ oc i det-
te Aars ende/ kommit det vnder Gøstis haand.

Der alting nu vaar beskaffit vdi Sindland / haffuer
Gøste forskicket sine Gesanter/ Erick Flemming / Børge
Nielsen / Anders Lillemand/ Cannick vdi Aboe / Oc
nogen andre Adels Personer ind i Rydsland/ til Grotspør-
sten Basilio Johanne/ oc ladit giøre met hannom en stil-
stand oc Fred paa nogen Aar.

Gustaff Erick-
sens forskreff-
ning imod
Stæderne for
den hielp han-
nom skæde.

Gustaff Erickssen forskreff sig der imod / oc for den
hielp Stæderne hannom beuiste til disse effter skreffne Pri-
uilegier/ at forunde dennom. Hand vil icke lade sig vdi
nogen Fred met Kong Christen/vden de indtagis.

Alt hues gods som de Lybske oc Dansiger dennom
ved deris Ecd / vilde vedkiende dennom at tilhøre / der
Stockholm opgaffuis/ Oc sammesteds findis/ skal de haff-
ue igien.

Huad skæde som de Danske vdliggere haffue giøre
paa Stædernis Skibe/ som Stockholm vilde vndsette skal
Gustaff

Gustaff betale. Hand skal oc vil ingen handel eller wands
del forhindre vdi Sgen/ met hans Vdliggere. De Lybs
ske/ Danskiger/ oc deris foruante deris Guds skal vere
friet vdi Suerige for all Told. Til Stockholm/ Cu
derligbing/ Calmer/ Aaboe/ maa Stæderne frist handle/
icke alleniste met Borgerne/ men oc met Prælater/ oc A
delen/ met Guld/ Edelftene/ Klæde/ Purpur. Ingen
fræmmede/ vnder tagendis Lybske/ Danskiger/ oc deris foruans
te/ mue handle vdi Suerige/ Oc Kongen skal det aldrig
samtycke nogen andre. Ingen/ heller andre Vdlendige/
mue bliffue Borgere vdi Suerige/ eller føre dijd Vare
oc Rippmandskaff/ vden Lybske/ Danskiger oc deris foruans
te. Kongen skal forskaffe deris Stæder Low oc Ræt vdi
hans Lande/ Hand skal icke moleftere deris Menigheds/
som ere wskyldige/ om nogen end deris Metborgere sin
dis skyldige. Hans Vnderfaatte skal igien verre frist
forre/ at segle paa Stæderne/ som det haffuer verrit aff
Arilds tid. Hand skal icke sette dennom forre deris Vas
re at selge / Oc mue dennom enten lade bliffue/ eller aff
føre. Vdlenninge deris Guds som hendger/ skal tilkom
me deris Arffuinge. Oc Skiffbrudne folk skulle faa
deris biergede Guds igien. De Lybske oc Danskiger skulle
haffue tilbørlig Beskyttelse vdi hans Rige. Hand skal
icke lide deris Fiender i hans Rige. Huilcke Lybske/ de/
deris Dienere/ eller Skippere/ som selge eller affhende de
ris Guds vden Epernis vilge/ da skal Eperne maa kom
me til deris igien/ oc de andre at straffis paa Liff oc gods.

Hues Kongen oc Stæderne kommer wulge emel/
som/ da skal fire aff hans Raadt drage til Lybske/ oc til minz
de eller rette forhandle dennom emellom. Disse Artic
le/ oc dette Forbundi/ skal Kongen forny/ naar det aff han

nom begieris. Vdi lige maade stadfester hand her mee/ alle deris gamle Priuilegier oc Friheder / oc setter dennom ind igen i samme Frihedt/ paa hans oc hans effterkommes vegne/ Huilcket Bress hand oc Rigens Raad/ for dennom oc deris Effterkommere/ haffuer samtyckt/ oc mee deris Signeter stadfest.

Men da alle dette skeede vdi Suerrige/ vaar Rigbens haffn oc Malmø belagt/ aff Hertug Friderich. De Danske vaare indbyrdis wens/ somme tilhengde Kong Christen/ andre Hertug Friderich. Herr Søren Norbø haffde paa de Liden Gottland inde. De fordi hand gjorde de Wendiske Stæder stor skade oc affbreck paa deris Ekibe oc Gode/ hand gaff til prijs paa Kong Christens vegne/ Oc de Lybske vel viste/ at Suerrige haffde nogen gammel Tiltale oc interesse om Gottland / at skulle høre vnder Suerrige. Da lod de handle ved deris Gesandt Herman Israel hos Gifste/ oc det Suenske Raad/ at de skulde tage Landit fra den Sprøffuer/ oc legge Landit igien vnder Suerrige. Huor vdi Gustaff haffde it Betændende/ Thi hand aff forleden Krig vaar megit suag vorden/ oc tolde det en/ Saa vaar hand oc vdi en stor Gield hos de Lybske/ De hues hand dette gjorde/ skulde hand vicle sig vdi en ny Krig met Danmark/ som oc fiender sig Ket oc Rettighed til Gulland / oc haffue hafft samme Land inde vdi Hundrede Aar. Men omsiger forskreff sig Hermand Israel til Gustaff/ at huis Omkaafning hand der paa gjorde/ vilde de Lybske staa halffparten/ De der foruden bedage hannom paa den Summa Penning de ee dennom skyldig/ oc den Rentefrii paa nogen tid lang forunde. Der emod loffuede Gustaff at belegge Herr Søren paa Bisborrig. 1523. Lucæ Evangelistæ dag/ fra

Gustaff loff-
uer at belegge
Herr Søren
Norbø

fra Stockholm skreff Gustaff Herr Spffren venligen til/ oc sende hannom Leidebreff liudendis paa Hundrede Personer/ Oc der vnder at muet frij vbehindrit til oc fra komme til hannom/ oc samtale enten til Stockholm/ eller ved Elfsnabben. Men Spffren vilde icke komme/ tenckte vel det galt om Gulland. Vdi dette Breff saa vel som flere lang tid effter/ skreff sig Gustaff allene Suerrigis oc Gots tis vdualde Konge. Men der hand formerckte de Danske Konger at føre/ oc haffue førdt aff lang tid den Gotske Titel for Gulland/ Giongeherrie/ Synder oc Nørre Nyland eller Gylland skjold/ da tog hand oc op der imod den Vendijske Titel. Nu ville vi iglen vende til Danmark oc Norge.

S. Peders dag ad vincula, bleff Niels Haack aff Hildebierre fangen vdi Malmø/ oc førdis offuer til Rip, Niels Haack aff
Hildebierre
affstuen. benhaffn om Tisdagen. Om Løffuerdagen der effter bleff hand halsbuggen/ Fordi hand forlod Ridderskaffuit/ oc vilde icke suerge Kong Friderich met dennom/ Hand skagede Almuen til Oprør/ oc haffde giffuit sig ind vdi Malmø vdi Fjenden. Adelen vaar hannom ey heller gunstige/ for at hand vdi Kong Christens tid / deelte paa den Alminding som de haffde indtaget. Rigens Raad vdi Danmark haffde tilforn forarbedit hos det Norske Raad oc Bisper / at de icke skulde giffue dennom fra det venlige Forbunde/ begge disse Riger imellom vaar/ huor til de icke heller fantis wuillige / Fordi saae de nu intet hen til Suerrige/ siden Wigen vaar dennom frakommen.

Omte Dagen post Olavi / Aar 1523. til Bergen/ vdi Sortebroder Kloster/ opskreff de Norske Kong Christen Huldskaff oc Mandskaff/ for hans wehrstelige wuilde Regimente/ hand haffde førdt/ fra første oc til

De Norske op-
skreffne Kong
Christen Huld-
skaff.

sidste. De tilskreff de Hertug Friderich deris Pliet oc tro
Tieniste/ effier at hand oc aff Danmarkis Raad oc Inds
byggere er samtyckt / saa framt hand lader Norge bliffue
ved deris Priuilegier oc Friheder.

**Hert Vincens
Lunge oc Hert
Niels Løche/
Lænsmand vdi
Norge.**

Samme Aar 1523. bleff Herr Vincens Lunge
afferdiget til Bergen/at verre Lænsmand/ Oc Herr Niels
Løche afferdiget til Trundelaugit/ oc Norlandene/ der at
antage hues Kronen tilhørde. Disse to/ som Rigeris
indsødde Mend vdi Danmark/ dog vdi Norge Giffi oc
Bosette/ lod dennom mest bruge vdi den Handel met de
Norske/ at begge Riger kunde bliffue forente.

Sabbatho post Dominicam Exaudi, Aar 1523.
brende første parten aff Roskilde By/ huilcken vdi for-
dumme dage haffuer verrit en stoer By/ Oc er bygd til den
vijdhed / Men Kongerne holt der Hus ved Estranden.
Siden den er kommen vnder de Geistlige/ er hand forrin-
git/ oc end nu meer vil bliffue pde Passuedgimmit haffuer
afftagit. Nogit tilforne vdi fornæffnde Aar brende Weile
aff/paa det neste. Fornæffnde Aar vaar Erick Erickssen
en Norff Herremand her nedre / hand Reuerlerede sig
imod Kong Frederich den vdualde Konge/at holde haanom
Bahuus til troer hende. Samme Aar da rømde Herr
Oluff Galde ind at Suerrige/ for nogen hans Mishand-
linge skyld/ Oc bleff efftertractit aff Bisps Hans Mule.

1523. vor Frue Natiuitatis dag/ forlænte den Vds-
uaide/Bisp Lauge Brne met Hørsholm læn.

Aar 1524. bleff Herr Johan Rangkou / Herr Ase
von Kram/ oc Melchior Rangkou / fordrede til Lynborg/
at betale den Vdualde Kongis Krigsfolk. Da bleff om-
slagit met Trommen paa det sidste/ at sands der nogen
wbetald/da vilde de giffue huer 1. Gyllden/ for 1. Stilling.

Nu

Nu vaar der en Knecht/ som hadde forschmitt sig/ huilcken ickē vaar kommen vdi rette tid/ hannom restede nogen Maanik sold/ Hannom tog forneffnde Besalnings mend til dennom/ oc drack hannom saa til/ hand kunde huercken staa eller gaa / Siden lod de berre hannom paa en Bøer/ til hans Herberge / Oc lod legge hans Besolding paa hans Bryst.

Dette Aar 1524. strax vdi Junij Maanit/forsende Gustaff Erickssen vduald Konge til Suerrige/ offuer til Gulland / it Krigesfeldt vnder Herr Bernt von Myllen/ oc de Lybske forsende dijd en Skibs flaaide/ huilcken belagde Spffren Norby paa Wisborrig / oc vdi tho Maaneder / forfulde den Bestoldning. Landit vaar de mechtige / men ickē Slaattit som er it fast Huus bygd aff Kong Erick aff Pommern/ som der lang tid holt Huus/siden hand rømde aff Rigit. Midler tid men Beleiringen varede/ forsende Herr Spffren Norby her ind vdi Rigit / Otte Anderssen Wisfeldt oc gaff sig vnder Kong Friderichs Beskyttelse oc Beskermelse. Wolff Sestede/ oc Wolff Pfersig/ met forneffnde Otte Anderssen / gjorde Kong Friderich deris Eed paa Herr Spffrens vegne / Oc vaar hans suldmact saa liudendis.

Herr Spffren Norby belagd aff de Sueniske oc Lybske.

Herr Spffren Norby søger Hielp hos den Vdualde / Oc mener dat ickē troiligen.

Jeg Spffren Norby Ridder/ Embismand paa Wisborrig/ Giør alle vitterlige/ oc kiendis met dette mit obne Bress / At effterdi mine Ziender/de Sueniske/ erre vorden mig for stercke her paa Gottland/ Oc hassuer bestoldit Wisborrig Slaat oc Stad / Oc ieg ickē land i Sandhed forfare / At Høghbaarne Første Konning Christiern vor Naadige Herre / der mig Slaattit oc Landit indgiffuit hassuer neruerrendis Mact hassuer / at giøre mig / disse Dannemend i Staden/ oc gode Karle/ alle Edle oc wædledle/

edle/ Vndsetning inden en muelig oc faart tid / der off effter denne langlige Feide/ Vdgiffte oc Vdhøring mueligter at forbyde. Oc effter ieg haffuer forstãndit/ at forskreffne Høyhaarne Første Konning Christiern/ denne Slaaslow til Wisborrig Slaat / icke skal haffue saa forandrit/ oc mig offuer antuordit / som den hans Naade aff Danmarkis Rigs Raad er vorden forantuordit. Da haffuer ieg nu met alle disse gode Wends/ oc gode Karlis Raad/som her neruerrendis er/vdsckit oc Fuldmact giffuit/ Som ieg oc met dette mit obne beseglede Breff vdsckier oc Fuldmact giffuer / denne Breffuifer Dite Anderssen/ min Formarsk/met Høyhaarne Første Herr Friderich/ vduald Konning til Danmark/-Hertug vdi Sleswig/ oc Holsten/ Oc werdigste werdige Fædre/ Streng Riddere/ oc gode Wend/ Danmarkis Rigs Raad/ om forskreffne Wisborrig Slaat / Slaas loug / oc den at forandre til Danmarkis Rigs Raads Haand/dog at ieg der inden bliffuer tilbørlige foruoridit/ effter den Instruktions liudelse/ ieg hannom met giffuit haffuer. Oc hues forskreffne Dite Anderssen om denne Slaas loug/ oc i andre maade met forskreffne Høyhaarne Første/ vdualde Konning / oc Danmarkis Rigs Raad / paa mine vegne forhandler / forandrer/ giør eller lader/ det vil ieg fast oc wbrødeligen holde / giøre oc fuldkomme / lige som ieg self vaar til stede / oc saadant handlede/ gjorde oc annamede/ ved min Tre oc Redelighed/ Met saa skal / at forskreffne Høyhaarne Første vduald Konning oc Danmarkis Rigs Raad/ville giøre mig met det allerførste Vndsetning/ oc sla Gienderne her aff Landt. Til Vidnisbyrd oc bedre foruaring/ henger ieg mit Indsejel neden for dette mit obne Breff/ som giffuit er paa Wisborrig Slaat/ Spndagen nest for Viti & Modelti/ Aar 1524. Kong

Kong Friderich samtyckte Herr Söffren Landit ^{Galland bes} vdi alle maade/ lige effter Kong Christens Brefs liu- ^{uigis Hæ} delse. Men da hand tenckte sig at haffue en tro Mand ^{Söffren Hæ} vdi Herr Söffren/ besant hand siden fast anderledis/ som fremdelis skal sigis.

Da de Suenfke nu haffde forfuldt denne Beleyring vdi tho Maaneder/ lod sig Herr Bernt von Willen offuer tale/ aff Herr Söffren/ at hand forlod den Bestoldning/ Fordi hand sagde hannom/ huorledis hand holt Landit paa Kong Friderichs Haand/ Oc at de Wendiske Stader haffde tagit det vdi Dage/ imellom Kong Friderich oc Kong Geste/ Oc denne Beleyring vaar imod den Forening/ de forhaabtis som skulde skee / de Wendiske Stader haffde berammit/ imellom begge Konger/ Der offuer forlode Bernt von Willen oc de Suenfke den Bestoldning.

Bernt lod sig siden end Giestbiude/aff Herr Söffren der vdi Dycn/ Oc vaar Gadder til it hans wechte Dyrn. En Karthowe kunde hand icke met spore / den beholt Herr Söffren.

Gieste bleff hart fortørnit offuer Herr Bernt von ^{Herr Bernt} Willen / som haffde Calmar oc Dland inde / for hand ^{von Willen} haffde forlat den Bestoldning / oc sig ladit offuertale / ^{Kommer vdi} Serdelis oc for den Karthowe/ hand haffde ladit der/ ^{Maade.} som Herr Söffren beholt/ oc kom siden de Lybske til bytte. Thi bleff hand steffnd for Ketten/ men torde icke møde / Er saa hemmeligen / met hans Hustru oc hans Broder Henrich/ dragen at Tyskland/ Oc Arffuid Westgylens der/ fick Slottit igien.

Stadit tilferne/ vaar kommen vdi Suerrige Grefse ue Johan von der Høye/ Jost den Aldris Søn/ huilden Kong

Kong Sigste haffde forlænt met Stegeborre Slaat/ vdi
 Nisregylland/ hannom gaff hand sin Søster Margrete
 til Husfrue/ som tilforn haffde Jochim Brade/ Aff den
 nom er sedt Bisp Johan aff Ossenbrigge/ Mønster oc
 Padeborn/ oc Jost/ som bleff fangen aff Frank von Halle/
 Henrich Rangkous Husfruis Fader/ til Segeberge. Effter
 Jochim Brade/ afflede hun Peder Brade til Wisingsø/
 som Kong Erich gjorde til Greffue.

For di at Hertug Friderich nu vaar vdualdt til Dan
 markis Konge imod Kong Christen/ oc haffde indbekom
 mit alt Rigit/ Da raadde Rigers Raad hannom/ at hand
 skulde Ile met hans Kroning/ oc antage Kongelig titel oc
 Naaffn/ Paa det Kong Christen alt Haab skulde betagis.
 Huorfor til Riibenhaffn er berammit en Herredag 7.
 Augulti die Laurentij, 1524. Da bleff Hertug Friderich
 tilforn vdualdt/ Kronit til Danmarkis Konge/ aff Ercke
 bisp Gustaff Trolle/ som da vaar stædig aff Suerrige/
 oc haffde her vdi Rigit megen Slect oc Venner/ oc hos
 dennom hans Ophold/ Huilcken Bisp dog siden vaar, han
 nom mest imod/ oc met at ville forraade/ som fremdelis
 vdi denne Histori/ oc Kong Christian den Treadies/ skal
 beskriffuis. Til samme Kroning slog Kongen en heell
 hob Riddere/ Ibland andre Claus Erickssen Hauensbier
 rig/ huilcken der haffde en Skramme vdi Rinden/ Och
 da hand kom frem/ oc knellit ned for Kongen/ sagde hand:
 Jeg skulde vel giffue dig it mercke paa den anden side.
 Giffuendis tilkiende/ det Sprickuort at verre fast oc sant/
 som mand siger/ Principes amare prodicionem, non pro
 ditores.

Paa samme Kroning toge alle Riibstæder/ oc Stiff
 ter Confirmatz paa deris Priuilegier. Der vaar tilstæde
 de Wens

1524.
 Kong Sigdes
 rich Kronis.

de Wendiske Stæders Sendebud. Aff Hamborge vaare forsent disse / Herr Hendrich Salsberger / Borgemeister / Giert von Hatlem / Raadzherre / oc Mester Joachim Sommerfeldt Secreter. Da bleff atter det Forbund renouerit oc fornyet imellom Kong Friderich oc Stædersne / imod Kong Christen / Oc huen hannom vilde forhielppe oc indsette / effter det Forbunds liudelse tilforn vaardennom imellom giert. Paa samme Herredag vaard de Wendiske Stæder en Aarsage til / at der skulde begyndis nogen venlig handel imellom Danmark oc Suerrige / om en fellig Modstand / imod Kong Christen / Oc Fred oc Enighed imellom begge Riger / Oc tilbødt dennom at verre gode Meglere der til. Da bleff saa imellom Danmark oc Suerrige forhandlit / At der skulde staa it Møde til Malmø / die Aegidn 1524 huor begge Konger skulde møde Personlige / Oc Gissel settis paa begge sider / for deris Trygheds skyld / venligen at samtale / Oc hues de dennom itte indbyrdis / om Wigen / Gulland / Tiltale til Suerrige / oc andre sager kunde forene / skulde de Wendiske Stæder / som vaar Lybeck / Hamborg / Danskig / Strølsundt / Wismar / Rostock / haffue fuld mact om at forhandle.

Paa samme Herredag til Riebenhaffn 1524. paa S. Laurentij dag / bleff Herr Niels Høeg aff Esfilstrup / fordum Marsk / Popelshy slagen / oc paa 9. dagen der effter døde hand. Hand vaar Maalløs oc findis løs en tid lang. Hand vaar en velltalende Mand paa vort Danske Tungemaal. Effter hannom bleff Herr Tyge Krabbe Danmarks Rigs Marsk.

Dette Aar 1524. skreff Kong Ferdinandus aff Behemen her ind / at Kong Friderich vilde lade hans / oc Kong Christens irrige Sager / indkomme for Under-

Rij

handlere /

De Wendiske
Stæder staa
dennom vdi at
forlige Kong
Friderich oc
Kurfass Rids
hen.

Herr Niels
Høeg Marsk
døet / oc Herr
Tyge Krabbe
bleff Marsk.

Kong Ferdin
andus striffs
uer her ind om
it venligt mds

De imellom
Kong Friderich
och Kong
Christen.

handlere/ Huilcke: Kysser Carl oc selff vaar begierendis ved en anden Skriffuelse. Denne venlige handel indremmede Kong Friderich. Om Dagen at beramme/ vaar Hertug Albret aff Nicksborgs Sendebud her inde/ huilcke ick da bleffue hørt/aff huad Aarsage/ er tilforne sagde.

Første handel
til Eybke vdi
Kong Christens
sag.

Vdi dette Aar 1524. vaar der en statlig Sammenkomst til Hamborrig/ effter forneffnde Beuilling/ Kong Christen til beste. Der vaar paa Pape Clementis 7. vegne/ Herr Hendrich Berckmeyerer Bisp til Raseborg. Item vaar der Kysser Carls Sendebud/ Sammeledis Kong Hendrichs den 8. aff Engeland/ Ers Hertug Ferdinand li aff Østerrige/ Frue Margretis aff Burgundien/ Hertug Friderichs aff Saxe/ Churførst Joachims aff Brandenburg/ Hertug Hendrich oc Albret aff Nicksborg deris/ sammeledis Stædernes Sendebud. Da stod Kong Friderich paa/at ville haffue Dom vdi Sagen/ om hand ick lowligen vaar kommen til Danmarks Rige aff dennom/ som haffde mact at velge en Konge / Oc de haffde ingen deris Gierninger at suare/ vden Gud oc dennom selff.

Omsier bleff slagne atskillige middel forre/ at Kong Christen maatte beholde halffdelen aff Rigerne oc Fyrstedommene / oc de at skiffis/ Men vore Sendebud vilde til ingen middel / huor ved Rigerne oc Fyrstedommene skulde skillis at / Men de tilbød / effter Kong Friderichs Død/ at vellie oc kalde hans Søn Johannem med viss besked/ Tilbød ocsaa at giffue Dronning Elizabeth Aarslig nogen Tusinde Gylden aff hendis Liffgedinct. Men samme Mode affgiel vden all Fruct.

Saa vide bleff dog forhandlit/ imellom Fru Margrethe

gretis Sendebud oc vore/ at wanseet huad Wenighed Kong Friderich oc Herr Christiern imellom vaar/ saa skulde dog de Nederlender bruge deris Senlah igennom Øresund/hans Maiests: Told oc Rettighed wforkrenckit/ En heller de skulle hielpe eller styrcke hannom/nogit fiends lig imod Rigt at forretage. Denne Fordrag bleff forseglet om Aarit der effter.

Vdi samme Aar 1524. 1. Septemb. til Malmø/ er begge Herrer Kong Friderich oc Kong Sigiste/ sambe deris Raad møt. Disligiste de Wendiske Stæders Sendebud/ effter som foraffikedit vaar/ oc sette de Gissel for dennom. Da effter saa mange Aars Krig oc Feyde/ giordis begge Riger/en teckelig oc behagelig Fred imellom/ Thi Kong Frederich til Danmark nyligen kronit/ der hand saa/ oc besnyctit Kong Christens idelig Practicer ring/ sambe den mechtige Keyser Carls/ som raat de for det Romiske Rige/ oc Nederlandene/ Sambe andre Førster oc Herrer/ som fordrede oc herbergede den forløbne Kong Christen/ deris wuilge oc Fiendskaff imod Danmark/ oc Førstedommene/ Da tractit hand effter formodelst hans egne tro Vndersaattis/ saa oc andre fremmede Førsters/ oc Stædernis Hielp/ Venskaff oc Bistand/ sig at befeste/ befri oc forsietre/ imod alle Tilfald oc Wlycke. Kong Sigiste vdi lige maade paa sin side vor icke wtulnegit til Fred/at hand kunde rodfezte sig vdi sin Stand/til huilcken hand nyet vaar kommen/ ved stor Besuerlighed/ vdi uortis oc induortis.

Forneffnde Herrer møttis vdi Kircken til Malmø/ huor Kong Friderich først gaff tilkiende/ huad skæde o: sare forleden Aaringe beage Riger haaffde verrit bladt met/ oc ind nu vorre at besnyete/ aff vnduigte Konning Chris

Kong Friderich oc Gustaff møde til Malmø. De huad derat beslutt.

stern/ begge Rigers Vuen oc Fiende/ kunde forðgis/ der som begge Riger bleffue staaendis vdi Venighed. De gaff til fiende/ at saa framt Kong Gysste vaar icke wtlinces git/ da vilde hand saaresta nogen lidelige oc tilbørlige midel/ huilcke disse Riger skulle verre tollige oc gaffnlige.

Kong Gysste talde vijtlofftrigen/ oc lod sig det hans Forset vel befalde/ sagde det lowligt oc gaffnligt vere/ oc sig tilnegit vdi en gemene sag/ at findis villig til alle de Vilkor/ som kunde tiene til Fred/ Venscaff/ Enighed/ saa framt billige Artickle forrestais. Da begynte Kong Friderich at tale om denne venlige Sammenbinding oc Forening / som disse 3. Riger imellom vaar giort oc suorit til Calmern/ vdi Dronning Margretis tid/ Begierendis den igien maatte fornyes oc holdis/ Dog begierer hand intet denne neruerrendis Standt vdi Suerrige at foruandlis/ anderledis end Gysste vilde fiende hannom for en Offuers herre. Huilckit Gysste icke gierne hørde/ eller saa. Da vndskyllede hand først/ at hand haffde verrit nødt oc tuungen til/ at tage sig Suerrigis Regimente an/ oc haffde vel seet gierne/ At disse 3. Riger til euig tid haffde bleffuie regerit sammens / aff en Herre oc Konge / Men denne Forening at verre brut icke aff sig/ men aff fordum Danske Kongers Fogeder oc Lænsmand. De effter at de Danske icke til diss/ huercken met Trusel eller Krig haffuer kundt besiddet/ eller vndertuingt Suerrige roligen/ da er saadan megit mindre nu ved saadan beskeed at erholde/ Icke heller sig/ som haffuer loffuit de Suencke / at verre deris Friheds Beskyttere/ at kunde samtycke denne Begiering/ eller de Suencke at tilraade kunde/ at de den annamer. Dog vil hand verre Kongen aff Danmark icke vndergiffuen/ men en Ven oc tro Vnsforuant/ oc villig til all den
deel

deel/ som tilbørligt kand verre. Da Kong Friderich saa/
 at hand forgeffuis arbeidt der paa/ da tilbød hand Gøste
 Fred/vdi saa maade. At Suerrige skulde bliffue ved sine
 gamle Grenzer/ som det haffuer verrit aff Aarids tid.
 Huad til Danmark haffde hørt/ som vaar Blegind oc
 andre Ampter/ som for 2. Aar siden strax effter Kong
 Christens Fluct/ eller paa det pass vaare indtagne/ skulde
 igien komme til Danmark/ Huilket bleff bevilgit vden
 ster Besuering. Huad Gulland vaar anlangendis/ som
 Gøste stod paa/ at skulde aff fordum haffue hørt til Suer.
 rige/ huor paa hand haffde gamle Dreffue oc Herkomst/
 der om bleff lenger Disputerit. Men der ingen vilde staa
 fra sin Ketlighed/ effter at de Danske nu besade samme
 Land/ huilket vor dennom aff Her Søffren Norby off
 uergiffuen/ da bleff den sag til paa en anden tid opsæt/ Oc
 bleff da vnder begge Konger/ Lande oc Hensfesterne glori
 en stadig Forbund emellom til Malmø/ imod vnduigte
 Kong Christen/ beggis deris Vuen/ At de mee samlit maet/
 hannom skulde imodstaa aff yderste Mact oc Formue.
 Alle Fanger paa begge sider skulde løff giffuis. Da kom
 Frue Sigrithe Kong Gøstis Moder moder/ Frue Kirsti
 ne Herr Steens/ oc Frue Anne Herr Niels Nybbings/
 sambt flere fangne oc meeførde Velbyrdige Fruer aff
 Suerrige til Danmark/ Distligste Børre Nielsen til
 Wiens/ Herr Niels Bosen/ oc andre fangne oc meefør
 de Suencke Herremend hijd til Danmark/ bleffue løff
 giffne. Kong Gøstis Moder Frue Eikele/ oc en hans
 Søster Emmerenke/ bleffue døde her i Danmark aff Pe
 stilense/ oc begraffne paa S. Nicolai Kirckegaard. De
 sadde først fangne paa Riøbenhaffns Slot/ da Claus
 Erickssen vor Lænsmand/ siden vaar de førde til Callun
 borrig/

Bleginde oc
 Wigen bevil
 git igien til
 Danmark.

Gulland.

Suencke Fange
 ger løff giff
 uis.

borrig/ som Herr Hans Krasse met forlænt vaar. Disligste bleff Indbygggerne beuiligte hues Guds at annamme som de haaffde vdi enten aff Rigerne. Saa bleff der oc giort dennom nogen andre Artide imellom/ At ingen skulde handheffue huer andris Giender/ Oc om Landfføttige aff det ene Rige vdi det andit at heldis tilstede oc til rettie/ met andit mere. Disligste vaar der Irringe imellom forneffnde Herrer om Blegind/ oc Wigen vdi Norge/ som Kong Gøfste haaffde indragit/ liggendis det ene til Danmark/ det andit til Norge. Disligste om Gulland/ som de Sueniske formente at høre met rette til Suerrige. Der om giorde de Wendiske Stæder dennom saadan en Fordrag imellom.

Fordrag giort
til Malmø aff
de Wendiske
Stæder/ om
Bleginde/ Wi-
gen/ oc Gots-
land.

Ar 1524. 1. Sept. til Malmø/ da vaar de Sex Wendiske Stæder/ Lybeck/ Hamborg/ Kioth/ Wismar/ Lüneborg oc Dannig/ aff Kong Friderich til Danmark/ oc Kong Gøfste til Suerrige/ om nogen Irringe/ som sig begaffue imellom hørpbemelte Konger oc Riger/ Gulland/ Bleginde oc Wigen vdi Norge anspændis/ til Skedsret- tere beuiligte oc tilneffnd/ huor er saaledis foraffskedit. At forskreffne Sex Wendiske Stæder xiiij. Dage nest effter vdi tilkommendis Pindgedage/ vdi det Ar 1525. skulde møde til Lybeck/ oc begge Parter enten til Minde eller Ket- te atskille. Midler tid (dog huer sin Ket forbeholden) skal oc vil forbemelte Herr Gustaff / strax incontinenti offuers antuorde til Kongen aff Danmark Bleginde/ Rodneby/ oc alle dissi Tilhøringe.

Wigen vdi Norge saa vide Danmarkis Krone til- hører/ skal Kongen aff Suerrige indebeholde / indtil for- beneffnde Dag/ huilken da den samme enten formedelst venlig handel/ eller Ket bliffuer tilgømt / den skal beholde
Wigen/

Wigen/ med all sin Tilbehøring/ vden all Igiensigelse.
Dog skal Kongen aff Suerrige midler tid Indbygggerne
imod gammel Frihed oc Priuilegier/ icke skade med Skat
eller vseduanlige paalegge.

Hucs Kongen aff Suerrige med hans Krigsfolck/
som paa Gulland ligger denne Dag/ som er den 1. Sept.
haffuer ind bekommit Wisby Stad oc Slaat vdi hans
Hender/ saa skal hans Maiest : dog til bestemte Dag inde
beholde Landit/ oc siden staa Kong : Maiest : aff Dan-
marck til rette/ oc suare for Skedsretterne. Men om
Wisby Slaat oc By den 1. Septemb. endnu er vdi Kon-
gens aff Danmarkis oc Søffren Norbys verge/ da skal
hans Maiest : vdi lige maade beholde Gulland / som fors-
skreffuit staar / oc staa Kongen aff Suerrige til rette.
Men om det bleff vundit eller indtagit aff det Suenske
Krigsfolck/ siden den 1. Septemb. saa skal det strax offuers
antuordis Kongen aff Danmark/ Oc skal hans Maiest :
staa Kongen aff Suerrige til rette der for/ som forskreff-
uit staar. Huilcken aff Parterne da det Slaat/ Stad /
Wisby/ det Land Gulland/ oc Bleginde/ med rette/ eller
til mindelighed bliffuer tilkiendt/ den skal det fri oc angers
løst vden all Indsigelse beholde.

Om Slaattit/Byen/ oc Gulland da bliffuer Kon-
gen aff Danmark tilkiendt/ skal Skedsretterne til minde
eller rette dømme oc forhandle/ om Kongen aff Suerrige
skal haffue nogit for hans Omkaast oc skade/ aff Kongen
aff Danmark eller ey/ Oc den/ effter Sagens Leplighed/
paa billige veye oc Middel ramme/ Oc naar mand hand-
ler om Vederlag for Krigs Omkaastning/ beholde Wi-
gen vdi pant/ indtil saa lenge tildømte Omkaastning be-
talls. Men hvis Kongen aff Danmark heller med Pen-

L

ninge

ninge vilde det løse / da skal det staa vdi hans Gefalde/ os
intet hindris aff Kongen aff Suerrige/ Oc da skal mee
beregns ind vdi den Befaaftning / oc kaartis huis Kon-
gen aff Suerrige/ siden dette Laudum oc denne Erkiens-
delse Arligen aff Wigen haffuer oppebaarit.

Naar den Omkaastning er betald/ da skal den Suen-
ske offuerantworde til det Rige Norge/ Wigen / vden all
Besuering/ som hand den haffuer indehaaft.

Huis Kongen aff Danmark icke bleff tilbømt no-
gen Omkostning at erlegge/ da skal ligeuel Wigen/ til
den bestemte Dag/offuer leffueris til det Rige Norge.

Begge Konger til Danmark oc Suerrige skulle
nu strax tilskriffue deris Krigsfolck/ oc aluorligen befale/
all Fiendelig handel at efterlade. Kongen aff Danmark
skal oc fordre Herr Sjøffren Norby fra Gulland/ Paa
det de Suenke oc Rippmændene/ icke ved hannom paa
deris Næring skulle wforrettis.

Vdi lige maade skal det Suenke Krigsfolck/ os
rømme Landit / Men om Sjøffren Norby vdi hans Aff-
thog beskadde nogen/ derforre skal Kongen aff Danmark
staa til rette / Oc Kongen aff Suerrige dissigiste for sit
Folck.

Huis Fanger paa Gottland findis/ skulle paa begge
Parter løff giffuis vden Ranshon. Oc naar Sjøffren
Norby rømmer Landit/ skal Kongen forsee en Erlig mand
der mee/ som mee de Lybske oc Suenke skal vere fredelig.

Men om forneffnde Land paa bestemte Dag til
Lybeck/ bleff Kongen aff Suerrig tilkiendt/ da skal Ampt-
manden vere forplict / vden Plyndring det at offuerant-
worde Kongen aff Suerrige.

Hvilcke aff Parterne Gulland da bliffuer tilbømt/
den

den skal forlige sig med de Lybske/ for deris erledne skade / paa billige middel.

Kongen aff Danmarks Sendebud skulle beslute dennom paa/ at alt ressuut Guds/ som nu findis paa Gubland/ land offuerantuoordis de Sueniske/ Lybske/ oc andre Stæder igien.

Kongen aff Danmark skal forskaffe til stede Kigens Raads Ratification vdi Norge/ om Wigen/ oc sende den Kongen aff Suerrige/ eller paa Handels Dagen haffue den tilstede vdi Lybke.

Huilsken Part der handler forspømmeligen imod denne Recess/ skal vere forfalden til Hundrede tusinde Gylden/ Halffparten til den Lydige/ oc anden halffue part til Skeedsrichterne at betale/ De skal icke diff mindre vere plichtig at efterkomme denne Recess.

Her med skal begge parter holde god Fred/ Venskaff/ Naboskaff/ alt troligen paa Kongelig Ere/ Tro/ Loffue. Til ydermere Foruarling begge Kongelig Segel henge her forre/ De der hos Kigens Raads / som erre / Lauge Orne til Roskild/ Iohannis Andreæ vdi Outhense Bispe/ Aage Jepsen Electus til Lund / Eskild Prior til Antvorskouff/ Niogens Ghe Hoffmester/ Lhyge Krabbe Marck/ Prebigrn Podeduff/ Hendrich Agassen/ Hendrich Krummedige/ Hans Bilde/ Max Erickssen/ Johan Oxe/ Anders Bilde / Axel Brade/ Cluff Holgerssen / Truide Gregerssen/ alle Riddere/ oc Thure Johanssen Ridder/ Lauris Eigessen Marck/ Suerrigis Raad deris Indsegle henge her forre. Der hos Herr Thomis von Wicken / Herr Bernt Bomhoffuer / Herr Pouel von Wilden / Herr Hendrick Gierders/ Borgemeistere/ Raadmend/ til Lybke oc Secretarius. Herr Bernt Khron/ Herr Easten
 Iij Schanboe

Schamboe Borgemester oc Secreteer aff Roskild/ Herr Nicolaus Smittherlou Borgemester/ Herr Anders Veltterian Raadmandt/ Herr Jacob Kluge Raadmand/ Mester Johan Kliche Secreteer/ aff Straalsundt. Oc Mester Ambrosius Storm Secretarius aff Danzig/ som tilbetrode venlige Underhandlere vor Segel ladit henge for dette Bress/ Datum vt supra.

Emeden Gustaff nu vaar til Malmø/ da vaar tuens de Vederdøbere/ Melchior Rynd/ oc Knippert Dolling/ kommen til Stockholm/ Huilcke giorde sammesteds en stor Tumult. De stormede oc forstørrede Billeder/ Taffler/ Arcuerck/ vdi S. Hans Kircke/ huilcke bleffue Suerlige foruistte/ da Gustaff kom til Suerrike fra Malmø.

Aar 1524. Mandagen nest effter vor Frue Natiuitatis/ vdi Septembri/ til Rixbenhaffn fuldbyrde Kong Friderich/ met hans Raad/ som da tilstede vaar/ som vaare disse/ Herr Mogens Gøge Hoffmester/ Herr Prebigrn Poudebuss/ Herr Hendrick Krummedige/ Herr Hans Bilde/ Herr Albriit Ibsøn/ Herr Johan Ore/ Herr Otthe Holgerssøn/ Herr Truidt Gregerssøn/ Kiddere/ den Handel som er giort imellom Capitel i Rixbenhaffn/ paa den ene/ oc Borgemester oc Raad sammesteds/ paa den anden side/ effter Bisp Lauge Ornis begiering/ om huis Bygning som Rixbenhaffns Borgere haffue sat oc bygdt/ oc der effter byggendis vorder/ paa Capittels/ vor Frue Kirckis/ oc Altere Jorde/ vdi Rixbenhaffn/ Huilcken handel Knud Baldendorff Degen vdi Rixbenhaffn/ haffuer giort tilforne/ At Borgerne vdi Rixbenhaffn/ huilcke som haffde nogen aff Capittels Jorder/ skulle dennom her effter beholde/ Arffuinge effter Arffuinge/ paa det de her effter skulle verre den Hellige Kircke/ oc hendis Personer diff villigere/ oc beuisse dennom gaat Venscaff oc Naboscaff/ oc imod
sta

Handel imel-
lom Capittel
vdi Roskilde/
vor Frue Ales-
se/ Concler oc
Vicarie/ ons
vordenis Jorde
styis.

Paa Luthers Ketterj oc Vilofarelse. Dog at de skal bygge oc forbedre forneffnde Gaarde oc Jorder/ met ic Stenhus vd ad Gaden/ ic lofft høye/ Eller hus det icke formaar/ met ic andit merckeligt Hus/ bygde imellom Stolper/ Oc inden vdi Gaarden/ met gaat Riibsteds Bygning/ met Stentag/ Oc forneffnde Bygning holde vrd maect. Dog at de giffue der aff sliq Jordskylde/ som 4. aff Capittel/ 4. aff Vicarier/ 4. aff Raadmendene/ oc 4. acte Borgere samme Grund forre settenbis vorder/ vdi gode Danske Pendinge/ halffdelen til Paaske/ anden halffue deel til S. Michels dag at betale/ De som paa Gaarden boendis erre/ skulle self vdgiffue oc opholde Skat oc anden Kongelig Tynge/ oc intet aff kaarte vdi Bygningen. Huis nogen bleff nødt oc trengde aff Armod at selge eller Pantsette aff samme Jorder/ da maa det ssee/ men at den selgis til en Vosiddendis Borger vdi Riibenhaffn/ som skatter oc skylde Konningen/ oc ingen anden. Dog at det steer met Capittels Bidskaaf oc Samtycke/ paa det Byen kand bliffue ved maect/ Oc da skal Capittel alleniste haffue 3. mark for Bressue pendinge oc deris Samtycke. Huis nogen icke vil bygge samme Jorder/ eller der aff icke vdgiffue sliq leye/ som den er sat for/ den skal vduis/ oc en anden Dannemand igien indsettis/ effter de xvj. Mends sigelse/ som vil gipre der aff/ huad rett er/ oc som forskreffuit staar.

Huilken Borgere som icke nøyes met det Bress hand nu haffuer aff Kircken/ hand skal fange Bress paa ny/ om hand vil bygge/ som forskreffuit staar.

Om nogen haffuer nogen Jord/ som er sat for ringe leye/ oc icke haffuer bygde som forskreffuit staar/ Da skal xvj. Mend sette den Eyendom for skellig leye/ at Kircken steer fylliste.

Huillden Borgere som leyde haffuer / oc vil dog
nøyes met det gamle Bress / oc der vdi vil besørge hans
Siæls salighed / hand skal icke nødis til at tage nyt Bress.

Item hues Gaarde eller Jorde / som Kircken haff-
uer nu vbebreffuit bort / oc vil dennom selff lade bygge oc
forbedre / dennom skal Kircken icke verre plictig til at borts
breffue vden hun løster.

Ingen skal formene at giffue sin Lønning til Kir-
cken / at sørge Gude Tieniste met / Gud til Løff oc Tre /
oc hans Siæl til Salighed. Dog at samme Bygning
strax skal vurderis aff forneffnde xvj. Dannemend / oc
Pengene til Kircken / oc Bygningen til en Vosiddendis
Borger at selgis / oc ingen anden.

Ydermere loffuede Borgerne til Bisps Lauge Brne /
at de saa skellig en vilde handle met den Hellige Kircke /
at det skulde verre Kircken vden skade / dennom vden all
Synd. Dette Bress haffuer met forseglet Bisps Lauge
Brne / Capittel / oc vnder Rigsbeshaffns Dyes Segel.

Samme Aar vdi Septembri Maanit / drucknede
Mester hans Mule / Bisps til Opsto / icke langt fra Vesters-
uijg / da hand vilde dragit til Herredag. Hand vilde
sammesteds funderit it Hospital hos Vesteruijg. Hans
Fader hede Michel Mule / Borgemester vdi Otthense.

Claus Knip-
hoff.

Vdi forneffne Aar vnderstod sig Claus Kniphoff /
Eise Korns Daatters Søn / Jørgen Wjntemesters Stiff-
søn / at practicere met Skipper Elemind / som da haffde
Vnderadmirals Befalning offuer Kongens Skibe / at
de vilde løbe vdi Vesterspæn / oc tage Bestilling aff Kong
Christen saadant kunde dennom til stor Baade oc
Profit. Hvorfor Skipper Elemind / som befalning haff-
de offuer Skibene / lod hemmeligen gipre ferdig met ich
Skib

Skib/ hed Peter von Hull/ Haffuer samlit til sig Jens
Stucke oc Jens Klinthe/ sambi andre Skalede/ De met
samme Skib er seglit ad Nederlandene. Huort heden
Claus Kniphoff siden haffuer forsoget sig/ huor de haffue
fangit Bestilling aff Kong Christen/ at tage paa alle
Danske oc Norske/ dennom halffdelen oc Kong Christen
halffdelen til prijs.

Aar 1524. S. Michels Aften vdi Roskild siad hullede som
Riibenhaffns Indbyggere saadant it Bress aff Kong haffue Gaarde
Friderich/ At huilde aff dennom som haffde Hus oc Gaar- i Riibenhaffn
de vdi Riibenhaffn/ da skulle de sette der vdi saadant skulle sette den
Gold/ som ville skatte oc skylde/ De huilcken som det ey vil- Gold vdi som
de/ da skulde den som Ehermand vaar til samme Hus/ land skatte, els
self giorde den Stat oc Behring der aff til Byen / der ter self legge
bør aff at gange. den vdi.

Aar 1524. S. Karine Aften til Ribe/ haffuer
Kong Friderich forseglet de Norske en statlig Recess/ som
endnu tilstede er/ paa mange skone Friheder huilcken Her
Vincens Lunge bleff offuerantvordit. Forneffnde Hands
festning indeholder 52. Article. Vdi den 25. Article/
at hand aldrig skal skriffue sig den Titel/ Ket Arffuing til
Norge/ Men det Rige skal verre oc bliffue it friit Raare
Rige met Danmark. Om Ordenør oc Hetland/ at
skulle igientomme vnder Kronen/ som aff hans Farsader/
imod Norgis Rgis Raads Bidstaa/ er paniset til de
Skotther for Brudskat. Item at ingen vdlendiske Riib-
mend/ mue løbe paa Norlandene / vnder Skibe oc Gods
fortabelse. Sammeledis at Kongens Kroning altid skal
saa vdi Trundhiem. Naar Herre dag skal stande i
Norge/ skal hand forkyndit it halff Aar tilforn. Ingen
skal haffue sit Gods frij vdi Norge/ met Kongelig Rente
Kronen

Kronen til skade oc affbrect / vden huis Sædegaarde som Kircken oc Ridderstabit haffue. Vndertagendis vthersken oc Grijb/ som aff gammel tid haffuer verriet frij til Bispens Stol vdi Trundhiem/ vden huem Kongen deeserdelis vnde vil. Dissligiste at alle Prestes skulle haffue deris Prestegaarde frij met Prestens egit Sold / huad de brydendis vorder vdi Prestegaarden/ met all Kongelig Rettighed / vndertagendis Vdslegremaall / Oc ingen Prestmand / at holde nogen Vdslegre Mand imod Kronen/ effter hand er dømt. Vdi lige maade/ at Rigsbismend til Bergen eller andensteds vdi Norge / icke beuare dennom met nogen Embismend vdi Rigsbisterne vdi Norge/ eller met nogit andie Regimente/ som Kronen oc Kircken tilhører / Oc en pante eller sla vnder sig nogen Gaarde/ eller Landsens Egner. Oc Hollender at segle effter gammel brug / met flere andre nyttige Article. Huilcken Recess er forseglet oc vnderskreffuen aff Kong Friderich/ Erkebisp Oluff/ Eskilde vdi Stauanger/ Mogens aff Hammer/ Oluff aff Bergen/ Bisper/ Vincens Lunge/ Oluff Galde/ Riddere / Erick Wgerup / Oluff Wagge/ Erick Erickssen/ oc Johan Kruckou/ Norgis Raad.

Her Vincens Lunge offuerantuoerde til Ribe de Norske deris Hyltings Bress / Daterit Sortebrødre 8. Dage for Olavi, indeholdendis. Effterdi de haffue verriet forarsagit at opskriffue Kong Christen Huldskaff oc Mandskaff/ da / at hand er rømt fra alle 3. Riger/ Thi keyse de Kong Friderich til Herre oc Konge/ Oc tilsiage hannom deris tro Huldskaff oc Mandskaff. Dog at hand forsegler dennom deris Priuilegier oc Friheder/ Oc den Recess / som de hans Raade nu ved deris Fuldmecters tilsende/ Oc den vbrødelig holdendis vorder.

Aar 1524. Fredagen post Assumtionis Mariæ,
vdi Nouembris Maanit/ forhuerffuede Bisp Mogens aff
Hammer/ Erkebisp Oluffs Dom aff Trundhem/ Ol
luffs aff Bergen/ Herr Hansio aff Oppe/ Herr Joens
vdi Helle/ Bispers/ Herr Vincens Lungis/ Oluff Gal
dis/ Guthe Valdis/ Jochim Grisis/ Kiddere/ Oluff Baga
gis/ Erick Erickssens/ oc Johan Kruckou/ Webnere/ Norgis
Raads Dom/ oc Breff/ offuer Bønderne paa Hadeland
oc Kings Agger/ om fierde parten aff Thienden/ som de
forholt hannom forre/ kaldis Bønde Luthen/ Effter som
de/ oc alle Hedemarchs Bønder/ tilforn haaffue samtyckt/
oc forskreffuit/ Guds Tieniste vdi Hammer Domkirke
til ophold oc forbedring/ for deris fremfarne Forældris
Siæle/ Ro oc Lise/ Oc deris Børn til Lærdom/ Effter
som deris Breff formelder/ Oc som Pape Leonis X.
Kong Friderichs oc Erkebisp Erick Waldendorffs stads
festelse om formelder. Hadeland oc King Kirckby ville
icke vdgiffue goduilligen Bønde Luthen/ Men ellers all
Hedemarchen/ Derforre giel forneffnde Dem.

Bønde litten
skal vdgiffuis
offuer alt Hæ
demarchen.

Den Winter offuer/ sterckte sig Herr Esffren Nor
by met Guld oc Skibe/ Oc ingen viste huort hand vilde
heden met sit Guld. Men hand vnderstod sig en stoer
Wierning/ paa Kong Christen hans Herris vegne/ huil
den hand vaar huld oc tro.

1525.
Herr Esffren
Norky vnder
staar sig en
merckelig ting
for Kong Chri
sten

Da vdi Begyndelsen paa det Aar/ 1525. vdi
Aprilis Maanit/ formedelst den Maet hand selff haaffde
samblit/ Saa oc paa huils hemmelig Stempling/ hand
formode sig at gipre vdi Skaane/ hos Kong Christens
Parthi/ haaffuer hand afferdiget Otte Stussen hans Lu
thenant/ met it Antall Guld oc Skibe/ at indtage Spils
M
uighorres

Otte Stiffen
indrager Søl.
vixborre och
Ahuus.

90.

Kong Friderich.

uixborre/ oc Ahuus/ De anstiffte it Oprør vdi Landie/
selff vilde hand efftersølge met all mact.

Den 18. April. fra Segeberg streff Kong Friderich
for Mester Jørgen Skodborg til Pawen/ huorledis Mes-
ter Jørgen vaar fortrenge fra Lunde Stiff aff Kong
Christiern/ De Mester Aage Sparre at haffue sig der ind-
tregde/ Begierendis at Pawen vilde hannem samtycke.
Nu vaar Georgio imod / at den Cardinal aff Essens/
ticulo Reservationis haffde der lus til. Men Kongen
streff / den Kircke vaar saa forarmet/ for Kong Christens
skuld/hun formaatte intet/ hand vilde anderledis forsørge
den Cardinal. Jorneffnde Skodborge bleff conlecterit
1526.

1525.

Dette Anslag hvedis Otte Stiffen vel / Thi
hand icke alleniste indtog Eßlungborre Slaat oc Dne/
Men oc Ahuus Gaard / som vdi forðum laa til Lunde
Bisops Gæde/ oc all den Egn oc Landsort/ som laa paa
denne side Morum Broe.

Da Herr Thyge Krabbe Nogens Marst/ som paa
de tider haffde Helsingborrig Slaat inde / dette fornam/
forstreff hand den E skaanske Adel til sig vdi en høst. De
er ruct heden imod Ahuus. Besoel oc alleuegne Baal
at optendis/ huor de fornam Sienderne/ oc Estranduagat
at holdis. Men da hand vaar sammesteds/er Herr Eßf-
ren Norby vdi egen Persen/ met mere Gøld ankommen/
Huorforre Herr Thyge oc hans Gøld maatte drage til-
bage/ oc begiffue dennom ind i Malmø/ Huort mesten
Adelen heden flyde. Da vndrede hannom Herr Niels
Brade aff Vidstøffe / met hans Suenne Sammes
steds til Malmø laa Reinhold von Hadenstrup/ met tho
Jennicke Knechte. Da stod all Ekaane Herr Eßfren
Norby

Herr Thyge
Krabbe viger
ind i Malmø.

Herr Eßfren
Norby indtræ-
ger Slaane.

Norby aaben forre/ Hand indtog Landekrone/ oc lod det ved Bønder besefte/ Mange Herregaarde bleff plyndrit oc brendt. Spffren Norby tilskreff Herr Niels Brade aff Vandaass oc Vidspffle/ som hand fortrode/ Item Herriß Fogeden vdi Gjønge Herriß/ oc andre flere/ at de vilde opthecke dennom/ Kong Christen til beste/ vdi huis Naffn Spffren Norby Admirall denne Krijg haffde antagit/ som for deris rette Herre oc Konge. Hand samlede vdi en Til en stor hob Bønder / Herr Niels Brade hialp flux til / En part fulde hannom godvilligen/ en part nøtde de andre frem/ saa hand samlede en 8. eller 10. Tusinde Mand/ foruden Landekneete oc andit gaat Krigsfolk hand metførde. Væsten alle Riebsteder vdi Landit ginge hannom til Haande/ vndertagendis Malmø. Paa den tid lod Herr Spffren Norby allesteds til Ting sig hylde paa Kong Christens vegne / Sammeledis bleff der effier stactit vdi Spen optagit it Bress/ Herr Spffren Norby tilsendt/ saa liudendis.

Herr Spffren
Norby lader
hylde Landit
Kong Christen
til beste.

Vi Christiern met Guds Naade/ Danmarkis/ Suerrigis/ Norgis/ Wendis oc Gottis Konning/ Hertug vdi Sleswig / Holsten / Stormarn oc Dnythmersken / Greffue vdi Eldenborg oc Delmenhorst/ Hilsede alle/ off Etkkelige/vore kiere Vndersaatte/ Aandelige oc Verdslige/ Ridder oc Riddermends Wend / Riebstedsomend/ Bønder oc menige Almue/ som bygge oc boe vdi vore Riger Danmark/ Suerrige oc Norge / kierligen met Gud oc vor Naade. Kierre Venner / som eder alle vel vilter/ ligt er/ At for den gode Vilge oc store Kierlighed/ som wi stxdis haffue hafft til eder/ oc end nu haffue/ Oc til den fattige Menige mand/ Borger/ Bønder/ oc Menigheden/ offuer alle vore Riger/ At wi icke ville tilfærde eder skulde

Cophaß Kong
Christenabriff
Herr Spffren
Norby tilsendt

skee/ eller gipris nogen Forsang/ Plan/ Bret eller Off-
 ueruold / aff nogen eders Offuermand i noget maade/
 Men megit meer / vilde eders oc den fattige Wenige
 mands beste/gaffn oc Forbedring/ Oc icke kunde/icke heller
 vilde lidet/ At de skattedis oc plogedis effuer Maade oc
 Ket/ Derforre vaare nogre/ som det giorde/Dieffuelens
 Børn/ oc Embikmend/ som tiltoge dennom aff deris Jas-
 ders Dieffuelens Indskiudelse/ it hofferdigt Sind/ oc sat-
 te dennom op imod oss/ baade aff Wisperne / oc andre
 Prælater/ oc Ridderkabit/ for de maatte icke bruge oc øff-
 ue deris wchristelige oc Tyranske Vilge imod eder / Oc
 Aandelige met Kirckens Band/ Forbud / oc anden suaar
 Paaleg/ Oc de Verslige/ vdi lige maade/ effter deris stat/
 met Beskatning/ Had oc Forderff/ Saa at baade de
 Aandelige/ oc Verdslige Regenter / Icke actede en fattig
 Bonde meer end en Hund/ som dog er deris Jeßnlike
 for Gud/ Oc Iesus Christus saa vel haffue toldt Død
 for den ene/ som for den anden/ som offte er skeet/ baade
 vdi Siæland oc andensheds / At en fattig Bonde/ eller
 hans Barn/ er soldt for en Hund. Huor skulde de spare
 eder / som icke acte deris egen Redelighed / Lempe/ Ed oc
 ære? Huad kand vere større wdgd vdi Menniskene/ end
 ville icke haffue sig selffuer tier? Giffue wi eder selffuer
 at mercke/ effter de ville icke holde selffuer Redelighed/ Ed
 oc Troffaff/ vdi huilcke huer lowlig Mand oc Vndersaats-
 te / loffuis oc prisfis/ Oc mangen ærlig Mand vil heller
 forlade Liff oc alt sit Gode/ end bryde Ed oc Troffaff /
 Thi ingen kand ville sig bedre/ end holde it wbesmittet
 Hjerte/ oc ærligt Naffn Her aff kunde i mercke / at huor
 som disse icke beuarer / oc elsker sig icke selffuer / som for-
 neffnde Danske Adel / haffue somme giort / Fremdelis
 huor

huor skulde de verre eder gode / som saa wtacknemmelige
 haffue verrit imod off. I selfuer vide / oc i erre vort
 Vidnisbyrd / At vor kiere Herre Fader / Konning Hans /
 hues Siæl Gud haffuer / Oc wi / haffue annamit mange
 aff dennom fattige til off / oc giort dennom rige / der de
 vaare intet actendis for alle. Den tid wi saadant wtros
 skaff oc Forræderi formercke vdaff dennom / at de / som
 haffue ædit vort Brød / oc wi haffue giort til Herrer /
 søgte effter vort Blod oc Liff / nøddis wi til at giffue off
 vdaff Landit / met vor kiere Husfrue oc Børn / at søge
 Raad / Hielp / oc Bistand / saadan Hofferdighed at straffe
 oc nedertnye / Til huilken vor Mening oc Forsæt at
 fuldkomme / tacke wi Gud Allmechtigste for off / oc Kys
 serlig Mæst : At hand haffuer vnt hannom Seyer oc
 Offuerhaandt / offuer hans Ziender / oc offuerantwoordit
 den Mechtige Konge aff Frankrige vdi hans Hender /
 Thi hans Mæst : Land nu vel vden all hinder fuldkom
 me off / det som hand haffuer off tilsagde / At hand vil vdi
 egen Persone / eller met saa stor mact / der som hand bliff
 uer selff forhindrit / indsette off igien / vdi alle vaare Riger
 oc Fjerskedømme / en veldig Konge oc Fjerste / som det sig
 spømmer oc bequommer vort Suogerstaff / oc suorne Brø
 derstaff / foruden den drabelige oc trøstelige Hielp / som wi
 foruide off aff andre Christne Konger / vor Elect / Suoge
 re / oc suorne Brødre / Der til met Churførster / Hertu
 ger oc Greffuer / vore besynderlige gode Venner. Men
 nu for den Medønce oc Medlidning wi haffue offuer eder /
 kunde wi en andit / end giffue eder aduarung tilforne / At i /
 som wskyldige erre / skulle icke vndgielde de skyldige / paa
 Liff / eller Gods / Oc at alle de / som skyldiae erre / skulle
 haffue tid at vederkiende sig imod off / Oc haffue wi for

synderlig Trostfaff oc villig Tienste / som wi haffue be-
 merckt/ oc altid fundit vdi oss Elskelige Søffren Norby
 Ridder/ vor tro Mand oc Raad / oc Høffuiskmand paa
 Gulland/ tiltroit/befalit/oc fuldmaect giffuit/ Oc met dees-
 se vort aabne Bress tiltroer/ befale/ oc fuldmaect giffue
 hannom / at fuldkomme deet/ som hand haffuer begynt
 paa vore vegne/ indeil vor Tilkommelse/ som er/ veldeli-
 gen at straffe alle vore Fiender/ oc Wuenner/ Oc at an-
 name til Raade alle de/ som giffuer sig self vnder hans
 nom/ Oc wi loffue oc tilsiige / sammeledis met dette vort
 aabne Bress loffue oc tilsiige/ oc huer besynderligen/ som
 sig forener oc fordrager met hannom/ paa vaare vegne/
 Denom oc den/ ville wi aldrig den stund wi leffue/ dra-
 ge nogen wilge til der forre / vdi nogre maade/ Men lau-
 de hannom nyde hans Frihed oc Gunst/ som forneffnde
 tro Mand oc Raad/ oss Elskelige Herr Søffren hannom
 tilsiagt haffuer/ Thi hand er den/ som wi elske/ oc acte at
 lønne/ oc ære ossuer alle/ for hand haffuer verrit oss tro
 for alle / Dog ville wi alle/ som oss haffuer troligen tient/
 saa lønne met Guds hielp/ at de skulle taecte oss. Thi bes-
 de wi eder alle kierligen/ saa mange oss hulde oc tro erre/
 oc hannom erre gangen til Haande/ Oc saa mange/ som
 her effter vorder hannom tro/ hulde/ oc gange til Haan-
 de/ Besynderlige i Trofaste Skaanske Mendt/ huilcke wi
 storligen taecte for eders Trostfaff oc Mandom/ oc torde
 det først veffue / at stande imod det wehrstelige Word /
 som Thyge Wassplud haffuer giort paa eders Forældre/
 Elect oc Wenner/ oc ydermere haffde act at giøre/ der
 som Gud Allmeectigste icke haffde giffuit eder Mod oc
 Hierte/ at stande imod/ oc affuerge sligt. Gud giffue at
 i gode Eiaandesfar/ Sønboer oc Juder/ ville ossaa same-
 ledis

meledis betencke eder/ huilcke Gud veed/ at wi oesaa haffue kierre vdaß vort Hierte/ ville giffue sig aldelis oc ind til forneffnde Herr Söffren/ Thi Gud er vort Vidnis/ byrd/ at wi ville ingen skulle forfaris aff eder/ der som wi kunde omuende eder met gode Raad oc Ord/ at giffre forneffnde off Elskelige Herr Söffren Bistand oc Hielp/ met Liff oc Geds/ at affuerge oc imodstande eders egen skade oc forderffue/ oc hielp at straffe/ de/ som off oc eder vorre kierre tro Vndersaatte haffue forderffuit/ vnder tryck oc mangfoldige besueride. Det ville wi met all Gunst oc Naade/ naar wi komme til eder/ kierligen forskyldte. Thi wi haabis til Gud saa sterck oc meitige at komme/ at de icke skulle fordriffue off igien/ Befalendis eder alle Gud Allmechtigste/ Hand beuare oc frelse eder/ som land oc giffue eder/ oc off/ Eyer imod alle vore Wuenner. Giffuit vdi Iyre den 23. Dag vdi Aprilis Maas nit/ Aar 1525. vnder vort Signet oc Handskrifte.

Emeden dette skede da vaar Kong Friderich til Gots torpe/ huor hand oc mesten hele Huus/ men hand vaar Konge. Hand drog dog aierne en gang eller the ind vdi Rigit om Aart paa Herredag/ oc naar anden god tilfagde. Adelen vdi Malmø tilskreff hannom deris god oc trang/ Oc huorledis deris Gaarde/ Geds oc det ganiske Land/ vaar Herr Söffren Norby/ oc Ditho Stiffen til prijs/ Begierendis Hielp oc Vndsetning aff hannom met det aller snariste scee kunde/ Huorforre der er holden en Dag til Segeberg/ fire Wijsl vegs fra Lybeck/ huort heden de Wendiske Stæder et fordrut/ effter deris confederatz Liudelse. Da bleff bistuttit/ at de Wendiske Stæder skulde forsende nogen Skibe vdi Sundit/ oc sette der de ris Gøld vdi Land. Herr Johan Kankow bleff offerdiggit met

De Wendiske
Stæder til
Skiffuis om
Hielp.

Herr Johan
Ranzow off
firdigis til
Skaane.

git met tho Jennicke Knechte til Lands/huilde dog icke vaar
sterkere end Try hundrit. Vdi Staland samlede hand
Adelen til sig/ huilde met deris Rustning begaffue dem
nom offuer til Malmø/ oc bleffue saa gladeligen antagne/
som feruente aff de Skaaninger. Der hand kom for
Ripbenhaffn met samme Golt/ vilde Borgemester oc
Raad icke tilstæde/ at alt hans Golt paa en tid skulde mot
te komme vdi Byen/ Men de bleffue vdi Rottuijs tilstæde/
at drage igennem Byen/ oc skibedis offuer ad Malmø.
Huildeit fortrød Offuersten høyligen/ saadant sig at ve
derfarris vdi hans Maiests: egen By/ Oc vdi det Trinde/
som vaar Rigit giort til beste. Paa de tider / vaar saa
gaat som ingen Betalie vdi Malmø / at Krigsfolckit oc
Indbyggernes lenge kunde bliffue sammens/ Til met vaar
ingen Penninge for hender/ Oc neppe saa mange de kunde
betale Krigsfolckit / oc spore dennom vdi Marken. Alt
Goltit vaar icke som Herr Johan Ranzow haffde tilsam
mens bract/ offuer it Tusind Goltfolck / oc 300. Daniske
Heste/ Oc effter at Sienderne stædt tilforn haffde indbe
kommit Lund/ som er ickan tho Miile fra Malmø/ huor
de laa sterke ved 8. Tusind aff Borger/ Bønder/ oc gaat
Krigsfolck/ vnder en Offuerst heed Junder Moris / en
wecte aff Oldenborg. Da holtis der Raadslag til Mal
mø tho Dage vd paa rede/ huad de dog ved saadan Leplig
hed skulde gige/ Da bleff omsier besluttet/ mand skulde
drage til Marken/ oc heller slaes met Sienden/ end lade
Landit Kongen fra tagis/ Thi bleff Herr Johan Ran
zow/ oc Thyge Krabbe ombedne aff Krigsfolckit/ at de
vilde verre deris Offuerste/ oc dennom anføre/ Huildeit oc
skebe/ Oc da gick deris Thog paa Lund/ huilcken Dag
vaar den 7. Aprilis dette stede. Saa tilig at Sienderne
fornam/

Kong Friderichs
Golt.

Sienderne
Hob.

fornam/ Kong Friderichs Soldt vaar for hender / begaff
 de dennom aff Lund/ Toge en Vognborge met/ huilcken
 de vdi forduum haffde hafft met vdi Suerrige / Der vdiin
 den sluttid de dennom. Paa samme Vognborge/ vaar
 ith hull/ som Ryttherne kunde rende vd oc ind ad. Den
 tid begge Hobe komme hart nær huer andre / holt de
 Skiptagser indbyrdis / ved en halff Time / Kong Friderichs
 Skpt drepte vel. Siden ructe de met stort alffuere
 til huer andre. Oc det begaff sig/ at den vdualde Konge
 Rytthere drepte ret lige paa det hull/ som gick aff samme
 Vognborge/ huor de skød Sienden en Gendrich fra/
 oc alffuorligen anfalt samme steds / Beuisendis dennom
 saaledis/ at Siendens Rytthere maatte tage Slucten. Si
 den trengde Kong Friderichs den forlaarne Hob vdi lige
 maade paa Siendens Godsoldt/ met saadan manøelig kigh
 hed/ At de bleff nødt til / at vige ind vdi Vognborgen/
 De andre ilede strax effter/ oc brugede deris Verge saa
 alffuorligen/ at de paa det sidste beholt Marken. Sem
 ten hundrit Rytther oc Godsoldt bleffue døde paa Mar
 cken. Sem hundrit bleff fangen/ oc den vdualde Konge
 tilsendt til Lantcheolsten. Volff Pferking/ som første
 gang met Otthe Anderssen haffde suorit Kong Friderich
 Huldskaff paa Søffrens vegne/ fick sin tilbørlige Løn/ oc
 bleff ihjelslucten. Aff Bønder bleff vngeserlich slagen
 3000. Paa Kong Friderichs side bleffue oc mange gode
 Rytthere oc Befalnings Mænd. Oc effter at Slagit
 vaar skeedt / indfalt det Danske Krigssoldt vdi Lund/ oc
 ihjelsloge sammesteds 60. gamle ærlige fromme Borger/
 Huilcke en part bleffue vddragne aff Domkircken. Da
 dette skede/ laa Herr Søffren Norby for Helsingborre /
 huor hand fick disse onde Tidender at spørge/ huorledis

Det Slag for
 Lund imellom
 Kongens soldt
 oc Otte Stijs
 sen.

Semten hun
 drit Rytthere
 slagte.
 Sem hundrit
 Godsoldt fang
 gen.

3000. Bønder
 slagen.

Zeit Söffen
drager vdi
Landskrone /
oc der befæstet

Landskrone
Belagd.

Slag for
Brundtøffe
Lund.

hans Luthenant Otthe Stiffen vdi forbeneffnde Slaet vor faren/ Huorfor hand opbrød hans Leyre 10. Dagen effter Beleyringen / 28. April. Oc er ilendis dragen til Landskrone/ huor hand forsamlede til sig en thu Tusinde aff de foriagede Rytther oc Knechte/ huilcke hand forstæck iblant det Gøld/ som hand hæffde met sig for Helsingborg/ Oc da Kong Friderichs Befalings Mend saadant formercke/drog de fra Lund/ oc slog deris Leyer for Landskrone / Løffuerdagen for Misericordias Domini. som er anden Søndagen effter Paaske/ Wanseet/ at de vdi sidste forleden Slaetning hæffde mist en heel Hob aff deris Gøld. Denne Beleyring vnderstod de dennom/ fordi de viste it Antall aff Rytther oc Knechte/ aff Kongen forordnet/at verre paa Beye/at stercke dennom met/ Huilcke snarlige skulde komme/ effter deris forrige Jorening oc begiering hos hans Maiest. Huilcke ocsaa 8. dage effter/de hæffde liggit for Landskrone/en morgen tilig er ankoffen. Daade det gamle oc ny Regimente laa stille/ oc huilte den dag offuer. Men om Midnats tide fornumme de fornmedelst Kundskabere / huorledis Otthe Stiffen Spffren Norbyes Luthenant/ hæffde samlit en vij. Tusinde Bønder/ vaar i Mening at offuersalde der met Leyrit/ oc vndsette Landskrone/ Huorfor Kong Friderichs Gøld/ som laa for Landskrone/ hasteligen tog deris Rustning paa/ oc en Time for Dag/ den 29. Aprilis/dragen aff Leyridt/ oc bleff Bønderde var/ icke langt fra en liden Skow/ heder Brundtøffe Lund / Huor Rytther oc Knechte anfale samme Bønder/ oc slog mange. Vdi det samme da vnderende dennom deris tro Sprrer Otthe Stiffen / oc led det fattige Gøld bliffue vdi løbit/ oc ihjelslais.

Om hannom quad mand vdi de Dage. Otthe Stiffen

Stiffen met hans blackede Hest/ De det sagde Pelle vor
Grande/ Jeg troer at Skowen er off best/ Hand lachit
flux effter de andre/ &c.

Omfiert for ngd skyld/bleff de inderengde vdi Brunz
Kestoffte Lund/ huor de strax bleffue omringit/ En hob aff
Kneetene/ met Offuerstens Hedenscorps Beuilling/ vden
all Ordning/ begaff dennom ind vdi Lunden/ met deris
laarte Verge/ at hugge/ sla oc sticke paa Bønderne/ huor
off de lidit vant. Thi Bønderne forskaanit dennom icke
heller/ der offuer de vigede til bage aff Lunden. Den tid
den Danske Adel saae/ at Bønderne/ it bart oc blot Jolek/
som snart er til at forspøre/ her oc der jammerligen drebtis
oc ihjelslogis/ Vad de mand skulde forskaane dennom/
affordre Ryttther oc Knechte/ oc giffue Bønderne ith fri
Gelynde/ at komme aff Skoffuen. Huilckit oc jecde.
Dog maatte de suerge oc hylde Kong Friderich paa ny/
met den beskeed / At de / alle dennom som haaffde begynt
dette Oprør vnder dennom/ skulde ihjelsla/ Oc om de no
gensteds kunde finde deris forløbne Høffhuiskmand/ Otthe
Stiffen/paa Bygden/ da skulde de spørre hannom tilstæde/
Oc huem som icke vilde verre eens met dennom i dette
stycke/ hans Huus skulde de tilnagle oc opbrende/ met
Hustru/ Huus/ Hiem/oc Børn. Stactit der effter kom Otthe Stiffen
de met Otthe Stiffen fangen/ Oc Kong Friderichs folck langis.
Drog igien for Landekrone.

Midler tid affløbe de Lybske/ met deris Orlougs
Skibe/ oc skulde løbit ad Øresund/ som foraffskedit vaar/
komme dog ahn vnder Blegind/ huor de forbrende Herr
Gøffren Norbys Skibe. Der fra løb de ad Bulland/
vdi forhaabning det at indtage/ formodendis det icke skul
de verre besat/ Huor aff Mand fand see oc formere deris

De Lybske
fand icke finde
Øresund/ eller
reed huor det
laae.

Forset vdi samme Forbund/ dennom selff at tiene/ Forbi
 det vaar icke deris rette Raaff. Oc endog de haffde belage
 Bisby det faste Slot/ saa kunde de dog icke vindit/ Thi
 det vaar nocksom forspørgit. Men Landit gik dennom
 til hende. Der imod viste de belejrede til Landekrone/
 Effterdi de hart vaare trengde/ oc lidde stor nød for Pro-
 uiant/ icke bedre Raad/ end at begiere Naade/ Huilckit oc
 vederforis dennom/ Oc neppe ellers vaar sceedt/ haffde icke
 de Lybske met deris Skibe løben at Gulland. Saa maats
 te Quindfolck oc Piger/ oc andre Mends Personer/ gaa
 aff Staden oc vdi Lepric/ oc met Knæfald ydmøgeligen
 forbede hans Maiests: tilforordnede Befalnings mend/
 Met den besceede/ Wyen fremdelis skulde bliffue hans
 Maiest: huld oc tro/ oc det met høieste Sed suerge/ Oc
 da opgaffs Landekrone paa S. Peders oc S. Pouels dag/
 vdi Danmarks Raads Hender. Oc fordi at Herr
 Spffren Norby end da haffde Gulland inde/ bleff handlie
 met hannom vdi Venlighed/ hand skulde affstaa oc oplas
 de Landit til Kong Friderich/ Der imod skulde Kong Fri-
 derich forlæne hannom hans Liiffs tid quit oc fri/ met
 Sölluisborge Slaat oc Læn/ Disligiste oc saa betale
 hans Krigesfolck deris Rest oc Besolding/ Ydermere skul-
 de det vere en tilgiffuen sag/ hues hand oc hans Kriges-
 folck haffde begangit paa Gulland/ oc anden steds imod
 Kong Friderich oc de Lybske/ Huilcke vilkaar hand gierne
 indgick/ Oc til Rispbenhaffn suor hand atter hans Maiests:
 Huldskaff oc Mandskaff.

Søffen Nor-
 by slipper Gul-
 land. oc fanger
 Sölluisborge
 igien.

Der effter bleff Herr Otte Krumpen/ oc Herr
 Core Webbekuck/ paa de Lybskis vegne/ met nogen Ski-
 be afferdigte til Gottland/ Herr Spffren Norby fuldis
 met dennom/ at skulle det leuere/ met it fult Inuentario,
 effter

effter hans Forſkriftings liudelse. Da de nu komme
 der/ haffde Söffren gierne verrit paa Slaattit/ Oc maa
 fkee/ haffde ladit Hunden hinde/ om hand haffde kommie
 der op/ Men hand bleff anholden aff Herr Otte/ indtil
 hand maatte lade hente en sex Gilder / aff de fornemste
 paa Slaattit vaare/ Denom sette hand til pant for sig/
 Haffde icke saa handlit tilforn/at hand nu mere skulde vers
 re betroit / Oc er saa dragen paa Slaattit/ at tale mee
 hans Krigsfoelt om Slaattens Opgiffuelse/ Huilket
 hand oc strax der effter antuordit i de Danske deris Hens
 der. Strax effter Kong Friderich haffde giort den For
 drag mee Herr Söffren vdi Staane om Gulland/ bleff
 de Lybske beuilegt Indkomsten der aff Landit vdi 4. Aar/
 Oc Herr Söffren er seglit ad Söllunshorge/ der at holde
 Huus. Henning von Alfeldt siet Slaattit igien/ hans
 nom giordis en Genant/ oc huad der offuer bleff/ er hans
 nom befalit at leffuere de Lybske/ paa 4. Aars tid. Men
 det bleff icke lenge ved denne forhandling/ Thi Kong Fri
 derich 2. Aar effter vdi stedit/ forunte de Lybske for deris
 Omkaastning anvendt paa Krigen/ Borringholm igien
 paa 50. Aars tid/ selff at beholde Høpheden mee Ketter
 ting at holde/ sambe den Geistlige Jurisdich. Til Sege
 berg vaar en oc for hender /strax Herr Söffren Norby
 rømde/ at de skulde haffue Söllunshorre/ men det slap vd
 paa Borringholm. Kong Friderich haffde der imod beuile
 git Lunde Søde/ Wardbierge Slaat oc Læn. Det
 Land Goteland er xviij. Mile vdi lengden/ oc vj. Miil
 vdi Breben. Paa fornessnde Land ligger Wisby Slaat
 oc Stad/ som Stappel vaar holden vdi fordundne Tas
 ge/ oc Nederlag skede/ før end Stæderne siden tiltoze/
 Huilket endnu er at fiende/ paa fornessnde Byes Byg

De Lybske Bes
 Fomme Bors
 ringholm paa
 50. Aar.

ning oc Befestning. Der vaar oc vor Danske Wallter
ret først giort / som endnu holdis paa denne Dag/ vdi no-
gen Puncter forbedrit. Forneffnde Land ligger 14. vger
Søs fra Østre Gylland/ fra Thurland 20. fra Rostock
180. oc fra Danskig 30. vger Søs.

Bevættning om
Gottland.

De Suenfke formene denne Indfel at ligge til
Suerrige/ vnder Lingkiöping Stiffet oc Jurisdick/ som
oc vel kand verre/ det laa der vnder vdi fordumme tide.
Men Kong Valdemar vdi Danmark den 4. Indtog
samme Land oc Riksbet/ De forstørrede det vdi sin tid/ oc
lagde Landit vnder Danmark. Huilket Land Kong Al-
bret siden vdi det Aar 1386. med Suerrigis Rikis Raads
samtycke/ arffueligen haffuer efterlat Kong Valdemar
oc hans Arffuinge/ som der paa it aabit Instrument fin-
dis/ Daterit Nalleholm/ De haffuer Konning Val-
demar fem Aar tilforn stadfestet Wisby Riksbet Pri-
uilegier/ effter hans vdgiffne Breffuis lindelse. De
Suenfke sige/ at den tid Hertug Albret førde Krig med
Dronning Margrete / forbeneffnde Valdemars Daat-
ter/ da skal hand pantsæt samme Land de Prydske Or-
dens Herrer/ siden den tid der Kong Albret sad fangen/
oc de Vitaliani Brødre eller Fribytter toge paa de Dan-
ske/ som haffde deris tilfluct vdi de Meckelborgiske Søstæ-
der/ hos forbemelte Hertug Albris Slect/ Brødre oc
Wenner/ da skal de haffue indtagit gantske Landit. Der
effter/ oc siden Kong Albrit er løst kommen/ oc de Vitalia-
ni Brødre haffuer ophørdt/ skal de Ordens Herrer igien
haffue indtagit Landit. Siden skal Kong Erick aff Po-
mern tractit effter vdi atskillige maade at bringe sig Lan-
dit vnder/ men til forgieffuis. De Suenfke skal ved Al-
gude Mogenssen oc Abraham Broderssen/ i lige maade
belagde

Dette Land saa
vere stædt ad
hand pantsætte
den deel han
nom icke til
hørde.

1387.

1398.

1596.

belagde Wisby/ Men de Ordens Herrer haffuer foria-
git dennom/ oc igien indtagit Landit. Omfier skal det
verre kommen til en venlig handel/ At formedelst 10. Lu-
sinde Nobbel er samme Land igienløst fra de Ordens
Herrer/ Huilcke Penninge de Suenfke skal haffue vdragde
formedelst en. Skat dennom bleff paalagde/ Huus fra
Huus. De den tid Kong Erick frivilligen er dragen fra
Gottland vdi Lanthe Pomern/ oc ligeuel haffde Landit
inde/ oc der aff gjorde de Suenfke stor skade/ Da skal oc de
Suenfke siden de haffde annamit Kong Christoffer/ hand-
lit met hannom/ at hand vilde foriage Kong Erick aff
Gottland/ De da skal Kong Christoffer paa Gulland/
venlig oc vel samtalde met Kong Erick/ De efterlod han-
nom Landit. Men paa hjemreisen der fra Gulland til
Calmer/ skal hand met hans egie Skib haffue lidt ich
Skibbrud/ paa en blind Klippe/ oc met nød kom der selff
fra vdi en Baad/ Hans andre Skibe oc Folk bleffue
mesten/ sambt huis Skøt hand met haffde.

Tredie Aar der efter/ Anno 1448. 4. Decemb.
da Carl Knudssen vaar til Konge vdragde/ skal hand met
Mogens Green/ oc Børge Trolle Hoffuiskmend/ belagd
Kong Erick/ oc indtagit Wisby/ oc hannom paa Slaattie
indsperrit oc belagd/ Midler tid skal Kong Erick verit be-
gierendis Hielp aff Kong Christen den 1. vdi Danmark/
De fortrøstede de Suenfke/ hand vilde oplade dennom
Landit/ De gjorde nogen Vgers anstand met dennom.
Midler tid/ Aar 1449. ankommer Herr Oluff Axelssen
Kong Christens Sendebud/ hannom antuordit hand
Slaattie/ oc selff drog hand til Rygeuold vdi Pomern.
Herr Oluff gjorde atter anstand met de Suenfke til S.
Hans Dag først komendis/ De tilmelis Dommere/
midler

Deke Løffning
Rede ved Dros-
ning Margrete
oc Kong Erick
Oc er bressult
tilstede liuber
paa xx. m. nob-
bel/ De x. m.
maatte de Dr-
denherrer las-
de snide/ for
de icke ret vde
komne til lars-
dit.

De Danske sig-
at det er met
deris penge
løst.

1442

1345

1448.

1449.

1450.

midler tid aff begge Riger kunde dømmes dennom imels
lom/ huem størst Ret haffde til samme Land. Midler tid
skulde hand beholde Slaattit/ de Suenſke Byen/ oc Lan-
dit som de indehaffde. Men strax der effter skal Kong
Christen verre vdi egen Person ankommen/ med en stor
Slaade/ Huor offuer de Suenſke bleffue forarsagit/at
forlade ganiske Landit. Siden skal Herr Mogens Green
Aar 1450. med Elluffue hans tilforordnede verre møt
til Halmsted der om/ Oc atter er skeedt ic Mode til Wa-
sten/ 1453. til Calmern 1454. oc 1476. Huor de
Danſke/ saa vel som de Suenſke/ haffue standit paa deris
Ret/ Men wſkaffit altingist dragen tilbage.

Kong Christen siden hand haffde foriagit de Suen-
ſke aff Landit/ sette hand dennom Herr Oluff Axelſſen til
Høffhuismand/ Oc pantsatte hannom ganiske Landsens
Indkomme/ for en stor summa Penninge/ Siden hans
Død ſick hans Broder Herr Jffuer Axelſſen Landit /
Hand haffde til Hustru Kong Carl Knudſens Daatter
Fru Magdalene. For dette Gifftermaall kom hand vdi
Mistancke hos Kong Christen/ at hand hemmeligen skulde
handle med de Suenſke / Der vdoſſuer bleff hand affset/
oc Jens Holgerſſen ſick Landit effter hannom/ saa Lauritz
Skindell/ oc dernest Herr Sæffren Norby/ huilcken haff-
de Landit inde/ indtil vdi det Aar 1525. Effter Sæff-
ren Norby ſick Henning von Anfeldt Landit/ Hannom
bleff befalit at holde gaat Wenscaff med de Lybske oc Stæ-
derne. In summa/ Huad det Land Gottland belanger/ da
gigris nu ic i behoff videre at Disputere der om/ Thi vdi
den Stetinſke Fordrag/ er det de Danſke alldelis effterlat.

De Skonning-
get straffis.

De Skonninger saa vel Adelen som andre/ der haff-
de fuldt Herr Sæffrens Parthi/ bleffue straffede paa
Penninge/

Penninge/ som er at see/ aff den Quittanke/ Herr Thyge
Krabbe Danmarks Marsk der paa siden haffuer tagit/
aff Kong Friderich Aar 26. Vici & Modesti dag/ for
at de inod deris Eed/ tilfulde Herr Söffren Norby/
en heller vilde vdgiffue Kong Skat. Nu ville wi igien
komme til forrige Tale.

Da Herr Söffren Norby
by vaar kommen til Sölluisborge tilbage/ Beklaget
hand sig siden haardeligen offuer Herr Otthe for Dans
marks Raad/ vdi 4. Dage at haffue varit anholden aff
Herr Otthe vdi Byen/ Men Raadit skreff hannom til
bage/ hand den sag vilde lade opstaa/ til hans Maieft.
kom fra Gotthorpe/ oc de bleffue baade hørt til Ords.

De fordi Herr Söffren ick kunde lade sin vane/ Men nu
siden hand vaar kommen til Bleginde/ atter begynte at
bygge Skibe/ oc vdrustit it gammelt Lybsk Brag/ huor

Herr Söffren
lader ick sin
vane.

met hand actit at tage paa den Søfarende Mand / Da
skreff de hannom til / hand self skulde komme til hans
Maieft : Hans Maieft : haffde at tale met hannom/ om
nogit merckeligt paa Joraarit skulde faaretagis/ De haff
de det vnderbygd hos hans Maieft : hand skulde tage it
sterck Reuers aff Herr Söffren/ hand intet skulde komme
vdi Spen/ De der Söffren vndskyldit sig at komme/ For
di hand haffde giffuit hans Krigsfolck Bress/ ick at drage
fra dennom/ spør de vaare tilfrids stillit for deris Betaling/
Derfor bleff hannom beuilgit til dis / Landskatten aff
Lyster oc Bleginde at opberre/ oc siden met Gissel at til
frids stille hans Krigsfolck/ til hans Maieft : gjorde anden
forordning. Hannom bleff oc tilsendt det Bress/ Kong
Gøste haffde skreffuit om Söffren Brun/ oc den Car
thowe/ at hand sig der paa skulde forklare/ De om hui
ærende hand ved Otthe Anderffen oc Pouel Stiffen haff
de angiff

de angiffuit/ der om vilde hans Maieft: videre Munder-
ligen tale met hannom.

Taaresdagen nest effter vor Frue dag Visitationis
Menfe Iulio, til Riibenhaffn/ bleff Herr Niels Brade aff
Bisckøffle dømt aff menige Danmarckis Raad/ hans
Guds oc nye/ Pante gods/ Riibsteds Gods/ Mølle gods/
vnder Kronen/ Oc de Verdslige dømde hannom paa
Liff oc ære at verre forfalden Kong Friderich. Herr
Thyge Krabbe Marsk tiltalde hannom. Hand vaar
steffnd for Vandaaff/ men vilde icke lade sig kiende. Hans
nom vaar oesaa leyde tilfagt/ men vilde icke møde. Herr
Arel Wgerup bar Vidnisbyrd/ at Herr Niels haffde bød
dit hannom Herr Söffren Norbyses leyde/ som vaar Ri-
gens Fiende. Oc at hand haffde tingit for Herr Axel/
oc Fru Sophies Gaarde oc Gods/ men hand vilde ingen
Pennlinge giffue/ leyden førde hand Danmarckis Raad.
Herr Axel bød hannom/ vilde hand giøre it met Kongen
oc hans Raad/ da vilde hand oplade hannom Børring
Eloster/ eller fly hannom Densc Herrid. Nogle Bøn-
der aff Gjønge Herridt sagde/ hand haffde verrit paa
Gjønge Herrids ting/ oc forbødte Almuen at optinge met
Herr Thyge/ for det Opløff de gjorde/ Oc at hand haffde
fangit Striffuelse/ at Kong Christen snart vilde komme
met it stort tall Krigsfolck. Otthe Stiffen bestod hand
haffde budit hannom til/ hand vilde reyse hannom ale
Gjønge Herrit/ Men siel for suar/ hand skulde fortøffue
til Herr Söffren kom selff. Herr Thyge oc andre bes-
tod/ At der Herr Thyge drog ned fra Aahuus til Mals-
mø/ met hans Føld/ Da vndreede Herr Niels Bradis
Suenne hannom vden minde. Item vaar beuijst/ at
Herr

Herr Niels
Brade.

Herr Niels vaar paa Lunde Lands Ting/ oc tilhjalp/ at
 Herr Söffren der bleff hylbt/ Oc altid opuaacte Almuen/
 oc spørde Affuinds skiold/ imod hans Fæderne land/ Huil
 dit alt videre er indført vdi samme Dom. Forneffnde
 Herr Niels Brade er saa vnduigt Rigit. Men nogen
 tid der effter/ er hand indkommen for Hsted/ huor hand
 selff femte er greben oc paatagen/ oc til Rispbenhaffn/ Aar
 1529. Ottende dagen effter Pindsdag/ paa gamel Tor-
 ge Halsbuggen. Hans Gods er siden soldt oc affhende
 til Adelen.

Tilforn er sagt om Otthe Stiffen/ huorledis hand
 bleff fangen/ Hannom tractede mange effter Liffuit/ For-
 di hand haffde plyndrit/ skendt/ oc brendt deris Gaarde/
 Serdelis stod hannom Knud Pederssen Gyldestiern oc
 effter Liffuit/ huis Gaard Liungby gaard/ hand oc haffde
 brendt. Oc da hand haffde befaling paa hannom/ at lade
 Kette/ vndgick hand sin vlycke vdi saa maade. Hand
 gaff forre/ hand viste huor en hemmelig Skat aff Arabisk
 Guld/ oc andre kaastelige Elenodier/ vaar nedgraffuen/ aff
 Kong Christen/ der hand rømde/ om huilcken hand vilde
 giøre anuissning/ om hand maatte benaadis/ oc paa de stæ-
 der heden forsendis. Der offuer bleff hand siddendis paa
 nogen tid/ oc bleff forhalit met hans Affliffuelse. Midler
 tid haffde hans Voelskaff Althæd (en Præste Daatter aff
 Norge) besøgt fremmede Thur oc Færster/ som skreffue oc
 intercederede for Otthe Stiffen/ saa hand bleff benaadit
 paa hans Liff/ Oc at skulde tiene Kong Frederich vdi hans
 Liffs tiid. Disligeste forthredde Söffren Norby/ som
 Otthe haffde tient/ hans Sag/ at hannom oc alle hans
 Tilhielpere vaar giffuen Fred oc Seckerhed/ Oc om saa-
 danne Vilkaar icke maatte holdis/ at Gulland da igien
 Di maatte

Otthe Stiffen
 bruger Rens
 æter.

maatte hannom indrømmis/ huor offuer Dtte bleff befriidt. Men der hand skulde lede effter samme Skat/ kunde hand den ick finde/ eller haffue fundit/ om hand haffde leet ind til nu. Sagde at den maatte siden verre forspøt. De andre Knud Gyldenstierns Medbrødre/ beloe hannom/ at hand ick haffde brugit tiden/ men ladit det Arabiske Guld forføre sig. Forneffnde Dtte Stiffen tiende siden Kong Friderich/ vdi Kongens Liffs tid/ Men vaar dog hemmeligen Kong Christen god / huilcken hand haffde tient for en Krigsmand vdi Suerrige.

De Danske m^g
de til Lybke
om Wigen.

De Danske m^g
de til Lybke
om Wigen.
Dette Aar 1525. in Maio, erre de Danske Commissarier møtte til Lybke/ om Wigen at hende dem/ effter det compromis paa Stæderne vaar giort/ Men da møtte der ingen aff Suerrige/ Huorforre vore protesterede der om/ Huilcken protestatz de toge beskreffuen/ oc drog saa hjem.

Deonning Elz-
abeth dør.

Aar 1525. den 19. Januarij døde Dronning Elizabeth/ Kønser Carls Søster/ som fulde hendis Husbonde / Kong Christen vdi Elende/ til Suinart: Er it Løsthuus tilhører Abbeden aff S. Peders Closter til Gent/ vdi Flanderen. Hende gjorde Cornelius Scepperus Kong Christens Vice Cansler / saadant it Epithaphium paa Latine/ som lyder paa Danske.

O du gode Læsere/ Jeg/huilcken du seer huilis/vonder de kaalde Marmorstene/ som haffuer de kaalde Jordeklæder paa/ som du oc skal haffue paa/ er Kønser Carls Søster/ Elizabeth ved Nassn/ som nyligen er kommen fra 3. Mechtige Kongeriger. Vilt du vide min Herkomst/ da er den kommen aff Mechtige Konger. Vilt du vide min Skabning/ da maatte min Herre vel lade sig nøys med mig. Jeg haffuer fødte hannom fem Børn til Verden.
Wile

ingen fordrifter sig paa den wstadige Lycke/ paa sin Gæwalt oc store Pract/ paa mange Riger oc mechtige Land/ Men tencke paa den wstadige Lycke/ Huad hun giffuer wenligen met den høyre Haand/ det tager hun facteligen wforuarendis igien met den venstre. Naar hun siunta for alle Menniskis Wyne at verre allerfastist oc tryggist/ da bliffuer hun alleruerst oc skadeligst. Min Herre er søde aff mechtig oc ypperlig Danske Kongeblob/ De haffuer verrit en mechtig oc stor Potentat/ offuer askillige Kongeriger/ oc andre mechtige Lande/ Nu er alting fremgange effter den høyeste Guds wise Raad oc Forsiun/ Jeg er oc kommen oc baaren aff mechtige Konger oc Herrer/ som haffuer regerit mechtige Lande/ De nu er min Herre oc ieg fra all den store Verdsens Anseelse/ Mact oc ære/ De er nu kommen i den sted igien vdi største Corrig/Modgang oc Elendighed vndergiffuen. Men den euige ære oc Gløde bliffuer euindelig/ Den euige ære skal ieg/ nest Guds hielp/ bliffue deelactig. Denne beneffnde Corrig oc Besdrøffuelse haffuer ieg lidt oc dragit vdi iij. Aar/ det Tresdie haffuer Flanderer laant mig Huus der er ieg bleffuen død/ oc suarligen engstedt offuer min Wlycke oc Elendighed. Dog skulde den død icke haffue verrit mig besuerlig/ der som min Herre haffde beholt sine Fæderne Rige/ eller nogen aff hans Børn maatte haffue nydet nogit vdi Rigtig effter hannom/ eller oc saa mine Been maatte haffue huilet i den Danske jord/ Men huad hielper nu megit/ at ieg sligt vil klage/ Gud som er i Himmelen/forordner alting/ effter sin Guddommelige Willie/ hues Gierninger wi icke nock kand forundre/ Huilken wi oc erre plictige at loffue/ ære/ oc altid verre hørrig. Derforre huer / som læser denne Graffskrift/ efftersølge mit Exempel/ oc forsmær denne

denne Verdsens ære/ Nu hielper mig icke ingen Foræls
dre/ icke heller min Rigdom/ icke min høye Byrd/ icke hels
ler mine Brødre/ som all Verden frycter/ icke heller mine
3. Søstre/ som end nu leffuer. Der er stor Bligelighed
imellom Døden oc Liffuit. Fordi effter Døden leffuer in
set/ vden it gaat Røgte. Danmark hæffuer ærit mig/
Lydsland hæffuer seet mig Landflyctig at verre / Men
ingen aff disse maatte see mig at dø / Nu hæffuer Gent
Kroppen/ som tilforne hæffde syndit.

Hendis Begængelse er holden vdi Danmark/ mee
Eiæle Messer/Vigilijs/ oc sort Klædedragt/ Hun vaar en
from/ god oc dydelig Jærstinde/ Oc hæffde Kong Christen
adlydt hende/ da hæffde hannom icke timedis den Wlycke/
som vederforis.

Vdi dette Aar 1525. Tilstedde Kong Friderich
Iesu Christi Euangelium/at læris oc Predicatis vdi Jærste;
dommene/ effter Lutheri Lærdom/ Oc bestøttede oc be
stærmede dennom/ som det lærde/ for Wispernis Vold/
Wact / Tyranni.

*Euangelium
predicatis ret
vdi Sørensen
dommene.*

Vdi dette Aar bleff Kong Franciscus aff Franckeris
ge fangen/paa S.Matthæi Apostels dag/aff Keyser Carls
Offuerster oc Krigsfolck for Passia vdi Dyrhæffuen. Hand
bleff ført fangen ad Spannen. Keyser Carl handlit mil
deligen met hannom/ Hand bleff siden met viss beskeed erle
diget/ som wi finder hos Sleydanum. Effter som huer er
god oc from /saa er hand oc redebon at tilgiffue.

Dette Aar vaar den store Bondekrijs/ vdi Lyds
land. Menzerus gaff der Aarsage til/ hand Predickede
først om den Christne Frihed/ Oc sagde vel huor vide den
Frihed forstræcke sig. Men Bønderne vdyde den vis
dere. Hos oss (Gud loff) vaar inset Oprøt/ vden huad
Herr

Herr Schffren Norby vdi Slaane hos Bønderne opuaate / imod Kong Friderich.

Vdi dette Aar 1525. saa vel som vdi de thu forleden 23. oc 24. Aar / gjorde de Lybske Vdliggere / de Danske Righmend / serdelis dennom vdi Righenhaffn / stoer skade vdi Spen. Try aff deris Skibe vaare sleet borttagne / Noch 2. aff de / som segle paa Kessuel / 3. vaare plyndrit aff deris Vdliggere / 1. vaare Arrestit vdi Marsstrand. De dennom haffde plyndrit oc tagit / vaare disse / Eort Konning / Staffen Sax / Hans Wittbe / Hermand Israel / Bertil von Werden / Hans von Bremen / De besuerit de Righenhaffns Borgere dennom hart vdi / at saadant dennom vederforis aff hans Mattis: egne Bunder foruandte. Offuer de Danskiger klagede de / vdi Kong Hansis tid ickun at haffue giffuit xvj. Skott aff huer Lest Silb / oc aff huer Lest gods aff Landit igien / 1. Prydske / De at de nu maatte giffue en benessnd summa Penninge / aff Skib oc Gods / Oc at de Prydske giffue ij. eller iij Mark her aff Skibit / som det er stort til / Til Danske haffue de Danske maatt giffuit vdi Aar aff it Skib paa 40. Lest vdi oc ind to Mark. Vdi lige maade klagit de / at til Lybske gaff de fordum xv. Penninge aff en Lest / Nu giffue de 4. parten aff en Gylden. Vdi fordum gaffs der xv. Penninge aff en Lest Salt / nu giffuis der vj. sk. Lybske. Vdi lige maade klagede de / at den Danske Wynth vdsprædis / som vaar god / oc den Lybske at verre forringit. Der om tilskreff hans Maest : de Wendiske Stæder / At huad wuonligt vaar / maatte affskaffis / oc hans Vnder / saatte igien tilfrids stillis / for deris Skade. Men Wynth ten her vdi Rigit bestillit hand at skulde forringis / saa den kunde bliffue her vdi Landit. Der paa skede dog sone
følge

følge hos Stæderne / Men Skriffuelse oc Vndskylding
 siel mand nock/ saa vel som endnu vdi disse Dage.

Dette Aar bleff Løffuen oc Hamborger Ward
 offerdiget til Norge effter Claus Kniphoff/ som med Pe-
 ter von Hull/ laa vdi Skiersund vnder Norge. Herr
 Mouritz Ibsen/ offerdiget samme Skibe fra Kjøbens
 haffn/ som en Admirall vdi Kongens Trauerelse til Gots-
 torpe. Vdi lige maade bleff skreffuit til de Hamborger/
 at de oc vilde giøre deris beste/oc tage hannom vdi Skiers-
 fund. Fru Maria Keyserens Søster / Stattholderske
 vdi Nederlandene/ paa Keyserens vegne / Paa det hun
 vilde besuerre de Danske oc Lybske/ for vnduigte Kong
 Christens skyld/ Da tilstedde hun at Kong Christen gaff
 Bestilling vd / Oc saa hun igennem Fingre/ med huilcke
 som vilde tage paa de Danske. Serdelis lod sig der til
 bruge Claus Kniphoff Jørgen Winters Stuffsøn/ Eise
 Corhdaatthers Søn/ fødte vdi Malmø. Skipper Ele-
 mend/ Jens Fincke oc Jens Klinthe/ samblit sig til han-
 nom. Claus Kniphoff haaffde baade hendis Bestilling/
 saa vel som Kong Christens. Hand tog paa alle Hens
 festædernes Guds / Hand løb ind vnder Norge/ vnder-
 den for Bergen/ huor hand tog paa de Bergefars. Hand
 lagde sig vden for Bergen Slaat/ oc skød alle hans Skøt
 løff paa Slaattit/ Stundum laa hand vnder Skottlands
 side/ stundum vnder Norge / Oc alle vegne giörde hand/
 saa vel som Skipper Elemind/ oc flere Kong Christens
 Bestilter/ stoer skade. Forneffnde Claus Kniphoff haaff-
 de actit at indtage Bergen/ oc det plyndrit/ huorfaare
 hand haaffde indtagit en hell hob Folk. Men som hand
 om Natten er kommen der for Byen/ hørde hand wfor-
 uarendis it skud / huor aff hand bleff forferdit/ oc tenckte
 sig

sig at verre forspedit. Hand løb saa vd tilbage/ ved Graffuedall/ der løb hand paa en blind Klippe/ men kom aff der Vandit vorte. Samme tid tog hand Disch O. luffs Skib/ som laa der for Byen.

De Hamborger / huilcke oc aff hannom haffde fanu git skade/foraarsagit hannom at efftereracte/ saa vel som aff Kong Friderich der til formanede/det at skulle gigre/ afferdигit først om Vindgedags tide/ 4. Skibe effter hannom / Men de kom hannom icke til møde vdi Spen/ oc erre løben paa Elffuen igien. Den 3. Octob. siel de viffe Ru. idstass om hannom/ Oc 3. Octob. afferdигit de fornessnde deris Skibe/ oc end da tho Boyerther til. Disse funde hannom paa Østre Embissen / huor met de hannom den 18. Octob. hasteligen haffue anfaldit/ Oc effter lang skyden oc skiermyken/ borede de met hannom/ oc siel thu hans Skibe ind/ oc erre der met kommen paa Elffuen. Den tid hand indspørdis / vaar paa Skibene 163. Mand/ huor aff hand oc 73. hans Stallbrøbre erre retthit/ oc deris Hoffuerder see paa Stegler/ vd ved Elffuen. De haffde baade Kong Christens/ saa vel som Fru Maria hendis Bestilling. Dog vaar Fru Maria hendis nogit mere limiteric, det er/ indbunden/ Oc lydde at de skulde optage / huilcke de fant vdi Spen/ som vaare mistendte for Burgundiske Ziender (som vaar paa de tider/ de Frankoser oc Skotter) dennom skulde de indspøre/ oc siden vdi Holland at randsagis oc kiendis paa. Men Kong Christens Bestilling lydde/ at tage paa Danske oc Norske/ huilcke de icke allene bestadde/ men oc Stæderne/ eller fast huer Mand.

Skipper Elemind/ Jens Fincke oc Jens Klinte/ de vaare icke met vdi den ferde/ men holt dennom siden stille
en

Claus Knip,
hoff tagen oc
affliffuit.

en tid lang / indtil Aar 1522. Da gaff de dennom atter
til Spes/ oc glorde skade/ Men sige saa leyde aff Aaas
dit / da Kong Christen er fangen / indtil de atter fant
paa de Raad/ at de gaff dennom vdi Gressue Christoffers
Tieniste/ oc sige da deris tilbørlige løn/ som vdi Kong
Christens den 3. Histori er beskreffuit

Samme Aar kom Doctor Johan Spønderhusen/
fru Maries Orator til Hamborrig / at vndskyldte/ vdi
huad maade hun haaffde giffuit Kniphoff Bestilling/ De
at intercedere oc gipre Forbøn for hannom/ hand maatte
løff komme. Men de Hamborger ilede met hannom /
saa hand oc hans Ellskaff er retthit / før samme Legat
er hørde.

Jørgen Wiynter vaar afferdigte oc tilskyndte aff
hans Hustru Eise Torbdaatter/ at hand skulde drage til
Hamborge / oc forhandle om hans Besielse/ Hannom
haaffde hun metgiffuit en stor summa Penninge/ som hand
skulde biude for hans Løffen. Men da Jørgen Wiynter
er kommen til Lybke/ oc formercker det vaar intet beuente/
at hand til forgesuis skulde bede for hannom/ for. Kong
Friderich oc de Wendiske Stæder vilde haaffue affliffuit/
bleff hand nogit lenge til Lybke/ oc forhalit sin Reyse/ til
den anden vaar retthit / Eiden aff samme metgiffne
Penninge/ funderit hand den store Almisse vdi Malmø/
som endnu vddelis til fattige Huusfarnie/ ic Trød om
Dagen til euig tid/ Huilcke Penninge erre vdfat til Lybke/
Men Renten vdis Aarligen vdi Malmø/ for Raadhuse.
De huer dag vdgiffuis Almiffen. Forneffnde Kniphoff
haaffde Huus oc Gaard til Lyffbon.

Kong Gøste vaar tilforn besøge om Modstand oc
Hielp/ at gipre imod Claus Kniphoff/ Huilckit hand oc
løffuede.

loffuede. Men effter sig tilfelde/giordis nu icke den Hielp
ibehoff. Vdi samme Aar bleff Hertugen aff Fryghen
forligt met Kongen aff Polen/ De giorde hannom Eed
som hans Landherre.

Samme Aar døde Churførst Friderich aff Saren/
De hans Broder Johannes effterfulde hannom vdi Chur-
sførstedømmet. Forneffnde Brødre reformerede først paa
Euangeliske viis/ Kirckerne vdi deris Førstendomme.

Vdi dette Aar vaar forskreffuen en Herredag til
Kjøbenhaffn/ huor Naadit skulde møde 8. Dage for Vrba-
ni, oc siden følge hans Maieft: ad Norge/ huor hans Kon-
gelig Kroning vaar berammit/ om S. Hans Dags tide.
Men det forbleff met hans Kroning vdi Norge/ ihuor
offte det vaar anstillit/ oc til met fornøden/ saa Kong Fri-
derich aldrig bleff Kronit/ eller skreff sig vden Norgis vds-
ualde Konning. Dog paa samme Herredag til Kjøbens-
haffn/ vaar met almindelig Beuiling glort oc samtyckt/
aff menige Adel/ for den Fare skyld/ som Rigit paahængde
for Kong Christens skyld/ ydermere Rustning end voms-
ligt vaar. Huilken vaar saaledis bevilgit oc samtyckt/
At alle Bisper/ Prælater/ Abbeder/ Prior/ Prouister/ Cas-
nicker/ Vicarier/ Ridder/ Riddermends mend/ Fruer oc
Jomfruer / oc alle de Jordegods haffde / her vdi Rigit/
skulde holde vdi 3. samfelde Aar/ vor Naadigste Herre oc
Rigit til Lienniste/ som her effter stander/ De skulle reg-
nis disse effterskreffne Vare oc Kenthe / effter hans Naas-
dis Breffs liudelse. Aff Jordegods vdi viffe Kenthe/ rede
Penninge/ rette viffe Landgylts penninge/ aff jordegods/
Auz/ Byg/ Smør/ Honning/ fede Kiør/ oc Boellgalte.
Tiem aff huert hundrit Marsk viffe Kenthe/ en Rustide
Karll/ met Harnisk oc Glassulnde til Hest/ oc samme Hest
saa

En stor Hof-
tenne paa
laget.

saa god som 10. Mark. Icem aff ic halffe hundrie Marks Kenthe/ en Skætte/ som sküder til Dye/ met en Hest saa god som 21. Mark stædede.

Icem skal regnis huer Tønde Rug for 8. s. 200. Tønder vdi Lesten/ er 20. Mark. Huer Tønde Byg for viij. s. 200. Tønder i Lesten/ er Lesten 20. Mark. Huer Tønde Smør viij. Mark. Tønde Honning 2. Mark. En feed Ro 12. Mark. En Boelligalt 1. Mark. Regnendis for de 20. Mark for Lest Rug/ da giør viij. Lest Rug/ Hundrede oc fem Mark Penninge/ Oc er da huer Pund 20 s. Regnendis huer Lest Byg for 20. Mark/ da giør vi. Lest Byg/ Hundrede oc viij. Mark. Det er huer Pund 20. s. Danske.

Nogen aff Raadit vdi huert Lande/ offuerlagde oc regnede huad huer skulde vdgjøre/ effter deris Indkomst oc Jordebogs Liudelse. Men paa det saadant icke skulde verre Adelen til Fortrædelse paa deris Friheder/ da gaff Kong Friderich den nom igien ic Dreff/ At saadan Afskrifning icke skulde vare eller paastaa lenger end vdi 3. Aar.

Vdi dette Aar bevilgedis Børlum Closter Biscop Thæe effter Biscop Niels Støgis Død/ Oc der om sig hand en Cōmendatz eller Præsentatz Dreff til Pawen.

Vdi dette Aar forbant Almuen aff Bleginde dens nom met de Suencke aff Vermeland. Sammeledis sig Bisp Niels Kongens stadfestelse/ paa det Dreff hand haffde aff Kong Christen/ paa Børlum Stifte.

Dette Aar oppebars en Skat aff Norge.

Aar 1525. Tog Hertug Christian Friderici primi Søn/ Hertug til Holsten/ Dorotheam/ Hertug Magni aff Sagens Daatter/ til Hustru/ Brøllupit stord til
Pij Lowens

Hertug Chris-
tianus giftes

Løwenburg/ Der fra drog hand til Hamborg/ bleff den stateligen vndfangen/ Vaar der nogen dage/Samme tid skede Renden oc stikken/ paa Humble Marchedit. Man ge dennom bleffue Sadel tomme. Dette Gifftermaal vaar imod hans Herre Faders Vilge.

Hertug Albrit
aff Prysen.

Samme Aar bleff det Gifftermaal besluttet mee Hertug Albrit aff Prysen/ oc Kong Friderichs Daatter Dorotheam/Hertug Christiani Søster. Hendis Brudskat vaar xv. Tusinde Rinske Gyldene. Huor imod hand Renuncierit all Tiltale/ hand derfaare kunde haffue til Kong Friderich oc Rigit.

Aar 1525. paa Rixbenhaffns Slaat Søndagen nest effter Bartholomei/ da haffue Kong Friderich for Trostkaff oc Villighed de vdi Rixbenhaffn haffde beuiist hannom/ nu siden deris Dye er opgiffuen/ oc fremdelis skulde beuise/ da haffuer hand met hans Raads samtycke/ da tilstøde/ som vaare Verdige Fædre met Gud/ Hære Lauge Brne til Roskild/ Herr Jens Anderssen til Østense/ Herr Snyge Krompen til Børlum/ Herr Offue Bilde til Aarhuus/ Herr Jørgen Frijs til Wiborge/ Bisper/ Herr Aage Jbsen Electus til Lund/ Herr Hendrick Abbid vdi Soer/ Mester Esild Prior vdi Antvorskow/ Mester Knud Hendrickssen Prouist vdi Wiborge/ Herr Mogens Gide Hoffmester/ Herr Thage Krabbe Marck/ Herr Prebigen Podeduist/ Herr Albrit Jbsen/ Herr Peder Løke/ Her Hans Bilde/ Herr Anders Bilde/ Herr Otthe Krumpen/ Herr Johan Brne/Riddere/ forunt Rixbenhaffns Dye/ Kronens Ræt oc Rettighed/ vdi Serriksløff Dye oc Marck/ vden for Rixbenhaffn/ inden alle fire Marckesset/ indtil Rosbeck/ Dog Rosbeckes Mylle/ Dam oc Dams bond mforkrencht. Roskildes Cappittel

Serriksløff
Marck affhens
dis till Rixs
benhaffn.

pleetel affhænde siden/ Aar 1527. die S. Agathæ/ sex Doel
Jord vdi forneffnde Serriksløff/ liggendis til it Prebens
de/ effter Kong Friderichs beuilling/ til forneffnde Bors
gemestere oc Raad vdi Rippenhaffn / til cuiß Eyendom/
for 18. Hundrede Mark Danske / at settis paa Xenthe/
Actum Roschildæ S. Agathæ Jomfruis dag/ 1527.

Vdi dette Aar toge de Hollender it Skotsk Skib/
men det vaar i Marstrand/ oc forløffuede effter Mogens
Wilde/ skulde føre hannom ad Skotland / Oc skriffuer
Kong Jacob/ Kong Friderich til/ At fordi dette skeer hans
Majest: aff Danmark/ saa vel som dennom begge / til
Foract/ at hand vil straffe de Hollender aff Amsterdam/
Skiedam/ Enckysen/ naar de Skotter dennom her i Rigt
tiltale. Bressult er Daterit Edingsborrig 3. Sept. 1525.

Vdi samme Aar/ bleff Robbert Foggis Skib aff
Skotland her aresterit / om Martini / for en Hollender
hand hæfde offuerfaldit. Hand skreff her ind / det vaar
skeede 100. Mile fra Kongens Strømme/ Den anden skal
først hæfue skut til hannom/ Erbiuder sig at komme tilstøe
de/ maa hand saa Leyde til oc fra / Oc at tiene Rigit mee
it Skib. Mogens Wilde skal vide hans Sag/ Hand vil
fende hans Procuratorem frem / oc beskeed aff Skotske
Admiral.

Aar 1525. Nonis Decemb. aff Eyre/ tilskreff Kong
Christen Borgemester til Danskig/ Johan de Wende
land. Vdi samme Bress giffuer hand tilkiende/ At hand
glæder sig ved/ at hand oc de Danskiger erre komne til den
rette Euangelij Bekiendelse oc Forstand/ Oc for den Hu
sualse hand hæffuer giore hannom/ ved Hans Michel
ssen/ hans tro Raad oc Raad. Der vdi bekiender hand
sig at hæfue misgiort/ da hand vaar vdi hans Belmace
oc Regis

Kong Christen
skriffuer Jos
han de Wens
deland til.

oc Regimente/ Huor offuer Guds Dom/ Hæffen oc straff/
 er forhengdt offuer hannom. Men sig nu siden at verre
 opluist aff Guds Naade / oc kommen til den rette Bekien-
 delse. Hand er icke nu den Christen hand vaar tilforn/
 Gud hæffuer forhengdt den straff offuer hannom/ fordi
 hand icke actit hans Tilsagn/ Oc lod retthe saa mangen
 uskyldig Mand/huilekt hannom nu hart fortryder. Det
 er Guds vijs/ at nedertrycke oc ophøye / Hand forhaab-
 tis dog som David/ at igientkomme til sine Lande oc Ri-
 ger/ Oc at bliffue til Vens met hans Wuenner/ oc de
 hannom forjagede. Hand er nu igiensødt aff Aanden /
 saa de intet skulle hæffue at fryete for hannom. Tilforn
 kiende hand icke Gud. Oc effterdi de Dansiger nu oc /
 Gud loff/ er kommen til den rette Bekiendelse/ saa vilde
 forneffinde Borgemester hos hans Medbrødre oc Borge-
 re forarbejde der paa / at hand maa bliffue forhiulpen til
 hans Riger. De kand best / Deris Priuilegiar oc Frihe-
 der skal bliffue dennom hulden/ Oc alt huad giort er/ skal
 verre forglemt / De vilde raade de Danske til hannom
 igien at antage/ oc sige dennom aff hans Omuendelse.
 Disligiste/ hielpe met deris Mact/ om nogen vilde verre
 hannom imod/ Det er icke hans Skømte/ eller met Pas-
 pler giort det hand striffuer / Men hand er sandelig om-
 uendt. Hans Michellssen hæffuer giort en Fortale for
 dette Bress / vdi en Epistels vijs/ Oc er siden Aar 26.
 3. April. paa Tryck vdgangen.

Aar 1526. fra Wadsteen 5. Jule dag/ skreff Fru
 Kirstine Niels Daatther / Her Steen Sturis Effter-
 leffuerske/ Knud Pederffen til. Hun kom vdi forfaring/
 at Herr Søffren Norby/ forleden Sommer hæffde hæft-
 ende megit forre/ baade for Fattige oc Rige/ hun vaar
 hans

hans troloffuede Hustru/ Hand haffde hendis Bress oc
 Segel der paa / at hun vilde haffue hannom til Husbond
 de. Hvilket hand aldrig skal beuise hende offuer / at hun
 hannom eller nogen haffuer tilsagt hendis Tro / siden
 hendis Mand døde/ hun ærligen vaar giffte met/ som hun
 vil bekiende for Gud oc Verden. Hand veed selff hun
 skreff hannom aldrig til/ eller haffde Bud til hannom vdi
 hendis dage/ vden it Bress/ oc der skreff hun hannom saa
 til vdi/ At hun aldrig vaar til Sinds / effter hendis Her-
 ris Død / at gaa til nogit Gifftermaal/ De tackede han-
 nom for sine gode Tilbud / De skreff hannom saa til/ at
 om hun vaar det til sinds / at ville gaa til Gifftermaal/
 vaar hand vel den/ hun vilde sette Tro oc Loffue til. Nu
 veed hun icke/ om hand vil vdiyde de Ord/ At hun skulde
 ville giffte sig vdi hans Vold. Er det hans Mening/
 da forstod hand hende icke ret. At hun saa skreff/ det giør-
 de hun hannom synderlig til tacke/ for den Vilge hun for-
 stod aff hannom til sig/ De icke at hun der met vilde verre
 forbunden. Disligiste sende hun hannom en liden Guld-
 ring/ oc en Guldtaffle. Det giørde hun icke fordi hun vis-
 ste hand haffde hendis Gaffue behoff/ eller for Giffter-
 maall skyld/ Men at hand der aff skulde see oc komme vdi
 huffue/ den store ære hand bethede hende/ den tid hun vaar
 fangen i Danmark saa sant hende Gud hielpe/ hun haff-
 de aldrig anden handling met hannom/ end hun nu skriff-
 uer. Hvorfor hun beder Knud / som hendis gode Fren-
 de/ hand vil tage Hans Kase til sig/ oc andre gode Vriend/
 som hand kunde tencke/ der vilde tage sig denne sag off-
 uer/ for hendis skyld/ Endog hun intet kand fortiene met
 hannom/ oc de andre gode Vriend/ at de giøre hende den
 Tieniste/ De formaner hun dennom/ de ville tage sig den

Seu Aelstine
 Hertz Steens
 Bress om Sids
 ffren Horbyes
 Gifftermaal.

wmage offuer / oc sige til Herr Eßfren/ hand holder sig
saadan Snad i fordrag/hand haffuer kommit hende vdi/
Oc de ville sige hannom/ Wil hand forsee sia/ det maa
hand frijt giøre/ Oc en sla sin ljd til hende for den skyldt/
Thi hun aldrig vil haffue hanom. Quad hun ellers kand
giøre hannom til Vilge/det vil hun. Hues hun kand tien
ne Riud som hendis Frende/vil hun gierne/ Hand skal raas
de oc biude offuer hende som offuer hans egen Søster/om
hun kunde vide vdi de Lands Egner at tienne hannom.

Dette Giffiermaal met Fru Kirstine / søgte Herr
Eßfren / Oc haffde hand altid Anslag oc Practicker vdi
hans Hoffuit / om hand intet her vdi Danmark kunde
vdrette/ at hannom saadant for hendis Anhang skyld/ vdi
Suerrige skulde angaa.

Aar 1526. led Bisperne vdgaas en Bog/ Tryckt
til Klostet vdi Klosterit / skreffuen aff Broder Paulo Eliæ
paa Danske imod Hans Michellßen/ forðum Borgeme
sters vdi Malmø Sendebreff. Huor vdi hand giffuer
til kiende/ Kong Christen nu at verre omuendt/ Oc aff en
anden Aand end tilforn / met stor Formaning til hans
Landmend / Oc at hand haffuer det ny Testamente for
danskit/ oc ladit trycke til Antuerpen. Vdi forneffnde
Bog giffuis til kiende/ samme Testamente vdi mange
maade at verre forfalsket paa Luthers manere/ Oc hans
Sendebreff vdi den Mening vdskreffuen/ At Kong Chris
ten der met vilde opuecke Bro imellom Kong Friderich
oc hans Vnderfaatte/ At Kong Christen i saa maade
kunde giøre sig it nyt Anhang. Vdi samme Bog angri
bis Kong Christen høyligen for hans bedreffne Tyranni/
saa vel som Hans Michellßen for en Raadgiffuere.

Aar 1526. skreff Bisp Christoffer aff Bremen for
Erckes

Erkebisp Skodborge/ at Kongen hans Sag vilde lade sig verre besalt/ hand maatte komme til Lunde Stifft.

Samme Aar/ Spndagen Cantate/skreff de aff Lybke Kong Friderich til / vdi Skodborgis sag / At hand nu vaar confirmerit aff Pawen/ for Kongens oc deris Intercession. Nu forholder hannom en anden Stiffit forre/ som icke er confirmerit. Hans Maest. veed sig at erindre/ At det er oc en Artikel/ huorfor Kong Christen er opsagt Huldscaff/ At Skodborge met wrette er fortrengdt. Til met da haffuer hand giort stor Omkaast der paa. Hues det icke skulde haffue fremgang/ Da skulde Pawen/ Cardinaler/ oc fremmede Fyrster stode dennom der paa/ At mand dennom haffde bedaarit. De formene hand skal verre bequem der til/ Begierendis hand endelig gen maa hielpis til samme Stifft. Hertug Hendrick aff Meckelborg skreff oc for hannom/ Datum Sterneberg Mandagen effier Quasi modo geniti. Vdi lige maade skreff de Hamburger for hannom.

Cardinalen titulo S. Eustachii/ skreff oc for Mester Jorgen til Kong Friderich/ Hand glædde sig/ Gud haffde begaffuit Danmarck met saadan en Konge / hand vaar/ Oc at saadan en Bisp/ som Skodborg vaar. Huilcket det ene kom aff hans forsigtighed/ det andit vaar aff Gud. Hand haffde nu affstandit hans lus Rclerationis/ Oc Skodborge vaar der offuer confirmerit / Begierendis / hand maa annamis. Hand / som den ringiste iblane Cardinalerne / tilbiuder Kongen sin villige Tienniste/ Actum Romæ vltima Ianuarij 1526.

Skodborge skreff Konning Friderich til fra Lybke S. Hans dag ad portam latinam, Anno 26. Hand acter met det første at begiffue sig ind vdi Rigi/ Begierendis/

De Lybke oc
flere Herter
intercedere
for Skodborg
ge.

at Kongen / som til diss haffde seet igennem Singre mee
 Mester Aage Sparre / vilde nu forhielpe hannom til hans
 Rett. Derfor haffuer hand forhuertffuit atskillige Sør-
 sters Skriffuelser / saa framt hand icke skal haffue ibehoff
 at beklage sig andensheds / Huilckit hand icke vil giøre / uden
 nøden trenger hannom. Hand skriffuer oc / at der stem-
 plis flux aff Herr Søffren Norby / Oc at hand er icke at
 fortroe / Hand spoder snart ic Oprør uden i tide tilseess.
 Item hand skriffuer huorledis hand er nu confirmert aff
 Paven / oc vil findis Kongens tro Cappellan altid.

Om Foraarit / die 10. millium Milium, Anno 1526.

1526. da bleff Kong Friderichs Daatter / Dorothea hedsført til
 Hertug Albrit vdi Prynken / Hende fulde Fru Sophia
 Gise Herr Moritz Bildis / for en Hoffmesterinde / Sambe
 flere Fruen Zimmer. Paa hjemreisen døde fornessnde
 Hoffmesterinde til Stetin / Oc ligger der begraffuen.
 Søffren Norby skulde fulde hendis Naade / men hand vil-
 de icke / Der offuer kom hand vdi mgunst.

- Om Vinteren vdi forleden Aar / vaar indkommen
 1526. it Lybske Skib vnder Blegind / oc strandede / som før er
 sagde / Det tog Herr Søffren Norby til sig / Partherie
 godhit / oc lod det vdruste. Lod end da 3 smaa Tacter bygge /
 til hans Snapperj / huor met hand idelig gjorde Vdlob
 oc skade / paa den Søfarendis Mand / Huilckit fortrød de
 Lybske / huor om de haffue ladit besøge Kong Friderich.
 Da bleff Herr Søffren endeligen paalagdt / at hand sig
 all Snapperj skulde vndholde / saa fremt hans Maieff.
 icke skulde finde andre Raad der til. Hand haffde end da
 megit aff hans Føld i Bleginde / saa mand icke viste huort
 hand actede vd met dennom / paa Suerrige eller Dan-
 mark. Andre meente oc / at Herr Bernt von Willen
 skulde

Herr Søffren
 Norby.

skulde haffue loffuit hannom mere Guld aff Stæderne. Til dissi forsørge bleff skreffuit til Stæderne / saa hemeligen/ at de ingen Guld skulde tilståde hannom at tilsendis.

Vdi forneffnde Aar lod Kong Gøste fange en aff Herr Söffren Norbys Liennere/ ved Naffn Söffren Brun/ oc nogen hans Metfølgere. For hannom skreff Raadit til Suerrike/ Men finge for beskeed/ fra Wadsten 4. Iule dag/ At naar hand fanger hans Karthowe igien/ som Herr Söffren tog til Gulland/ Dissigiste det Skøte som bleff biergit vnder Bleginde / Da skulde Söffren Brun/ oc hans Selskaff bliffue ledige oc løss.

De Lybske oc Wendiske Stæder haffde steffnd Herr Söffren Norby til almindelig Herredage for deris Stib/ som indkom vnder Blegind/ hand haffde partherit/ Saa oc for at hand endnu icke kunde lade sin gamle vane. Oc fordi hand saa/ hans Wynt icke nu galt / som vdi Kong Christens tid/ Hand vaar oc steffnd/ oc mistrøstet om saagen/ Saa oc fordi hand vaar vdi Wuenscaff/ hand icke vilde følge den Frøiden ad Prynsen/ Derforre rømde hand aff Rigit. Aff Storm oc Wuær er hand inddressuen vnder Naruen/ Huor fra hand er forsendt til Muscow/ oc der anholden/ Indtil Aar 1529. at hand Keyser Carl til Vilge/ som om hans Fængsel lod anholde/ er løss giffuen. Hand kom saa først vdi Nederlandene/ huor hand stic Bestilling oc Aarlig Pension aff Keyser Carl den V. Siden fulde hand Keyserens Gaard met nogit Krigsfolk/ Oc vdi den Beleyring for Florenk/ som skede aff Pape Clemente 7. Aar 1530. Der Keyser Carl Krontis til Bononien/ bleff hand skut met en Falkon aff Leyrit/ Oc ligger begraffuen vdi it Kloster vden for Byen. Saadant it Epitaphium eller Graffskriffte haffuer Cornelius Scepperus gjort hannom.

1526.

Kert Bøffren
Norby's Graff
Stift.

Oceanum hostili toties qui sanguine tinxit,
A gelidæ Thytes, littore ad usq; Cronum,
Quem non immerito Slaui, Suediq; Gothiq;
Vandalicæq; vrbes, extimûere ducem,
Norbyus hætrusco iacet hic Seuerinus in antro,
A Florentina missus in astra pila.
Barbarus ille nequit captium extinguere Moschus,
Mergere non mediis Ennosigæus aquis :
Debuit in Latio, velut Orbis in arce, perire,
Tanta viri ut virtus, vndiq; nota foret,

Det er paa Danske.

Norby ligger her vdi Wallands Jord/
Som vaar bekiendt vdi Sæ og Fiord/
Fra Jllands side til Adria Haff/
Haffuer hand røt giort/ sine Fiender til straff/
Det store Haff vi Oceanum kalde/
At hannom billigt frøeter alle/
Gother/ Suenffe og Wender tillige/
Som offte for hannom haffuer maatt wige/
En Kuzel tog hannom / vdfkud met hast/
Aff Florenke belagdt / Det vaar stoer last/
Hand kunde icke dø vdi Strandens Fare/
Der hand til Muschow monne fluctig fare/
Og heller hannom den Barbariske Fiende
At omkomme haffuer faat i sinde.
Vdi Walland som er Verdens Loff/
Der skulde hand leggis i Stoff.
Langt fra hans Fæderne Lande/
Paa det hans Loff diiff videre skulde stande.

Hertug

Hertug Albrit aff Meckelborrig skreff her ind / oc gaff it Anslag forre / Om de Danske / Suencke oc Norske / gaffue Kong Christen en summa Pendinge / Da vilde hand legge sig der imellom. Men det Anslag bleff affslagit / Thi mand formeente / sick hand Pendinge / da torde hand bruge dennom / at føre nogen Krig met paa Rigit. Eiden den tid / lod Kong Christen handle met Hertug Henrich / at hand vilde legge sig der vdi / At hand met Kong Friderich maatte bliffue forligt. Men sick for beskeed / At hans Maiest. aldelis intet vilde træde fra Danmarckis Rige / Effter som saadant nocksom andre Thue oc Jørster / tilforn vaar tilkiende giffuit / som haaffde hands lit vdi denne sag. Derneft forreyste Hertug Henrich til Pres Closter / vdi egen Person. Da faaregaff hand saadant it middel. Om Kong Christen da maatte opladis nogen Slot oc Læn vdi Danmarck / til sin oc hans Søns vnderhold. Huilckit oc bleff affslagit. Paa det sidste slog hand it middel forre / At om dette Rige oc Kong Friderich / kjøbte Kong Christen oc hans Søn / it Slaat eller Herskaff vden Lands / vdi hans Søns oc hans Liffs tid / Oc naar de døde / da samme Herskopi / at komme til den Herre det vaar kjøbt aff. Eller oc hand sick en Aarlig Pension her aff Rigit at vnderholde sig aff. Disse tuende sidste Artickle indgiick hans Maiest. til en lidelig Vnderhandling. Dog at Kong Christen oc hans Søn der imod skulde giøre hannom tilbørlig foruarung / Huilcke middel hans Kong. Maiest. heller vilde indgaa / end dageligen sidde vdi vdgiift oc fare. Fra Pres skreff Hertug Henrich til Thurførsten aff Sagen / At Thurførsten met forneffnde Hertug Henrich / oc Hertug Albrit aff Meckelborg / vilde lade sig bruge for en Vnderhandlere. Kong Friderich

Handel om
Kong Chris-
tens bestielse.

Friderich skreff det Danske Raad til/ de vilde forordne 4. aff deris middel/ som den Handel kunde offuer verre. Item de vilde lade hans Maiest. vide/ huad Landsskat/ oc huad Hielp en huer/ saa vel de Geistlige/ som de Weltslige/ ville giffue eller giøre der til. Anseendis at sigbe saadant it Herskaff/vilde kaaste store Pendinge/ Oc sidde vdi daglig fryet/ fare oc vdgiffte/ Rustning/ vaar icke heller beileligt.

Vdi dette Aar haaffde Churførsten aff Saxon her indskickte Herr Alf von Kram hans Sendebud/ vdi den Mening/ at hand tilbød sig at giøre en venlig Fordrag imellom Kong Friderich oc Kong Christen/ Om hans Handel vdi nogen maade kunde bliffue fructbar/ Oc da vilde hand tage Kong Christen met / til samme Møde til Lybke eller anden steds/ Oc da om alle Vrende handle til en endelig ende/ huor om Kongen sig vilde forklare. Huor paa Churførsten siel for besked / At den sag vaar anrørendis hans Riger/ Danmark / Norge/ oc Førstens dommene/ Diffigiste Suerrigis vdualde Konge oc Raad/ Item de Wendiske Stæder / Hand kunde nu intet beslute/ før hand siel raade met dennom. Naar hand fanger deris Raad oc Mening at vide/ vil hand sig tilbørligen erklere.

1526.

Nogit der effter vdi samme Aar / forsende Margreffuen aff Brandenburg her ind/ Keyserens Breff/ liuendendis/ at hans Keyserlige Maiest. met andre Førster vilde de forhøre oc forhandle lade/ Kong Christens/ oc Kong Friderichs irringe/ Oc vilde fornessnde Margreffuise Sendebud vide/ paa huad sted/ denne Forhandling skulde skee. Hans Maiest. skreff til bage/ hand sig der vdiinden tilbørligen vdi alle maade vilde vide at forholde/ Oc giørne vilde

ne vilde lide/ huad gaat Folk kunde sige oc forhandle.
 Huorforre hand sig met Danmarkis Raad beraadde/
 Huilcke sette oc anstillede it Møde til Lybke/ der om at
 holdis Pingsdags tide.

Aar 1526. bleff disse effterskreffne gode Wiend aff-
 jerdigit aff Kong Friderich/ at møde til Lybke Pingsdags
 tide/ met fuld mact/ paa hans Maicsts oc menige Dan-
 markis Raads vegne/ at handle oc slutte/ met andre Køn-
 serlige oc Gørstelige Sendebud/ som dijd vaare ferucenten-
 dis paa nogen billige middel om forligelse/ imellom Kong
 Friderich oc Kong Christen/ som vaare paa vor side/ Herr
 Jørgen Friis til Wiborre/ Herr Henrich til Lybke. Bis-
 per/ Mester Wolffgang Wichenhoff Canseler/ Herr Pres-
 biteren Pödebusch/ Herr Wolff paa Wiß den yngre/ oc
 Herr Otthe Krumpen. Deris Instrux vaar saa lutz-
 drendis.

Danmarkis Rigs Raad/ erre met vor Naadigste
 Herris Vilge/ vdi denne Mening oc vel tilnepede/ effter
 vor Naadigste Herris Død oc Afgang/ Huilcken den All-
 soñectigste Gud vil forleng oc forstrecke/ effter sin Vilge
 oc Forsiun/ At vduelle oc vdkense forneffnde Herre/ Herr
 Hans/ Herr Christens Søn/ til deris Konning/ Met saa
 skell/ at dennom nu som tilforn/ maa ske nypactig Forua-
 ring/ met Borgen/ Bressue oc Indsegle/ Saa at forneffn-
 de Herr Hans icke skal efftersølge/ huercken vdi Rizens
 Regimente/ eller vdi andre maade/ sin Faders Godspor/
 Oc huer som skeedte/ giort oc handlit er/ imod hans Fader/
 skal hand.aldrig selff/ eller formedelst andre/ hemmeligen
 eller aabenbare/ met Ord eller Gierninger/ imod Kong
 Friderichs Arffuinge/ Danmarkis/ Suerrigis/ oc Nor-
 gis Rigs Raad/ oc diss Indbyggere/ oc nogen anden at
 ville

Møde til Lyb-
 ke om Kong
 Christens sag.

ville heffne/ Eller det vdi nogen maade tencke dennom eff-
ter til onde/ De at hand vil holde sin Kongelige Eed/ vdi
alle Puncter oc Artickler troligen / stadeligen oc fast/ i alle
maade wforbrut/ effter den Recefsis liubelse/ som der paa
da bliffuer giort. Vdi huad maade/ oc aff huem hand
skal indspøris / huad for Folck hand skal haffue hos sig / oc
de stedse hos hannom være oc bliffue skulle / De huilcke
som skulle føre Regimentit met hannom vdi Rigit/ oc an-
dre maade/ Huilcke som oc skulle være Rigenes Raad lydis-
ge / De at hand icke skal met sig indspøre vdi Rigit hans
Fader Konning Christen/ oc der effter icke heller lade hans
nom komme til sig hid ind vdi Rigit/ Icke skal hand heller
vden Danmarks Rigenes Raads Raad / Vilge/ fuldbørd
oc samtycke/ lade forsamle nogit fremmit Krigsfolck/ ins-
den Rigenes eller vden, eller dennom vdi nogle maade anams
me eller bruge.

De at forzeckre oc foruiffe vor Naadigste Fruer/ So-
phia/at skulle mue fange hendis Liffgedinct/ i oc vden Ri-
git wbehindrit. De at hand aldrig skal indtage vdi Rigit
igien/ nogen aff dennom/ som Kong Christen vdfulde aff
Rigit. De at Kong Christen giør en euig arffuelig For-
lading for sig oc hans Arffuinge/ Electinge/ Rønner/ oc
Anhenger, for all Tiltale/ som hand formener sig at haff-
ue til alle forneffnde Riger/ Førstendomme oc Lande/ al-
drig der paa at sige/ eller arge vdi nogen maade. Naar
saa vdi alle maade/ som forskreffuit staar/ bebreffuit oc
forzeckrit er/ Da befinder mand sig icke besuerrede/ at for-
neffnde Rigenes Raad giør/ oc giffuer forneffnde Herr
Hans/ Konning Christiernes Søn/ paa hans Kaaring oc
Vduelling/ Dreffue/ Segel oc Forzeckring.

II.

Item / om den Arffuelod vdi Førstendommene
Sleswig/

Sleſwig/ Holſten/ Stormarn/ oc Dytmerſken/ er vor
 Naadigſte Herris oc Danmarckis Rgis Raads Wening.
 Efferdi at Norgis Rige haſſuer verrit it Arffuerige vdi
 forduin/ før det er incorporerit met Danmarck/ Oc det
 ſamme haſſuer met rette indtil denne tid hørt Kong Fri-
 derich halffdelen til/ At Herr Hans Konning Chriſtens
 Søn/ eſſter vor Naadigſte Herris Konning Friderichs
 Affgang/ Oc hans vdi Regimentit Indgang/ beholder
 Norgis Rige for ſig allene tilſammen/ Oc vor Naadig-
 ſte Herre oc Konning Friderichs Arffuinge beholde Jor-
 ſtendommene/ Sleſwig/ Holſten/ Stormarn/ oc Dyt-
 merſken for dennoim allene/ Oc at mue paa tilbørlig
 oc beſtemte tid oc ſted/ vndfange deris Jorlønning/ Saa
 at huer paa begge ſider/ beholder ſit quit oc fri rebehindrit/
 oc at bruge vden all ydermere Tiltale/ Oc da ſkal oc vil
 Kong Friderichs Arffuinge/ affſette Norgis Rgis Titel
 oc Waaben/ Oc hand Sleſwig/ Holſten/ Stormarn/ oc
 Dytmerſken Jorſtendomme.

Denne Artikel
 vaar vnderlig
 Rgens Raad
 vilde beſtilge.

Item/ den Aarlig Penſion/ at giſſue det vnge Her III
 ſtaff/ er vor Naadigſte Herre oc Konning Friderich mee
 Danmarckis Rgis Raad vdi hans Naadis Liſſs tid/ vel
 til freds/ paa nogle Tusind Guldene/ ſom det diſſe for-
 neffnde vor Naadigſte Herris Raad/ mundtiligen i fuld-
 maet giſſuit oc beſalit er. Naar den Alſommectigſte Gud
 kalder hans Naade/ da beuiſer forneffnde Herr Hans ſig
 i diſſe oc ſtorre Erinde vel tilbørlige oc ſkellige imod ſine
 Eſſkind.

Om diſſe forneffnde Article oc Puneter/ at Raadit IIII.
 her vbinden foruarer vor Naadigſte Herre Konning Fri-
 derich hans Naadis Arffuinge/ Rgens Raad/ oc Vnder-
 ſaatte vdi forneffnde Riger/ Jorſtendomme oc Lande/ Oc

befynderlige Kongen oc det Rige Suerrige / de Lybske / Hamborger oc alle andre foruante / som met hans Naade oc dennom vdi Forbunt erre / Saa at de fange for dennom all forzedring oc nøyactig foruaring / Oc giffue osaa fra dennom igen nøyactig forzedring oc foruaring. Skal Naadit oc handle met de Lybske / oc foruende all deris flid der hos / At de Lybske icke sla dennom i nogen Feyde met de Hollender / Eller i nogen maade formene dennom Spæn effter deris Begiering.

Item som de Lybske haffuer verriet begierende nogen Forlæning her vdi Rigit / for deris tieniste de giore haffue / Da haffuer vaar Naadigste Herre oc Danmarks Rige Raad / samtyckt Spølluisborrig / effter den handel som er besluttit vdi Segeberg. Disse Artickle paa det neste / erre vdi lige maade forregiffuen / strax effter Kong Christens suet / Oc saa megit meher / at Dronning Elizabeth skulde haffe Aarligen nogen Tusind Gylde / som nu vaar død.

1 5 2 6. Aar 1 5 2 6. til Bergen vdi Norge / da salt Skomas gerne de Lybske paa Bryggen aabenbarlig til hende / oc icke vilde gange paa Rustning / eller lade sig wobne oc werke / for Kong : Maiests : Hoffuismand / som de altid vaar vant at giøre / fra første de kom til Bergen / til denne tid. Der til met vilde de icke verre vnder Byes Raad / Huilket vaar imod deris egne Priuilegier / Men vilde verre vdi alle maade vnder Rippmends Beskøtning oc Regimente / Lige som de andre Lybske Embidsmend vdi Bergen. De kallede sig siden vdi deris Skriffte / De viff Ampten zu Bergen. Oc vaar samme Embeder / besynderlige Skomagere / megit driftige / Oc haffde begynt Vltap vden Eise / Oc gaffue Fredløse Mend Lende / oc dennom hulde for huer Mandis Tiltale / Oc mange andre slig stycker /

ker/ de tog dennom ell/ inod deris Priuilegiens liudelse.

Vdi dette Aar beuilegede Adelen Kong Friderich Trede parten aff all deris viffe Rente/ dog paa hans Reuers/ saadant at verre skeedt aff deris gode Vilge/ Oc icke her effter at skulle ske/ vden hand kunde haffue det vdi deris minde. Hans Kong: Maieft. lod i lige maade tage Haanden aff Jacob Kønnow/ hans Hofffinder/ som nyliken vaar kommen aff Franderige oc hans Studijs/ at hand skulde verre Bisp Jens Anderffen vbeuarit for hues Trete dennom imellom vaar / om Marquor Kønnows Gode/ Bispen aff Syn haffde labit sig vdi spore/ indtil Dom oc Ret fick dennom afskildt.

Adelen beuile-
ger Kong Fris-
derich Trede
parten aff des-
tes Indkomst.

Vdi forneffnde Aar/ Løffuerdagen effter vor Frue Assumptionis in Augusto/ nernuerrendis Herr Mogens Gide Hoffmester/ Thynge Krabbe Marsk/ Herr Albret Jbsen/ Herr Hans Bilde/ oc Herr Johan Brne/ Kide-
dere. Da bleff besluttit/ at de Tydske intet serdelis Com-
pani skulde haffue til Rixbenhaffn / Men de Tydske Bor-
gere at verre i Compani met de Danske. Hues Bress-
ue de Tydske der paa tilforn haffde aff Kong Christen
den I. lydde met forbeholde/ at forandre oc tilsette. Dog
huilcke Tydske som wgifte erre/ de maa holde dennom ich
Compani/ Dog vil hans Maieft. haffue sig forbeholdit
deris Friheder oc Article/ at forandre oc forbedre.

De Tydske Com-
pani vdi Rix-
benhaffn aff-
leggis.

Aar 1526. vaar Johannes Jagot en Skotte herinde/ at suare sine Gierninger. Hand vaar aff Kongen aff Skotland/ effter Kong Friderichs Skriffuelse/ til-
dømt / en stor summa Penninge at vdgiffue/ Der hand
kom hid/ vaar der ingen som hannom anklagede/ Huor-
forre hand bleff foruist ad Skotland igien til den Ret/
Kom der nogen fremdelis vdi Danmark/ at klage paa
hannom

hannom/ da skulde Sagen bliffue foruiffet ad Skotland/
huor hand vaar boendis.

Hert Mogens
Gyldenstiern
forfendis til
Skotland.

Samme Aar bleff Hert Mogens Gyldenstiern aff-
ferdiget til Skotland / om Vilge oc Venscaff imellom
begge disse Riger. De wanset Kong Christens Sen-
debud/ Doctor Alexander/ for nogen Aar haffde verrit
vdi Skotland paa hans vegne om hielp / Saa erklærede
Kongen aff Skotland sig dog til det Venscaff met Kong
Fridrich/ som aff Arilds tid haffde verrit disse Riger/ oc
deris Forsædre imellom/ De som deris Slect oc Byrd det
vdkreffuede/ De at ville afferdige hid sin egen Oratorem
eller Sendebud/ met deris Forbunds Article.

Om det Skib/ som Kongen aff Skotland haffde
skreffuit/ som vaar tagen for Marstrand / tilhørde Jacob
Wedderborn/ Richard Wedderborn/ David Stratan/
Jacob Rynloch/ Gillebert Roland oc Johan Roland/
Da vaar det Hollender/ Kønserens Vndersaatte/ som
haffde taget det/ kom intet hans Maitt. ved/ Hand haff-
de skreffuit til Amsterdam oc Enckhyssen / At de som det
giorde/ maa bliffue straffede. Vilde de icke/ da finder
hans Maitt for hues Hoffmod hannom der vdi er skeedt/
andre Raad der til.

Kong Franciscus aff Franckerige / oc Kong Frides-
rich vaar it Forbundet gjort imellom/ om indbyrdis Hielp
oc Bistand/ paa nogit Tyff Gold. 9. Augusti ex vrbe
Amboicensi / Læste Kong Franciscus Fridericum for
samme anbøden Hielp / Begierendis at den til paa Fors-
aari vdi næstkommendis Aar/ maatte være tilstæde.

Paa S. Andreæ Dag til Otthense/ vdi samme Aar
bleff bevilgit/ at Røpbenhaffns By ydermere skulde be-
festis end tilforn/ De met ny Vold at gipris. Der til
hielp

hielp Bønderne vdi Hærrisborge Læn/Smørrums Her-
rit/ Sockelunds Herridt/ Vierffuerfouff Herridt/ oc
Thry Herrit/huer Mand en Dags werck/ met deris Hæ-
ste oc Bogn. Dette maa nu verre sagt om Danmark.

Aar 1526. besøgte Kong Gøste Kirckerne vdi sit
Rige/at dempe oc nederlegge det Oprør/som sceedt vaar
vdi Religionen / Oc formanede Guds Ords Tienere/ at
de retindelig met all flid/ skulle lære Guds Ord om Lo-
wen oc Euangelio/ om Troen oc gode Gierninger/ Tro-
ens rette oc sande Frueter/ Oc til met at affskaffe Aarsager
til Forargelse. Der ind brugte hand Mester Oluff Peders-
ssen/ som en Theologus/ der vdi at haffue it sittinge Ind-
seende. Oc som hand kom til Opsal/i Jule heilige Dæ-
ge/ der at handle om Religionen / haffuer Bispen met
Prælaterne/ oc Canicerne set sig op imod hannom/ Men
hand alligeuel icke lod sig forskrecke/at hand jo anstillede en
Disputas / vdi huilcken hand self vaar tilstæde. Papi-
sternis Lærdom forjuarede D. Peder Valle/ Oc Mester
Oluff Pederssen Luthers.

Vdi dette Aar til Segeberg bleff Borringholm de
Lybske forskreffuit vdi 50. Aar / quit oc fri at beholde /
for den Hielp skyld / de haffde beuijst Kong Friderich.
Actum Segeberg.

Fredagen effter Fastelaffn haffde det Norffe Raad
skreffuit tilbage/Dennom siuntis Opslo verre it wuonlige
sted til Kongens Kroning/ Oc tiden at falde kaart/ Be-
gierendis Tiden maatte forlengis/ Stæden forandris/
Kong Christen torde midler tid indfalde vdi Rigt / som
mand seer aff Kniphoffs Bressue/ nogit saadant forhens-
der at vere. Til met da er icke endnu Wigen kommen
tilbage fra de Svenske. Oc endog Herr Vincens Lunge
tilforn

tilforn vaar vdi andie Betenkende/ Saa er hand nu eens
sindit met dennom/ Begierendis/ at det icke tagis dennem
til wulge/ At de anderledis mener der om/ end Danmarks
Raad/ Tackede oc forre hand haffde vildt raadt met
dennom om hans Kroning. Skatten skreff de/ skal icke
endnu verre vdkommen/ oc staar hart mand den land bes
komme. Aff saadant deris betenkende/ oc andre forres
sald forbleff met hans Kroning vdi Norge.

Samme Aar lod Kong Gøste Oluffsborre vdi Wi
gen befeste/ mere end det vaar tilforn/ Huilckit vaar it tes
gen/ hand icke gierne vilde slippe Wigen.

Niels Jbsen/ Jep Allgudssens Søn vdi Snen/
vaar fangen til Lybke/ fordi hand tilstod Kong Christen/
De maatte hand vdgiffue it Bress til Kort Konning/
Hendrick Kleidz/ Hans Castrup/ Anders Oppenheim/
Reiner Sander/ Hans Holm/ oc Lytke Melldorp/ Bors
ger til Lybke/ De pantsatte dennom derforre/ Jindstrup
Gaard vdi Snen hos Faaberg/ vdi Aastrup en Gaard/ oc
en Gaard vdi Hesselager/ for 800. Gylden de paa hans
vegne vdlagde til de Lybske/ for hans Ransøn/ Anseendis
Kona Christen icke nu kunde løse hannom. Forneffnde
Pantsetning skede 1526. Løffuerdagen effter Maria/ til
Kiebenhaffn/ Forneffnde Gaard oc Guds bleff siden for
neffnde Lybske Borgere affløst/ for den summa det vaar
panset for.

Vdi det Aar 1526. bleff forordnit aff Kong Fri
derich/ At der stedse skal verre 4. Borgemeester/ oc 12.
Raadmend vdi Kiebenhaffn/ Det samme bleff oc befallt
at holdis vdi Malmø.

Vdi dette Aar befaledis Jørgen Jenssen/ at maa
boe vdi Viborg/ De læse for vngc Personer hues nyttigt
vaar.

vaar. Hand vaar en aff de/ som vnderuijsde Vngdoms
men vdi Guds rette salige Ord.

Wan seet huad Befordring Kong Friderich tilforn
haffde giort Skodborge vdi Kommere Gaard/ oc Fors
skriffter hand haffde forhuerffuit/ Saa bleff dog aff Mæ
ster Aage IbsSENS Venner/ Herr Mauritz oc Herr Al
bret IbsSEN/ disligiste Lunde Capittel/ forhandlit/ hos
Kong. Maest: Huilcke der meente Mæster Aage lowlis
gen for Mæster Jørgen Skodborge at verre vdualdt til
Erkebisp vdi Lund/ Men aff Konning Christiern at ver
re indrengd/ dei hans rette Kald oc Ball/ at affstaa til
Mæster Jørgen Skodborge/ At Kong Friderich paa det
sidste/ haffuer samtyckt Mæster Aage Sparre til Ecker
bispdømmet/ indtil der bleff døme hannom oc Erkebisp
Jørgen Skodborge imellom. Dog gaff Mæster Aage
for hans Confirmatiz 3. Tusind Gylden/ som dette Bress
vduiser.

Wi Friderich med Guds Naade/ giøre alle vitters
ligt/ At off elskelige Herr Aage IbsSEN Electus til Lund/
som nu haffuer Lunde Stift vdi verge/ haffuer beret for
oss at den tid verdige Fader med Gud/ Herr Børge/ som Mæster Aage
Erkebisp vaar vdi Lund/ vaar død oc affgangen/ Da Sparre bleff
bleff forneffnde Her Aage IbsSEN/ først aff menige Lunde
Capittel endrecteligen kaarit oc vdualdt/ til at verre Ecker
bisp vdi forneffnde Lund/ Oc strax der effter/ vaar oss el
skelige Herr Jørgen Skodborg indtrengdt der vdi Sties
ut/ med Høpbaarne Førstis Kong Christens Vold oc
Mact/ Oc beklager forneffnde Herr Aage IbsSEN/ At for
neffnde Herr Jørgen Skodborg haffuer siden verrit vdi
Rom/ oc der med forhindrit hannom sin Confirmatiz/ med
wrette/ som hand siger. Thi haffuer wi med disse eckers
strifne

skreffne vorris elskelige Danmarks Rigs Raad/ som er
 Meister Claus Giordssen vor Canseler/ Herr Knud Hens-
 richssen Byldenstiern/ Prouist vdi Viborrig Herr Mos-
 gens Gise/ vor oc Danmarks Rigs Hoffmeister/ Herr
 Thyge Krabbe / vor oc Danmarks Rigs Marsk/ Herr
 Albret Ibsen / Herr Hendrick Krummedige/ Herr Hen-
 drick Aagissen/ Herr Hans Bilde/ Herr Johan Orne/
 Herr Anders Bilde/ Herr Johan Oxe/ Herr Axel Bras-
 de / Herr Oluff Nielsen/ Herr Mortis Ibsen / Herr
 Holger Gregerssen/ Herr Knud Bilde/ oc Herr Truide
 Gregerssen/ Riddere/ loffuit oc tilsagdt/ Oc nu met dette
 vort aabne Bress loffue oc tilsige/ fornessnde Herr Aage
 Ibsen/ at hand skal haffue / nyde/ bruge oc beholde/ for-
 nessnde Lunde Stiet vdi sine fri haffuende verge/ ved all
 sin rette tilleggelse/ intet vndertaaen/ til saa lenge de paa
 baade sider kommer i Kette for oss/ oc menige Danmar-
 skis Rigs Raad der om. Huilken aff dennom som rettes-
 ligen er vdualdt oc kaarit/ oc da bliffuer dømt/ oc for Kets-
 ke affsagdt/ Aage Ibsen er retteligen kaarit oc eligerit til
 Lunde Stiet oc Sæde. Oc haffuer wi met fornessnde
 vort elskelige Danmarks Rigs Raads Raad loffuit oc
 tilsagdt/ fornessnde Herr Aage Ibsen/ at wi ville forsuar-
 re oc fordagtinge hannom til all Kette/ Oc ey tilstæde/ at
 hand skal bliffue fortrenget fra Lunde Stiet aff noaen/
 Om saa findis/ at hand er retteligen vdualdt/ som for-
 skreffuit staaer. Oc der som fornessnde Lunde Stiet vor-
 der fornessnde Herr Aage Ibsen fradømt/ aff oss o: vort
 elskelige Danmarks Rigs Raad/ Oc at hand er icke ret-
 teligen vdualdt til samme Stiet/ Da skal hand ligeuel
 nyde/ bruge/ oc beholde fornessnde Lunde Stiet/ saa frie
 oc quit/ som hand det nu haffuer/ til saa lenge hand fans-

ger 3000. Gylben / aff den som da Sticket vorder til
dømt/ som hand nu til vort oc Kigens store Nytte oc Bes
hoff vblagt haffuer/ paa Stictens vegne/ til at forsolde
det Krigsfolck met/ som nu skulde forsuare/ oc fordagti
ge Ekaane/ Lund/ oc samme Lunde Stict aff den skade oc
forderffue/ som samme Lund oc Lunde Stict/ nu paahe
ger aff Kigens Giender/ Oc ey wi ville tilstæde / at noget
Bånd eller Interdict skal indføres her i Rigit/ effuer for
neffnde Herr Aage Ibsen/ eller nogen aff Lunde Stict/
før den sag fanger ende/ oc der bliffuer endelige dømt paa
samme sag/ aff menige Danmarks Kigis Raad. Oc
der som da bliffuer dømt/ at forneffnde Herr Aage Ibs
sen er retteligen vdualdt oc kaarit/ til forneffnde Lunde
Stict/ Da skulle wi vdi ingen maade tilstæde noget Bånd
eller Interdict/ her vdi Rigit offuer hannom/ eller nogen/
for den sag/ vdi nogen maade. Oc der som Stictet vord
er hannom fradømt/ at hand er icke retteligen vdualdt oc
kaarit/ da skulle wi ligeuel icke heller tilstæde Bånd her
i Rigit for den sag/ sårend forneffnde 3000. Gylben bliff
uer hannom vdi alle maade betalde oc forspæde/ som for
ffressuit stander. Datum Hafniae Søndagen infra ad
Octauas Assumptionis beatæ Mariæ Virginis. Aar 1526.

Aar 1527. den 18. Maaj/ lod Kong Gøste forskriff
ue til Bpsal alle Stender offuer alt sit Rige/ Oc gaff til
kiende/ sig at forarsagis til at Reformere Religionen/
Oc der hos at affskaffe hues Misbrug/ som hid til denne
Dag haffuer tagit Offuerhaand. Her hos gaff oc til
kiende/ at ville anname til sig oc Kigens nytte oc gaffn/
Forlæninger oc Guds/ som Bisperne/ Prælaterne/ oc Cas
nickerne vaare forlænt met / effter som de mest brugte det
til Offuerspædighed/ Hoffmod oc Oprør/ Oc icke til Guds

1527.

Gustaff Eric:
ssen/ reforme:
ter Religionen
vdi Sverige.

Herre / eller menige Mands gaffn. Dog saa/ at de der
imod skulde beholde en ærlig Underholding. Her til
suarit Bisperne ved D. Peder Galle oc Jorgen Thurs
ssen Prouist i Upsal/ for gantske Suerregis Rigs Raad.
At Kongen icke maatte / eller burde at fortrengte deris
Priuilegier oc Friheder/ som de haaffde bekommit aff Kye
sere/ Konger/ Jørster oc Herrer/ oc med deris Bressue oc
Segel bekræftit erre/ vden den Christelige Kirckis Band.
Her imod igien suarede Kong Gustaff. De som læren
Guds Ord retteligen / at verre dubbeie ære verd/ Men
icke de som leffue i Orckeløshed / huercken tienendis Gud
eller Menigheden. Formeente oc der hos / at om nogen
Kenser/ Konge/ Jørste/ eller Herre/ haaffuer begynt eller
ansullet noget/ som kunde komme Geistlige eller Weltlige
Regiment til forhindring/ det icke holdis skulde aff deris
Effterkommere. Dyligiste gaff hand tilkiende/ icke at
haaffue Grund i Guds Ord/ at Geistlige Personer skulde
tiltage sig Verdslig Mact / eller sette sig op imod deris
rette Offrigheid. Men da Bisperne vilde icke frastaa
deris Forlænings Guds/ oc stedse effiertalde Kongen hos
andre/ oc skeldede hannom for en Ketter/ forordnede de
en/ som falskelige lod sig kalde/ Niels Sture/ Lige som
hand skulde verrit Steen Sturis Søn. Denne indfald
met Dalckarlenc i øster Golland/ vnder det falske sken/
at hand vilde handthessue oc forsuare Religionen. Imod
hannom lod Kongen sig finde frimodig / saadant Oprør
at affskaffe oc nederlegge. Forneffnde Niels Sture haaffi
de Vndsetning oc bistand aff nogle Sogner vdi Dallen/
som er/ aff Orsa / Mora/ Lixa/ oc aff Erkebispnen til
Trundhem / huilcken hialp hannom med 300. Mand.
Nogen tid der effter/ som de Dalckarle fornumme aff
Bru

Niels Sture.

Fru Kirstine Steen Sturis Effterleffuerffe/ saadan Bedregeri/ Oc at hendis Søn lenge tilforn vaar hen dødt/ fulde de hannom fra igien/ Huorfor hand strax rømde ind vdi Norge til Erkebisp Oluff aff Trundhiem/ som videre skal sigis.

I samme Aar 1527. vaar en suaar stoer Dyr tid oc Hunger i Suerrige/ Oc Aarsagen til saadan Dyr tid/ gaffue Bisperne forre at verre / at Kongen haaffde indspørde en anden Religion/ end som tilforn vaar vdi Suerrige. Aff saadan Tilskyndelse aff Bisperne/ bleff Almus en Modtuillig/ oc vilde icke giffue Kongen sin tilbørlig Pension oc Tribut. Derneft lod Kongen kjøbe i Liffland nogle Tusinde Tønder Korn / som hand indspørde i Suerrige/ til at selge til Fattigis behoff.

Der effter forsamlede Konningen sit Krigesfolck hos Aros / oc tilskreff de Dalkearle / at de skulde møde hannom wfortøffuede hos Thune Sogn/ enten berustedede til Krijg/ eller wbeuebnit/ at begiere Fred. Som de nu vaar fremkommen talit hand dennom haardelige til/ Fordi de haaffde paa ny igien begynt Oprør/ effter hand naadelig haaffde tilgiffuit dennom/ huad tilforn skeede vaar. Nogle aff dennom/ som paa det flittigste vndskyldede sig/ oc vaar begierendis Naadelig Forladelse/ bleffue formedelst Kigens Raads forbøn skyld/ slet aldelis tilgiffuit. Men de andre/ som vaare Hoffuede oc Aarsage der til/ bleffue straffede. I lige maade komme oc de Helsingere/ oc Vestringer i gunst igien met Kongen.

Iohannes Magoi Erkebisp til Upsal / der hand bleff hart tiltald aff Kongen/ at hand icke effterkom hans Kong: Maests: Mandat oc Befaling/ som hand lod vdgaa om Kirckerne at Reformere / samlede hand tilhøbe

*Hans Maests
ssen Bisp coms
met Suerrige*

Kigens Bressue oc Documenta/ oc rømde til Danksig/ oc
 der fra ind i Italien til Venedig/ der effter til Rom/ hvor
 hand tilsammen skreff den Euencke Krønike. Hand døde
 i det Hellig Aands Hospitall til Rom. Oc effter som
 Kong Gøste nu vilde til ende spøre / huad Besuæringer
 hannom vdi Bege vaar/ for Religionen/ klagede hand
 haardelig offuer denne Bret/ Hoffmod oc oprør/ Bisperne
 ne haffde beuiist hannom/ Oc hvorledis hand venligen
 formanede dennom/ at de skulde forrestaa deris Embede/
 met Trostfast oc flid/ Item hvorledis de haffde effertalt
 hannom/ Waar derfor begierendis aff Kigens Raad/ at
 maatte sigis her paa. Men som Kongen formerckte/ at
 Bisperne met deris Tilhengere/ icke vilde lade sig siges/ oc
 frastaa deris Forlønninger oc Rente/ Oc icke heller vilde
 komme Rigit til Hielp oc Vndsetning/ bleff hand megit
 fortørnit/ Oc for Kigens Raad opsaagde dennom Rigit
 oc Regim:ntue/ i en allmindelig Herredag/ Begierit aff
 dennom Pendinge for sit Arffue Guds i Suerriais Rige/
 Oc der hos Betalning for hucs Betaastning/ som hand
 haffde anwend til Kigens nute oc gaffn. Anden Dagen
 der effter/ haffde Mr. Magnus vdualdt Bisp til Strens-
 genes/ en Sermon paa Euencke spreck til Almuen/ oc for-
 manit dennom/ Oc der met gaff tilkiende/ langt bedre at
 verre/ at adlyde Kongen end at giffue Aarsag til/at Rigit
 skulde komme i Siendernis Hender. Gaff oc tilkiende
 om den Disputation/ som vaar holden imellom Peder
 Galle oc Mester Oluff. For saadan hans Tale/ fulde
 mange fra Bisperne/ oc bleffue Kongen tilhengige. Tre-
 die Dagen gaff Almuen tilkiende/ at der som Raadit eller
 Bisperne vilde fordrifte sig nogit imod Kongen/ Eller
 nogit begynde/ hvor aff Rigit kunde komme i skade eller
 vlpæke/

wlycke/da vilde de det mandelig affuerge oc heffne. Dets
 te samme samtyckte oc den største part aff Adelen. Der
 effter forsende Bisperne oc Prælaterne til Kongen / Ki-
 gens Canseler/ oc Ræster Oluff/ som med Bøn oc Knæ-
 fald vaar begierendis/ at hans Mætt. vilde verre dennom
 en Naadig Herre. Men det vaar alisammen forgiessuis.
 Derneft vdsende de andre gode Mend/ huilcke dog effter
 languarende Bøn oc Knæfald / forhuersffuede Kongens
 Wensckaff / Saaledis/ at hand tilsagde dennom/ at ville
 anden Dagen der effter verre tilstæde hos Kigens Raad.
 Som hand nu kom / bleff hans Mælest. hederlig vndfans-
 gen aff dennom/ Huilcke oc vaar begierendis aff hans
 Naade/ at hand icke skulde affsige sig med Rigit eller Ke-
 gimentit/ hand vdi Suerrige rettelig haffde. Men eff-
 ter som hand haardelig anklagit Bispern / bleff der aff
 Kigens Raad besluttit oc forkyndit/ at de skulde opfige
 hues Forlæninger oc Gods de inde haffde/oc lade sig nyde
 met en tilbørlig Underholding. Bleff oc den samme
 tid besluttit aff Kongen oc Kigens Raad/ at huo som kun-
 de lowlig beuise nogit Gods eller Rente/at verre aff deris
 Forældre bortgiffuit / pantsæt eller sold til Closter eller
 Kircker / de skulle saadant Gods oc Rente til sig igien an-
 name. Der effter haffuer alle Bisper oc Prælater/ vel-
 uilligen opladit hues Gods oc Rente de i saa maade be-
 kommit haffde/vnderlagendis Jens Brast/Bisp til Lings-
 kipping/ som vaar begierendis at nyde sin Liffs tid Muns-
 erbode Slaat. Men hand nøddis dog til at sette for sig
 Borgen/ at affsige sig met samme Slaat/ oc forpligte sig
 intet at forre tage eller practicere imod Rigit. Nogen
 tid der effter/ som Kongen vaar forreist til østre Gylland/
 indbød hand hans Kong: Mætt : til Giest/ Oc som hand
 formætte

formerette hans Maest. at verre lystig / begierede hand/
at Kongen vilde igien giffue hannom oc hans Ferloffuere
deris Naand/ for forne Løffte. Oc som der nu indfaldt
Tale om Gulland/ gaff hand til kiende/ raadeligt at skul
le verre/ at hans Kong: Maest: vilde forskicke en Visp
til fornessnde Gulland/ der en gang huert Aar at besøge
Kirckerne oc Skoler/ At den Iurisdiction oc Rettiighed
skulde icke komme fra Suerrigis Rige. Der hos begierit
hand/ at hand maatte beskicdis der til/ at haffue it Inds
seende i samme sag / Huilckit oc bleff samme tid hannom
aff Kongen bevilgit. Effter som Kong: Maest: nu vaar
forreist fra Østre Øyland/ forsamlde hand aff alle Kir
cker oc Kloster i Øster Øyland/ Guld/ Sølf/ Penninge/
oc kaastelige Vare/ oc gick til Skibs for Suderkjøbing/
Oc effter hand haffoe verrit paa Gottland/ oc der for it
skin skyld Visiterit / seilede hand til Dantzig/ oc døde vdi
Polen/ i det Kloster Lenda.

Øste skreff strax til Kong Friderich/ Beklagens
dis det Opstod/ som vaar skeede aff Norge/ ind vdi Suerr
rige/ hans Oprørre til hielp. Hand klagede ocsaa/ at
den falske Niels Sture/ eller Steenssen / skulde haffue
hans Ophold hos Erckbispen til Trundhiem/ met an
dre forløbne oc vnduiate aff Suerrige/ Huilckit vaar
imod den Malmøes Necess/ At saadant Gøld vdi hans
Riger/ skulde handthæffuis/ eller haffue nogen Tilfluct.

Kong Friderich afferdiglt Herr Holger Blstand
til Kong Øste/ met Credens oc Fuldmact/ at vndskyldde
hand icke viste aff/ huorledis den/ som sig lod kalde Herr
Niels Steenssen/ eller Sture/ hans sag sidder sammens.
Norgis Rigs Raad skulde bliffue der om vnderuijs/
effter den Vnderuijsning Kong Øste haffuer hannom
tilsende.

Kong Øste
klager offuer
Erckbisps
Løff.

tilsendt. Hues der fremdelis kommer nogit saadant soldt/
 at stemple paa Euerrige/ skal de bliffue anholden/ eller
 forsende vdi Euerrig. Vdi lige maade lod hand giffue Sendebud ad
Euerrige.
 tilkiende/at hand lede til Norge/sig at lade Krone til Op-
 slo/ at ferretage Konning Christiern all Forhaabning til
 Nigie/ De er begierendis/at Kongen vdaß Euerrige/vil
 de lade hannom vide/huor de kunde mødis sammens/ paa
 en bekytlig siid ved Grensen/ til Petri ad vincula/ som en
 8. dage effter S. Hans dag/at samtale/om Wigen oc an-
 dre brøster/som hand ved Herr Holger lod tilkiende giffue.
 Item om den Earthowe/ som Kong Gøstis haffuer mist
 paa Gottland/ oc Herr Sjöfren tog/ Huilken siden vaar
 konnen de Lybske til bytte/vdi deris part/vil hans Maite
 midler tid lade handle met de Lybske om / Saa at de sam-
 me Skøt vilde quitte vdi den Gield / Kongen aff Euerris-
 ge er dennom plictig / Anseendis den Profit de haffue
 hafft/ oc her effter kunde haffue aff Euerrigis Nige. De
 da vil hans Maite: der paa lade hannom vide it endind
 Euar. Vdi lige maade bleff skreffuit til Erkebisp Oluff
 aff Trundhiem/ oc Doctor Schindfeld/ effter Kong Gø-
 stis begiering/om Herr Niels Sture/ oc andre saadanne/
 som komme dijd / at stemple paa Euerrigis verste / at
 anholde.

Men den tid/forneffnde Niels Steenssen/ formeret
 te sig at efftersøgis/ land skee aduarit aff Erkebisp Oluff/
 huilken haffde forsent den Hielp 300. Mand vdi Euerris-
 ge Kongen inbeuist/er hand hemmeligen vnduigt/kommit
 til Marstrand/oc siden til Rosfoel/huor hand effter Kong
 Gøstis befordring er bleffuen anholden/ oc Halsbuggen
 for forneffnde Oprør skyld/ hand gjorde / De for hand
 gaff sig vd for den hand icke vaar. Emeden hand vaar

Niels Steens-
 sen Ealot/
 halsbuggis.

vdi Norge/ gaff hand Erkebispn it Bress/ huor mee hand hannom bedaarit/ At om hand kunde komme til nogen Forhøielse vdi Suerigis Rige/ vilde hand holde gaate Naboskaff met Danmark oc Norge/ oc igen lade Wigen komme til Norge. Daterit Trundhiem Aar 1527.

Nogen tid effter Niels Stenssens fluec/ bort rømde til Norge for dum Peder Erkebisp til Aros/ oc Cansler/ Knud Prouist samme sted/ Oc effter at de 3. Aar tilforn vaare frasagde deris Bestilling oc Embede/ fordi de haffde foractit Kongen/ oc effter talde hannom/ Oc der til met bestyrkede de Dalkarle til Oprør/ Huilcke Erkebisp Oluff/ aff medynck/ fordi de sagde dennom at verre rømde for Religionen skyld/ haffde tilstædt at bliffue hos sig. Disse bleff paa greben/ oc effter Kong Gøstis befordring erre forsendt til Suerrige/ huor de aff Rogens Raad erre dømt til Steyle oc hiull. Belangendis det Wøde mee begge Herrer/ det bleff affslagit/ for det Oprør skyld/ som skede i Suerrige/ Hans Maitt: icke torde fordrifte sig der fra/ Saa bleff oc met denne Kroning vdi Norge tilbage. Dog beuilegede begge deris Maitt: it Wøde/ aff beggis deris Raad/ om Wigen oc andre Prinde/ til Løse at staa.

Vdi dette Aar erklerit sig Kong Gøste/ om Herr Jacob Trollis Godh vdi Suerrige/ Eikgaard/ At om de Suenste maa følge hues Godh de haffuer her vdi Rigit/ da skal hannom oc følge hans. Hand forlænte siden Herr Jacob met Kongs Herrit vdi Suerrig/ all hans Liffs tid.

Vdi Tyskland vaar begynt den Lutherske Lærdom/ Aar 1517. Hulden der aff vdi mange Lande/ vide er vdsprede/ at den her oc vdi Danmark er indkommen/ oc sig haffuer forfremmit Aar fra Aar/ aff atskillige Personer/

1709le Suenste
fängis vdi
Norge.

soner/huilde Predicke hemmelig vdi Rigsbæderne. Vies-
ter Hans Thausen vaar der først it Ophouff til/ Men
til Assens begynte Christen Skrook den Lutheriske Lærdom
at indplante/ Saadant fortyckte Bisp Jens Andersen/
vnder hues Jurisdich Assens er beliggendis/ Thi skreff
hand dennom aff Assens/ saadant it aabte Bress til.

Wi Jens Andersen / met Guds Naade Biscop
vdi Sthense / hilse eder Borgemeister oc Raadmend / oc
gantste Menighed vdi Assens/ kiærligen met Gud. Riæ-
re Venner / offuer dette Bress/ som wi haffue skreffuen
eder til/ giffue wi eder tilkiende vbinden en god oc en Chris-
stelig Mening/ At de forløbne Munde/ oc de fortuilede
Prester Luthers Selskaff / plene at Predicke aabenbare
Løgn for Almuen/ At den hellige Kirckis Mend haffue als
tid baarit døl paa den hellige Skrifte/ De vilde aldrig si-
ge Goltit ret Sandhed / som den hellige Skrifte indehol-
der/ De at det Lutheriske selskaff/ aabenbare nu den Sand-
hed/ som Kirckens Mend altid tilforn haffuer baarit døl
paa/ oc vilde icke sige frem/ for deris egen vild skyld / Da
bede wi eder gierne/ at i vilde holde eders Lutheriske Pre-
dicke der til/ At de sende off paa skriffte/ de Puncter vdi
den hellige Skrifte / som den Sandhed indeholder/ som
Luthers Selskaff nu aabenbare/ oc Kirckens Mend haff-
ue tilforn baarit døl paa/ for sin egen skyld. De huor wi
kunde icke giffue dennom saadan tilbørlig Suar/ at huer
Christen Mand skal kiærligen forstaa/ at det er Løgn oc
Herrenskeedt / som de holder dennom op met/ da ville wi
holde deris part/ oc bliffue paa den side/ som de erre. Dog
sige wi eder offuer alt/ at det vaar megit bedre / at baade
wi oc alle Lutheriske Predicke/ vaare hengde vbinden en
Galge/ end wi oc de skulde legge en Messe neder: Effter:

di at Messen er intet andit/ end ic Gudeligt Embede/ som intet andit handlis vbinden/ end Christi Døds oc Pinis en Gudelig Hukommelse/ Oc det samme Christi Legom Offris vbinden/ som Christus self tilforne offrit paa det hellige Raars/ for Menniskens Synder skyld/ Oc sette vi den Loffue til eder/ at i erre saa vise oc fornuftige/ at i icke tilstøder/ at saadanne Ketterij skal Predictis vdi eders By/ Med mindre end i/ oc samme Luthers Predicker/ giøre saadanne vore Bressue oc Christelig Begiering fyllost. Ex curia nostra Episcopali Othoniensi, prima Domini ca Aduentus Domini, Anno 1527. Nostro sub sigillo dorlotenus impresso.

Vdi samme Aar aff Hiortholm Slaat / S. Knud Kongis Dag/ lod Bisp Lauge Brne/ Nogens oc den høye Skolis til Kiøbenhaffn/ Canseler/ hans aabne Bress vdi gaa til Vniuersitetit sammested/ Der vdi hand giffuer tilkiende/ mange at verre falden til Ketterij oc Lutherske Lærdom/ aff dennoim som tilforne haffue studeret vdi Kiøbenhaffn/ Aff den Aarsag/ at de tilstøde huer/ vden all Vndersteed/ at høre Theologiske Lærser/ som icke haffde Forstand/ eller erre grundit vdi den Hellige Skrift/ Huilcke derforre erre den Ketherske Lærdom snarrere beuogen/ Huorforre hand forbiuder/ som en Canseler oc Skolens Forstander/ at de ingen her effter tilstøder at høre Lærser vdi den hellige Skrift/ vden dennoim som haffue Gradum Baccalaureatus/ Prestes eller andre/ som de erre viffe paa/at verre kommen til en fornuftig Forstand/ alle de andre vdelucte.

Vdi dte Aar 1527. bleff atter beuylgit paa Herre dag til Vthense/ at den store Rustning/ som bleff beuylgit Anno 1525. aff alt Landbogods offuer alt Rigit/ skulde endnu

endnu vare oc paaftaa vdi try Aar/ for Rigens høye nøds-
thorffte ſkyld/at affuerge Rigens ſtade oc forderffue. Til
hulcken Tønge oc beſuerring/ Adelen ſandh goduillig/
baade for deris egen fryet oc fare ſkyld/ ſaa oc for Kong
Friderichs fromheds ſkyld imod dennom/ Oc at de haſſde
erlangit Frihed/ Hals oc Haand met deris egne Dienere.

Til Othenſe paa den Herredag/ ſom holtis Anno

1527. vor Frue Allumptionis/ forreholt Kong Friderich
alle Viſper/ at de tilbøriligen ſkulle forreſtaa deris Kald oc
Embede eller vdi det mindſte/ ſkulle forſkaffe/ at Guds

Om Religio-
nen vdi Dan-
mark.

Ord reent oc klart/ maatte alleuegne vdi deris Stiſte/
bliſſue lært oc forfænde. De haſſue vel hørt hulcken for-
andring er ſceet vden Lands/ Her i Rigt haſſue oc man-
ge beklagit dennom/ At de vdi ſtædit for Guds Ord oc
Euangelium hører en haab Gabel/ Miracel oc Jertbegn/
en erdiæt handel/ oc Wenniſſelig Paafund/ De vilde for-
ſkaffe/at Guds Ord pure oc klart maa læris. Oc endog
hand vel haſſuer ſuorit/ at ſkulle holde dennom ved den
Romſke Kirckes Lærdom oc Religion/ Saa forſeer hand
ſig dog til/ at de icke vilde hedenhøye hans Eed/ at ſkulle
forſtrecke ſig til all den Lærdom oc Vildfarelſe ſom vdi
den Romſke Kircke ſindis. Oc er ingen tvil/ at vdi
ſaadan Langſommelighed aff Aar oc tid/ jo ſkal allehaans
de Misbrug oc Falſke verre indſalden oc opkommen.

Hand haſſuer ſuorit Viſperne/ at bliſſue ved deris ſtand/
der vdi vil hand ingen forhindrig giøre dennom. eller for
hans egen nytte ſkyld. tracte effter deris Stand at foran-
dre/ emeden de deris Embede tilbøriligen vilde ſaareſtaa/
Der met ville de ſaa beſtillit/ ſom de ville andſuare for
Gud/ Thi hand/ ſaavel ſom de erre Gud mere plietie/
End alt huad vdi Rommere Kircke læris oc Predicko/ at

efftersølge/ videre/ end huad aff Guds Ord Land haffue
 biftand/ Her om ville de være fortænt. De fordi at
 den Lutherſke Lærdom/ nu ſaa vide vaar indplantit her
 vdi Rigit/ at den ſtod icke til met maect at fortrenzis/ vden
 Rizens ſtore ſkade oc forderffue/ Mand til met ſaa oc
 forfoer/ vden Lands at hele Landſcaff oc Stæder/ ſalt fra
 den Kommerſke Kircke/ ſaa det icke kunde hede nogit Ket-
 terj. Derſaare vilde hans Maieſt. tilſtæde begge Reli-
 gioner her vdi Rigit/ indtil ſaa lenge it almindeligt gene-
 rale Concilium haffuer verrit holden vden Lands/ ſom
 huer mand forhaabte. Huad da om Religionen bliffue
 beſluttit/ vil hand oc all Chriſtendommen rette dennom
 effter. Vdi lige maade/endog Viſperne vaare der hære
 imod/ bleff konſtituerit/ at huer maatte leffue frij wrands
 ſagit i deris Conſcientz/ enten ved den Papiſtiſke/ eller
 Lutherſke Lærdom/ De de Lutherſke at bliffue vdi hans
 Beſtættelſe. Vdi lige maade giordis der it Mandat/
 huor vdi bleff tillat/ at Munde/ Runder/ oc huem aff de
 Griftlige/ ſom vilde giſſte dennom/ det ſkulde være den-
 nom wformeent/ der offuer forlod mange Cloſter Leffnit/
 vddroge aff Cloſterne/ oc heller vilde være vdi Ectekaff/
 end vden/ Saa at Cloſterne paa det ſidſte bleffue øde.
 Guds Ord begyntis ocſaa alleuegne at læris/ (dog den-
 nom end da ingen Kircker vaar indgiſſne) Saa at Al-
 muen ſantis wuillige at giſſue Tiggebrødre/ oc andre
 Betler Orden/ nogen Almiffe/ Huilckit oc volte at Clo-
 ſterne bleffue øde.

Paa ſamme Herredag/ bleff huer Biſcop taxerit for
 it Skib at vdgiſſe/ met all tilbehøring/ De Riibſtædere
 ne offuer alt Rigit/ bleffue vdi lige maade taxerit for Skib-
 be. Somme giorde it gaat Skib vd/ Saa vaar der oc
 the

tho eller tre Rigsstæder om it / paa det mand maatte aff-
uerge Kong Christens Indfald / oc Rizens skade oc for-
derffue. Paa samme Herredag bleff samtyckt / at ingen
Bisps her effter skulde kipe Pallium til Rom / Men Eas-
pitlerne at bliffue ved deris Election oc Confirmation ac-
tagis hos Danmarckis Konger / Huilcke bleff aff alle Bis-
perne samtyckt oc forseglt. Oc fordi at Adelen oc Bis-
perne paa de tide vaar nogen wenighed imellom / vdi saa
maade / At Bisperne vilde beskatte oc besuere Adelen
Bønder / met Sagesald effter den Geistlige Ret / wanseet /
at vdi Kong Friderichs Handfæstning / dennom vaar eff-
terlat Halls / Haand / oc alle 40. marcks sager / met deris
egne Tiennere. Da forligte Kong Friderich Ridderskas-
bit / oc den Geistlige stand / formedelt it hans Raitts: ob-
ne Bress / saaledis.

Wi Friderich met Guds Naade / Danmarckis /
Wendis oc Gottis Konning / vdualdt til Norge / Her-
tug i Sleswig / Holsten / Stormarn oc Dytmercken /
Gressue i Oldenborg oc Delmenhorst. Bispe witterligt
alle / at wi nu met vort elskelige Danmarckis Rigs Raad /
her i denne menige Herredag vdi Othense / hos oss for-
samlet / haffue offuerueyet / besindit / handlit / oc alffuorlige
betractit / den Tuedract / Wenighed / som værre haffuer
her vdi Rigt nogen tid / imellom Kronen / Bisper / Prela-
ter / Rizens Raad / menige Rizens Adel / Bønder oc me-
nige Almue / vdi saa maade. At effter vor Indgang til
Rizens Regimente / da haffue wi aff vor sønderlige gunst
oc Naade / menige Danmarckis Prelater oc Adel til beste /
Raadeligen vnt oc giffuit dennom / alle Kongelige sager
fri hos deris egne Tiennere / som Prelater oc Adelen friist
haffue / vdi vort Færstendomme Sleswig / Oc ey haffue i
nogen

Bress om Rals
oc Gaand. Ades
len attet siage

nogen maade ville tilstæde/ at vorre Fogeder oc Embedsmænd / skulle der vdoeffuer beskætte nogen Bispers/ Prelaters/ eller Riddermænds mænds Tienere/ vdt vorre Kongelige Sager/ ydermere end vdi fornøffende vort Førfstens domme skeer. Saa haffuer Adelen offuer alt Rigt dog befundit sig merckeligen besuerret / oc det her effter for off beklagit/ at de dog icke haffue deris Tienere aldelis saa fri/ som Bisper/ Prelater deris haffue/ Men megit meer beskættis Aandeligen aff dennom/ met Dom oc Band. Da effierdi at Adelen nu henger denne suare Tønge paa/ saa de nu skulle holde god Rustning/ met Harnisk oc Heste/ ydermere end vonligt værit haffuer her vdi Rigt tilforn/ der met altid at være tilrede/ naar tilfagis oc behoff gipris/ saa vel at affuerge Kronens oc Kirckens/ som deris egen stæde oc forderffue/ Da vorre de begierendis/ at de maatte nyde oc beholde deris Tiennere saa fri/ oc aldelis vbeskættede aff Bisper oc Prelater/ som Bisper oc Prelater/ oc Kirckerne haffue deris Tiennere friijt for Off Kronen/ oc Adelen. De paa det at all Tuist/ Tuedract oc det allting gist/ som kand giffue nogen Aarsage til Oprør oc vsamdreethed her inden Rigt/ imellom Kronen/ Bisper/ Prelater/ Adel/ oc menige Rigens Indbyggere / maa vnderstais / bortkastis / oc aldelis nedtryckis/ oc til intet gipris/ De gaat euigt Venscaff/enlighed/ oc ret god fast samdreect/ maa dennom være imellom / oc ydermere forbedris oc opuore / Anseendis de gode oc kiærlige tilbud / som Adelen/ Danmarkis Rigis Raad/ haffue nu tilbødit/ met Bisper oc Prelater/ met Liff oc Godis/ Off til vilge/ Tienniste/ oc Velbehag/ Danmarkis Raad oc Adel synderlig til vilge. Da haffue Rigens Prelater/ her nu vdi Vghense forsamlede/ vdi de hellig Trefoldigheds Rassin/ indgangit/ besloffuit

loffuit oc samtyckt/ disse effterschreffne Puncter oc Artic-
cle. Dog met saa skal/ at den hellige Kircke/ Xigens
Prelater/ oc menige Geistlige Stat her vdi Xigit/ maa
holde oc fuldgigre samme Article oc Puncter/ vdi alle
maade/ som de her effter følger.

Først/ At Bisper oc Prelater mue oc skulle bruge
oc beholde deris Iurisdiction / som de her til giort haffue/
oc sette aabenbare Skrift oc Penitence/ det som ved bgr.
Dog saa / at Kronen/ Adelen/ oc Legmend/ tage Bøder
oc Faldsmaal aff deris egne Tiennere / effter Lowen.
Vndertagit Mandflet/ Kirckefred/ oc huo som slaer/ eller
violerer Prestes/ Kirckes/ eller Kirckegaarde / eller oc tas-
ger eller røffuer fra den hellige Kircke/ eller Kirckens Pers-
soner/ vden Dem eller Kettersgang. Der imod haffue wi
oc vort elskelige Raad/ paa vor oc menige Adels vegne
her vdi Xigit / loffuit oc tilsagt / det saa at beskieck/ at
den menige mand her vdi Xigit skal Thiende retferdeli-
ge/ effter Guds Low/ oc effter Konning Christoffers/ oc
andre Herrers oc Kongers Dom oc Sentens / som er
huert Tiende stycke Kierff oc Hoffuit/ oc den skifte vdi
Tre dele/ effter forneffnde Doms iudelse/ Oc der met skal
Almuen være qutt for Biscops Gaffue/ Bruduielse/ Kir-
ckegang/ Redsel/ Nadnest/ Jordeferd/ Emgerbyrd/ oc an-
dre sliig Tønge. Dog at huer offrer oc giffuer sliig Siæ-
legaffue/ som Gud skiuder hannom i huffue/ Oc der som
nogen Sogner findis/ vdi huilcke Almuen icke saa ville
Tiende/ som forskreffuit staar / da skulle de giffue saadan
Tønge vd/ til Bisper/ Kircker oc Prestes. som de pleye her
til aff Arilds tid. Skal oc saa holdis i Lunde Stiet/ om
Hoer sag oc Jomfruktrenckere/ met alle andre forneffnde
sager/ ligeruis som Kronen oc Adelen erre indrømdt/ oc
samtyckt

samtykt aff Bisperne vdi andre Stiet / her vdi Nigie.
 Saa at huer de Saldsmaall skal nyde / met sine egne
 Tiennere / vndertagen Tiende / Thi at leyligheden ander
 ledis begiffuer sig der om / end andensteds her vdi Nigie /
 Thi bliffuer det her om met Tiende / som før er seduon
 ligt. De ville oc skulle wi met Adelen oc Ridderfskabit /
 forsuare / besfføtte / oc besfferme den hellige Kircke / oc Kir
 ckens Personer / met deris egen Hielp o: trøst / for all
 Wold oc wret.

Skulle oc alle Bisper / Prelater / Kircker / oc Closter /
 oc menige Geistlige Stat / nyde / bruge / oc beholde deris
 Guds oc Eyendom / som de hassue vdi Haand oc besffd /
 effter Lands Lowen / saa lenge det vindis dennom fra met
 Lowen.

Skulle oc icke Prestes / Munkes oc menige Clerikes
 riet / dragis til Lands Dom eller Ting / vden for deris til
 børlige Dommere / oc Prelater. Vndertagendis Jordes
 le / som bør at handlis til Herres ting oc Landsting. Dog
 met saa stel / at huo dennom hassuer til at tale / maa vders
 faris oc ske offuer dennom / som Low oc Ket er / for sam
 me deris tilbørlige Dommere. Saa frame wi oc vort
 elskelige Kigenes Raad / skulle icke skicke der offuer / saa me
 git Low oc Ket er.

Sammeledis skulle oc alle Laugheffder / Lowe / Sam
 demends Thoug / oc alle andre Thoug / oc Nessninge som
 fuerge / steffnis for Bisperne oc Bymend / effter Low
 en / De alle andre sager / som pleye at handlis for Bisper
 oc Prelater / De seldis de / da gangis met deris sald / som
 forskreffuit staar / saa at huer tager Saldsmaall aff sine
 egne Tiennere. Dog saa / at huor Sager seldis / oc kom
 mer for oss / det Sald bliffuer hos oss / paa Kronens vegne /
 som

som gammel seduane været haffuer. Disse fornessnde Article oc Puncter/ haffuer menige Danmarks Prelater/ her nu forsamlet/ bevilget/ fuldbørd/ oc samtyckt/ vdi alle maade/saa at skulle holdis wbrødeligen/ indtil saa længe/ at det første menige oc generale Concilium bliffuer holdit/ Oc vi da med den menige Christenhed mue vide at rette off effter den Stickelse/ oc Christelige Reformatz/ som da giort bliffuer. Giffuit vdi vor Rigssteds Ochense/ Tisdagen effter Assumptionis Mariæ 1527. vnder vore Signet.

Samme tid til Ochense/ bleff dennom paa Sempe forunt/ at mue haffue deris egen Sogneherre paa Landsit hos dennom/ som de skulle klæde oc føde/ Dog at Forlæningen oc Præsentatzen / bliffuer hos hans Maait: som vdi fordom vaar brugeligt / at Kongerne haffde nogle Kircker/ at forleane / Disperne nogle/ indtil vdi Kong Christians den III. hans tid/ Hvilken vdi sin Ordinanck haffuer effterlat Bønderne / saa vel til de Kircker / som Kongen før haffde at præsentere/ saa vel som til de Kircker/ før laa vnder Stifftit/ deris fri Wall oc Kald.

Emeden Kong Friderich vaar vdi Danmark forrestod hans Søn/ Hertug Christian / Førstendommene/ Hand med hans Herre Faders Samtycke / kallede fra Magdeborg / Doctor Eberhardt Windensce / oc Herman Taft / Prest til Husum / at skulde reformere oc vilsere Kirckerne/ vdi de Førstendomme Sleswig/ Holssten/ Stormarn/ fra Pawens Misbrug. Disse aff Adelen vaare der hos. Herr Johan Rangkou/ Hoffmester/ oc Johan Neuentloff. Vdi lige maade bleff Guds Ord mangeseds Predickit vdi Danmark/ serdelis vdi Skaane. Oc fordi at Guds Ord oc Euangelium nu tiltog
 Wij her vdi

Bisperne skriff
ne om Eccio
eller Cochleo.

her vdi Rigit/Pawedømmitt til Forkrenckelse/ Oc mange
Lutherfke Bøger paa Danfke vdgick/ Bisperne icke hels
ler self vaare dielige til / at forsuare den Papistiske Reli
gion som dag fra dag frateg/ Da skreff Bisp Lauge Urs
ne/ oc Mester Ofsue Bilde paa deris egne/ oc de andre
Bispers vegne her vdi Rigit/ til Tyskland/ til Doctore
Cochleo oc Eccio til Ingelstad/ som da vden Lands vaas
re berømmitt for de Lærdiste Werd/ vnder Papisterne/
Haffde berfaare afferdigitt Mester Hendrick Stierckens/
oc fordrede/ at en aff dennom maatte komme her ind/ for
it ærligt oc Arligt stipendium/ som skulde skriffue imod de
Lutherfke. Vdi samme Bress til fornessndede Høylærde/
berømme de Danmark storligen/ for it gaat fæt Land/
gaat tiøb paa Vare / oc anden mere Leplighed/ som de
formeente dennom met at locke/ oc kunde beurgis her ind.

Kong Friderich lod i dette Aar met Kong Francilco
vdi Grandetrige fornø hues gamle Forbund oc Venskaff/
off oc de Franker imellom haffde været. Vdi lige
maade skreff hand Kongen til/ hand vilde forhindre/ at
ingen Siemlig handel / enten aff de Engelske/eller Skots
ter/ skulde forrettagis imod dette Rige/ for Kong Christens
skyld. Om samme Werffue/ vdi lige maade bleff skreff
uit til Secretario Budzo/oc Hertugen aff Albania.

Vdi dette Aar/ bleff Kong Luduig aff Ungerer
slagen aff de Tørcker/ hos Machack. Hand self drucknes
de vdi it Vand/vdi flucten. Oc mener mand/de Unger
forsaa dennom der vdi/ de vaare for hastige/ oc icke vilde
forbide den Tydske / eller Sibenburgiske Hielp.

1528.

Gustaff Eric
Hen Kronis til

Aar 1528. Da alle Bisperne vdi Suerrige vaare
aff sat/ lod Gøste sig først Krone til Vpsal / 12. Ianuarij.
Hand vilde icke sør de vaare affsatte/ gaff dennom skyld
forre/

forre/ at de altid haffde huldit Rigit vdi Sprøgr/ oc dragit
de Danste der ind. Sverrigis
Konge.

Vdi dette Aar 1528. bleff Mester Hans Thausen
foruist S. Hans Kloster vdi Wiborg/ aff Prieren Bro-
der Peder Jenssen sammested/ for Mistancke skyld/ hand
skulde met hans Lærdom besmitte Brøderne sammested/
saa oc for at hand aff Predichestolen skulde haffue lærd oc
predicte imod Paven/ oc den Romerske Kirckis Lærdom. Mester Hans
Thausen eller
Thausen.
Siden hand er kommen vdi Byen/ haffuer Borgerne ta-
git hannom vdi beskyttelse/ oc offentlig ladit hannom Pre-
dicte samme sted/ vdi deris Sogne Kircke. Hvilken By/
vaar den første her vdi Rigit/ som offentlig bleff Predicte
vdi. Oc da Jørgen Frijs/ Bisp aff Wiborg/ det for-
nam/ haffuer hand forbødte Mester Hans Thausen at
Predicte/ oc befatte sig met hans Kircker/ oc Borgerne
hannom at hand haffue. Men de haffuer dis mere huldte
offuer hannom. Haffuer derfor ladit slæ Lender oc
Jernlæder vdi Gaderne/ at de icke aff Bispens Suenne
oc Sold skulde offuerfaldis/ oc erre met Daaben oc Ver-
ge sammens kommen/ at høre Predicte/ oc beskytte deris
Prest Bisp Jørgen Frijs begynte oc at frygte sig for
Borgerskaffuit/ oc der offuer haffuer hand begynt at lade
byge oc befeste Ny Hald/ met en fast oc stærck Vold/ At
hand icke heller vilde verre offuerfaldit aff Borgerne.
Oc da saadan deris W-nighed er Kong Friderich forre-
kommen/ befoel hand strengeligen beage Parter/ at de
dennoim paa begge sider/ skulde stille forholde/ oc ingen
Gewalde bruge/ indtil hans Maest self kom vdi Rigit/
aff Jørstendommene/ da skulde den Sag bliffue forhørt.
Dog fik Mester Hans befalning/ met hans Predicte
saa lenge at fremfare. Denne Mester Hans Thausen
Vij hand

hand vaar fødte vdi Nyen/ vdi en Landsby heder Birckinde. Hand bleff Broder eller Brund vdi Anduorskow Closter / som er aff S. Hans Orden. Hand pfuebe sig vnder tiden at Predicke/ oc haffde stor Gunst oc gode Gaffuer/ Huorfor Prier Eskild forfremmede hannom/ saa at hand fick stipendium aff Closterit / at skulle drage vden Lands at studere. Forneffnde Prior forbejd hannom ingen Vniuersiteter at drage paa / vnder tagendis Wittenberg. Hand drog saa først til Colne/ huor hand hørde Scholasticos Doctores/ Men hand bleff der icke lunge. Thi der hand oc fick at læse de Lutheriske Bøger/ oc vilde vide der Kundskaff om/ bleff hand stet oc aldelis omuene/ oc er dragen til Wittenberg. Paa Hiemreisen er hand promoueric til Mestere til Rostock. Aar 1521. Mense Octob. proficerit hand publice til Kjøbenhaffn Theologiam. Hand kommer saa der effter hjem vdi hans Closter / effter hans Forplicht/ huor hand bleff Conuentual / der begynte hand atter lige som tilforn/ vnder tiden at predicke/ Oc aff første bleff hand stet oc ret/ vden nogen skelden/ ved hans Tæte oc Bdeleggelse. Men hand vnderstod sig priuatim at læse for Brødrene/ oc hemmeligen at omuende hans Brødre/ saa at hand vilde lade dennom vide / huad Wildfarelse de vaare vdi. Erdelis bleff de foreprnit offuer hannom/ for en Predicken hand haffde hafft / Anno 1524. paa Skertaarsdag / huor vdi hand lærde/ at vi alleniste for Jesu Christi skyld bliffue salige. Oc da Prior Eskild det fornømt/ tenckte hand/ icke at skulle være raadelige/ at hand bleff der lunge/ Wilde ey heller tilstøde/ at Brødrene skulde bliffue omuende / eller at Anduorskow Closter skulde bliffue berøuet for nogen Lutheriske Lærdom/ Huorfor hand forskreff forneffnde Mester Hans Thausen offuer til

uer til Wiborg / at bliffue hos den Prior sammesteds/
huor hand baade Predickede/ oc læste for Brødrene/effter
som forskreffuit staar/ De bleff siden aff Borgerne i Wi
borg handthaffuit/ Huilcke vdi saa maade giorde en Ind
gang til offentlig Predicken/ oc den reformerede Reli
gion/ vdi disse Lande.

De aff Wiborg forhuersfuede it Bress/ Daterit
Hellige Tre Kongers Dag til Gottorp/paa it Stenhus/
staaendis op til S. Hans Closter/til it Hospital/ Thi de
fattige maatte ligge paa Gaden/ som de forregaffue.
Bisp Jørgen Grijs vaar der hart imod/ saa vel som Pri
or Eskild aff Andvorskow / oc flere aff Raadit/ Skreffue
hans Maatte: til bage / at forneffnde Hus icke kunde om
bæris fra Clostertt/ Thi det vaar deris Melckhus. Erind
rede Kongen om Dhenke Necess / De at hand haffde
forseglt Closters Priuilegier / De haffde Hospital nock
vdi det/ som er til S. Michels Kircke/ Dog vil Prior
anneme 4. fattige Sold at spde/ om det maa bliffue
met forneffnde Hus som tilforn. Det skal oc være de
fierde Hus Closter er indmurit met / Beglerede Sagen
maatte komme til Doms/ de haffde met wret forhuersf
uit samme Bress.

Vdi Landte Holsten haffde Kong Friderich sat en
Prest til Oldisloe/ som haardeligen satte sig imod Pawes
dømmie / Hannom ginge oc droge mange Lybske Borge
re hobe viss vd til at høre/ huilcke aff hans Predicken bleffi
ue omuende / Thi at end da til Lybske stede ingen offent
lig Predicken/ Men siden Anno 1530. 9. Januarii/er
offentlig mee Borgemeister oc Raads samtycke Predickt/
til vor Frue oc S. Peders Kircke til Lybske.

Viti oc Modesti dag in Iunio / stadfestede Kong
Friderich

Friderich atter Bispen aff Hammer/ den skick om Boudeluthen / oc besoeft den at vdgiffuis effter deris egen Beuilling/ Pawens oc Erkebisp Erick Waldendorffs Confirmat.

Wiborge Borgere beklagede/ at deris Wy vaar paa kort tid toffer affbrendt/ at fattige Golef der offuer laa paa Gaden/ Begierit at deris Gilde maatte omuendis til it Hospital at piffie/ Huilckit dennom oc bleff beuillgit.

Nyftigbings Borgere vdi Mors/ beklagede at Prior oc Conuent vdi Dueholm Closter/ haaffde tagit deris Helliggeisthus veldeligen fra dennom/ met all sin Indkomst/ Men saadant skede/ fordi at Closterit haaffde lus Patronas natus til samme Hospital.

Helliggeisthus
vdi Malmø.

Vdi forneffnde Aar bleff Helliggeisthus Closter beuillgit Malmøes Borger/ til it Raadhus/ oc Graabrødre Closter til it Hospital/ naar Presterne oc Munkene alle vaare vdsarne.

Soreningstid
som de Skots
ter oc off.

De som tilforn er sagt/ Kong Friderich søgte Benskaff met Kong Jacob aff Skotland den V. at disse begge Riger maatte bliffue vdi god Correspondentz til sammens / effter at begge Herrer/ Kong Friderich hans Moderbroder/ oc Kong Jacob hans Søster søn/ saa nær vaare huer andre foruant i Elect oc Byrd/ De Kong Christen/ lowligen for hans Tyrannij skyld/ vaar sat fra Rigens Regimente. Huor paa samme Konge erklærede sig tilberligen/ som Herrer oc Førster gierne giøre/ At de ere dennom mere tilgiffuen/ som ere vdi Besiddelsen oc Macten/ end de som tracte der effter. Da kom nu Høys bemelte Kong Jacobs Sendehud her ind/ Huilcke fornøyes de hues gamle Fordrag/ vdi Kong Hansis oc Kong Christens den I. tid / haaffde verrit Rigerne imellom.

Item/

Item Høghbemelede Konge / lod Kong Friderich vide alle de Vrinde oc verff / som Kong Christens Sendebud / Doctor Alexander Synderhusen / hos de Skotter haffde søgt / paa Kong Christens vegne. Kong Franciscus tilfærff Petro Srauenio / som vdi forleden Aar vaar forsendt aff Kong Friderich / til Franckerige / om den Hælp / som Kong Friderich skulde forsende vdi Franckerige / Det samme giorde Hæruigen aff Albania / Huilcken bleff dog vndskyldt / for dette Rigs Frøet oc Fare / oc for Kong Christens oc Keyserens Indfald skyld.

Vdi dette Aar 1528. til Lodisse / bleff der atter samtalit om Wigen / aff begge Rigers tilforordnede. Vore stode paa / at Wigen icke vaar kommen igien / effter som foraffskedit vaar til Malmø / En heller de Euenke at være møtte til Lybke / for de Wendiske Stæders tilforordnede / huorfaare de haffue protesterit / oc er dragen tilbage / Begierendis derfor it halff Hundrit Tusinde Gylden til Vrede pendinge. Kong Gøste stod paa / at hans Fiens der oc vnduigte aff Suerrige / skal haffue hafft deris Ophold vdi Danmark oc Norge. Item der aff Norge at være skeedt it Fientlig Opstød paa Suerrige imod hannom / huilckit hand formeente / at være giort oc skeedt imod Malmøes Necess. Item Gustaff Trolle endnu at lidis vdi Danmark / oc andre hans Wuenner / oc derfor Fordraggen brut aff disse. Dog paa det de icke skulle skillies Wuenner at / skeede begge Herrer imellom denne Fordrag til Lodisse.

Wi Gustaff met Guds Naade / Suerrigis oc Gottis
 Konning / Thure Jønssøn Hoffmester / Lauritz Sigessøn
 Marsk / Holger Carlssøn / Niels Oluffsøn / Jffuer Flem-
 ming / Cort Anderssen / Thure Erickssøn / Johan Tursøn
 X Wogens

Lodisse For-
 drag.

Mogens Brunneshøhn/ oc Peder Haard/ Kiddere/ Niels
 Claussen/ Bigrn Claussen/ oc Thord Bonde/ Vebnere/
 Suerigis Rigs Raad oc Mend. Sigre vitterligt/ at Aar
 effter Guds byrd/ 1528. Fredagen næst effter Assumptionis
 Mariæ, vaare wi til møde oc samtale i Lodisse/ met verdige
 Gader/ Herr Stenke/ met Guds Naade Biscop til Børn-
 glum/ oc Erlige oc Velbyrdige Mend oc strenge Kiddere/
 Herr Anders Wilde/ Herr Holger Vlstand/ Høymættige
 Hørstis oc Herris/ Herr Friderich met Guds Naade/
 Danmarks/ Wendis Konning/ vduald Konge til Norge/
 Hertug vdi Sleswig/ Holsten/ Stormarn/ oc Dymers-
 kken/ Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst/ Iuldmætti-
 ge Ambesater oc Sendebud/ em nogen disse tuende Ri-
 gers anliggende Vrende/ besynderlige til at forhandle
 om nogen Brøfster/ som Rigerne imellom vaare/ der aff/
 at baade Parterne/ meente huer andre brødeligen være
 imod Malmøes Keeses. Oc da huer giorde sin Vndskyld-
 ding/ der hand sig met behielp vilde/ kunde wi icke dragis
 offuer ens/ meden den ene Pare regnit den anden vildig i
 Sagen/ Oc wi som Sagen anrørde paa baade sider/ kunde
 icke selff være voris egne/ eller huer andris Domme-
 re. Dog effter Lowlig Handel/ paa det at ingen Tuist
 eller Tuedract skal for den Sag skyld/ eller andre/ opkom-
 me Rigerne imellom/ Oc allis vor Siende/ Kong Chris-
 tian/ eller hans Tilhengere/ skulle der aff saa nogen
 trøst/ siuntis oss gaat oc nytteligt at være paa baade sider/
 oc vaare da saa offuer ens/ At den Sag opsettis skulde/
 til nogit fremdelis Næde/ som berammis maatte imellom
 forneffnde Høybaarne Hørste/ Konning Friderich /off/
 oc hans Naadis Rigs Raad/ paa beleplig tid oc sted/ oc
 da om samme brøfster/ maa oc skal venligen forhandlis/
randsas

randfagis/ oc lydeligen befluttis. Huor det saa icke skede/
 at sagen der venligen vorder fordragen/ det wi dog icke
 formode/ skal da der met ingen Partiis Ket nederleggis/
 eller forkrenckt være/ vden skal voldgiffuis paa nogle go-
 de Skeedsherrer/ der forneffnde Høymættige Første /
 Konning Friderich oc off vel adnøper/ huilcke skulde da
 samme sager oc brøster atskillie/ met ret eller minde/ oc
 der met skal icke for disse brøster skyld/ eller nogen andre/
 den Fred oc venlige Forbund/ som Rigerne imellom gior-
 dis vdi Rahmø/ spildis/ forkrenckis eller borikastis/ Men
 skal fast oc vbrødeligen holdis paa alle sider/ Oc derfor til
 samme Forbunds ydermere Bestand oc stadfestelse/ haff-
 ue wi Guldbyrdit oc samtyckt/ At om saa skeer/ denne for-
 neffnde Kong Christen/ eller nogen hans Tilhengere /
 vilde giøre nogen Anfald/ skade / eller forderff / ind paa
 nogit disse Trende Riger/ Da ville oc skulde wi/ oc Høys-
 mættigste Første / Kong Gustaff oc Friderich/ komme
 huer andre til Hielp/ Trøst/ oc Bistand/ huilcken der be-
 hoff haffuer/ met 600. Krigsfolck til Skibs/ met Vøffer/
 Lod/ Krud/ Prostant/ oc all anden Krigs tilbehøring/ paa
 sin egen Sold/ Omkaast oc Besuering/ vdi 2. Maaned-
 der/ siden de selde deris Segel/ oc giffuer sig paa Krep-
 sen. Behøffuis de lenger/ da skal den/ som dennom be-
 høffuer/ besørge dennom met Mad oc Øll / lige som sie
 egit Gold til Spes. Distigeste ville oc skalle wi oc Høys-
 mættige Første Konning Friderich/ komme huer anden til
 hielp met 200. velberustede Karle oc Hæste/ met Drabes-
 tøg oc Glatuind/ som det sig behører/ paa sin egen Sold/
 Omkaast/ oc besuering/ vndertagen Mad oc Øll/ oc Hæ-
 ste Foder/ at de der met redeligen besørgis oc oppeholdis/
 naar de kommer offuer Landemerckit. Skal oc forneffns

de Krigsfolck til Hest/ her aff vert Rige Suerrige/drage
saa vijs i Danmark som det behøffuis/ Oc det Krigsfolck
til Hest aff Danmark/ skal drage der imod op til Stock-
holm/ oc i begge Landene bliffue oc forløffue/ saa lenge de
der behøffuis. Om nogle andre Giender/end Kong Chris-
stens Wæchgang/ vilde forarge ind paa nogle aff disse tren-
de Riger/ skulle de icke haffue Leyde eller Beshyning i det
andit Rige/Landhaffner/ eller Strømme. Huor ocsaa
vaare/ at saa stort Anfald skee kunde/ paa nogit aff disse
trende Riger / saa at mere hielp behøffuedis/ end som for-
skreffuit staar / skal da det ene Rige vndsette det andit/
met den meste Mact de aff sted komme land/ baade til
Land oc Vand. Oc haffue forneffnde Stormeetige
Gørstis Konning Friderichs fuldmyndige Sendebud /
loffuit oc tilfagdt off hans Naadis Ratificationem oc stads-
festelse her oppaa/ met det allerførste skickendis off den til
Hende. Til dis ydermere Bidnisbyrd oc bedre foruaa-
ring/ at wi saa handlit / beloffuit oc samtycke haffue/ las
de wi henge vorris Secreter oc Indsegler neden for dette
Bress. Datum Aar/ dag oc sted/ som forskreffuit staar.

Imellom Bisp Jens Anderssen/ oc Herr Marquor
Kønnows Arffuinge/ vaar nogen Trette/ som forskreffuit
staar/ Oc haffde Bispen ladit sig indføre vdi hans Gods.
Denne Sag bleff forligt paa en Herredag/ vaar holden
til Othense/ vdi saa maade som efftersfølger.

Vi Friderich met Guds Naade/ ær. Gidre alle
vitterligt/ At Aar effter Guds byrd/ 1528. den neste løff-
uerdag for S. Bartholomei Apostels dag/ vdi Othense
Biscops Gaard / næruerrendis off elskelige verdige Fæ-
dre met Gud / Herr Lauge Brne til Roskilde / Jffuer
Mund til Ribe/ Steygge Krumpen til Børsum/ Offue
Wilde

Bilde til Aarhus / Mester Knud Gyldenstiern Prouist
 vdi Wiborg / Herr Mogens Gipe Danmarckis Rigis
 Marsk / oc Herr Peder Epke Riddere / vore Mend oc
 Raad / met flere vorris elskelige Danmarckis Rigis Raad /
 Daar stidte for oss / off elskelig Frue Mette / Herr Mar-
 quor Rønnows Effterleffuerste / oc Epler Rønnow / paa
 hans Broders vegne Jacob Rønnow / paa den ene / oc
 haffde vdi rette steffnit off elskelige / verdige Fader mee
 Gud / Herr Jens Andersson Biscoff til Othense / paa
 den anden side / for langsommelige Trette oc Dele / som
 dennom haffuer imellom varit / for all deris Arffue oc
 Eye / hand haffde fra dennom / Oc for ret wskelligt Vand
 hand førde deris Fader / Herr Marquor paa / oc kallede
 hannom en aabenbare Kettehre / vdi sit aabne beseglede
 Bress / met andre flere suare Sager / som de der da til-
 kiende gaffue. Da offueruærendis vore elskelige Dan-
 marckis Rigis Raad / som da tilstede vaare / bleff samme
 Sag voldgiffuen fra deris hender paa begge sider / at fors-
 handlis oc fordragis altingist til en fuldkommelig endelig
 ende / wigienkallet til euig tid / enten til minde eller til rets-
 te / Saa at off elskelige verdige Fædre mee Gud / Herr Jff-
 uer Munc til Ribe / Herr Offue Bilde til Aarhus / Bi-
 scopper / Mester Knud Gyldenstiern Prouist vdi Wiborg /
 oc Herr Peder Epke Riddere / vore Mend oc Raad / skulle
 haffue fuld Mact / paa forneffnde verdige Faders / Herr
 Jens Anderssens vegne / At hues de giorde oc lode / paa
 hans vegne vdi samme sag / skulle wbrødeligen holdis / oc
 ved mact bliffue vdi alle maade. Disligiste oc at verdige
 Fædre mee Gud / Herr Lauge Brne til Roskild / Herr
 Stogge Krumpen til Børlum / Bisper / Herr Mogens
 Gipe Danmarckis Hoffmester / oc Herr Thyge Krabbe

Forligelse mel
 lom Bisp Bels
 benact oc de
 Rønnowet.

Danmarkis Rigis Marss/ Riddere/ vorre Mend oc Raad/ skulle haffue Fuldmact paa off elskelig Fru Mette Marquors oc hendis Børns vegne/ at hues de givre oc laze de paa deris vegne/ skal wbrødeligen holdis/ oc ved fuld- mact bliffue vdi alle maade. Oc der som de Fire paa den ene side sagde it/ oc de andre Fire paa den anden side/ sagde it andit/ oc icke kunde forenis oc fordragis der om/ da tage de off til en Offuerretihet der offuer/ Oc huilcke Fire wi da til fulde/ skulde alleingist bliffue ved fuldmact/ oc wbrødeligen holdis/ Hues de der om haffde beuilgit oc samtyckt/ skal alleingist være en fuldkommelig afftaalen sag til euig tid. Da sagde wi paa/ som effter følger. Saa at fornessnde verdige Fader met Gud/ Bisp Jens/ skal giffue fornessnde off elskelig Fru Mette 100. Kinske Gylde/ før hun drog aff Byen/ oc siden giffue hende oc hendis Børn/ 15. hundrit Mark Danske Pendinge/ ad tuende tider/ halffdelen om Julen/ oc halffdelen om Paas- sken der nest effter/ Oc giffue dennom Pederstrup By- fang oc Egendom oc Ringsted gaard/ til euindelig Ege/ om hand icke vil vdgiffue fornessnde summa Pendinge paa fornessnde tid. Da bejaet/beuilgit oc samtyckte for- nessnde verdige Fader/ at vdgiffue fornessnde summa Pendinge/ som forskreffuit staar/ Oc der som fornessnde summa Pendinge icke redeligen vdkommer/ som spør er rørdt/ da skulle fornessnde off elskelige Fru Mette oc hendis Børn/ anname fornessnde Pederstrup Byfang oc Egendom/ oc Ringsted gaard/ at nyde/ haffue/ bruge/ oc beholde til euindelig Ege/ ene skulendis til euig tid. Til ydermere Vidnisbyrd/ at saa er gangit oc farit/ som for- skreffuit staar/ henge wi Konning Friderich met Guds Naade &c. Lauge Orne til Roskild/ Stygge Krumpen til Børslum/

Børglum / Mogens Bipe Danmarckis Rigis Hoffmes-
ter/ oc Thyge Krabbe Danmarckis Rigis Marsk/Ridders-
re/ vore Indsegle oc Signeter neden for dette vort aabne
Bress. Datum paa vort Slot Nyborrig / den neste
Onsdag effter S. Canuti Regis Dag/ Aar 1528.

Vdi fornessnde Aar/ gick der en Dom/ til Nyberg/
Løffuerdagen for Mariæ Magdalenz Dag/ effuer Herr Dom offuer
Herr Tage
Jbsens
Electus Aage Ipsen vdi Lund/ for at hand veldeligen
vaar tildragen/ oc haffde tagit fra Herr Hans Skow-
gaard Wram gaard / Veshølen / oc Stubberup Læn/
sambt en Gaard vdi Stubberup/ oc fortrenge hannom
der fra mei hans Suenne/ Vdi huilket Guds hand vaar
inddømt aff Kong : Maitt : oc haffde sig ladit indføre /
effter det Pansettelse Bress/ hand haffde aff Bispe Bør-
ge / oc dog icke maatte nyde sin Ret / Da burde Herr
Electus at bøde for huer gang xl. mark Bonden / oc saa
Kongen/ Oc for huer hans Metspølgere iij. mark Bon-
den/ iij. mark Kongen/ Hues Landgilde de veluilligen
haffde førde hannom / det skal hand igien giffue/ effter
den Doms liudelse vdi Othense gick/ for Kongen oc Kaas-
dit/ Men hues Landgilde hand haffuer nødt dennom aff/
da er det Vold/ oc bød is som forskreffuit staar.

Fornessnde Aar / 528. bleff samtyckt en Skat aff
Skaane vdi saa maade / At huerre xij. Miend skulde
vdgiffue en Ore eller viij. Mark pendinge/ j. Sierring
Empr / iij. Sider Glesk / vj. Tønder Haffre / oc iij.
Mark rede Pendinge/ Vaar paa huer Mand j. Mark.
Vdi Halland oc Vlegind gaffue de lige saa/ men ingen
Haffre eller Pendinge.

Vdi fornessnde Aar stadfestede hans Maitt : til
Glensborg/ Lisdagen effter Dionysii/ hues hans Malttos
Legater

Legater haffde handlit met Kong Gøste/ oc det Suenſke Raad/ til Lodisse.

Biscope Sengge Krumpen/ ſick vdi lige maade ſtads feſtelse paa Børlums Biſcops dømme/ Priuilegiar/ Friheder/ ſaa vel ſom paa Kiøpſtederne/ til ſamme Stiffe liggendis erre.

Hans Maieſt. lod vdi lige maade Breffue vdgaa offuer all Jylland / at Thienden ſkulde vdis ſammesteds/ effter Othense Receſs.

Vdi forneffnde Aar vdi Septembri Maanit/ beuillgede hans Maieſt. den Hellig Aands Cloſter vdi Faaborg ſaadant it Breff/ ſom effterfølger.

Wi Friderich met Guds Naade &c. Givte alle viterligt/ at paa det Guds Tienniste maa pggis/ formeris/ oc tilbørligen epholdis / Oc paa det at fattige ſuge Menniffer ſom nu inde ere/ eller her effter komendis vorder/ vdi den Hellig Aands Cloſter i Faaborg/ muc dis bedre forſørgis til føde/ oc anden deris nødiørffte. Da haffue wi nu den Hellige Trefoldighed til heder / loff/ oc ære/ Oc vor kiære Herre Fadere oc Forældris Siæle til Hielp / Trøſt/ oc Biſtand / vnt/ giffuit/ oc tillagdt/ Oc met dette vort aabne Breff/ vnde/ giffue/ oc tillegge/ tilforneffnde den Hellig Aands Cloſter / vdi vor Kiøpſted Faaborg/ vor oc Kronens Sogne Kircke / met all ſin Keniſke oc Ketthighed / ſom til Kircken oc Preſtegaarden ligger / der til at ligge oc bliffue til euig tid. Oc ſkulle reenliſſuede Mend/ Prior oc Conuenz Brødre/ vdi forneffnde den Hellig Aands Cloſter i Faaborg/ haffue Fuldmact oc vore Samtycke / ſamme Faaborrig Kircke / ſtrax effter Herre Hans Lauriſſøns Død/ ſom den nu forlænt er/ annamme/ haffue/ oc beholde/ Oc holde der for Meſſer oc Guds Tienniste/

Hellig Aands
Cloſter vdi
Faaborg.

Tienne/ Huilckit Bress/ wi aff synderlig Günst oc Naas
de fuldbyrde / samtycke oc stadfeste vdi alle sine Ord /
Puncter oc Article / som samme Bress vduiser oc inde
holder. Dog saa / at Herr Niels Bøssøn / oc hans Eff
terkommere/ Prior i den Hellig Lands Kloster / skulle her
effter tilbørligen oc redeligen holde de fattige siuge Men
niske/ som nu inde erre / oc her effter komme skulle / mee
Mad/ W/ Klæder/ oc hues andit de behøffue/ Saa frame
at det icke holdis / da skal dette vort Bress der met være
forbrut. Cum inhibitione & clausulis consuetis. Das
tum Gottorp / Løffuerdagen nest effter vor Frue Dag
Natiuitatis / Anno 1528.

Bisp Jens Andersson vdi Othense / beklagede / At
Almuen vdi Laaland oc Falster/ icke vilde vdgiffue effter
den Othense Recess deris Thiende. Derfor vdgick saas
dant ic Bress til menige Almue / i huo som heldst de tiens
ne/ baade vdi Laaland oc Falster/ saa liudendis.

At effterdi Kong : Maitt : vor kærste Naadigste
Herris Bressue / tilforn vdgiffne / vaare oc dennom fors
kyndigit / baade til Laalandsfar Landsting / oc Falsters
Lands ting/ saa liudendis/ At de skulle til gode rede vdgiff
ue off elskelige verdige Fader met Gud/ Herr Jens An
dersson/ Biscop til Othense / hans Biscops Thiende/ oc
deris Sogne Prester deris Rente / inden Giorten dage/
effter saadant vort Bress bleff dennom forkyndiget/ effter
di de vilde icke rette dennom/ effter den vor oc off elskelige
Danmarkis Rgis Raads Recess/ som giort bleff/ vdi vor
Rigbsted Othense / Oc huad de icke det gisre / skulle de
giffue dobbelt/ halffdelen til off oc Kronen/ oc halffdelen
til forneffnde off elskelig verdige Fader met Gud/ til Sas
gefalb/ Oc haffuer Kong : Maitt : skreffuit Bressue vd /

til off elskelige Herr Holger Rosenkrantz Ridder/ oc off
 elskelig Jørgen von der Wiß/ vorre Mend oc Liennere/
 Embedsmend paa vore Slot Nykiøbing oc Aaleholm/
 oc deris Underfogeder / at de skulle vddede saadant vort
 Faldsmaal/ oc giøre Kong: Maitt: der gode rede oc Re-
 genskaff forre/ huilket de icke endnu giort haffde / Saa
 buude vi eder endnu menige Almue / At i giøre samme
 Bressue skylliste / for den tid / som forløben er/ Oc at de
 fremdelis her effter retter dennom / effter saadanne vore
 Bressue. Giffuit paa vort Slot Gottorp/ Mandagen
 nest effter Octauas omnium Sanctorum / Anno 1528.

Bisp Mogens
 oc Herr Thure
 Jønsson vdi
 Danmark.

Vdi dette Aar kom Bisp Mogens aff Skare/ oc
 Herr Thure Jønsson hid ind vdi Rigit. Huilke vdi det
 første begierede Lende til rette / effter Malmøes For-
 drag/ for it Bressu skuld/ de beskyltis forre/aff Kong Gøs-
 te / at haffue giort. Huilke met det første vel bleffue
 her antagne/ Siden forsoer mand/ at de haffde forbundit
 dennom imod Kong Gøste / met flere aff Adelen/ for Re-
 ligionens skuld / oc at de vaare delactige vdi det Oprør/
 de Dille Karle haffde giort. Til met haffde forskreffuit
 it Herremøde til Aros / paa deris egen Haand/ huor de
 oc anbulde Kong Gøstis Gøster. Oc da Kong Friderich
 fick det at vide/ ind vdi Førstendommeit/ bleffue de saa vel
 som Erkebisp Gøste Trolle/ foruijst Rigit.

Forbund mel-
 lom Kong Fri-
 derich oc Land-
 greffuen.

Vdi dette Aar 1528. forbant sig Konning Fride-
 rich met Churførsten aff Sagen / oc Landgreffuen aff
 Hessen/ til it Tusinde Mand / oc 200. Heste / at komme
 huer andre til hielp met / imod Kong Christen / oc huem
 det vaar / om de bleffue fordrit aff hannom/ Oc imod
 huem som heldst forneffnde Førster Kong Friderichs hielp
 200. Heste/ oc it Tusind Mand fordrendis vorder.

Vdi

Vdi samme Aar forretog forneffnde Sørster en Krig/ imod neste omliggende Bisper/ Der til vaar Kongning Friderich fordris. Oc dette er det første Forbund hannom oc de Tydske Sørster imellom gick.

Til Mariæ Magdalenz dag/ bleff disse effterreffne gode Mend aff Abelen forskreffuit / at møde vdi Lante Holsten/ met deris Suenne/ Golt/ Heste/ Harnisse/ Glast/ uind / at brugis paa samme thog/ Som vaare/ Mogens Bilbe/ Herr Erick Krummedige/ Siuard von der Wiff/ Peder Ebbisson/ Jørgen Skowgaard/ Claus Albriisson/ Jens Jull/ Otte Stiffon/ Erick Grøn/ Enwold Jull/ Jens Thordsson/ Barthel Jull / Erick Skram/ Niels Grijs / til Waskiergaard / Godske Rangkow til Vandrup/ Bisp Stygge Golt/ Herr Offue Lunge/ Anders Skiel/ Niels Jensen Brodskouff / Thonne Lønnisson/ Claus Jffuerisson / Mogens Justson/ Jep Thordsson/ Bagge Grijs / Erick Høg / Vogen Pederisson/ Enuold Stenge/ Niels Winter / Niels Mogensson til Damsgaard/ Erick Banner/ Anders Bjørn/ Niels Brock/ Jørgen Koftrup/ Pouel Stiffon / Suen Pederisson / Torckild Pederisson/ Michel Nielfson Bollerup/ Anders Jacobsson / Otte Gyldenstiern/ Axel Gipe/ Herr Christen Grijs/ Erick Nielfson til Rye/ Lauris Skendel/ Christen Stygge/ Erick Høg/ Erick Steen / Peder Huass/ Johan Bagge / Jep Brun/ Niels Kaas aff Starupgaard/ Otte Ungern/ Gabriel Gyldenstiern/ Herr Peder Lycke/ Niels Jbisson/ Axel Fickson/ Eyler Rønnow/ Claus Drne/ Hans van Melen / Diderich Hendrichsson / Christoffer Pallisson/ Kiold i Thysted/ Hans Jensen vdi Østerup/ Jacob Norby/ Erick Baagen til Elleuide/ Mester Ulrich/ Michel Brockenhus/ Claus Brockenhus/ Hans Oldeland/ Anders

Jacobssøn til Søbor / Coruik Hardenberg / Jacob Har-
denberg / Peder Laurikssøn / Eyler Nielsøn / Buss Skienck /
Anders Erickssøn / Peder Brod / Verner Suale / Oluff
Norby / Herr Oetche Krumpen / Herr Johan Oxe / Peder
Salster / Jørgen von der Wisse / Jep Torbenssøn / Erick
Mogenssøn / Jørgen Venstermand / Laurik Knob / Math
Lund.

Rigens Raad vdi Danmark / serdelis Bisperne / til-
skreffue hans Maest. fra Kalundborg / huor de vaare
forsamlede / Raads vijs / At det vaar imod Rigens Priuis-
legier oc Friheder / Hand haffde forskreffuit sig / at bruge
Rigens Adel paa nogit Thog vden Lands / Vilde hand
bruge hans Lænsmeend / oc Regenskabs Fogeder / det haff-
de sin bestedt. De forsende Mester Knud Gyldenstiern
Prouist vdi Wiborg / oc Herr Maurik Sparre / til han-
nom / samme Thog at hindre oc affuende / ved huilcke de
lod giffue til Kiende / huad Fare oc Perickel Rigit stod vdi /
om denne Adel bleff nederlagt. Saa skulde oc Keyseren
der offuer hart bliffue fortrønit. Serdelis fortrød den-
nom / at det Forbund vaar giort met Lutherske Jørster / oc
imod deris Religion. Men de gaff hannom at betencke /
icke raadeligt vaar / at sende sin Adel vden Lands. Thi
mand icke heller viste / huorledis Kong Gøste vilde tage
det Opstød / som vaar skeedt aff Norge / oc ind i Guerri-
ge / aff Erckevisp Oluff / Herr Thure Jenssøn til Hielp /
Saa vaar det en heller om Wigen / endnu met Kong Gø-
ste / kommit til nogen ende. Konning / Friderich som en
mild Jørste oc Herre / suarede met god beskeed / At saas
dan Begiering til hans Adel / vaar ickin Vøn vijs skeedt /
De vaare icke forplietige at drage vden Rigit / vden deris
gode vilge / Oc hand vilde holde dennom skadesløse / oc saas
dan deris

dan deris Willighed met all Gunft oc Naade forskyldte. Til mee / da haffde Danmarks Raad ombedit hannom / hand skulde søge fremmede Herrers Forbund / oc Confœderation / imod Kong Christiern. De torde ey heller sige / at hand forsprnit Keyseren der mee. Hand haffde nock forsprnit hannom tilforn / met hues som vaar giort imod Kong Christiern.

Høybemeldte Konning Friderich forsende dog ick / paa den tid / nogit Gold vden Lands / men streff at ville sende Pendinge / Huilcke der effter / vdi stædte / erre forsendte Landgreffuen til hænde / som hans Quittang vdi uiser.

Vdi dette Aar / begyntis oc saa Guds Ord reent oc klart at predickis vdi Norge / serdelts til Bergen. Samme Aar bleff oc forordnet aff Kong Friderich / der skulde stedse være til Bergen 2. Borgemestere / oc nogen Raadsmænd. Den første hed Anders Hanssøn / fødte vdi Ribe. Tilforn skulde Gullethings Laugmand / met 2. andre Laugmænd / sidde Dom oc Rett.

Aar 1529. in Martio / til Spijs / er holden en Riche / 1529.
dag / som Ferdinandus Konge vdi Ungern oc Behemen / paa hans Broders Keyserens vegne / forrestod. Da bleff publiceret oc kundgiort / At ingen mere skulde sig vnderstaa / at giøre nogen Forandring vdi Religionen. De som haffde skifte Religionen oc Ceremonier / de skulde bliffue der ved / indtil Concilium vaar holden / Siden skal Messen / oc de gamle Ceremonier / alle igien optagis. Huor imod Ehursørsten oc Landgreffuen aff Hessen / sambt flere Førster protellerede / De der aff er de kallede Protestantes. Formenendis saadant at være imod den Affskeed / som tilforn vaar giort oc samtyckt aff Keyseren til Spijs.

Jacob Kønnow
forordnis til
Bisp vdi Sles-
land vdi god
forhaabning.

Aar 1529 den 29. April, døbe Bisp Lauge Brne
aff Roskilde / til Bistrup. Hand vaar Kogens Tanker
ler/ oc Doctor Iuris. En forneme Mand vdi dette Rige.
Efter hannom vaccerede Stifftet paa nogen tid / Thi
Kong Friderich gierne vilde haaffte dijd en/ som den Luthers-
ske Lærdom icke vaar Giende. Omsier handlede hans
Majest. met Jacob Kønnow / som da tiende vdi Kongens
Gaard/ for en Hoffsinder/ Huilken der baade haaffde stus-
derit vdi Franckerige/ oc andensteds vden Lands/ At hand
skulde anthage Sialands Stifft/ Huilken hand oc saa
forstreff oc commenderede til Roskilde Capittel/ Saa de
hannom gierne vdualde oc samtyckte. De efter/ som
før til Othense vaar samtyckt/ At ingen aff Danmarckis
Bisper/ efter denne dag / skulde kipe eller hente Pallium
til Rom/ Men alle Capitteler skulde haaffue deris fri Vall/
Oc de Pendinge/ som gaffs forðum pro Pallio til Rom/
skulde her efter giffuis Danmarckis Konger/ pro Confir-
matione. Da gaff nu Bisp Jacob Kønnow Kong Fri-
derich/ for samme Stifft/ 6000. Rinske Gylden. Til
huilken summa Pendinge/ hans Stifft/ oc de paa Lanthe
Kyen / forhialp hannom goduilligen / der de der om erre
besøgte. Forneffnde Bisp Kønnow/ tog dog icke sin Con-
firmatz aff Kongen det Aar/ men Aarit der efter. Hand
haaffde loffuit Kong Friderich / wformeent at skulde lade
Predicke Euangelium/ Oc det heller at fordre/ end hindre.
Roskilde Stifft er it aff de beste Stifft/ her vdi Rigit/ De
haaffde hand mere end 33. Slot oc Herre Søder at for-
læne / foruden Rigsteder / Closter / oc Hospitaler/ hand
haaffuer at raade offuer. Disse vaare hans Forloffuer/ /
Herr Mogens Gipe/ Herr Thyge Krabbe/ Herr Oluff
Rosentrang/ Erick Banner/ Oc deris Giensbress til Kong
Friderich

Friderich lyder/ At fordi hand haffuer fordræt hannom til
det Stift/ da skal hand være hans Maieft. huld oc tro/
Hand skal lade forførge hans Stift met Christelige E-
uangeliske Predicanter/ Oc for sin Person/ vil hand føre
it Christeligt Euangeliske oc Biscoplig Leffnit. Hand
vil fordre oc forfremme den rette Lærdom/ oc icke imod-
staa den/ met andit mere. Men der imod forhadit hand
Euangelium/ Oc de Predicanter Kong Friderich haffde
giffuit breff/dennom lod hand gribe oc fortrenge/En pare
men Kongen leffde/ en part effter hans Død/ som Kon-
ning Christian den Tredie/ hannom saadant forrekaster
vdi de Klagemaal/ hand haffuer ført offuer Visperne.

Tisdagen effter Quali modo geniti/brende det store
Stenhus paa Malmøes Slot/huor Herr Albret Ibssøn
Lænsmanden/haffde megit Guds inde/Gick icke aff/vden
hans store skade.

Vdi dette Aar / salde Malmø By stet oc aldels
fra Pawedømmet/ Oc de lod vdi alle deris Kircker offent-
lig Predicke Euangelium reent oc klart.

Malmø antas
gik den refors-
merede Lærd-
dom.

Mandagen effter vor Frue Conceptionis / skreff
de Kong Friderich til/ At de aff Guds Ord anderledis
vaare vnderuijst/ At de Messer / som sigis for Penninge/
oc Bugs spøde / intet Fundament haffde vdi den Hellige
Skrifft. Derforre haffuer de vdi deris By/ forbødte vdi
deris Kloster/ ingen saadanne Messer at sigis/ Huem vil
høre Messe/ hand høre sig offentlig / effter Guds Ord.
Der offuer haffuer de Helliglands Brødre/giort it store
Oprør vnder Almuen. Til met da skal nogen aff Con-
uens Brødre/ soldt Sæ oc Queg/de Fattige skulde haffue.
Item/ forkommit Kirckens Ornamente/ oc anden deel/
de Fattige skulde haffue. Derfor indginge de paa Guds
oc Kongs

oc Kongens Trøst / oc haffue affsæt Munkene/ huilcke
som sig icke skickeligen haffue forholdt. Nogit der effter/
forhuersuit de aff Malmø / saadant it hans Maits:
obne Breff.

Vi Friderich met Guds Naade / Danmarks/
Wendis oc Gotthis Konning/ vdualdi Konning til Nor-
ge/ Hertug vdi Sleswig Holsten/ Stormarn/ oc Dyth-
mersken / Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst.

Gipre alle vitterligt/ At osselckelige Borgemester/ Raads-
mend / oc menige Indbyggere vdi vor Riebsted Mals-
mø/ haffue beret for oss/ At effterdi de haffue nu annas
mit det Hellige Euangelium der vdi Byen / De lade
der Predicke Guds Ord/ Da er der mange Hus / Jor-
der / oc Gaarder der vdi Byen /som erre giffne til Altes-
re / Vicarier/ oc Gilder/ for Messer oc andre sliig Tieniste
at opholde/ De befryete de dennom/ at nogle skulle vns
derslaa samme Gaarde / Jorder/ oc Husse / oc her effter
icke ville giffue til samme Messers oc Tienisters Ophol-
delse/ den deel der pleyer at affgaa/ De disligiste somme /
huis Forældre/ saadanne Gaarde oc Grunde haffue giff-
uit til Kircken/ skulle ville dem vndertrycke oc vnderslaa.
Thi haffue wi nu aff vor synderlige Gunst oc Naade/
Saa oc paa det / at hues som er giffuit/ i en god mening/
til Guds Tienniste/ icke skulle forkommis til vnytte/ vnde
oc tilladit/ De met dette vort obne Breff/ vnde oc tillade/
At forneffnde vorre Borgemester oc Raadmend vdi Mals-
mø/maa oc skal anname til dennom / saadanne Jorde/
Gaarde/ oc Husse/ som i deris By liggendis er / oc ligger
til Altære/ Vicarier / oc Gilder/ der sammested / De der
met stifte oc opbygge it Hospital der vdi Byen/ til fattis-
ge oc siuge Menniskers Ophold/ oc nødsprøfft/ De hues
Rente/

De til Malmø
maa lade pres-
dicke den Læs-
terste Læres-
dom, oc holde
en Skole.

Rente/ saa oc Hus oc Jorder / vdi samme vor Rigsstet
 Malmø/ som tilforn haffuer været til saadanne Messer oc
 Gilder/ skal her effter bliffue/ oc giffuis til forneffnde Hos-
 spital. De forneffnde off elskelige Borgemeester oc Raads-
 mend/ skulle det saa sty oc besikcke/ at samme Rente/ icke for-
 kommis til vnytte. De skulle de tilskicke nogle/ som skul-
 le samme Rente Arligen anname/ oc redeligen opbære/
 De siden givre der Arligen gode Rede oc Regenscaff for-
 re/ som de ville antfuare for Gud/ oc være bekiendt for off.
 Sammeledis maa de oc holde en Christelig Predicke Ga-
 der/ som dennom lærer/ oc Predicker Guds Ord for. De
 maa de oc oprette en Skole i deris By/ som de maa holde
 Tre eller Fire lærde Mend vdi/ som læse/ oc lære andre
 simpel oc enfoldige Gode/ den Hellige Skriffte/ Huilcke
 Predickere oc Læsemestere alle/ skulle lønns aff forneffns-
 de Rente/ for deris vmage oc Arbeide. Dog met saa
 skel/ at de Prestes/ som nu haffue saadanne Jorder/ Gaar-
 der/ oc Hus/ oc met dennom erre forlænte / maa oc skulle
 dennom nyde oc beholde deris Liffs tid/ effter deris Breffs
 Ltidelse/ Vden Borgemeester oc Raad kunde saa handle
 met dennom til mindelighed/ at de dennom ville offuer-
 giffue. Thi forbiude vi alle/ ihuo de helst erre/ eller være
 kunde/ herdelis vorre Fogeder/ Embekmend/ oc alle andre/
 forneffnde vorre Borgemeester oc Raad vdi Malmø/ her
 imod at hindre/ eller hindre lade/ møde/ plage/ eller vdi no-
 gen maade Forsang at givre/ vnder vort Hylbiste oc Raad-
 de. Giffuit paa vort Slot Rigsbenhaffn/ Løffuerdagen
 næst Octauas Corporis Christi / Ar 1529. vnder vort
 Signet.

Den første/ som der vdi Malmø Predickede Euange-
 lium / vaar Herr Claus Epnde binder / Hand bleff nu
 giort

giort til Predicant oc Læsemestere. Der foruden bleff disse 3. met hannom tilforordnede/ at forrestaa den Ny Euangeliske Skole/ Lector Anders/ som haffde forlade Munkø Eappen/ Lector Frans Vormordus/ en Carmellic Munk til Helsingør/ fødte til Amsterdam/ Doctor Olauus Chrylostomus/ siden Predicant til vor Frue Kircke vdi Rippenhaffn/ oc Lector Theologiae. Kom siden til Burglom/ oc bleff Bisp vdi Wendischpffel. Den Tre die vaar Lector Peder Lauridsøn/ siden Cannick oc Læsemester til Lund. Huilcke alle 4. læste den Hellige Skrifte/ vdi den ny Skole til Malmø/ Oc vnder tiden Predickedes/ Huor aff Euangelium vdi disse Lande vjide er vdsprede.

*Mandatum
de Religione.*

Vdi samme Aar/ lod Kong Friderich anden gong it Mandat vdgaar / At offuer alle hans Lande oc Riger/ maatte Guds Ord oc Euangelium Predicatio offentlig/ huor nogen det vaar begierendis.

*Mester Hans
Thaussen til
Rippenhaffn.*

Vdi samme Aar forsende Kong Friderich Mester Hans Thaussen fra Wiborg/ huor hand nogen stund haffde Predicatio Euangelium/ til Rippenhaffn/ at hand der skulde lære oc Predicke Guds Ord. Hand haffde en/ hed Herr Thøger/ met sig. Til Lehenf/ paa hans høden reyse/ Predickedes hand for Herr Knud Gyldenstiern/ talde oc mundtlig met hannom/ oc haffde glerne omuende hannom/ Men hand skaffede der met ingen Fruct. Til Rippenhaffn bleff hand gladeligen annamit/ Oc bleff hannom S. Nicolai Kircke indrømmet. Der om Høsten bleff først indfødte vdi Kircken/ Daniels Psalmer/ oc anden Geistlig Sang/ paa Danske at sungis.

Aar 1529. die Bothulphi Abbatis, bleff Herr Thruide Vistand/ oc Herr Axel Brade offerdigt til Kong Høste/ at handle om disse Vrende. Først Epistolskilling oc Hillsen at

sen at giøre. Derneft at giffue tilkiende/ At effter som Kong: Maieft. offte haffuer været begerendis/ at Wigen ^{Om Wigen i Norge.} maatte komme vnder Norge igien/ som den aff arlds tid haffuer været/ oc mee rette tilhører/ effter hies Afffkeed giort er. Saa haffuer hans Maieft. der om sendt til Lybke hans merckelige Sendebud/ som vaare værdige Fædre/ Jørgen Frijs aff Wiborg/ Herr Hendrich aff Lybke/ Wisper/ Herr Wolffgang Vithenhoff Cankeler/ Herr Prebigen Podebusch/ oc Dithe Krumpen/ Huilcke til Lybke haffde budit dennom vdi rette/ for beuilegede Skeedsretter oc Dommere/ aff begge Parter samtpækt/ effter Malmøes Recess. De protelterede de første gong for Skeedsretterne/ At de gierne ville være vdi Rette/ effter Malmøes Recess/ De Herrerne da bad dennom forløffue nogen stund/ Siden protelterede de Anden oc Tredie gong/ for forneffnde Skeedsherrer. Effterdi Kongen aff Suerrigis Sendebud icke komme/ kunde de icke andit giøre der ved/ De ingen kom paa de Suenssis vegne en ten da/ eller rom tid der effter vdi 3. Uger. De effter som Malmøes Recess formelder/ At huilcke aff Parterne icke møtte til forskreffne tid/ skulde være forfalden til it Hund drit tusind Gylden Hoffuistuel/ Halffdelen til hans Bes derpart/ helten til Skeedsherrerne/ oc Freden dog at staa de/ Saa formener Kongen aff Danmark/ at Kong Gøste er hannom it Halff hundrit tusind Gylden pligtig. Vdi nest forleden Aar/ 1528. vaar it venligt Nøde berammit til Nolsse/ huor Kong: Maieft: aff Danmark haffde hans Sendebud/ oc da atter led handle om dette Vrende som er om Wigen. Da vaar alter samme Vrende opsat til it andit Nøde/ som nu vdi Aar skulde staa de/ Til huilckit skulde forsendis Danmarks oc Nors

gis Raad/ samme sag at forretage / oc giøre til ende/ Si
den haffuer Kongen aff Suerrige skreffuit / hand befryes
ter sig icke Personligen at kunde møde / for drabelige oc
merkelige Suerrigis Rigis Sager oc Anliggende skyld.
Oc effterdi saadant forhog nu icke mere er Kong: Maest:
oc Danmarckis Rige gelegen at forbyde / eller lenger
land ombære Wigen/ for den Rade Kronen haffuer der
aff. Item/ det Halffue hundrit tusind Gylden Brødes
pendinge/ effter deris forplict oc forskriffuing/ Begierer
derforre hans Maest: aff Suerrige / vil met disse hans
thu Raad/ giørret til en endelig ende/ vden lenger forhal
ning/ oc der vdi lade sig venligen befinde/ Paa det / det
venlige forbund/ dennom imellom er/ oc Venscaff/maa
bliffue wthrent/ oc de sammens gode Venner.

Vdi forneffnde Aar bleff her Arestert vdi Sundit/
it Engelske Skib/ for at it aff de Danske Skib/ vaar røff
ult aff de Engelske.

Herr Mogens Gipe/ som vaar den Lutherste Re
ligion fast tilnegit / bepliet sig vdi dette Aar/ at staa oc
gaa met Bisp Rønnow Electro/ imod alle hans Buenner/
Oc hans Hus oc Gaarde/ at være oc staa Bispen aaben
forre. Forneffnde Bisp lod vdi lige maade anlange oc
ansøge hos Mester Jørgen Skodborge/ som da vaar
vden Lands/ forðum Erkebisp vdi Lund/ At hand aff han
nom maatte confirmeris til Roskilde Sæde / Thi hand
icke hans Confirmatz haffde thordt søgt hos Rommere
Sæde / for det forplict skyld / som Bisperne indbyrdis
giorde til Øthense/ den icke at skulle hentis til Rom/ Saa
tenckte hand sig icke heller nocksom at være foruarit met
Kong Friderichs Confirmatz. Jørgen Skodborg tacke
de hannom gierne/ for hand haffuer vildi kiend hannom
for

for hans Erkebisp/ Men striffuer/ hand det sig icke ege
 vnderstaa/ Thi den Confirmatz lang tid nu er hent til
 Rom/Pawen er in possessione. Hand mener oc/de an-
 dre Danste Bisper icke skulle bliffue ved det Bress/ de til
 Orðense haffue forseglet/om Pawen siat det at vide/ Men
 hand raader hannom / at gipre/ oc sende en Protestatz til
 Rom/ vdi sit oc Koftilde Capittels Naffn/ Oc der vdi ind-
 fører nogen Aarsager/huorforre hand icke self land kom-
 me til Rom/ Oc der om anlange/ Oc der paa tager et
 Instrument/ Saa land hand baade bliffue ved Sædit/
 alligeuel hand icke er confirmet/ Oc lader sig icke heller
 det Rommiske Sæde paa Halsen. Vdi samme Bress
 begierer hand/ ved Kønnois befordring/ at komme til
 hans Sæde. Daterit Lybke/ Dagen for S. Oluffs dag.

Vdi dette Aar om Michelmisse tide/ paafald den
 Engelske Sued/Saa kaldit/for hand først vdi Engeland
 er begynt/ siden offuerfaldit mange Land/ At huilken der
 met bleff beladt/ døde mesten 24. Timer der effter / Oc
 vaar den Dag allene til Kjøbenhaffn/ der døde aff for-
 neffnde Sot/ 400. Mennister. Vngt Gold døde mesten/
 Gamle kom dennom gierne. Noua sceleraz, nouis poenis
 puniuntur.

Engelske
Sued.

Vdi samme Aar/ 30. Iunij / løb Høghbaarne Første
 oc Herre/ Hertug Christian/ Konning Friderichs Søn/
 ad Norge / med hans Hustru / at skulle annamme Hyl-
 dings Sedt aff de Norske / som en Arffue Herre. Men
 Erkebisp Oluff aff Trundhiem/ oc de andre Norske/ for-
 meente Norge nu icke mere nogit Arffue Rige/ men at
 være indlemmit med Danmark/ Saa de icke kunde haff-
 ue nogen Konge / vden den/ som bleff samtyekt til Dan-
 mark/ effter hues venlige Forbund Rigerne imellom

Kertug Chris-
tian drager til
Norge.

vaar. Forbemelte Hertug Christian / vaar metgiffuen disse effterstreffne gode Mend. Bisp Styge Krompen / Hendrick Krummedige / Otthe Krumpen / oc Knud Gyldestiern. Dennom vaar vdi lige maade befalit / at sidde Ketterthing / oc hielpe huer mand Low oc Ket. Oc hues de met Hertug Christians Hylbing / intet kunde skaffe / da at fornpe / hues venlig Confoederacz begge Riger imellom aff arilds tid værit haffuer. Da hand drog til bage / tog hand aff de Danske Raad / hannom fulde / saadant it Besuis oc Bress.

Wi Styge Krumpen aff Borzlum / Hans Keff aff Opslo / met Guds Naade Biscoper, Mats Huarffue Prouist / Hendrick Krummedig / Otthe Krumpen / Vincenius Lunge / Oluff Galde / Guthe Galde / Riddere / Knud Gyldestiern / oc Erick Erickson / Danmarks oc Norgis Raad / her nu forsamlit værit haffuer / vdi denne almindelig Herredag / Glore vitterligt / At effter som Høhbaarne Første / Hertug Christian / met Guds Naade / ret Arffuing til Norge / Hertug i Slefwig / Holsten / Stormarn oc Dythmerken / Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst / Aff sin tiære Herre Fader / Kong i Mæst. vor tiæriste Naadige Herre / samme Herredag at besøge vdi sit Kongelige Høhmectigheds Ræffn / met fuld Mæce bestickit er / at skulle aff voris fornæffnde Raad / Eigeruijs oc met de andre gode Herrer / Norgis Rigs Raad / som icke til stæde erre / om de tilstæde kommit haffde / besinde / offueruepe / forhandle / oc betracte / Norgis Rigs / oc Landsens Indbygggers Nytte / Gæffn / Veste / oc langsommelige Vistand / At nederlegde Had / Trette / Tuedract / Offuersuold / Blow / oc Wisel / at hielpe huer Mand / fattige oc rige / som hænde hans Naade oc oss forre at komme / Low
Etel

Skel/oc Ket/ At fornøye/ stadfeste/ fuldbørde/ oc samevde
 hues Confederatz/ Forbund oc Veplictelse/ begge Riger/
 ne/ Danmark oc Norge/ her til Dags imellom gangit oc
 gjort er/ met sliq flere mange andre drabelige Puncter oc
 Article/ der Norgis Rige/ oc diss Indbyggers/ store Vels
 ferde/ merckelige Vistand anliggende er. Saa haffue wi
 icke andit befundit/ hørt eller formerckt/ end hans Naadis
 Høymectighed haffuer der vdiinden skickit sig Christelig
 gen/ Førsteligen/ tilbørligen oc vel / Der iblant hørt oc
 brugt vort Raad oc vnderuisning/ Det wi alle/ oc huer bes
 synderligen forbeneffnde / tacker hans Førstelige Naade/
 ganiste ydmøgeligen gierne. Til hues Vidnisbyrd hæng
 ger wi vort Indsegle oc Signet neden for dette vort obne
 Bress. Giffuit vdi Opsto/ vor Frue dag Natiuitatis /
 Anno 1529.

Paa den tid vaar alle Norste Læn sat paa Affgiffte
 oc Tienniste. Herr Oluff Galde haffde Agershus/ Here
 Guthe Galde Bahus/ Erick Ericksson haffde Othense
 Skiberede/ Jørgen Grijs Marcke Skiberede / Michel
 Blied haffde Steen/ Lydike Wule Nødens/ Sinde Kemp
 Toppedall/ Erckebisp Oluff haffde Trundelaugit/ Bispen
 aff Stauanger Widschfell/ oc Kaabylaugit/ Bispen aff
 Bergen Tromsøen/ oc Nordfiord/ Herr Vincens Lunge
 haffde Sundhart land/ Rysplæ/ Nordthorde land / oc
 Helge land/ Erick Ngerup Wardhus/ oc Findemarchen/
 Johan Kruudou haffde Daller Skiberede/ Marren/ Spl
 leren/ Sognedallen/ oc Nordskiberede/ Tronndt Bendes
 stock haffde Herdallen/ Lecken/ Herridt/ Huam/ oc Blan
 Skibereder/ Erick Ormsson/ Wiig/ Ladewijg/ oc Ørdall
 Skiberede/ Hoden paa Egge Sparbøe/ Sinde Hanssøn
 Andens/ Hans Bagge Guldal/ Oluff Bagge Jemtes
 land/

land/Bispen vdi Opflo/Liste/ oc Syderstreding/ oc Mosseball/ Bispen vdi Hammer/ Nummedall/ i Nordlandene/ Skrabierre / oc Thune/ Anders Schiprnsøn Laugmand vdi Opflo/ Daniel Gros haffde Grølund Skibere/de/ Laurik Tostensøn Skoffuen / Thruide Tostensøn Laugmand vdi Skarpsbierre/ haffde Ingedall Skibere/de/ Knude Thordssøn Østerdallen / Øyrre Laugmand paa Thouten/ Søller / Mogens Troelssøn Hallingedall. Nu paa denne tid / er de smaa Læn lagt vnder Hoffuillænene/ oc Kronen Land haffue diff mere der aff.

Samme tid tog Raadit it Vidimus aff it gammele Bress / Danmark oc Norge forðum imellom giort/ liudendis som effter følger.

Vi effterstreffne Stenge Krumpen aff Børglum/

Danmark met
Norge ere ind-
lemmit til en
tid.

Norge skal
fredse bliffue
hos Danmark

Hans Keff aff Opflo/ met Guds Naade Biscoper/ Maas Huarffue Prouist/ Erick Krummedige/ Deche Krumpen/ Vincentius Lunge/ Oluff Galde/ oc Gutche Galde/ Nidderer/ Knud Gyldenstern/ oc Erick Erickssøn. Givre alle vitterligt/ At wi vdi Dag paa Raadstuen her vdi Opflo/ haffuer seet oc læst it aabit velbeseglit Pergamens Bress/ met hengendis Indsegler/ wstungit oc wskrabit/ liudendis Ord fra Ord/ som her efftersølger. I Guds Naamn Amen. Nar effter Guds byrd 1450. Iffuerdagen nest effter S. Augustini Biscops oc Confessoris Dag/ Oc effter det vor Naadige Herre oc Høyhaarne Første/ Konning Christiørn/ Danmarks/ Norges/ Wendis/ oc Gotthis Konning/ Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst/ waar Lowlig kenst/ kaarit/ samthet/ oc Kronit vdi Trundheim/ Vaare wi Marcellus met Guds Naade / Biscop i Skalhøle/ Archipostulatus i Nydros/ oc Pawelig Sedis Legatus / Torlaff i Wiborg/ oc Postulatus i Bergen/ Gunner

Gunner i Staduanger / met samme naade Biscopper /
 Knudt Nielsen/ vtriusq; Iuris Doctor/ oc Degen i Risp-
 nehaffn / Alff i Bergen / oc Gunder Holck i Opflo /
 Prouist/ Siguord Jonsson/ Eggert Friille/ Oluff Niels-
 søn/ Jep Lunge / Erlande Endriissøn/ Niels Erickssøn/
 Colbiørn Pederssøn/ Anders Hact / Max Jbssøn/ Aage
 Axlssøn/ Erick Bigrnssøn/ Johann Bigrnssøn / Gott-
 his Erickssøn/ Peder Erickssøn/ Hans Kruckou/ Strange
 Niellssøn/ Simon Bigrnssøn/ Coruis Rønnou/ Gauthé
 Kane/oc Peder Niellssøn/ Riddere/ Rogens Raad i Dans-
 mark oc Norge/ alle tilsammen i Bergen / at offuerweye
 Begge Rigers/ Danmarks oc Norgis Langsommelige
 welfart oc bistand / som vare maa / emeden de baade Ri-
 ger tilsammen bliffuer / i Wenskab / Endrect oc Sand-
 tierlighede/ som de nu sammen haffue/ en Herre oc Kong/
 Almectigste Gud/ til Loff/ Heder oc Ere/ Oc baade Ri-
 gerne oc deris Indbyggere til Fred, oprettning/ oc tilkom-
 mende bistand. Da haffue wi nu / met vor Naadige
 Herris oc Høpborne Færstis/ fornessnde Konning Chris-
 tierns Raad/ wilge oc Samtycke / gjort ein stadig / E-
 uindelig oc wrøpdelig Sambling / imellom fornessnde
 Riger Danmark oc Norge / for oss oc flere vorre med-
 brødre/ ErckeBiscopen vdi Lund/ Biscopper / Prælater/
 Riddere/ oc Suenne/ begge Rogens Raad / oc begge Ri-
 gens indbyggere/ baade de som til erre / oc end her effter
 komme skulle / fødde oc w fødde/ met samme Willkor/ oc
 Forordt. At baade Rigerne/ Danmark oc Norge/ skul-
 le her effter være oc bliffue tilsammen / i Brøderlig
 tierlighed/ handling oc Wenskab/ oc ingen den andens off-
 uermand være / vden at huert Rige regieris met indspødde
 Wænd/ som begge Rigers Privilegia vdwiser / Saa at

huert Rige nyde / holde/ bruge / sin beſtrefſne Long / Fri
 hedt oc Privilegia/ gamble oc nye/ ſom nu giſſne erre/ eller
 her eſſter nogit Rige giſſuis kunde/ Oc at baade Rigerne/
 Danmark oc Norge / ſkulle her eſſter bliſſue vnder en
 Herre oc Konning til Euig tid/ oc huer Rigers Raad oc
 Indbyggere/raade oc giøre det andit Riges Raad oc Ind
 byggeris beſte oc biſtand/ oc at det ene Rige / oc dis Ind
 byggere ſkulle her eſſter komme det andit Rige / til hielp
 oc troſt / eſſter ſom behoff giøris. Dog ſkall huercken
 Rigerne nogit Vrloug paaſla / vden met det andit Ri
 gis Raad Fullbyrdt oc ſamtycke. Oc huilckit Rige det
 andit eſſter om Raad eller hielp/ Da ſtande det Rige ſom
 Indkaller / det andit for koſt oc tæring / oc Konningen
 ſtande for Skaden. Oc naar Gud vil/ at ſaa haardells
 ligen land ſke/ at Konningen fra falder / da ſkal Rigers
 Raad vdi det Rige / ſom Konningen bliſſuer Dødt vdi/
 biude wſortegſſuit det andit Rigers Raad til / at de paa
 baade Sider/ Rigers Raad met det Førſte ſammens
 komme vdi Halmſtedt/ ſom førre bebindelſe indeholder
 om det ſtede. Haſſuer da Konningen Ecte Sønn eller
 flere/ da leſſe baade forneſſnde Rigers Raad endrectells
 gen den til Konning / ſom dennom tøkis beſt til falden
 verre / oc de andre forſers i baade Rigerne ſom tilbyr.
 Kunde oc ſaa haardeligen falde/ ſom Gud forbiudet / At
 ey vor Konnings Ecte Sønn til / da Mødis dog begge
 Rigers Raad: forneſſnde Stedt / at leſſe den medt En
 drect til Konning/ ſom dennom paa baade Rigers wegne
 tøkis beſt være tilfalden. I alle diſſe forneſſnde Art
 culis ſkulle baade Rigerne vdi alle maade være wſorſømt/
 oc ſerdelis i Konninge Rensing/ ſkall huer Rigers Raad
 haſſue ſine fri kore maet oc fri willge / vden all hinder/
 giensiegelſe eller argeliſt/ oc ey de viden ſkallis / før de ens
 wordet

worder om en Herre oc Konning. Dog saa at huert Rige bliffuer ved sin gamle Loug oc Rett Priuilegier oc Frihede. Dette loffue wi paa baade Sider / at det saa vdi alle maade som forskreffuit staar / vbrødeligen oc Euindeligen holdis skal / Vnder paa henge wi forneffnde Rigenes Raad aff baade forneffnde Riger / worre Indsegle for dette vort Bress / som giffuit er / Aar tid oc stedt / som forskreffuit staar. Giffuit vdi Opflo/Egidij Abbatis Dag / Aar 1529.

Vdi dette Aar til Nyborrig / vnderstode sig nogle Danmarckis Bisper / Prælater / oc Raad / at practiceré hos Kong Friderich / At hans Søn Unge Hertug-Hans / motte indfickis her vdi Rigid at opfødis / Huilcken de aakte at lade optucte vdi den Papistische Lærdom / oc hans nem vdi fremtiden vdi saa maade fordre til Kongedøms mit / Anseendis Hertug Christian vaar mistenck for den Lutherske Lærdom / oc for hand skulle tage nogit vilde affstedt. Der paa giordis en forskriffning. Men samme wall gick alldrig til aff Allmindelig Stemme / ey heller bleff hand aff Menige Stender Høldit eller suorit. Dog bleff hand fordris her ind at Opfødis / Huilcken Bress er vdsckreffuit til Nestued / XX. Dag Jule / aff nogle aff Raadit. Vdi forneffnde Aar / Bleff Mester Jesper Brockmand / met fuldmact afferdiget at Suerrige / At fordre om Wigen / strax motte komme tilbage / effier den Affskeed / som der om bleff giort aff de Wendiske Stæder / da motte hand Quite det halff hundert Tusinde gylt / som vaar til en Poen oc straff paalagde den / der ick holt forneffnde contract. Hand bleff beskeden at møde Kong Gøste oc Raadit die calixti Papæ til Arboge. Hand haffde vdi hemmelig befaaling / Huis hand met saadant tilbød. intec

Hertug Hans
vdsellis til
Konge. ick
allmindeligen.

kunde skaffe/ at optage den Sag at forhandle til Ward, hiege eller Hallmsted/ Der vilde hans Mayt. lade vj. aff de Danske oc Norske Raad Møde/ at Kongen aff Suerrige vilde lade der møde Sex aff sine. Till Arboze beuilegedis it møde at stande til Warbierge om Olai der effter/ om huis tuijt Rigerne imellom kand være / effter Lodisse eller Nyløffe Recels / oc samme Recels midler tide at stande ved sin fulde mact / oc beggis gesanter mee tilbørlig leyde at forsiunis. Actum Arboze Luce Euans gelistz Dag Aar 1529.

Vdi fornæffnde Aar / forskaaenede Hans Mayt: Riber By for den Aarlige Told oc Besucring / som Dronning Kirstine haffde dennom paalagd / foruden den rette Told / huilcken Dronning haffde Riberhuus til Liffgebing/ som vaar ij. p. aff huer Dye/ som vdsprdis at vdgiffue.

De effter som før er sagt/ at Euangelium begyntis her vdi Rigid allewegne at læris oc prædictis / oc en part Munkene forløbe/ fordi dennom bleff tillat at giffte sig/ saa bleff oc Folket wuillige til / at giffue disse Termine Brødre / nogen Allmisse. Huorfaare Borgerne vdi Randers/ som oc da haffde antagit Euangelium / begiers de aff hans Matt./ at de møtte nederbryde vor Gruet Kircke/ oc S. Laurentij Kircke / oc at Renten møtte leggis til den Hellig Andds Closter Kircke/ huilcket dennom oc bleff tilstedt.

Vor Fru Kircke oc S. Laurentij vdi Randers Adelagt.

Broder Paulus Eliz tilskreff Borgemester oc Raad aff Randers en hans Bog/ imod de Luttercke. Samme Bog lode Randers Borgere staa paa Rigidt.

Sorte Bøgers Closter vdi

Vdi lige maade forhuersffuede Bisp Offue Willde for sig oc sine Arffuinge hans Mayt: Bress paa Sorte Brødre

Brødre Closter vdi Aarhus / at beholde til Eyndom.

Aarhus pdes
lage.

Vdi det efterfølgendis Aar / 1530. vaar her en inde/ som sagde sig at haffue været Bisp paa Grønland/ ved Naffn / Herr Vincentius. Hannom gjorde Bisp Jacob Rønnow til sin suffragan, eller Wiebisp/ Hand vds gaff til Bisp Rønnow saadant ic Bress.

1530.

Wy Vincentius mee Guds Naade / Biskhop till Grønland/ gigre vitterlige/ At wi haffue loffuit oc tilfagt/ oc met dette vort obne Bress oc egen handskrift/ loffue oc tilfage verdige Herre / Herr Jochim Rønnow / aff samme naade vduald Bisp til Roskild Domkircke / vor tro Tieniste/ at exercere oc gigre/ Sacros maiores & minores ordines, confirmationes Ecclesiarum, altarium & cetera miteriorum consecrationes, oc alle andre Pastoralia officia/ som paa hans Naadis vegne offuer alle Stiect gisris skulle/ huor oc naar behoff er/ oc der om til sigis / Oc baplicte wi off derfore met samme dette vort obne Bress/ paa vor Christelige Loffue/ Ere oc Redlighed / at ville oc skulle tiene hans Naade troligen oc well/ oc ingen anden / Sammeledis icke drage Fare eller giffue off nogen skad / extra diocœsin, vden wi haffue det met hans naadis minde/ villige oc samtycke / In cuius rei testimonium has literas nostras, sigilli nostri impressione, fecimus communiri. Datum Roschildiæ, Sabbato post Dominicam Iubilate. Anno Domini 1530.

Vincentius
Grønland
Wiebisp.

Bisp Rønnow skreff Roskilds Capittel til/ At hand haffde forsett fornessnde Wiebisp mee dette Canniske Domme/ som effter hans Cancellers dødt oc affgang wor falben/ at hand det maatte bekomme. Men Capittel skreff hannem til igien/ de saa gerne hans decretum Electionis til det Embede / Men fornessnde Canniskedomme/

me/ kunde hand icke bekomme / thi det allerede vaar opte-
 ric / saa vaar det oc imod deris statuter, Men vilde hand
 haffue it andit per ordinem som detsfalle / skulle det ssee.
 Dog giordis icke behoff hannom at indstillere/ effter hand
 som en Bisp icke søgte Choer oc Capittel met dennom.
 Actum Roschildie die exaltationis Sanctæ Crucis.

Den confirmatz Kong Friderich gaff Bisp Kon-
 neu / vaar saa liudendis.

Wi Friderich met Guds naade Danmarkis/ Wens-
 dis oc Gottis Konnig / wduald Konge til Norge / Hers-
 tug i Sleswig Holsteln / Stormarn oc Dytmerfleen/
 Gressue i Oldenborg oc Dellmenhorst. Eñre alle
 witterligt/ At oss elskelige Herr Joachim Kønnow/ Electus
 til Roskilde DomKirck / haffuer nu værte for oss met it
 obitt beseglit Bress / som Capittel i Roskilde vdgiffuit oc
 beseglit haffuer/ liudendis/ At Wenige Capittel der sam-
 menstedes haffue nu endrectelige Kaarid / Kønssed oc wda-
 uald hannem till Biscop oc Forstandere / ossuer Roskil-
 de DomKirckis Stiet oc Sæde/ Da effterdi vore elskelige
 Danmarkis Rgis Raad/ Andelige oc Verdelige / i den
 forleden Almindelig Herredag/ som vaar holden i vor
 Stadt Othense forsamlede / haffue paa den tid alluors-
 ligen ossueruenet/ huorledis vdi lang tidt / haffuer værte
 wdsendt oc wdsicket her aff Rigsbt/ megit oc stort Guld oc
 Penge/ til Rom/ for Annat oc stadfestelse paa Biscops
 Dømme/ oc andre Prælaturer/ oc Kirckens Læn/ Oc sam-
 me Guld oc Penge/ haffuer værte beuillgit aff Christne
 Herrer oc Sørster/ at skulle sendis til Rom/ til at bæferme
 den hellige Christelige Tro met/ imod Tørcken/ Oc nu i
 sandingen witterlig oc obenbar for Øyen er / at saadanne
 merckelige Summa Guld oc Penge / forsendis oc fortæ-

passum stat
 icke meere Rigs-
 bis til Rom.

ris i Rom/ Danmarckis Rige huercken til nytte / gaffn els
 ler Bistand/ oc at det i ingen maade der til brugis / som
 det til beuylgit oc samtyckt er. Derfaare haffuer forneffn
 nde vorre elskelige Danmarckis Rgis Raad / Aandelig
 oc Verdselig/ i forneffnde allmindelig Herredag i Othen
 se/ eindrecteligen beuylgit / handlit / fuldbyrd / samtyckt/
 oc besluttid/ At ingen aff vorre Vndersaate/ Danmarckis
 Rgis Indbyggere / skulle effter denne Dag vdsende en
 ten Guld eller Penge aff Rigidt til Rom/ eller andersteds/
 effter deris confirmation / enten paa Biscopdømme/
 Prælatdømme / eller andre Geistlige Læn / Meden huis
 som her till dags pleyer at vdsendis her aff Rigit til Rom/
 eller andensteds vdi samme ærinde / oc for saadane con
 firmazer paa Geistlige Læn/ skal her effter bliffue her vdi
 Rigit/ oc giffuis til oss/ oc vore effterkommere Konninge
 i Danmarck/ til hielp at beskjætte oc beskerme Danmarckis
 Rige oc dess Indbyggere mee / naar behoff giøris. Thi
 haffue wi nu aff synderlig gunst oc naade/ mee forneffnde
 vore elskelige Danmarckis Rgis Raad willge / Fuldbyrd
 oc samtyckt / vdi de hellige Trefoldigheds naffn / Fuldb
 byrd samtyckt oc stadfest / Oc mee dette vort obne Breff
 fuldbyrde / samtpet oc stadfeste / forneffnde oss elskelige
 Herr Jochim Rønnon til Biscop oc Forstandere at være
 vdi Roskilde Domkirck/ Sciet oc Sæde / effter som Mes
 nige Capittel vdi Roskilde/ haffue hannem der til wduald/
 Kenst oc Raarid/ at haffue/ nyde oc beholde/ bruge oc Re
 gire i sin Liffs tidt / oc saa lenge hand leffuer/ mee alld
 samme Sticket oc Sædis Slotte / Gaarde / Enendom/
 Rente oc Rettighed / vden allt ydermere stadfestelse / aff
 oss/ eller vore effterkommere/ Konninge vdi Danmarck/
 Wille oc beskjætte/ beskerme oc handtholde/ forneffnde Herr
 Jochim

Jochim Rønnow/ At hand icke skal bliffue fortrengh eller
fordressuen fra forneffnde Roskilde Domkircke / Stiet oc
Sæde / vdi sin Leffs tid / aff nogen enten Aandelig eller
Werdelig vdi nogre maade. Til ydermere stadfestelse
oc foruaring/ haffue wi ladit henge vort indsegl neden
for dette vort obne Bress/ hoss deris effter vore elskelige
Danmarks Rigs Raads Indsegler/ som er oss elskelige
Jffuer Munc til Ribe / Herr Styge Krumpen ut
Wendhøffel/ Herr Offue Bilde til Aarhus / Herr Jør-
gen Frijs til Viborrig/ Herr Aage Jønssøn Electus til
Lund/ Herr Knud Gyldenstiern / Electus til Othense/
Herr Hendrick/ Abbid i Soer/ Herr Eskild Prior i And-
uorskow / Herr Mogens Gøe/ vor Hoffmester / Herr
Thyge Krabbe vor Marsk / Herr Prebigrn Podobusch/
Herr Hendrich Sparre/ Herr Albrit Rasseberg/ Herr
Hans Billde/ Herr Matthis Bøller/ Herr Johan Wr-
ne/ Herr Johan Ore/ Herr Peder Løffe / Herr Otte
Krumpen/ Herr Anders Billde/ Herr Axel Brade/ Herr
Oluff Rosentrang/ Herr Holger Wistand/ Herr Erick
Banner / Herr Aage Lunge / Herr Johann Wiørn /
Herr Moritz Sparre / Herr Truid Wistand / Herr
Vincentius Lunge / oc Herr Knud Kud/ Ridder / Lauritz
Schindcl/ Knud Billde / oc Niels Lunge / Wepnere.
Giffuit paa vort Slott Rigsbnehaften/ S. Iohannis Bap-
stis Midsummers Dag / Aar effter Guds Byrde 17.

1530.

Siden gjorde hand Roskilde Capittel en confir-
mats paa samme Bress/ liudendis.

Wi Friderich met Guds naade/ Danmarks Wens-
dis oc Gøttis Koning/ Aduald Konning til Norge/ Her-
tug i Sleswig Holstein / Stormarn oc Dyttmersten/
Gressue

Gressue i Oldenborg oc Delmenhorst æt. Gidrer wi
 terligt alle/ At effter som wi nu it Aar siden/ met wort el-
 skelige Danmarckis Rigs Raad/ her da i Rispnehauffn hosi
 off tilstæde vorre/ aff vor synderlige gunst oc naade loffuit
 oc med dette vort obne Bress til sagde/ off eiskelige werd- Bisps Raths
Bress paa
Stiftio.
 ge Herre/ Herr Jochim Rønnow / Oduald Biscop til
 Roskilde Domkircke / At wi ville oc skulle / skytte oc besker-
 me hannom/ for allt offueruold oc trengsel i samme Stiet
 oc Biscopsdomme/ Som vort obne beseglede Bress/ wi
 hannom da der paa gassue ydermere forklarar oc indhol-
 der. Saa hassue wi nu paa nyes / aff samme gunst oc
 naade/ met vert elskelige Danmarckis Rigs Raad/ her
 nu forsamlit/ loffuit oc tilsagt/ Oc met dette vort obne
 Bress loffue oc tilsige/ fornessnde Herr Jochim Rønnow/
 at ville oc skulle beskytte oc beskerme / oc i vor liffs tijde
 handtholde hannom til fornessnde Roskilde Stifte/ Bi-
 scopsdomme/ Eyendom/ gods/ Rente/ oc Rettighed/ i alle
 maade / som hand der nu vdi verre oc hende hassuer / Oc
 hans Gorfædre Biscoper i Roskilde det friist hæfft / nye
 oc brugt hassuer / Huor oc skeer at Gud Allmechtigste off
 her aff Verden/ førre end fornessnde Herr Jochim Røn-
 now/ kallendis vorder/ Oc voris effterkommere Konninger
 vdi Danmarck dette vort obne Bress for kende/ oc det icke
 fast oc vbrødeligen holde vilde/ Oc de/eller andere Vollds Nota
Vdi Jordum
dage kallio
mand Rome
mere Stæcker
Curtislaus
Stæcker/ Souf
Stæcker/ som
wi nu falde
Wachianels
Iste Stæcker.
 Herrer eller Voldsmend/ da vilde fordriffue eller fortren-
 ge fornessnde Herr Jochim Rønnow / fra fornessnde Bi-
 scopsdomme/ eller nogit det gods/ Rente eller Eyendom/
 eller nogen Vtlendig / eller andre her aff Rigit ville bru-
 ge nogen excommunicats / Kommer Gaards curtisan
 stæcker/ eller met sig andre Sund gisre hannem hinder paa
 samme Biscopsdomme / Da hassuer fornessnde vor el-
 skelige

Iffelige Danmarkis Rgis Raadt/ paa deris gode Tro/oc
 Ed/ met opracte hender allesamen/ oc huer serdelis/loff
 uit oc tillsagt/forneffnde Herr Jochim Rønnow/ At de vil
 le oc skulle det aff deris yderste mact oc formue tilhielp
 affiende / Oc at de der i ville sette hof hannem Liff oc
 Gods/om nogen hannom met mact/Offueruold/eller vdi
 nogre andre maade fortrenge vilde. Til huis Vidniss
 byrd henge wi voris Secret nedent dette vort obne Bress
 met forneffnde vor elffelige Danmarkis Rgis Raads
 Indsegle/ somer/ Herr Mogens Gpe/ Danmarkis
 Rgis Hoffmester / Herr Tyge Krabbe Marff/ Herr
 Prebyspn Podeduff/ Herr Hendrick Sparre / Herr
 Hans Bilde/ Herr Albrecht Raffenberg/ Herr Mattis
 Wøller/ Herr Peder Lydt/ Herr Anders Bilde/ Herr
 Jochim Orne/ Herr Axel Braade/ Herr Otte Krum
 pen/ Herr Johan Oxe/ Herr Oluff Rosenkrantz/ Herr
 Eriq Banner/ Herr Knud Bilde/ Herr Holger Wils
 stand/ Herr Offue Lunge/ Herr Johan Børn/ Herr
 Morits Sparre/ Herr Truit Wilsand/ Herr Vincenz
 Lunge/ oc Herr Knud Rud/ Kiddere/ Mogens Mund/
 oc Niels Lunge/ forneffnde Danmarkis Rgis Raad/ oc
 Herr Hendrick Gpe/ Herr Holger Rosenkrantz/ Herr
 Hendrick Rosenkrantz/ Kiddere/ Niels Brock/ Christof
 fer Haack/ oc Axel Gpe. Giffult paa vort Slot Kjøben
 haffn S. Mariæ Magdelens Dag / Aar 1530.
 Huilckit vor tieriste Naadigste Herris oc Danmarkis
 Rgis Raad obne Beseglede Bress/ Wi ocsaa paa wor si
 de/ vdi alle sine puncter/ Ord oc Articke/ fast oc vbrødelis
 gen holde ville. Ochaffir dersore paa voris gode Tro oc
 Ed/ met opracte hender allesammen/oc huer serdelis loff
 uit oc tillsagt / Oc met dette vort obne Bress loffue oc til
 siget/

fige/At der som nogen Wollds Herre eller Wolldomand
fortrengte eller fordriffue ville / forneffnde Jochim Køn-
nou fra forneffnde Biscopsdomme / eller nogit det gods
Kente eller Eyendom/ eller nogen Wdlendig/ eller anden
her aff Rigid/ ville bruge nogen excommunicats Chur-
tisan støtte/ eller med sliq andre sund/ giøre hannom hin-
der paa samme Biscopsdomme/ Da ville oc skulle wi oc
vorre efterkommer/ Prælater/ Cannicker oc menige Cas-
pittel i Roskilde / aff wor yderste maect oc formue / til hiel-
pe det at affwerge oc affuende/ oc hannom der vdi aldrig
affalde/ Men ville oc skulle sette hos forneffnde Jochim
Kønnou/ hues wi mest formue / oc der vdi beuise off som
Erlige oc tro Danmarks Indbyggere bør at giøre/imod
deris Herre oc Prælat i alle maade. In quorum omnis
um & singulorum fidem maiorem & testimonium, nos-
trum Sigillum Capitulare, una cum subscriptione manus
um nostrarum, presentibus est appensum, Datum in
præfata domo nostra Capitulari Roschildensi, Anno/
die, quib. supra.

Aar 1530. Daar Churfursten aff Saxon/ de
Lynceburgerste Herrer/sambt flere Jørster vdi Tydskland/
fast ilde tilfrids met Keyser Earl/ fordi hand vdi hans
Leffuendis liff vilde haffue en Kommerste Konge vold oc
beneffnde/ Huilcket hand forregaff / endeligen fornøden
gipris/ Fordi hans Riger oc Lande vaare wide fra Tydsk- Sleidanus
land beliggendis / hand icke kunde være tilstede allide. Lib. 7. ad
Saa vaar Tydsklandes lenlighed icke heller anderledis/ finem.
Som for Religionens skyld/ vaar Splidactig oc haffde
Tørken til met saa ner til Raboe/ Huorforre de behøff-
uede en Kommerste Konge neruerendis til stede / huilcken
From/ Ferstandig oc Dydelig vaar / oc wiste hand den-
Wb ij nom

Smalkaldiske
Forbund.

nom derforre ingen bedre eller mere bequem / end hans
Broder Ferdinandum / Konge i Ungern / som grensede
met sine Lande imod Tjörcken. Imod saadant forrehafft
vunde sette dennom nogen Tydske Sprster/oc gjorde vnder
det Skin it Forbundi sammens til Smalkald/ som er kald
dit det Smalkaldiske Forbund/ saa vel som oc for deris
Christelige Religions Beskuttelse oc Beskermelse. Til
dette Forbundet / haffue de siden Aar 1531. beuegidt oc
indragit Kong Friderich/ Forneffnde Forbund er forsegt
lit aff hannom først til tydske 20. Januarij Aar 32.

Sandmøller
forti bygde
i Norge.

Vdi dette Aar fik Konning Friderich Kundskab
om en Konstelig Tømmermand / skulle være kommen til
Norge/ huilcken bygde der først Sauter / som driffuis
met Vand vdi Stæden de tilforn skar met Glom Sauter
oc met haanden. Der hand kom ned / fiende Mester
Johann Friis hannom / at det vaar Palli Anderssens
Søn aff Suerrike/ huilcken Kunst hand haffde lert vdi
Beheimen.

Samme Aar 1530. Leed de til Vithensen / Kans
ders/ oc Aalborg floer skade aff Iudebrand / Huorforre
de finge nogen Aars Friheder paa Told oc Accise.
Denne allmindelig brand beyde vden tuiffuel den Tyske
uortis Krig / som siden angick effter Kong Friderichs
Dødt.

Dette Aar confirmerede Konning Friderich it Mas
geskifte/ som vaar giort imellom Mester Claus Giortson
Hans Cangler/ Degen vdi Kiøbnehaffn / oc Borgemes
ster oc Raad/ vdi saa maade/ De skulle beholde en Degens
Haffue / liggendis mit vdi deris Mark til Eghendom/
der imod skulle forneffnde Mester Claus oc hans effter
kommere haffue en Jord liggendis endelangs vd met
Stram

Stranden/ fra Kjøbeck Møllefang/ oc indtil Serridsløff
Dige/ til Ewig Eyendom. Hvilket Bress oc Stiftte/
Bispe Jochim Rønnow siden stadfeste Aar 31. til Kjøbslde
die Georg i Martyris.

Paa Munkø Kloster oc Nunde Kloster / skede effter ^{forandring}
Guds Ords rette Predicken / slig forandring vdi dette ^{paa Munkø}
Aar/ siden at Gold forstoed deris bedrageri/ oc ick mere ^{Kloster oc}
haffde vilge at høre deris Fabel Prædicken/ oc giffue den ^{Nunde Klo}
nom Allmisse. At Borgemeister oc Raade til Horsens ^{stet}
finge Bress paa nogen Gaarde oc Jorder / Som vaare
kommen vnder Graabjergre Kloster / naar Munkene
vaare forløbne. Affens Borgere finge lige maade Bress
paa vor Frue Kloster der vdi Byen. Borgerne vdi Aars
borrig finge den Hellig Lands Kloster til it Hospital/ Eff
terdi at Præsterne der inde vor/ forløb det. Vdi lige maad
de bleff der gjort en forligelse imellom Landskrone Bors
gere oc Carmeliterne/ oc de aff vor Frue Kloster/ at Byen
skulde faa deris Kircker/ om de kunde ick bliffue ved maet/
dog at de skulle opholde Munkene met lifsspøde/ som ville
bliffue tilstede.

Vdi dette Aar skreff Mester Jørgen Skodborg at
ter Jacob Rønnow til hans mening/ om den confirmats/
hand søgte haff hannom paa Kjøbslde Stiftte. Denne
Skodborge bleff siden Bispens Suffraganeus til Collne/
Oc Cannick ad I templum Apostolorum.

Ydermere skede vdi samme Aar / at Konning Fris
derich loed hans obne Steffning vdgaa offuer all Nigid/
som bleff forkynd. til alle Landeting / At Nigens Bisper
oc Prælater/ saa vell som de Lutherske Prædicanter/ Wies
ster Hans Tausen hane parti oc Selskab/ skulle til ten
cke/ at Wpde til Rigsretshaffn/ til den Herre Dag/ som der ^{Disputats om}
^{Religionen/}
^{imellom de}

Papister de
Kisterste.

da vor berammit at skulle Stande/ til vor Fruiis Sædels Dag/ Samme tid/ for hans Maytt. oc Rigenes Raad/ at offuergiffue deris Christelige trois Article oc betiendelse/ oc dennom at forsuare oc disputere/ paa det her vdi Rigid moitte gipris en Christelig Reformatz vdi Religionen/ Oc alleuagne ens læris oc prædictis/ som samme beffning videre Indholt.

Till dette møde oc denne Herredag at Sæge/ stille de Visperne dennom fast begierlige. De gjorde dennom Faste/ den Rommische oc Papistiske lærdom / At hans haffue oc forsuare. De lod forskriffue fra Eollne oc her ind hente/ nogen ex Magistris nostris/ oc andre Munde/ iblant huilcke vor Doctor Stagefyr den fornembste. Mester Jørgen Sambsing cantor vdi Aarhus/ hand bleff forsend til Eollne effter samme Aristotelische Doctor res oc Magistros. Vdi lige maade lode de forsamle her inden Lands/ de Lerdike Mend/ som paa den tiid fantis her vdi Rigid/ som vaar Lector Pouffuil Elias Carmelita, Lector Christen Wulff aff Aarhus/ Mester Jørgen Sambsing Cantor vdi Aarhus/ Broder Hans Nielsen aff Byen/ Adher Cantor vdi Lund/ Wulff/ oc flere saadanne. Da i begyndelsen paa samme Herre Dag/ lod Mester Hans Laussen/ Prædicant til Rigsbnehaftn / offuerantworde til Kong. Maytt. oc Danmarckis Raad / paa hans egne oc met Brøders vegne / som vor Herr Peder Laurichen vdi Malmøe/ Herr Frank Ibidz/ Oluff Ibidz/ Claus Mortenssen Ibidz/ Hans Olffen Ibidz/ Jacob Skjønning vdi Viborg/ Jørgen Jensen Ibidz/ Morten Høgelund vdi Elborge/ Peder Larnesson vdi Ealling/ Peder Jensen Ibidz/ Niels Christensson/ Herr Moacns Gpio Prædicant/ Anders Liung vdi Landskrone/ Christen

sten Skroct vdi Aghens / Hans Nielsøn vdi Falsterboe /
 Tyge Christenssen / Anders Maken / Anders Nielsøn /
 Jacob vdi Østved / Mads Jensøn / oc Kasimus vdi Trel-
 leborg / deris Christelige trois bekiendelse / huor ved de vil-
 de bliffue / huilcke Artickle de oc offentlig Predickede oc
 lærde vdi deris Byer oc forsamlings Huus.

Fornæssnde Prædicantere haffde tilforne / saa vel
 som Riigstæderne de vdi lærde / forhuerssuet hans Mayt.
 obnebessemelse Bressue / frii vbehindit / den rette Reli-
 gion at motte Prædicke / effter Guds Hellige Salige
 Ord / oc effter den Hellige Bibelske Skrift. Fornæssn-
 de Artickle vaare disse.

Den Hellige Skrift / som kaldis Canonica scriptu-
 ra / hun er ene en Guldkostelig Regell oc loug / at leffue oc
 Regiere sig effter / for alle de Menniske / som skulle saa
 Naade oc Salighed aff Gud.

De dersforre haffuer ingen ret Christen Menniske /
 anden Regell eller loug i behoff til ret Wijsshed eller Sal-
 lighed / end eniste Jesu Christi Lærdom / som er den for-
 næssnde Hellige Skrift / vbeblandit med Menniskens
 Glosser tilset / oc paa fund.

Ydermere / huilcken som anden weg vil gaa eller Læ-
 dom følge / vden eniste effter Skriftens vdwisning til
 ret Wijsshed oc Salighed / som rundellige giffuis i Jesu
 Christi Tro / Hand er Vanuittig / blind oc Vantro / J^h
 huor Wijs oc Hellig hand siunis for Verden.

Aff denne forskreffne Hellige Skrift / wide oc Tro
 wi / at der er en Ewig Allsommechtigste / Alleruissste Gud
 til / vdi trende adskillige Personer / Fader / Søn oc Hel-
 lig And / lige vdi all Gudommelige Ewigheid / maect oc
 Tre / som haffuer Stabt Himmel / Jord / oc alle Creatur.

Tro

1.

2.

3.

4.

5. Tro wi/ oc saa lærre/ at Guds Sønn Christus Jesus/ er aff Gud Faders Barmhertighed alleniste/ vden all fortieniste / Jødt it Sand Menniskis Sønn / met alle Menniskers vilkor/ vden Synd / aff en reen Jomfru/ oss skicket oc giffuit en Eniste Saligheds Mester oc Doctor/ at wi skulle hannom oc hans Røst høre Eniste/ oc lyde.
6. Andre Menniskis Røst / Lærdom / høye Tittel oc Ræffn / regne wi intet/ vden de haffue den Kejsindige Lærdom/ som er Jesu Christi rene Ord/ oc Christelige at straffe Synden/ oc huad imod Sandhed er.
7. Item Tro wi/ oc lære/ At vor Herris bespottelse/ Forsølgelse / Pine / Død / Opstændelse / Himmelfart / Oc dett hand Lærde oc gjorde/ er oss wisselig sked/ oc giffuit til vor Retwijsshed/ plict oc boet / oc fuldgiørelse for alle vore Synder.
8. Sige oc Tro wi/ at alle som anden Retwijsshed lære/ eller anden Fulldgiørelse end Christi Tro / Pine oc Død / at de ere Bespottere oc Rættære / Om de staa hart der paa.
9. Tro oc Lære wi/ at Christus Jesus / kommandis til Dom/ Skal Dømme huer effter sine gierninger. Det er effter sin Tro eller wantro/ Hiertens Fruct/ oc beuissning/ effter kierlighed eller wkierlighed i gierninger / icke effter Ansiet eller vduortis næffn/ Klæder / eller Tittel/ Ragellse eller anden Menniskens Dict oc paafund.
10. Dog foracte wi icke alle vduortis Ceremonier/ icke heller alle gamble skick/ Som i en frii mening haffue været giort/ oc effter tidsens leylighed maa affleggis. Men dennom forskiude wi / som erre imod Guds Ord/ oc simpel

fimpel hietter til en Slabrand / i det de mene sig der aff
retuiffue oc hellige at bliffue.

Wi Tro oc lære/ At den HelligAand/ Treddie Pers
son/ vdi Guddommen/ er alle Christne Menneffers Trostere
oc Husualere/ Huilcken vorre Sind oc Hierter fornyer
met adskillige Gudslielige gaffuer/ Oc i Christi Tro oc
Lærdom / stæcker oc forsamblen den rette Christen Kircke.

Tro wi/ den Hellige Kircke / den er alle Keiserdige
Menneffers Samfund/ Som i en Eniste Tro erre bleff
ne hans Retuiffe tiere Vørn/ huorsomhelst de erre. Ans
den serdelis Kircke/ Ihuor wduortis Hellig oc smuckhun
funis/ acce wi intet.

Sordi denne Kircke / er tiit oc offte imod den rette
Hellige Kircke/ hun bander den/ som Gud benedider/ hun
forskiuder den/ som Gud annamer/ Hun beraaber Riets
tere/ de der rett Sandhed lære/ oc Synden straffer/ De
gipr sig god i sin egen hellighedz paafund/ oc gaar effter
sit eget Sind oc loff.

Item/ wi Tro oc/ At den Gud ey bandsetter / icke
heller forbander/ At ingen land hannom forbande. Men
huilcken Bredelige Bandsetter / hans Band faller paa
hannom self / Disillgeste at Wantro/ wgubelige Øpens
skalckis Benedidelse / Hellige Ord oc Afflad/ at det er
Band oc Maledidelse for Gudt.

Item/ Ket band er icke den Ewige Maledidelse/ som
wanuittige Øpenskalcke sige/ Men det er en affskilling fra
den menige Christen Samfund / oc Sacramenters an
nammelse/ paa det / at den der Forherdelige Synder/
imod den Christen Kircke/ oc beskemmer kinde/ Maa bes
stemmis/ oc saa besinde sig at komme til Bedring.

Vør eller maa ingen Bandsettis/ vden den/ som saa
synder

synder imod Gud / at hand oc sin Næste der met foracter
eller beskæmmer. De fordi acte wi intet deris Band, som
bandsette dennom / som lære Sandhed / oc straffe Syn-
den / Oc de som Bandsette for Penge / eller anden vduor-
tis optenckte Menniskens wild eller handel.

17. Item / Ero oc lære wi / At rett Band for forneffnde
sager / bør icke saa løslige / lettelige / oc Wchristelige at
brugis / som det haffuer lang tid været / men aff Guds
Ords Tienere eller Sogneprest / met menige Christens
forsamlings Samtøcke / skal det brugis / dennom til fors-
bedring som Synndie haffuer / Oc huor hun saa skeer / bør
hinde icke at foractis.

18. Den Hellige Christen Kirckis Sacramenta tro wi
oc lære / dennom huer Christen Menniske at verre nøttige
oc aff nød / de serdelis / som befestis oc grund haffuer i den
Hellige Skrift / som er Daab / oc Christi Legems oc blods
delactighed / hans Pine oc Døds Ihusommelse.

19. Om disse haffue wi Guds Ord oc foriet. Huilken
som vill sette eller kallde flere Sacramente at være / det
Sigre sig effter sit eget Sind. Wi tro oc acte den hellig-
ge Skrift / som er en fast Wijsheid / Oc icke huad Mens-
niskens fornunft oc Rødelig Wijsdom optencker.

20. Mere Ero wi oc lære / At den første Stick / Para-
disesse Statt / Ecteskab / Mand oc Quindis Samquems-
me i Guds frøctelse / er Hellig oc Erlig iblant alle / oc er
alle fri at indgaa eller ey. Men dennom buden / som icke
haffue besønderlige gaffue oc Naade til Affhold oc Jom-
fruelig Kyskhed.

21. At leffue Erlig vdi Ecteskab / oc det troligen
holde / Er rett Kyskheds leffnit for Gud. De at for-
binde dette leffnit nogen Mand eller Quinde / vnder
it for

te fortæet hellige Skinn/ Det er Dieffuelens Lærdom.

Tro wi dißligiste oc lære/ At forbiude eller at gipre
Skillsmaal paa Mad eller Dage / det er oc Dieffuels
Lærdom. Fordi Gud hæffuer alle Christen Kennisse
det friit oc eens hiemskillie. 22.

Om Eloster leffnit oc Munde løffte. Tro oc sig
wi/ at det land icke befestis aff den Hellige Skrifte.
Men deris leffnit oc selfdictede gode Tieniste oc Cere
monier, Ordeløphhed/ oc deris Messe handel/ er imod Gud
oc Skriften. 23.

Munde løffte/ er oc imod Christen Frihed oc Lø
genactigt. Worre de end ellers gode for Werden/ da
erre de dog Gud wbehagelige/ I det/ de erre effter Mens
niskens Bud/ Oc ingen Tieniste er Gud taeknemmelige/
vden det er effter hans befalning. 24.

Kett Guds Tieniste er / At tilbede vor Himmelske
Fader i Aand oc Sandhed/ det er/ At tro aff Hiertet / oc
bekiende/ en Eniste Gud/ oc Jesum Christum vor Frelse
re/ huilcken hand vdsende off til Salighed / At wi / i te
Trofast Hierte forhaabe paa hannom ene / at skulle
bliffue Salige. 25.

Item / Tro oc sig wi/ At Kett Christen Messe/
Er intid andie end Jesu Christi Pinis/ Døds/ oc Guds
Faders kierligheds Hukommelse oc begengelse / i huilcken
hans Legomme ædis/ oc hans Blod Drickis/ til wiß pant/
At wi hæffue formedelst hannom faait Synders forlæ
delse. 26.

Item Tro oc Sig wi/ At den Kette Guds Tienis
ste oc Dyrckelse / er icke vdi vduortis Sang / Lefning/
Messer/ Stiele Ceremonier/ Smøcke/ Tempell/ Kapper/
Kagellse / Smørrellse/ eller anden vduortis Hellighed/
E c ij huilcken

huilcken wlaerde Clerckeri lere, oc simpell Sold forundre oc tro der paa.

28. Huor denne Jesu Christi nadere handthieris / oc holdis forre / oc blant de leffuendis / Som Gud haffuer hannom skickid till / der bpr Christen Menniske at annams me begge parter / Legemmit i Brødit / Oc Blodit vdi Wisnen / sig Selff / det er / de Leffuendis til nytte.

29. Item Tro wi oc læhre / At den Rette Christen Kirke haffuer it Eniste Offer / som en tid Guldkommelige vaar Offrid / Christus Jesus / paa Korsit / for alle Werbens Synder / oc kand hand icke mere Offris / Som de bespottelige nu gipre / met Messen for Leffuende oc Døde.

30. Item Tro oc Lære wi / At Sacramenter, Euangelium / Skriften / oc menige Loffsang i Kirckens forsamling / bpr at være paa det maal Almuen kand forstaa / oc opuectis til Sand Loff oc tacksigelse / aff Huff oc Hierte / oc stadfeste oc suare der Amen till. Men handlis der andit Tungemaal / da skal det strax vbleggis / paa det mand kand forstaaet.

31. Item Tro oc lære wi / At Guds Verdige Hellgen / Det er / rette Tro Christen Menniske / maa / oc bpr at bede for hin anden / oc betee deris kjerlighed. Men om de Verdige Hellgen oc Guds Wenner som Døde erre / oc huilis i Herren / haffue wi inted i Skriften / at wi skul le fly til dennom / eller paakalde dennom.

32. Wi Tro oc lære / At Christus er vor Eniste Sold / Patron, Forligere oc Neglere / imellom oss oc Gud Fader / Oc hand er (i det hand er Gud oc Menniske) oss nock / at wi haffue ingen anden behoff / oc til hannom forlade wi oss.

Item

Item Tro oc sig wi / At Menniskens Wijsdom/ 33.
 Fornuft/ Hellighed/ oc self dictede gode gierninger/ Aff-
 lad/ Brøderskab/ Verdsckuld/ oc andit paa fund / gielder
 intet for Gud/ oc en kand off salig gipre / Som mange
 Wanuittige Wbeskemmede Prester oc Munde endnu
 lære.

Item/ Sig oc Tro wi / At det er icke yden To 34.
 weye/ at Wandre/ efter dette timmelige Liff. En til
 Hellsuende/ som alle Wantro skulle Wandre / Oc en til
 Himmerig/ huilcken de Tro skulle gaa. Om Skiersild
 som gerige oc Brækløse Menniske haffue optendt / oc
 bliffue Rige aff/ kand intet beuifis i Sandhed i Skriff-
 ten.

Om Vigilier/ Messer/ eller begiengelse at holde/ for 35.
 vorre affgangne Brødre oc Søstre i Christo. Haffue
 wi intet i Skriffteen. Men Vigilier (som wi kallde Wece)
 dennom hulde gamble Forfædre/ icke Døde til hielp/ Men
 de Leffuendis til Trøst/ Husualelse/ oc Lærdom / at fors-
 smaa denne timmellige Døde / oc haabis til det Ewige
 Liff oc Salighed.

At Christne Bisper eller Prester/ Som er alle it/ de 36.
 ere intid andit end Predicere oc Tienere i Guds rene
 Ord/ Huilcket dennom bør at vdskeffe oc forkynde for
 Almuen/ vnder Siels fortabelse / Oc bør dennom icke
 at besatte dennom met Verdsens handell/ Dram / Eller
 Hoffmod/ icke Stride eller føre Krigsfeck/ Icke at verre
 i Dom/ Trette/ eller anden sliq handell / som deris Em-
 bede intet tilhører/ Men er dette tuert imod. Dennom
 bør at giffue offuer enten det ene/ eller det andit/ de kunde
 icke baade staa Christelige tilhobe.

Item/ Tro wi oc lære/ At alle Menniske/ Geistlige 37.
 E c iij (som

(som wi kallde) eller Verdslige/ i huad stadt de erre vdi/
 bpr at verre Verdsens Fjender oc Vffrighed vnderda-
 nig/ i Loug/ Skid/ oc huad som icke er imod Gud/ oc Mes-
 nigheden til bistand kand være / oc Christlig decreter oc
 Priuilegiar/ De der imod erre/ de erre Vchristelige.

38.

Item / Tro oc lære wi / At den allmindelig Bes-
 kiendelse/ som wi her til Dags haffuer kaldet Skriftees
 maal/ er off nøttelig til vor Saligheds bistand / vdi hutt-
 den wi aff it rett ydmngt Herte/ betiende off for Gud/
 bedendis Naade/ Der til osaa det Skrifteemaal eller bes-
 kiendelse / som wi gijre denne vor Jesum Christum/
 Huilcken wi haffue foreprnit / huilcken samme met Fjeste/
 er effier Guds Befallning. Men det lønlige Skriftees
 maall/ met sin wilkor / som haffuer været tilforn / er ins-
 gen plietig til/ mere end til it andit Menigheds bud eller
 Sett.

39.

Item/ Naade wi dog/ At for end nogen gaar til/ at
 annamme det Høpwerdige Sacramente / Christi Legom
 me oc Blod/ at hand prøffuer oc vel Randsager sin Con-
 scientz/ effter Skriftens Bude/ De gaar saa til Kirckens
 Tienere / eller Præst/ oc giffuer hannom tilkiende sin bes-
 giering oc sin Tro/ om hannom fattis nogit i hinde/ eller
 tuiler paa nogit/ begierendis hans gode Raad oc vnder-
 uisning/ De annamme aff hannom den Euangeliske aff-
 løfning.

40.

Item/ Tro oc lære wi/ at i Christo Jesu / vor E-
 wigige/ Eniste Prest/ erre wi alle Christne Præster/ Det er/
 de som sig selff skal Offre Gud til it Leffuendis tacknem-
 melig Offer/ Prædicke oc bede/ Men aff disse Præster skal
 vdklaaris met den Christelige Menigheds Samtpæde/
 de

de som for samme Menighed skal Predicke / ministrere
sacramenta / oc hannom Liene.

Item Tro oc lære wi / At alle Brødeløse Munde/
eller huo de erre / som karste oc spore erre / De annammer
den Allmisse / som hiepeløse Børn skulle haffue / eller lø
ber omkring at trøgle / Besuigendis simpel Allmue met
falsk Forrett / De skulle settes i Band effter Skriftens
liudelse.

41.

Item / Tro oc lære wi osaa / Paa det Affguder
nis Aarsage kand affleggis / At det vaar megit goit / at
der worre ingen Billeder eller effterligning i Forsam
lings Huus / (effter Præstens / forstandernis oc Menig
hedens wilge oc Raad) som kaldis Kircke. Wisse oc ret
Christne / skader der inied paa / om de der bliffue / Men
wanuittige oc simpel Gold / wanbruger dennom / oc bru
ger der met Affguder / som wi haffue seet oc endnu kiende.

42.

Item / Tro oc lære wi / At den rette Hellige Chris
sten Kircke Forsamlings Hoffuid oc Forstandere / er als
lene vor Salighed / Christus Jesus / oc intet andit Crea
tur / enten i Himmellen eller paa Jorden / Affhuilcke
Hoffuit Christo / alle Liff / Sundhed oc Salighed / Wes
derquegelse oc alle gaat kommer i Lemmerne / som erre
alle Christen Menniske.

43.

Derneft offuer antuorde Bisperne nogle Artickle /
som de sagde de Lutherske Prædicanter at skulle Læhre /
som vaare disse / Dog met dette anheng / At de Lutherske
skulle selff der aff bekiende / huilcke de holt for deris Lærs
dom / huilcke icke. De vorre der hoes begierendis / de Lu
therske Prædicanter motte stille dennom en nphæctig sterck
Borgen / at bliffue til stede / oc icke wндуige. De vilde
dennom baade paa Latine oc paa Danske / saa forsuare
imod de

imod de Luterske/ de skulle vide at sige der aff. Hvilcke deris beskjolding imod de Luterske vaar saa liubendis.

Menige Danmarckis Rige Bisper/ Prælater/ oc det gantske Clerckeri / paaminde ydmagelig oc formane kierlige/ vor kieriste naadige Herre / Kongelig Maytt./ Huorledis hans Naade haffuer forskreffuit / Suorid oc beseglit dennom en Christelig handfesting oc Recels, paa menige Riges vegne/ at skulle wbrødeligen holde / Gud til Loff/ hans naadelige Maytt. til heder oc Ære / oc det menige Rige til nytte oc bistand.

De besynderlig offuer alle/ At hand skal elste den Himmelske Gud/ oc den hellige Kircke/ oc Kirckens Tieners Rett at spørcke/ fordagtinge oc beskerme/ oc alle deris Priuilegier, Friheder/ statuter oc gode gamle Seduaner/ som dennom friest vnt oc giffne ere aff den hellige Romerske Kircke/ oc hellige fremfarne Fædre / Christne Konger/ Sprster oc Forstandere/ vdi alle sine Ord oc Artickel / De haffuer samme Kong. Maytt. stadfestid dennom alle/ saa at samme Bisper / Prælater/ oc Kirckens Tienere/ skulle dennom wbrødeligen nyde/ bruge oc beholde.

Fremdelis haffuer samme vor raadige Herre Kon. May. loffuit/ Suorid oc tilsagt/ At hans naade vil aldrig tilstede Riettere/ Luters Discipler/ eller andre/ at Predicke oc Lære/ lønlig eller aabenbarlig/ imod den Himmelske Gud / den hellige Christen Tro / Passuen eller Romerske Kircke/ Men ihuor de findis i hans naadis Rige / at ville oc skulle straffe dennom ved Liiff oc gods/ oc at skulde holde verdige Fædre/ Bisper oc Prælater / vdi tilbørlig Ære oc werdigheb/ Met mange andre Ord/ puncte, oc Artickler / som samme Recels ydermere indholder oc vduiser.

Huorforre klager Bisper oc Prælater ydmagelig
gen/

gen/ for vor kieriste naadige Herre / Kong. Mayet. oc
menige Rogens Raad. At Rester Hans Laussen oc no-
gre andre Prædicanter / Luthers Discipler / haffuer be-
raabt oc besagdt den gantze Christendom/ her imod/ oc be-
synderligen i disse Article/ Som her effter følger.

Den Hellige Kircke haffuer faride vild / i 13. huns- 1.
drede/ eller 14. hundrede Aar/ Det er/ nogit ner siden vor
Herris Apostler vorre til.

Alle gamble Kirckens skick/ Bud/ Ordinancker/ oc 2.
gamble Seduaner / Disligeste faste / adskillige Klædes-
bon/ Mad / Ceremonier, Stat / Embede / Verdighed
oc Prælate Dømme/ maa foractis oc nederleggis.

All Ketterdighed er aff den blote bare Tro. 3.

Gud anseher ingen Gierninger/ en heller erre gier- 4.
ninger duelig til vor Salighed/ I huor skøne de siunis/
huad heller de gigris aff Guds eller Menniskens Bud.

Mennisken haffuer ingen fri willie/ oc fordi allt som 5.
skeer vdi Verden/ skeer det saa / at det land ingenlunde
anderledis være.

Fordi er det icke i vor maect/ nogit at gigre eller lade. 6.

Det er Vchristelig/ at paakalde Guds Helgen / oc 7.
end meer Vchristelig / at hedre Helgens Been oc Vils-
kede.

Effter Døden er ingen Skiersild. Ingen Pine for- 8.
ladis heller effter dette Luff.

Der er allerniste tu Sacramenter / Daab oc Guds 9.
Legomme/ Alle de andre erre Menniskens løgenactige
Diet.

At nette Leeg Gode Christi blod/ aff kalden/ er imod 10.
Christi Lærdom oc exempel.

De fordi haffue alle Biscopper oc Prester / som 11.

Do

Liaffue/

Liuſſue/ Skalde/ Forræder/ til denne Dag/ berøffuide
Leegſold vdaſſ anden parten aff Sacramentit.

12.

Alle Chriſtne Menniſke aff begge ſign erre Preſter.

13.

Der er intid Preſtedom Sønligt eller Vduortis.

14.

De fordi maa alle de/ ſom Døpte ere wdi Chriſto
Jesu/ Conſecrere Guds Legomme / oc alle andit giøre/
Som Preſter oc Kirckens Tienere ſig beſynderlige tils
tage.

15.

Alle Kommere Viſper / Som wi kalde Paſſuen/
haſſuer veridt ſiden de heilige Apoſtler her affgangen vor
re/ Antechriſten/ Det er/ Chriſti Modſtandere/ met lær
dom oc Skrymteri.

16.

De fordi ere alle Viſper oc Preſter/ ſom aff dennom
Wiede oc ſkiedede erre / icke Guds ſande Preſter / men
Papiſter.

17.

Alle Preſter bør at verre giſſte / oc naar deris Hu
ſtruer affganger/ maa de giſſte dennom ſgien om dennom
løſter.

18.

De fordi er Preſters Kyſthed Dieffuels paafund/
til at tiene Viſpernis gerighed oc Fordeel.

19.

Wieſſen er icke noget Offer/ De fordi haſſuer det ny
Teſtamente icke noget Sønligt Offer.

20.

De fordi da giøre de Preſter/ ſom holde Wieſſe eff
ter den Kommere Skick oc Sid / en forbandit gierning/
oc Synde Dødeligh/ opuecke Guds Brede / oc paa det
ny Korsfeſte Chriſtum Jeſum Guds Søn.

21.

Wieſſen haſſuer ingen / foruden den alleniſte ſom
annammer Sacramentit/ icke de Leſſuendis/ end ſige de
Døde.

22.

Gordj erre alle begiengelfer / Siakemiſſer / Gudes
lige

lige Bønner/ Almisse/ oc Faste/ oc andre ting/ som brugis for de affgangne/ Suig oc bedrageri imod Gøld.

De fordi skeer det / At Tiende oc anden Kirckens Rente/ som ligger til DomKircker / Closter / Prebender/ oc andre diß lige gunstelige Fundah/ er en wreiserdig opbrydt/ met huilcke Prester oc Clostermendz Skrympt oc Gerighed/ haffuer berøffuit mange Christen Sørsters oc Herrers gods oc Eyendom. 23.

Ingen Ewige løffter/forplicter nogle Conscientzer, oc Closter leffnidt et fordi en Suig oc wildfarelse/ Huersken ensindig met Christi Lærdom/ icke heller met en sande gudelighed. 24.

De fordi skulle alle Closter forstørris oc nederbrydis/ oc alle løffte forløsis/ naar de erre saa wgudelige at de kunde ingen forpliete. 25.

Haffue Mester Hans Lauffson/ tiltagit sig Biscop maect / at wiie Prester/ oc Sticke Prædicanter der nu brugis blant dennom for Christen Præster. 26.

De de serdelis i Wiborrig / förd band offuer alle dem/ Som holde/ bruge/ eller høre Miesse/ effter gammel Christendoms stic oc Wane/ Dog at de erre self bandsette aff Kirckens Prælater/ Keyster / oc mange Christen Sørster/ Oc haffuer de oc saa paakaldit hielp aff Borgemester oc Raad til at forfølge samme Band. 27.

Effterdi at alle disse Article oc andre mange/ som de haffue/ enten skreffuit eller Predickt / erre vdi gammel tiid fordoimt/ Somme aff Skrifften / oc alle aff gammel Christendoms Raad/ Kircke louff / oc Keyser leug / De der met aff Christo oc Ketserdige Sørster oc Herris samtøde/ Ero oc Mening/ eders egit løffte oc beseglit Bress oc Recels, Da er det vor ydemngelige Bøn oc begiere, at

vor tieriste naadige Herre Konniglig Maytt./ Anseendis
sin Kongelig Handfestning oc Recels, Guds Ketsferdig-
hed/oc vor villige/Underdanige tro tieniste/som wi giort
haffue/ oc wille her effter altid gierne giøre oc beuise / wil
til holde samme Mester Hans Laussøn oc hans tilhenge-
re Prædicanter/ At de/som tilbørligt er/inden en kort tid/
beuise oc bestercke skrifftelige disse frembøner Artickel / oc
huis andit de haffue off at skylde / Oc den menige Chris-
sten Kircke. Oc bede wi ydmøgeligen vor tieriste naas-
dige Herre Kong Maytt./ At hans naade stæder off off-
uer samme Prædicanter en sterck oc fast Vorgen / at skul-
le bliffue tilstæde/ huer vdi sin Dye/ saa lenge den gantske
handel fanger ende. Oc saa wille wi off/ oc den hellige
Kircke/ oc saa Skrifftelig Vndskylde met skrift oc skiel/
oc naar beggis Skriffter/ deris oc vorre bliffuer Randsas-
gede met Dom/ oc grandskidt for vdi Udige Dommere/
som der til vorder vdklaart/ Sindis da deris beuisning
sterckere met skrift oc skiel/end vor vndskylding / da wille
wi gierne wlgc i alle maade / Kette off effter en Christelig
Dom oc Affsagn. Sindis oc vor vndskylding met skrift
oc skiel at være sterckere end deris beuisning / At forneffn-
de Prædicanter da giøre oc det samme/ Er haade børlige
oc Christeligt.

Imod forneffnde Papistiske beskyldinge / offuerant
uordit de luterste Prædicanter dette deris gienfuar.

Højborne Første/Kæreste naadige Herre/Denne
skriffuelse oc Anslag / som Danmarks Rigis Biscopper
oc Prælater/ met deris Clerckerii haffuer paa off fattige
Mend/ Eders naadis vnderdanige tro Tienere/ Indførd
for eders Naadis Høgmægtighed/ oc E. N. elskelige Naad/
haffue wi nu grandgiffueligen offuerseet oc besindit / Oc
effter

effter deris begiering / oc eders Kong. Naadis Mayte.
befattning/ Suarid der saa korteligen til / Som her eff-
ter følger.

Den Sande hellige Kircke / som er funderit oc Suar til 1
grundit paa Christo/ Den rette grund steen / Ert oc op, Artickel
luist i en reiskaffen tro/ Oc begaffuit met den sande hellig
Aand/ som hinde styrer oc Regierer i alle sine Depe/ Land
icke fare wild/ som Christus selffuer siger / Matth. 16.
Men saadane Kircker/ som eders erre/ som staar alldelis i
vdtuendigis Hpekleri/ oc Rispdelig hellighed / far alltid
wild/ Esaia 28 oc 58/ Jerem. 2. oc Ad Corinth. 2.

Alle de skick/ Bud/ Ordinanser/ gode gamle Sed-
uaner/ oc Ceremonier / Som den hellige Kircke haaff-
uer aff Guds Ord / erre lo icke imod Guds Ord/ Naade
wi icke til at nederlegge/ fast mindre til foract/ Ket Gudes
lig Faste/ som skeer Gudelige i Christelige Mening / eff-
ter Guds Naad/ loffue wi høglige. Adskillige Klædebon
oc Mad / laste wi icke / om de brugis met en fri oc en ret
Samvittighed. Adskillige Embede acte wi oc i den Helli-
ge Kircke / effter den Hellig Aands adskillige Gaffuer.
Men eders store stætt/ Verdigshed / Prælate Dømme/
lad: wi bliffue deris Kircke lig.

For Gud worde wi Retferdige/ Alleniste fordi / at
wi effter Guds Ord tro oc haabe til hans naade oc Gods-
hed/ formedelst Christum/ Guds oc Menniskens Sønn/
Johannis 3. Rom. 3. oc 4. Dog arbeider denne Inds-
uortis Guds Retferdigshed en Fruct aff sig / Som er en
ret vduortis wforfalskit Retferdigshed/ som staar vdi ret
gode Christelige gierninger/ Om huilcke Christus taler/
Matth. 24. oc Apostlerne Skriffue / Rom. 4. oc Jas-
cob. 2. Saa at en reiskaffen tro / Land icke lenge bliffue

blott eller bar / Men beuiffet sig gierne / huilcke maade
hinde giffuis Aarsage. Matth. 7. Ja vi videt end oc saa
vell/ som Lector Poffuul/ at en Død Menning eller Menn
niffelig egen Tancke/ gielder plat intet for Gud / Huad
at see at gipre nogen Keiserdighed/ Men saa sig wi i en
Summa / at icke all Keiserdighed/ men eniste den Ind
uortis Keiserdighed/ er blotelig aff Troen/ endog samme
tro bliffuer icke siden blot oc bar.

4.

Salighed er en Guds frøet oc naadige Gaffue/ som
ffientis oss i alle maade/ aff oss wforfkyldit / Rom 4. oc
6. Eph. 2. Saa at wi ey en/ kunde tiene oss Salighed mee
de gierninger/ som Gud haffuer selff budit / Galat. 2.
Fast mindre met dennom / om de erre effter Menniskens
bud/ Ja dennom vil Gud huercken ansee eller skøtte. Esa.
29 Matth. 15. Men de gierninger som skeer i gode Chris
ten Menniske aff Troen/ effter Guds Bud/ anseer Gud
gierne/ som wi haffue Crempel: Abel. Genes. 4/ Abrah
ham/ Genes. 22. Oc i den Hædniske Hoffmand. Act 10.

5.

Huad Frihed der er vdi vor egen villge / det giffuer
sig nock tilkiende vdi daglig Forsfaring. Deroffuer lehren
ffrifften oss/ at wi erre Blinde oc Vanultige/ oc aff Nas
turlige Forstand kiende intet til Gud/ som hand er en ret
Gud/ Johan 1. oc 9. Huorledis kunde wi nu haffue ville
til at døde den Gud/ huilcken wi aff vor Natur icke kiend
de. Derforre siger S. Poffuel Philip. 2. At Gud hand
Fulldkommer icke alleniste huad got der gipris i oss/ men
hand oc saa skaber den gode villge i oss/ som wi haffue til
det som gaat er/ Ja end oc saa huer god Tancke / 2. Cor.
3. Derforre siger Christus selffuer/ Joh. 6. At der kom
mer inen til hannom / vden hand bliffuer dragen aff
Gud Fader. See er ey da Gud / den som gipr alting i
alle/

alle/ Som G. Poffuill siger/ oc giør alting lige som hand
haffuer forset det effter sine Gudommelige gode wilge.
Ephes. 1. Saa at der fallder ey it Haar aff oss/ Ja icke
de minste Spurge der Fluor i Weyrid/ er uden Guds
vilge. Matth. 10.

Gud haffuer sticket oss aff Første Stabning/ At wi
skulle kunde giøre nogit. æde/ tencke/ staa/ gaa/ tale/ giøre
andre naturlige gierninger/ Men saa lenge wi forlade oss
selffuer/ lige som wi erre oprindelige Stabte oc spødde/ da
erre saadane met alle vore andre gierninger vduellige os
Wishagelige i Guds Ansiet/ Fordi/ it ont Træ kand icke
bære god Fruct/ Matth. 7. Men huilken Gud giør til
it Ny Creature/ den bliffuer mettig til/ At giøre det som
er for Gud gaat oc velbehageligt/ Galat. 2. Dog icke aff
sin egen mact/ men aff Gud/ som hannom styrcker oc giør
mettig der til Philip 4.

Alle forhadsseligen føris disse Ord/ Men saa haff-
ue wi vell Predickit/ oc endnu Lære/ At wi haffue ingen
sand Hellig Skriff her paa/ At wi tørre ey paa kalde de
aff Døde Helgen/ Icke wanære wi heller dennom/ deris
bønn eller Billeder/ der som wi lehre/ at mand motte Klæ-
de de leffuende nægen Helgen/ met det Spliff oc Guld
mand henger paa dennom/ De graffue de Døde Wends
Been hederlige neder i Jorden/ oc sette Billeden aff
til side/ fra enfoldige Menniskis Ansiet/ om mand for-
nemmer nogit affguberi kommer der aff/ Som wi vel
haffuer tilforne fornummit.

Det bestaa wi/ at effterdi den wrøggelige Skriffte/
inted weed aff dette Skiersild/ da tro wi at det er inted
andit/ end Mundt Drømme/ oc Præste paafund/ til
lifpnde dage/ heldst fordi Christus siger saa/ Johan 15.

alld

alld det ieg haffuer hørt aff min Fader/ det haffuer ieg
forkyndit eder. Nu haffuer hand io intet talit her om i
Euangelio/ At den hellige Prophete Daniel kalder fordi
deris State / som erre aff Døde / Silentium, Det er en
tyshed eller en Stillehed. Psalm 13. Fordi Gud vilde
beholde saadan Lærdom for sig/ At hand icke vilde lade off
nøgit vift vide/ huorledis tilgaar met dennom.

Der som mand vil nøye / oc trettacteligen tage det
Ord Sacrament / da maa mand vell kalde alle Guds
gierninger sande Sacramenter. Men som det er allmin
delig brug/ da er der icke yden 2. Sacramenter befestite
aff Skrifften/ vdi det ny Testamente / huilcke Christus
haffuer sielffuer indskicket/ til en Hukommelse hos hans
hellige Ord/ for 2. vduendige tegen / Som er Daab oc
Alterens Sacramente/ Vdi huilcke wi hente fast troghed
oc Befestning til naade oc Syndsens forladelse / forme
delst troen paa Guds Ord/ Oc at de andre skulle vere Sa
cramenter effter saadanne Rei Sacramentis wilkor/ det
er Menniskens lønactige diet.

Ja saa er det / Dette Exempel haffue wi io fast/ at
Christus gaff sine Discipler Sacramentet / baade i Brøds
det/ oc Kalken/ huilcked S. Marcus besønderllg vderg
sker/ Cap. 14. At de drucke allesammen der aff/ siger hand/
Christi Lærdom haffue wi oc fast i det/ hand bad dennom
alle Dricke der aff/ som S. Mattheus skriffuer/ i det 26.
Oc huilcke hand meen der mee/ giffuer alle Euangelis
terne oesaa tilkiende i samme sted / der hand siger /
Jesus tog Brødit oc Kalken / benedidede/ oc gaff sine
Discipler.

Den som nu kiender sig for en Christi Discipell / oc
begierer dette Sacramente/ som Christus indskickede for
sine

sine Discipler/ hannom bør at anamme Sacramentit/
vnder begge parter/ som det bleff indskicket / de andre som
icke erre Christi Disciple, bør huercken.

Vden Christelig Skiel / er den anden Part i dette
Sacramente formeent leeg Jodel/ huiletit vist er ic Ams-
delig Koff / endog mange hassue giort det aff enfoldig
Wanuitighed. 11.

Dette bekiende wi sandelig / oc ville det gierne be-
saa met den hellige Skrift/ 1. Petr: 2. Apocalip. 1. oc
5. Ja Christus sielssuer/ Gordi hand bleff det/ som wi er-
re/ paa det wi motte vorde / det som hand vaar. 12.

Sant er det/ At det ny Testament vreed aff ingen
anden Præstedøme / end dette allmindelige / som er
alle Christne Wienniske Menlige Men det er andit Skiel
at tale om den hellige Kirckis tienerer/ som met Preste En-
bede tiener den hellige Kircke. 13.

Alle Kette Christne Wienniske erre saa Wiede til
Prestter / At de hassue ingen ny Wielsse / Emgrelsse / el-
ler Nagelse behoff/ til at bruge deris Wesse Embede/ Som
i oc met eders samtøcke bekiende / i det i icke forskiude eller
fordømt de Børn/ som Christnis inde aff LeggWend el-
ler Quinde/ icke heller en Tørckere eller Kphere/ som bliffi
uer Christelige vnderuist aff en Leeg Mand / oc Dper
strax/ før hand saar nogen anden rede / aff wiet Prest.
Men dog maa ingen vden nyttelighed/ indferre sig selff-
uer/ vskalldit oc vlepst aff den hellige Kircke/ aabenbare oc
allmindelig / at tiene andre Christne Wiennisker met saas
dan Prestte Embeder/ Thi S. Pouel 1. Corinth. 4. wil/
At allting skall gaa skickelig oc bequemmelig til / i den
Christelig forsamling. Men huorledis den wduelling
Cc
skall

skall gaa til/Lærer off den hellig Aand/ i Apostlerns gien
ninger/ oc S. Pouels Epistler.

15.

Her kand vell være mere Sandhed iblant/ end i selfs
uer tro/ Endog wi haffue icke saa Prædickit oc lærd.
Wi holde ingen Passuer eller Visper for Antikhrister/
uden dennom/ som enten vðaff Kircke loffuen / egen
Skrifte wkiende/eller nogit andit Sant Bitterligt Vins
disbyrd beuissis at haffue lerde imod Christum oc Christi
Lærdom/ som i oc eders lige nu paa denne Dag giøre.

16.

De fordi erre alle Visper oc Præster / som aff den
nom wiede oc skiedede erre/ icke sande Guds Præster/ men
Papister/ Det maa verre her om som det kand verre.

Men wi kiende icke/denne Artickel for vor Lærdom/
endog den største haab aff dennom / det self met aabens
bare Vindisbyrd bekiender/ At det er som i siger / huilcke
wi oc derforre kalde Papister / at de beuare sig mere met
Wgudelige Papistiske Guld/ End det som hører it sand
Præste Embid til.

17.

Den Første part aff denne Artickel kiende wi icke for
vor Lærdom / Thi wi wide io vell aff Guds naade / At
Ecteskab er frit for huer mand/ i det ny Testamente / at
Giffte sig/ oc at leffue Eenlige / effter som Gud begaff
uer huer / Som S. Pouel 1. Corinth. 7. oc Christus
Matth 19. skriffuer/Men den anden part holde wi at væ
re Sand/ effterdi det er icke skriffen imod/oc skriffen
ey giør skillemis imellom Præster oc andre Mend i den
maade.

18.

Huilde Præster Gud giffuer gaffuen/ At de funde
leffue Rettelige Kyske/ i it Eenligt leffnit/ deris Gaffuer
er dennom vell wney/oc det er dem Kaadeligt/at de bruge
den Gudo gaffue met tæknemmelighed. Men de Pres
ter/

ster/ som lade deris Samuittighed besmleete oc beplieete/ til
nøde oc wuillig Ryfshed/ aff Menissens Loug oc Lærdom/
deris Ryfshed er en wuillig Dieffuels Ryfshed / effter saas
dan Dieffuels Loug oc Lærdom/ som S. Pouels Ord ly-
de klarlige/ 1. Timot 4 Oc huad den samme wylste Ryf-
shed/ er Biscoper til stoer fordeel/ det er widerligt nock.

Sand er det/ Ihuor ilde det er hørt. Messen er in-
tet Offer/ Men hun er som Christus selff kalder hinde/
Lucæ 22: En hutommelse oc amindelse til det dyre Offer/
som hand. Offrede sin Søn paa Kaarsit for alle Verds
sens Synder/ at wi oc i samme maade/ skulle Offre vos-
re Legeme/ met kiedelig begiering oc syndelig tilbøgelighed
Rom. 12 Oc endog at det Offer siunis icke altid naar
det Offris / dog siunis det paa effterkommer/ naar det er
bleffuid Offrid / huor megit vi haffue affpret den gamble
Adam/ oc i sørt off igien vor Herre Jesum Christum,

Sandelig denne Artidel bestaa wi/i alle sine Puns-
ter/effter som Rommere sed/oc den Messe sig nu haffuer/
Gordi de Offre oc betale paa ny for Menissens Syns-
der/ lige som Christus vaare icke endnu Kaarsfest / eller
haffde icke betakt aldelis oc fuldkommit for alle Synder/
Huileket hand dog haffuer giort/ huileket Apostlerne traff-
telig beuise/ Ebr. 2. oc Christus selffuer i sin Dødslund/
der hand vaar bekiendt / da hand sagde/ Consumatum
est. Men derfor maa nu huer betencke met sig/ huo no-
git betencke kand/ Huad Synd / Guds vrede oc forbans-
delse/ det kand vere/ at acte Guds Sønns Død saa ringe/
oc ville nu Offre andet Offer / oc gierninger til Sonds
forladelse / foruden anden wredelighed / som den Messe
haffuer met sig.

Denne Artidel veder kiende wi oc for vor Lærdom.

Thi Christi Ord recke io icke lenger end til dennom / som
b'iffue delactig i Sacramentii/ saa siger hand hof S.
Pouel 1 Cor 11. saa offte som i Dricke/ da giør det i min
Hukommelse.

22.

Det bestaa wi/ At det er en wnyttig tieniste for de
Døde/ i saadan maade/som saadane tieniste nu allmindes
lig skeer i den Papistiske Kircke / Ja alle de begiengelser /
Stæle Messer oc Vigilier, oc saadant mere/ som wi seer ske
for de Døde/ Det fattige Leegfold til it stort suig oc bedra
geri. Thi dennom laactis io først Pendingen aff Pungen
der met / oc siden lære de at forlade sig selff paa saadanne
falste liid til samme tieniste / for Siælene effter deris Død/
Oc det er at falde fra Guds Naade/ oc at giøre sig Chris
tum wnyttelig.

23.

At Herrer oc Almueen erre besuigne bleffuen paa
Penninge/Gode/oc Eyendom/ behøffuer ingen beuisning
ydermere end som i Skrifften staar / dog skal eder skee
skiel effter eders begiering/ om ydermere beuisning/ naar
i gode Herrer tiltale / paa det vort søye suar.

24.

Denne Artickel bestaa wi osaa / om de løffte som
icke ere befestede aff Skrifften / som menige Klosterløffte
ere. Oc wi beuise hannom i sit Første Punct met Sanct
Pouels Ord / 1 Cor 7. oc Galat 5. Effterdi Christus
haffuer saa fritt off / da maa wi icke holde hans Velgiers
ninger saa ringe oc foractelige / at wi giøre off selff wfri.
Item met saadanne strenge oc Ewige løffte / oc huo aff
Vanuittighed haffuer sig her vdi forset / oc beplietet sin
Samuittighed/ Da haffuer hand giort imod Guds Bud
oc befalning/ ved S. Pouel/ oc derfor er hand ey plictig
til at holdet.

25.

Ja alle saadanne Ugudelige oc Viedelste løffte/
maa

maa oc skulle løffis oc forbiudis/ effterdi ic Giedeligt oc Vantro løffte/ tectis icke Gud/ Eccles. 5. Men huad der skall siden vere aff de mure / som Munde hæffue saa met løgen opbyggt/ det staar til Lands Herrer oc Førster/ de kunde vel stides til Førsters Christelig brug / Collegier/ Hospitaler/ eller anden Guds ære/ oc fattige Wiennisters Vaffn/ saa at mand tør ey ferdig nederbryde dennom.

Der suarer hand saa til/ At hand icke hæffuer Vild Prestes/ Thi det høyr Gud allene til. Men duelige/ lærde/ oc skickelige Personer/ hæffuer hand vel forklaridt for Almuen/ oc aff Wenige Føldis vilge oc begiere / hæffuer hand oc andre Christne Wænd / met en almindelig Bøn til Gud/ oc Henders paaalegelse / samtækt dennom til at Predike Euangelium/ oc at tiene den Hellige Kircke/ met Sacramenter oc anden tilbørlig tieniste / Oc det kiende de sig at hæffue gjort met skriffteelig skiell / effter Apostlers nis lærdom/ oc exempel/ oc met saa megit dis større skiell/ At de som det skulde giøre/ ere der forsømelige vdi.

Der suarede de Dannemend aff Wiborg saa til/ At dennom trende lunde Vredeligen paa sigis denne Artickel/ Først/ at de skulle vere Båndskroppe eller Wienniste/ Thi aldrig noget Christelig Bånd er dennom offuerlønslig/ for tilbørlig sager/ oc i tilbørlig maade/ Men de vide/ at all vredelig Bånd/ er en benedidelse haff Gud/ Matih 5. oc Ps 104. Icke hæffue de heller paaaldit Verdselig mact/ at forfølge nogen/ som de hæffue god beuifning paa/ met menige Byes Bress oc Segell/ Dog bestaa de frilt/ at de hæffue Båndet nogle Haarnackede oc Vredelige Messes Prestes / som met deris Vchristelige oc Vgudelige Messes / forhaanit den Hellige Euangeliske Lærdom / oc bestemmit fattige ensfoldige Christne / dennom effter lang paa mindelse/

Broderlig Kierlighed aff Skrifften / haffue de mee den
Hellige Kirckis adspørgelse / samecke / oc bepaelse / vder
luet aff den hellige Kirckis Samfund i Wiborg / effter
Christi Lærdom oc vnderuising Matth. 18. oc S. Pouel
1. Timoth 2. saa lenge de anderledis rette sig.

Omfiere / effter offuerantvordede skriffte oc beffyls
dinger / vaar forhender at de offenlig skulle disputere.

Disperne ville haffue haffi denne Disputatz paa Latine/
oc til de Magistros nostros oc Muncke / de haffde ladit her
ind hente dennom til trost. De Euangeliske vilde haffu
ue samme Disputatz paa Danske / oc paa det tunge maal
de først haffde begynt at handle met huer andre.

Der nest begaff sig irringe / om huem beggis deris
Dommere skulde være.

De Luteriske vilde at Guds Ord skulde vere deris
Dommere / saa vel som Kongen / Raadit oc den Menige
mand / som paa hørde. Men de andre vilde icke kiende
nogen Dommere vden Passuen / oc it generale Concilium /
De mente / Almue icke forstod sig paa de sager vor Chris
telig Tro er anliggendis. De gaff oc fore / at de hole
icke de Luteriske saa verdige / at de en gang vilde Disputere
met dennom / effter de vaare Kettere.

Der met vndflo de Geistlige dennom fra den Dis
putatz / Men sandelige / der vaar tuende Aarsager till.

Først / fordi at dennom fattedis Guds Ord oc Sandhed /

For det Andet / Da vaare de selff wårde / at deris
brøst oc bæk oc store vildfarelse skulle komme for Almue
en / om paa Danske bleff handterit.

De Luteriske lod der nest offuerantvorde nogre bes
kyldinge offuer de Geistlige som vaare disse.

Ydermere er oc de gode Herrer begierendis aff E.

N. Kong

N. Kong Maytt. / at wi skulle dißlige giffue til kiende/
Huis andit wi hæffue dennom at vide / oc den menige
Chriſten Kircke.

Da ſkall eders naabis Hæymectighed/ Kong Matt: 3. ſte Plaa-
maal.
verdis til at vide/ at wi hæffue ingen anklage paa den
hellige Kircke. Men denne er vor 3. ſte oc ſtørſte klage
paa diſſe gode Herrer/ Huilcke wi dog gierne bekiende for
gode Mend off Elect oc ære/ ſkielike til at raade i
Verdslige ſager oc handel/ at de bære Biſcopelig Naſſin/
oc icke det beuiſe med rett tilbørligt Embede oc Biſcopelis
ge Gierninger/ effter den hellige Skriffis liudelfe.

De icke allenifte Predicke ſelff intet/ Men de ey hel
ler tilſiætte Chriſtelige lærde Prædicke oc Sognepreſter
i deris Sticte/ ſom deris Embede tilburde/ oc de ſelff hæff-
ue bepliciit dennom effters eders naabis Kong Maytt.
Recels oc mandatt.

Men de tilſtede groffuelig wlarde oc wgudſryetige
Mend / ſom Predicke Fabler oc Mennifſkelige løgnactis
ge paafund/ effter Munkes Drømme oc gamble Papiſti-
ſke ſeduanlige Lerdom i ſtrympteri.

De ſaa Viie oc ſkiæle de til SognePreſter ſaadans
ne/ ſom bepliciit dennom med Vilkor oc reder / at Predi-
cke intet andit end det ſom de tilforn hæffue ladit Præ-
dicke.

Ja der offuer beraabe oc forfølge med Ord oc giers
ninger dennom/ ſom der foruden Predicker Euangelium/
oc Straffe Løgen/ Enen ſkalckhed / oc anden Bredeligs
hed/ ſom er betact vnder Gudelige ſkin.

De ſaa tilſtede de en hob løgnactige biſſe Munkes/
oc Afflads Brødre/ ſom fare omkring at forhindre oc for-
dempe Euangelium i enfoldige Jolck.

Huilde

7. Huilcke oc saa whøffskelige vdsue fattige Almue paa gods oc Penge/ At de rette Fattige maa ombære deris rette tilbørlig almisse/ oc lide nød der aff.

8. I deris DomKircker oc Kloster / lade de holde en hob Affgudiske Messer/ oc wgodelig sang/ der som de skulde holde leyster oc Predicken/ met anden ret Guds Tieniste for den store rente de opbere.

9. De vdbytter deris sogner wligellige / iblant Cannister/ Herrebørn oc andre / som Almuen giør ingen tienst/ oc der til met stede de en at haffue Sex eller Siu Sogner.

10. De saa beholde de sig mange Sogner til deris mange Gaarde/ oc lade siden deris skriffuere/ læsePrester/ eller andre fattige Prester vere deris trelle til samme Sogner.

11. De lige well ville de (mod Skriff / Kiercke Loug/ oc redelige skiel) icke tilstede / At Almuen maa bruge sin Christelige Frihed/ oc selff met Christne oc Lørdemendes raad tilkalle sig Christne Euangeliske Tienere.

12. De forbiude Prestmend at giffte sig vdi Ecceffab/ oc der met giøre den sierste part aff dennom til skjørtleffnere oc Horekarle/ men huad somme aff dennom selff ere/ der taler wi nu intet om.

De effter at de geistlige vndflog dennom all Disputas / da bleff de Luteriske befalt fremdelis at Predicke Guds Ord/ som de her til haffde giort / indtil icke allminde lig generale Concilium bleff holdit vdi Christendommen/ huad da bleff besluttit/ der skulde huer rette sig effter. Midler tid vilde hans Mægt. begge Religioner her vdi Nigid beskjætte oc handhaffue/ oc serdelis huer haffue vdi sin Kong:beskermelse.

Den gode oc milde Herre / Kong Friderich / hand
 saa vel oc formercke / At hand intet met geweldt oc maect
 kunde vdrætte / Men vilde helder at Religionen saa facte/
 fod fra fod / tid fra tid skulde opuøxe oc indplantis her
 vdi Rigit / indtil den kom til bedre fremuøxe oc moenhed/
 Wisperne oc de Geistlige vaare hannom for mastige.
 Saa haffde hand oc suorid oc forskreffuit dennom / at
 bliffue vdi deris stand / verdighed oc myndighed / Først/
 vdi hans Kong Maietis indtagelse / siden atter paa O-
 thense Herre dag. Men til den punct / som de hannom
 forholt / At hand vdi hans Kongelig indtagelse haff-
 de loffuit ingen Luthers Discipel / at skulle handhaffue
 oc forsuare / Der suarede hand saa til. At hand icke
 handhæffuede dennom / for de vaare Luthers Disciples /
 men for de haffue Guds Ord oc Sandhed met at fare/
 Huilcket Guds Ord hand / saa vel som Wisperne / vaare
 plictig at beskerme oc forfremme / mere for sig selff / end
 for det enten er kommen fra Luter eller Rom. De fand
 icke benectis / at vdi den Kommere Kircke io maa vere
 indkommen mange vildfarelse / vdi saa mange Aar / som
 den haffuer standit / Huilcke ved it generale concilium vel
 behøffue nogen reformatz.

Dette Aar 1531. bleff tilbract / met adskillige vrø-
 lighed vnder de Lutherske Predicanter oc de Papister.
 Paulus Elia Carmelita skreff / effter Wispernis begiering /
 dog hand menis vel at skulle haffue vist bedre / en expli-
 cationē Canonis militæ ad Hassnienles. Messier Hans
 Taussøn skreff der imod. Vdi lige maade lod Wisperne
 en bog vdgaa / huor vdi de refuterit oc vilde til intet gigre
 Lutherske Presters bekiendelse / som forskreffuit staar / oc
 paa forleden Herredag bleff offuerannuordit. Der vdi

beklager de Stedit/ som vaar Rigsbeshaffns Elett/ huor samme sambale stod/ at vere it fortrentt sted/ De skulle gaa op under Drabantere oc Nebnit Soldt/ saa skal oc vere til forordnit vseduanlige Dommere/ som er den menige Mand oc her Omnes/ icke nogen Christelige oc lærde Personer. Til met skall Kong Friderich vere tilgiffuen oc indtagen aff deris vederpart/ Huorfore/ effter at de aff Skriffen haffue Refuterit samme offuergiffne Artickel/ Provocere oc indkalde de sagen for Passuelig Hellighed/ eller it almindelig Concilium.

Der effter lod Jacob Rønnow/ Vduald Bisp til Roskilde Stiet/ offuerantuerde disse efftersølgendis Artickel/ til Kong Maytt. oc Danmarks Raad/ Huilcke hand vilde indgange paa en Christelig Stiet oc Ordinans/ vdi hans Stiet oc Biscopdomme.

Sørst/ Effterdi Kong. Maytt. vor kieriste naadige Herre/ oc Danmarks Rigs Raad/ haffue nominert oc samtsøkt hannom til Biscop offuer Roskilde Stiet/ Da er hand plictig at lade besørge den menige Almue met Sogneprester/ som dennom deris Salighed retteligen lære oc vnderuise kunde/ Oc er derforre fornessnde Herr Joachim Rønnows tilbud der om saa/ At hand strax met det allersørste vil offuer hans Stiet beskedet saa/ At Guds Ord oc det hellige Euangelium/ skall klarligen oc rett Predickis/ som hans Kong. Maytt. selff tilforn loffuid haffuer/ oc det strengeligen til alle Lande mode haffuer ladit forkynde/ Oc der som endnu sands brøst paa/ vil hand selff lade besørge oc opsøge/ gode lærde Prestemend/ oc aff sin yderste mact oc formue/ styrcke oc formere Guds Ord/ som hand oc huer Christen Mand plictig er.

Item er fornessnde Herr Joachim Rønnow ydmøgeligen

geligen begierendis aff Kong Maytt./ At de Sogne Sold
 oc Almue til vor Frue Sogen i Rippenhaffn / mue her
 effter tage sig Graabrøder/ eller Hellig Geistes til deris
 Sogne Kircke/ oc der holde / huis skid oc tieniste dennom
 siunis best at vere / dog saa / at deris Predicanter / Pres
 dicker ret sindigen / oc dog straffe Synd oc Ondskab / oc
 ingen der met seer leste/beraabe/eller naffnligen beffielde/
 Oc at i fornessnde vor Frue Kircke / effter det er en Colle
 giat Kircke/ maa holdis Messer oc anden Guds tieniste/
 ligeruis som det her til verit haffuer/ Paa det Latineske
 maal/ ick skal komme vdi fall oc forspømmelse / oc de Pers
 soner/ som andre lære/ skulle der met forgiettis oc neders
 leggis/ oc at Altare/ Taffler / oc anden Kirckens Orna
 mente, mue bliffue wrørde oc wforkrendte i alle maade.

Item effterdi at Biscop Peder aff Roskild den spr
 ste aff det Naffn/ haffuer sunderit sex Caniicke Dømme
 vdi samme Collegiat Kircke/ paa de Sogne Kircker her
 vdi Byen/ oc nogre vden for/ oc samme sex Canicker haff
 ue intet andet at leffue aff/ vden fornessnde Kircker / som
 dennom nu voldeligen er fratagen.

Da er fornessnde Iohim Konnou ydmogeligen
 begierendis aff Kong. Maytt. at de / som samme Kircker
 nu haffue/ mue der aff giffue dennom en redelig Pen
 ning/ oc Pens til hielp oc søde / oc paa deris alder ophol
 de dennom aff/ effterdi de saa ere trengde fra Guds oc des
 ris egit / oc at de fattige Canicker / Vicarier oc Presti
 mend vdi Rippenhaffn/ mue nyde oc beholde deris Rente
 oc Huylere/ her i Byen/ effter den handel oc contract,
 som Kong Maytt. oc Biscop Lauge Brne / huis Stuel
 Gud naade/ effter Borgemesters oc Menigheds egen bes
 g:ere oc vilge/ gjorde oc beseglede dennom imellom.

Item / er forneffnde Herr Jochim Rønnou ydmigueligen begierendis / At ingen ny Predicant / skall med Bressie eller mact / fra trengre eller forhindre nogen Sogne Prest her i Sticet / enten i Kjøbsteden eller paa Lands Byen / fra sine Sogner.

Huor der findis nogle Sogne Prester / der icke gige fyllick for / enten med leffnit eller Lærdom / at de maa giffuis forneffnde Herr Jochim Rønnou selff tilkiende / da vil hand sticte en anden i steden iglen / som samme Mend Guds Ord oc all anden tilbørlig tiensite retteligen lære oc gise skal / eller holde Sogne Presten til / at hand samme Prest paa sin kost oc tæring løne oc opholde skall.

Item offuer alt / er forneffnde Herr Jochim Rønnou med all redelighed offuerbødig / at Reformere huis Brøst oc Bred her nogen steds paa de Geistlige i hans Sticet findis land / vere sig enten med Predicant / leffnide eller tiensite / besønderligen hof Sogne Prester / Eller om nogen Almue beklager sig at vere bedragen i nogle maasde / Da vill forneffnde Herr Jochim Rønnou / gandske gierne lide / høre oc følge / alle de gode Raad oc tempe / Kong. Maytt : oc Danmarkis Rigs regierende Raad / paa finde oc optenck kunde / tienslige til god oc Christelig stic / oc aff gandske mact / Huff / sind vilde hand tilhielpse at alting maa da reformeris oc forbedris / Gud til Loff / Almuen til Salighed oc Velferdt / oc menige Danmarkis Rigs Indbyggere til løfte oc bistand.

Item / effter sig tilbud oc vilkor forhaaber forneffnde Herr Jochim Rønnou sig til / ingen ting skall / nest Guds hielp / imod saadan stic / som hand tilbiuder / gaa vffickeligen til / Formanendis der for Kong. Maytt : vor tieriste naadige Herre / oc menige Danmarkis Rigs Raad /

Raad/At hans Maytt: ville verdis til/ at gikre en endelig
 skick oc Ordinans der om / Huor effter mand sig retts
 skal/ saa lenge den Rigs Dag vdi Aushborg forleden oc bes
 lutit er/ Huor saa icke skeer/At da kommer nogen wenige
 heb/ bulder eller anden wlempy effter / Da vil forneffnde
 Herr Jochim Rønnon/ vere vndskyldiget/ baade for Gud
 oc Mennicken.

Men siden den Aushborgiske Confelsion vdi sam
 me Aar/ met anhengde Apologia er offuer giffuen Røn
 serlig Maytt: / oc mange Hørster / Steder / Lande vdi
 Tyske nation tilfulde samme religion / Derfor bleff
 Kong Friderich/ saa vel som flere her vdi Rigid / samme
 Reformerede religion io mere oc mere til negit/ oc bestens
 digere vdi deris forsett. Dog at Kong Friderich icke vdi
 sin tid aldelis haffuer fornedrigit den Geistlige Stand/
 Men den siden / Aar 1537. vdi hans Sønns / Kong
 Christens den 3. tid aldelis aff skaffit. Da er S. Ele
 mends Kircke/ som laa strax Sønden ved VesterPort/
 effter det icke vaar vden en ringe Bygning / vbeleylig oc
 nu høgfeldig/ (dog det vaar den Første Kircke som bleff
 Bygd vdi Rigsbenhaffn) forordnet at skulle affbrydis.

Dyrligeste S. Peders Kircke/ oc Soldene vdi begi
 ge Sogner bleffue lagt til vor Frue Kircke / huilcken til
 forn vaar Ecclesia Collegiata oc en DomKircke/ men der Om Kirckene
vdi Rigsben
haffn.
 effter skulle hun vere en Sogne Kircke / oc bleff forord
 nede nogle aff Rogens Raad/ met Borgemeester oc Raads
 Mend der i Byen/ Huilcke gjorde en viss forordning mee
 samme Kircker / oc til lagde en part aff S. Elemends/
 som nu kaldis Rattesund oc Vester gade / oc en part aff
 S. Peders Sogne Mend/ som boer Nordist vdi Byen/
 met birkis vden for Byen/ til vor Frue Kircke / en part
 aff

aff begge forneffnde Sogner / lagdis til HelligBeistis Kircke/ Huilcken tilforn haffde verid en Closter Kircke/ oc da bleff først giort til en Sogne Kircke / oc huis Jorde Gods / met Huss oc Gaarde/ som tilforn hørde S. Elenendis Kircke til/ bleffue lagde til HelligBeistes Kirckes fabricam. Vdi lige maade bleff oc Graabrøder Kircke nederbrut/ vden huis Husse/ som kunde foruendis til Byens forbedring/ oc Preste residenser / oc huis Gods der til liggit haffde / gaffs en part til Hospitaler / en part til Vniuersitetit/ Oc huis Gods som tilforn haffde liggit til HelligBeistes/ foruendis til Hospitalit oc Sluge Stuffs uen.

S. Nicolai Kircke bleff vdi sin Stand / en Sogne Kircke/ oc vaar paa Aarit tilforn / Aar 1517. bleffuen fuldsærdige/ met huelleinge oc Tag/ som selff beholt huis Gods oc Rente hun tilforn haffde/ Oc bleff paa samme tid Predicantere/ Mester Jørgen Wiborg til vor Frue/ Mester Hans Tagssøn til S. Nicolai/ oc Herr Anders som tilforn haffde verid SognePrest til S. Peders Kircke / kom til HelligBeistes. Oc disse vaare de første Predicantere effter beleyringen/ vdi Kong Christian den 3. tid.

Samme tid bleff forordineret aff Kong Maytt./ Kong Christian den 3./ at der skulle holdis en daglig tieniste oc Dage Predicken vdi Hellig Beistis Kircke / Huilcken endnu ved maect holdis/ effter at den ligger mit vdi Byen/ oc skulle huer Sogne Prest Predicke sin Dage / Oc vdi vor Frue Kircke om Morgenene / huer Capellan sin Dage For huilcken deris tieniste dennom vdlagdis aff hans Maytt. en part aff de Vicarier oc gods/ som tilforn haffde liggit til de Altære vdi vor Frue Kircke/ dog/ at de/ som

som der met vaare forlente / skulde dennom beholde deris
 liffs tid / De midler tid / indtil Predicanterne singe sam-
 me gods vdi besiddelse / gaff Kong. Mayte: huer Pastori
 aff lofftid en lest Korn / oc Capellanerne en Halff lest /
 met anden Victualia til deris vnderholding / Huilket
 bleff dennom effter haanden aff dragen / effter som da
 kom in possessionem bonorum Vicariatuum.

Vdi dette Aar begierede de aff Rixbenhaffn / Ae
 Herr Jochim Rønnow / vilde samtpætte dennom en Prest /
 hede Herr Maa / at maatte Predicke vdi vor Frue Kircke /
 Huilket hand dennom benectid. Men nogit der effter
 haffuer Kong Friderich Almuen det samtpætt / paa nogen
 serdelis Dage til vor Frue Kircke / som vaar en Colle-
 giat Kircke.

Til Helsingør vaar forskreffuen en Carmelit Bro-
 der / som der begynte at Predicke den Luterske Lærdom /
 hannom vilde Borgeskabit intet haffue / De saa vell som
 Bisp Rønnow Intercederit hos Kong Friderich / oc hos
 Her Johann Rangkou / som da vaar forlent met Krogen /
 nu kallide Kroneborg / At de maatte beholde deris gamle
 Prest / som vaar wstraffelig / oc til lagde de den anden /
 adskillige beskyldinge / Serdelis / vdi fordom tid / at haff-
 ue krenckit it Quindfolck.

De effter at den Luterske Lærdom begynte io mere
 oc mere at forfremmis / Mester Hans Laufføn oc saa
 vnderstod sig / met Henders paaleggelse oc Bøn / At ind-
 wie til det hellige Prædicke Embet bequemme / duelige / oc
 offuerhørde Personer. Da fortrød Bisp Rønnow dette
 høneligen / oc meente sit Ambt det at tilhøre at Wie Pres-
 ter. En Dag / kom en aff de Luterske Prester til han-
 nom / den til spurde hand / huem hannom haffde Wi-
 hand

hand suarebe / Mester Hans Spandemager / hannom
 led hand sette vdi Hydden paa Roskilde Gaard / sigendis /
 Jeg saar at Wie dig / oc lode den fattige Mand ynckels
 gen sla met Kniple / oc siden met Band offuerflais.

Der en anden Luterske Prest oc er kommen til hans
 nom / Huilken hand gierne vilde emuende fra den Luts
 terske Lærdom / at bliffue hoff Paffue Dommit / met huil
 ken hand oc indlod sig vdi Disputah / oc da den anden
 haffuer apellerit til it almindeligt frit Concilium / suare
 de Bispen / Huem troer du da der skal Dømme off imels
 lom / enten den Nar aff Hessen / eller den Bieck aff Hol
 sten / Saadanne tradtike Ord vaare Aarsage til det
 Fængsel / hand siden vdi kom / vnder Christiano 3.

De andre Bisper forfulde de Luterske vdi lige maas
 de / Men Almuen vaar dennom forsterck. Huad for
 fengelige Ord oc gierninger de haffde bedreffuit / vill ieg
 icke her repetere, Men dennom for deris Elect oc byrd
 skuld forskaane / Tog huem det haffuer løst at vide / hand
 læse sig Kong Christiani 3. beskylding til dennom / der de
 bleff affsatte.

Her aff er vel at see oc formercke / huorledis Bispers
 nis mening haffuer verid / at ville forsørge den Christen
 Menighed / som er / At de selff vilde indseue huem den
 Romiske Religion vaar til negid / oc dennom gott tæktis /
 oc icke nogre andre / Vilde oc all Macten skulde henge hoff
 dennom.

Bisp Jffuer Mundt skreff Kong Friderich til it
 Bress / besuerendis sig offuer Hertug Christian / hans
 Søn / at hand vilde haffue nogen hielp aff huer Prest /
 saa oc aff hans Kircker vdi Hadersleff Len / til at vnder
 holde en læse Mester met vdi Hadersleff. At hand haff
 de med

de med verit/ fordrit oc forfremmit Kong Friderich til dette Rige/ den Stand oc Høghed/ hand vaar vdi kommen / Haffde gierne giort hannom til en Keyser/ haffde hand kundit. Men saadan Anmoding er imod Priuile gierne.

Vil derfore saadanne Besuering sine Kircker for om icke lade offuergaa/ forsaag sig oc til hans Maist: des icke skulde begiere/ ellers vilde hand sette sin Sag til Gud. Men Bisp Nipnou siel icke anden Besked/ end som til forn/ hans Maist: vilde Hanthaffue begge Religioner/ Indtil der vor holden et Almindeligt Concilium/ hand/ eller de andre Bisper / kunde icke besuere dennom/ Thi hand enten forfortit dennom deris Retteghed/ Adelen/ Borgerckabit oc Almuen vnderholte sellff disse ny Predicantere.

Die beati Marci Evangelistæ, opioo Broder Hans Brun Munster/ oc Offuerst offuer alle Graabrødre Closter her i Danmark/ Broder Bernardinus Gardian/ vdi Graabrødre i Kiebenhaffn / Hans Staffensøn Vice Gardian, til Borgemeister oc Raadmend vdi Kiebenhaffn samme Graabroder Closter / effterdi de aabenbare vaare nødde der til/ for mange haande Sager/ oc de erre indes lucte/ oc icke maa gaa vdi Termin/ at bede om Almise/ De andtuordede sampteligen til Borgemeister oc Raad / Alle hues Elenodier / som fantis vdi Graabrøder Closter i Kiebenhaffn / effter en vdsforen skriftis lindelse.

Vdi Jydland skede et stort Opløb aff Bønder/ vdi Skanderborg oc Aarhus Leen. De beklagede dennom for Herr Mogens Gpe/ At Bispernis Officialer truede oc pudsede Almuen/ oc vilde endeligen haffue Biscops Gaffu. r aff dennom/ Ydermere end deris rette Thinde/ oc at de

intet vilde giffue/ før deris brøster bleffue forhørt/ oc bleff befalt aff hans Raatt: oc Raadit/ huad de skulle giffue oc gifre.

Adelen bestod det samme/ oc forbød deris Bønder/ at giffue videre end Thienden/ oc ingen Biscops Gaffuer.

Item de beklagede der offuer/ der vaar mange Kircker/ som icke bleff Predicet vdi/vden huer tredie eller flers de Søndag om Aark/ begierendis to eller tre Sogner maatte anexeris.

Met de Dannemend Canicker til Aarhuus / vaar de til Freds at Boe vdi Byen/ dog at holde dennom gode Capellaner / som kunde opholde tienisten. Den lenlighed gaff Herr Mogens Gøe hans Raatt. tilkiende / oc fandede met dennom / Der vaar det Herrit der vaar 14. eller 16. Sogner vdi/ oc icke vden 2. eller 3. Prestimend vdi it heelt Herrid.

Kong Friderich/ Som hand vaar en mild Herre/ tilskreff Disperne fra Gottorp/ de selff vilde finde Raad til/ At Goldet kunde bliffue forsørget met nocksomme oc dyetige Predicanter/ Oc tilholde deris Officialer / At de met intet vseduanligt besuerge Bonden / saa oc vndholde all Pucken oc traads.

Tilforn er sagt / Huorledis ErckeBisp Gustaff Trolle er forløben aff Suerrig.

Item / Huorledis Bisp Mogens / Herr Thure Jønsson/ Mester Joen Cannike til Upsalle / siden ere foriagede aff Kong Gøste/ fordi de vilde handhaffue den Papistiske Lærdom sammesteds / oc sette dennom imod Kong Gøste/ vnder it hellig sken / som hede Religionen.

Disse Landfluctige vaare en tid lang vdi Danmark. Men da Kong Gøste formerckte deris Practiciering oc
wre

wrolighed imod sig/ Tog hand det til wuilge/ lige som
at verefkeet imod Malmøes Recels/ Huorfor Kong Gri-
derich der om aduarit / lod dennom foruise Rigid / som
før er sagt/ Aar 1528.

Siden haffue de en tid lang vnderholt dennom vdi
Medelborg/ vdi Hertug Albrechts Land / omfier haffue de
slaget dennom til Kong Christen / forhaabendis forme-
delst hannom / oc den hielp hand foruente aff Kaysren/
at komme til deris Stand / verdighed/ Arffue oc Eye.

Herr Thure Jenssøn lod sig offte høre / At haffde
hand tu eller try Tusinde Mand/ vilde hand vnderku-
ge gantze Suerrig / for det methold skyld hand sig der
formodebe.

Erckbisps Gustaff/ Bisp Mogens/ oc Herr Thu-
re tilskreff nogle aff Danmarks Raad / huer Bressue til
vdi seer/ deris sind oc Mening at vdforske / om her icke vdi
Rigit tilstod nogit oprør at giøre / Huor ved Kong Chris-
sten oc de kunde indkomme.

Det Bress Bisp Jens Anderssøn aff Odense til-
skreffuitter/ vaar saa kiudendis.

Sincerissima nostra commendatione, reverentia
honore & salute præmissa.

Verdige Fader/ Besynderlige gode Ven/ verdiges
ville vide / At effter de leyligheder wi her vdi Tydskland
forfarit haffue/ som ere imellom Kays. Maytt: oc Høgh-
borne Første oc Herre/ Herr Christiern Suerrigis Dan-
marks oc Norgis Konning / vor tieriste naadigste Her-
re/ oc andre flere Førster/ Huilcke med forbund oc Confor-
deration ere sammens satte: Da acte de vor tiere naadig-
ste Herre at indføre oc indsette vdi sine Lande oc Riger is-
glen. Der fore oc for Kong. Maytt. vor naadigste
G g ij Her

Erckbisps
Gustaff/ Bisp
Mogens oc
Herr Thure
Jenssøns Bress
til Bisp Balde-
nack.

Herris Christelig benegenhed / skickelse oc omuendelse /
 (Gud diss loff vere) wi her vdi sandingen bemerckt haff-
 ue: Haffue wi aldelis indgiffuit off til fornessnde Kong
 May. alles vor tieriste naadige Herre / vdi den beste act oc
 Mening / det Gud kiende / at affstille oc affuende det Chris-
 telige Blods vdgjydelse / vdi de 3. Riger / Som off haabis
 sandelig scee skall / Huor denne vor skriffuelse actet oc an-
 taget bliffuer. Oc skulle i vide / at fornessnde Kong
 Maytt. vor tieriste naadige Herre vden all tuil bliffuer
 sine Land / Føld oc Riger saa Christelige regierendis / at
 hans naade bliffuer Keyssere oc alle Christne Konger is
 Epegell oc Exempel.

Der for verdige Fader blant andre merckelige tale
 oc Orde om hans naades Kong. Maytt. Land / Riger oc
 Vndersaatte / haffue i oc flere Keyser verit oppaa tale.
 Oc huor i ville Tro sandigen / da bekumrer hans Kong.
 Maytt. sig gantcke megit / om den deell vdi hans naadis
 tid sceed er / Oc om Gud søyer eder liffuet oc lofter hans
 naade til tale oc Ord / skulle i finde hans naade skickelig /
 oc paa vor Tro oc sanding eder for en gunstig oc willig
 Herre / saa at vdi alle maade kand Guds fuldkommelig
 naade findis vere giort met hannom. Huor eders naas
 de derfor vdi eders gode Alderdom / oc for det gemene be-
 ste ville sig vblegge / oc hemmelig met de gode Herrer /
 Huem de helst ere eller vere kunde / Aandelig oc Verds-
 lig / inden Raads eller vden / Fattige eller Rige vdi Dan-
 mark / der sig ville bekiende oc villigen til naade falde / oc
 i der til inddrage kunde / at Christelig Blod icke skulle vdi-
 gydis / oc der om aluerlige biude off til huem i der til ind-
 drage kunde: Da ville wi / met Guds hielp / all vind off
 om legge / komme dennom vdi vor tieriste naadigste Her-
 ris

ris Kong Maet: gunst oc naade igien / oc skulle det gips
 re en euig bistandighed/ baade den hellige Kircke / Adelen
 oc den Wenige Mand/ Huor de sig selff bekiende ville/ oc
 sage hans naade ind met villie/ endrect oc samfældighed.
 Her ydermere forlade wi off fuldkommelig til eders naa-
 de/ At i bliffue vdi disse Christelige ærinde sager / en god
 middel/ til den languarige Wenige Mands beste oc bi-
 stand. Thi at wi vide ingen vdi det ganske Rige/der stors-
 re naade/ lempere oc dybere fornumst haffuer / saadanne
 actige sager at belegge oc betracte/ Oc huor Gud saa søpen
 at i nogit paa disse vore Ord / oc skriffuelse forhandlens
 dis vorder/ ville wi off saa redelige beuise/ at wi paa vor
 Ære oc sandigen/ oc gode Christelig tro / ville skicke / at
 ingen skall ydermere vdi nogen maade bliffue bedragen/
 enten til Liff / gods / Eyendom / ære eller røgte. Gud
 giffue wi haffde nogre hemelige off til Ords/ der wi kunde
 de Personlige handle met/ oc giffue leyligheden tilkiende/
 Da tuiler off intet/ met Guds hielp / at alle de der rete
 samuittighed oc forstand haffue/ skulle met opracte Hens-
 der (off saa Gud hielp) gierne tigge / begiere oc hende/
 disse dagtingninge wi nu skriffue.

Oc lade wi til eder verdige Fader, huor i disse Bress-
 ue/ wi eder nu til skicke/ met lempe best bestyre kunde / vs
 den eders mystande. Hues icke/ at i da dennom inde hoff
 eder beholde. Oc biuder mig Gustaff Erkebisp vdi Dp-
 fall skriffteligen oc hemeligen besked til / der ieg land oc
 maa fuldkommelig rette mig effter/ met eders visse Bud
 til Sternberg vdi Meckelborgland / vdi mit Herberg til
 Jørgen B. Steen / der skulle i aldelis saa endelig suar.
 Huor wi kunde vere eder til Vensteb oc vilge/ effter vor
 mact oc formue/ gips wi altid gierne / det Gud kiende/

den wi eder Guindelig befale til Liff oc Siæl. Ex Mechlinia Civitate Brabantia, die S. Thomæ Apostoli Anno Domini 1530. nostris sub Signetis.

Mira Dei tollerantia sanctil. Eccles. Upsall. Archiepiscopus Gustavus, Magnus Episcopus / Thure Jenssøn Ridder.

Wdi lige maade tilskreff Thure Jenssøn Herr Peder Løffe it Bress/ diß inholt.

Wentlig oc Kierlig Helsen/ nu oc altid forsend met Gud vor Herre.

Kiere Herr Peder/ Gode oc besynderlig Ven / Tænk ieg eder kierligen for den ære oc mangfoldige velgierninger/ i mig beuist haffue/ oc eders kiere Hustru oc Barn dißligeste / Det ieg kierligen aff min yderste formue forskyll vil / saa lenge ieg leffuer.

Kiere Herr Peder/ det vide Gud Almetigste/ oc gode ærlige Herrer flere / naar ieg vaar veldelige trengd fra Venner/ Arff/ egit/ heder/ gods/ løst oc fast / aff mit Fæderne Rige / oc fant da ingen lempe paa den side at komme til mit igien: Dißligest ingen trøst eller langvarig sikkerhed i Danmark / eller hoff Stæderne/ som ieg formodede mig haffte trøst oc forsuar til lou oc rett / oc derfor er trengd fra det bebund oc besegling der giordis i Mallmø/ de 3. Riger oc Stæderne imellom. Oc er ieg offuerbødig om den besegling huor mig bliffuer tilealet/ at loulig suare till rette / oc haabis min brøst en findis skall/ at nogen ærlig eller redelig Mand mig det foruide skall. Kiere Herr Peder naar ieg vaar vdkommen til Weckelborg Land/ til Ord oc tale met flere gode Herrer aff Rigit fordreffne vaare / oc actede strax til Danmark igien/ som ieg gaff eder tilkiende/ kom der da viffe tidinger

Herr Tute
Jenssons Bæf
til Herr Peder
Løffe.

(hand meener
der met det
Bress hand oc
flere haffde
giort imod
Kong Gifte
vnder Reliqui
onsens skil.)

at Kønſ. Mant. oc andre flere Gørſter oc Herrer / haſſde
 bebundit ſig / oc loffuit at indſette Kong Chriſtiern i ſine
 Lande oc Riger igien / ſom i ydermere finder vdi alles vor
 ſamfelde ſkriffuelfe / der vdi i intet ville tuile. Kiere Herr
 Peder / huor i ville ſette tro oc loffue til mig / ſom Broder
 oc Ven tilbør / oc i eders kiere Huſtru oc ærlige Børn oc
 Venners beſte oc lanlige biſtand atte ville / Raader ieg
 fuldkommelige / at i forlader eder aldelis til denne Dag
 tingning / der ieg met diſſe gode Herrer paa eders gaſſn
 oc beſte forhuerrſuit haſſuer / Wi ere de / der ville met Hals
 oc alt det wi eye oc formue / vere imellom eder oc vor kie
 riſte naadigſte Herre / om all beſrøetelſe oc fare / Di Gud
 Almæctigſte haſſuer hans naade rettelige beſøgt oc for
 uent aff all Blodigſtning oc grumhed / oc er nu beuegiſ
 til alt det Chriſteligt er / oc mildhed / mod alle vnderſaatte
 ingen vndertagen / ſaa i alle / eders Venner oc den menig
 ge Mand vdi diſſe 3. Riger / ſkulle finde hannom for en
 mild / naadig / oc gunſtig Herre oc Konning i alle maa
 de / der haſſuer intet tuil vdi. Kiere Herr Peder / haſſ
 de ieg icke ſaa i ſandigen fornummit ieg ſkulde aldrig giſſ
 uet mig til hans naade / ſaa ſant mig Gud hielpe.

Kiere Herr Peder beſinder eder / eders kiere Huſtru
 oc Børns beſte oc gaſſn / oc ſkriffuer mig it hemelig var
 igien met det Gørſte / paa den ſted oc rum / ſom alles vore
 Breff vduiſer / Vdi hues maade ieg kand vere eder til
 vilge oc kierlighed det mig mueligt er / ſkulle i altid finde
 mig veluillig til / det Gud kiende / den ieg eder oc alle e
 ders kiere Venner euindelig beſaler. Haſtelig aff Mæ
 rclin Sanct Thomæ Apoſtels Dag. Aar 1530.
 vnder mit Signet.

Thure Jenſſøn Ridder,

Vdi

Vdi samme Breff fantes en Seddel saa lydendis.
 Item/ iøktis mig nyttigt vere / det vell befindis / om det
 icke vaare Danmarkis Indfødinge en stor ære oc bistand/
 sin rette indfødde Kronet Konning / siden Gud haffuer
 haanom saa langlige met Elendighed oc mangfoldige sor-
 rig straffet oc plaget/ oc der aff Christeligen / er til Gud
 oc sin ieffn Christens tierlighed abdelis omuent/ ville mil-
 deligen indtage vden Blods vdgandelse / skade oc forderff/
 der vil effter følge/ huor det nu icke skeer.

Item/om nogen haffde den fare/at icke holdis skulde
 huad hans naade loffuer oc tilfiger / land huer vel besin-
 de/ om hans naade haffuer forglemt / at hand vaar en
 mechtig Konge offuer 3. Riger/ siden hand haffde indtreff-
 tit Suerrigis Rige / holt der mechtige Krigsfolck/ haffde
 inde alle staat oc Leen / oc effter onde Raadgiffuere loed
 affhugge/ de mest vdi Rigit maect haffde/ at gipre hans
 naade modstand/ oc de igien leffuede vaare alle hans naa-
 de befallden/ vaar dog lige vell aff Guds til ladelse aff en
 søye hob Vønder fordreffuen aff Rigit/ Hans naade ved
 vell / at Gud er saa mechtig nu som da / Huor hans naade
 icke saa Christeligen handlede oc holt / huad hand huer
 Mand tilfiger.

Item/ offueruener huad sorg oc droffuelse / Haan-
 hed/ Armod/ oc Modgang/ hans naade vdi denne lanlig
 elendighed lidt haffuer/ er intet tuill / At huor hans naa-
 de kommer til sine Land oc Riger oc it rolige Regimente/
 vil hans naade icke forglemme at skiide sig saa imod Gud
 oc alle sine Vndersaatte / at hans naade icke tidere slige
 vederfaris. Det haffue wi offte hørt aff hans egen mund
 oc bekiendelse.

Item/huorsømmeligt acter i/ heller at indtage Spu-
 nen end

nen end Faderen / Hand er en Vng Herre / oc bliffuer
dog icke Danske Mend betroet / for det aff Faderen skeed
er / Hand Regierer dog Riget. Er oc vden tuil raadeligt oc
nytteligt vel at beherte / huad fordeel der vil effter følge /
At Regimentet skulle komme i Burgundiske oc fremmede
Mends Hender / At 3. Riger skulle ligge vnder deris Re-
gimente / all Adelen oc de noget haffue / til stor Liffs fare
oc euig trelldom / Det nu kand affskilles / met hans naadis
venlig indtagelse / det Gud søye / Det bliffuer Danske
Mend til euige glede oc bistand.

Vdi lige maade fra Weckelin sub eodem dato S.
Thomæ Apostoli 1530. tilskreff ErckeBisp Gustaff
Trolle aff Upsall / Bisp Mogens aff Skare / oc Herr
Thure Jenson / Herr Axel Vgerup / Ridder. Huorle-
dis Keyseren met flere Fyrster oc Herrer forbunden / ac-
ter igien at indføre oc indsette Kong Christen met mact /
Huor for oc effterdi de haffue fornunnet / at Gud All-
mechtigste / vnderlig haffuer omuent forneffnde Kong
Christen / fra all Tyranni / Haffue de indgiffuet dem til
Kong Christen / at alt Blods vdgjeldelse / vdi disse 3. Riger
oc Lande maatte forhindris. Bedendis der for Herr Axel
ville tilraade de andre hans met Drødre / at de giffue dem
til Kong Christen. Huor de det gijfrendis vorder / skulle
de bliffue ved deris Priuilegier oc Friheder / Alle gamble sa-
ger / Krig oc Modstandelse / skal vere en afftalet sag / oc i
del naade i det sted.

Huem hand kand indtage til sig vdi denne fordrag /
skulle nyde samme Frihed. Det loffuer de paa deris
Christelig tro oc ære / Om huilden deris vilge de ville bin-
de Gustaff Trolle til / oc sende Bressuene til Stenberg
til Jørgen B. Steen / der skal de finde klar besked.

Hh

Vdi

ErckeBisp Gus-
taff Trolle
Mogens oc
Herr Thure
tilskreffue der
Axel Vgerup.

(Vden tuil
menig her met
Kong Chris-
tens Bressue)

Vdi samme mening skreff de Herr Anders Bilde til / som vaar Erkebispens Moderbroder.

Herr Thure Jenssøn skreff Prier Eskild vdi Anderskou serdelis saadant it Bress til.

Herr Thure
Jenssøns bress
til Prior E.
skild.

Min ydmyge kierlig Helsen / nu oc altid kierligen forsent met vor Herre. Verdige Fader/gode besynderlige Ben/Tæcker ieg eders naade ydmygelige/for den ære eders naade mig beuiste / oc sønnderlig for den store skenck oc hielp eders naade mig sende/ Det ieg ydmygeligen effter min formue forskyldte vil saa lenge ieg leffuer. Verdige Fader/ det vide Gud Alsommeetigste oc gode Herrer flere/ At ieg vaar veldeligen trengd aff mit Fæderne Rige/ gods/ Ependom/ oc Venner / oc fant dog ingen trøst eller lempe paa den side/at komme til mit igien. Disfligste ingen trøst eller languarende sedtighed i Danmark/ eller hoss Stæderne/ som ieg formodede mig at haffue trøst oc forsuar til lou oc rett / Meden er trengd fra den besegling oc forbund der vdi Wallmø imellom de 3. Riger oc Stæderne giordis / De er ieg offuerbødig om den besegling huor mig bliffuer loulig tiltælet / at suare til rette / oc en findes skall/ saa at nogen ærlig eller god Mand / mig det i nogen maade foruide skall.

Rikere Verdige Herre/ naar ieg vaar vdkommen til Lybskland til Ord oc tale met flere Verdige Herrer/ aff Suerrige fordreffne vaare / oc actede mig til bage igien/ som ieg nu giffuer eders naade tilkiende. Kom der viffe tidinge/ at Køn. Maynt : oc andre flere Fyrster oc Herrer sig forbundet haffue / oc loffuet at indføre Kong Christen i sine Land oc Riger igien / som ydermere vdrøctis i alles voris samfelde skriffuelse.

Verdige Herre/ tæckis eders naade sette tro oc loffue til

ue til saadanne ærlig Dagtingning/ oc acte eders naades
egit Closters oc Benneres beste/ oc langlig bistand/ der disse
gode Herrer oc ieg paa eders naadis beste oc bistand for
huerffuet haffuer. Wi ere de der ville vere imellom eders
naade oc vor kieriste naadigste Herre / met hals oc alt det
wi formue / for al frøctelse oc fare. Thi Gud Alsom
mectigste haffuer hans naade rettelig søgt oc foruene / aff
all blodstyrtning oc grumhed / oc er beueget til alt det
Christeligt er/ oc mildhed tilhører/ mod alle sine Vnder
saatte/ ingen vndertagen/ huercken Rig eller Gattig/ som
en Christelig naadig oc gunstig Herre tilhør vdi alle maas
de/ vden all Argelift/ Der maa eders naade sig fuldkom
melig til forlade.

Der som fremmede skulle hans naade indføre met
mact til Land oc Riger/ er besrøctendis det icke komme vil
til denne Dagtingning oc gode middel/ nu forhandles.

Verdige Fader/ tæckis eders naade biude mig til es
ders mening oc villie igien / til den sted beneffned er vdi
alles voris samfelde Bress/ er min ydmuygelig begiering.
Vdi hues maade ieg kand effter min yderste formue det
mig mueligt er / vere eders naade/ oc eders naadis Ben
ner til gode/ vilge oc kierlighed/ skall eders naade fornem
mig velluillig / saa sant mig Gud hielp / Den ieg eders
naade euindelig befaler. Aff Wicelin S. Thomas A
postels Dag/ Aar 1530.

Thure Jenson Ridder.

Vdi samme mening skreff ErckeBispen Gustaff/
oc Bispe Moens / Bispe Jacob Rønnow til / Dißligeste
Herr Hendrick Abed vdi Soer / Huilcke Bressue vaare
foruittløffte her at indføre/ Oc forglemte de intet/ huad
de til icke oprør at stifte kunde giøre / endog dennom all ære
Hj ij oc dygd

oc dygd her sammesteds vaar vederfarene. Saaledis ere alle Land flyetige til sinds/ at for det attraa skyld/ de haffue til deris Fæderne land at komme / søge de atskillige middel oc lempe at komme til deris/ De giffue store anslag fore/ det vanskeligt er/ giøre de lett / ere altid vdi stor forhaabning/ Huorfor en Herre oc en Første haffuer sig icke megit at forlade paa dennom.

Siste handel
om Wigen met
Kong Gustaf
Follis Wæds
biereg Reces.

Vdi dette Aar/ 1530. bleff Herr Aage Jepsen/ Electus til Lund / Herr Hendrick Sparre/ Herr Moritz Sparre/ Herr Holger Blstend/ Herr Vincens Lunge/ Herr Truid Blstend/ Herr Claus Billde/ Raad/ oc Mester Jesper Brockmand/ Secretarius / affferdiget til Wardbiereg/ met de Svenske Herrer at handle om Wigen/ Paa det møde/ som vaar berammet S. Oluffs Dags tide. Da iblant andet bleff besluttet effter deris fuldmact/ At Wigen endnu paa it Aars tiid skulle ligge Kongen aff Suerrige til mags/ siden at følge Norgis Krone/ Oppebørsselen/ oc det 1. halff hundred Tusind gylde brøde Penge/ skulle fallde/ Met andet mere/ som samme Recels indholder/ Huilken offuer ens sinimer met Nalmpes oc Nyløffe Recels i mange maade.

Der effter er forneffnde Gustaff Trolle forreisct fra Meckelen til Lante Meckelborg til Sternberg / Huor fra hand atter haffuer skreffuit her ind vdi Riket til hans betante om samme erinde/ Formodendis at Kong Friderichs Regimente skulle vere forhadet / for den forandring skyld vdi Religionen vnder hannom begyntis.

Prior Eskild skreff hand atter it Briff til/ saa lødendis.

Min plicitz Venlig Helsen forsent med Gud.
Kiere Herre/ bespnderlig gode Ven / i maa fuldkommes
lig

lig forlade eder til min Herris/ Herr Magnus til Skar
 re Biscops/ Herr Thure Jemssøns oc min skriffuelse/ ieg
 nu eder sender/ De tusler intet paa/at Kong Maytt./ Høgh
 borne Første oc Herre/ Herr Christian vor aller kieriste
 naadige Herre/ io Kircker/ Kloster/ oc deris Personer ved
 fuldmact oc Frihed i alle maade atter at holde/ oc vden all
 tuil/ førendis vorder vdi sine land/ Riger oc Førstedom
 me. it Christeligt oc Førsteligt Regimente/ Huer oc en/
 Rig oc Fattig/ Leeg oc Lærde nydendis labe dennom det/
 dem Gud vnder oc giffuer. Kunde ieg ynffe aff Gud/
 Da vilde ieg det yndffe/ at alle i Suerrige/ Danmark/
 oc Norge/ viste oc kiende nu saa vel som ieg/ forneffnde
 vor kieriste naadige Herris omuendelse/ (Guds vnderlis
 ge mercke seer mand nu paa hannom.) Disligeste ville
 ieg oc yndffe/ At alle i de 3. Riger/ viste huad it rettelig
 got Herte hans naade nu drager til sine Lande oc Gold/
 hans naade skall effter denne Dag/ icke sig/ sit egit nyt
 te oc profit/vden alle sine Vndersaatis ære/ gaffn oc bis
 stand søge/ det skulle i saa finde vdi sindingen. Jeg tas
 ger mig saa Guds Verdige Naffn til Vidnisbyrd/ at
 der som Gud Kong Maytt. Land oc Gold rettelig plage
 vil/ da land dennom icke større plage skee/ end holde hans
 Kong. Maytt. lenger fra sine Land oc Gold/ som i oc
 selfuer bemercke kunde/ Den naade haffuer nu Gud giffu
 uit Kong Maytt./ At hand er nu saa skicked/ at om hand
 kommer til sine Land oc Verdighed igien/ fører hand it
 Christeligt Regimente. Maa i oc aldelis forlade eder til/
 at Danske Wendis meste oc beste trost oc anheng/ er Kong
 Christens Benner/ om de hannom antog. Lad nu skee
 at Danske Wend/ en eller flere Elactinge Vinde/ Da
 haffuer de endog intet bedreffuit/ fordi at Keyss. Maytt.

Erkebisp G.
 Raths Dross
 Prior K.
 K.

De vor kieriste naadige Herris/ Herre Wenner/ bliffuer
 icke møde eller trette aff Krig/ vden dissi større herlighed
 kommer der iblant/ oc Danske Mend haffue end da intet
 vundet. Danske Mend henger it stor forderss paa/
 Huor de icke til tiden sig fordrage met Kong Magt. vor
 kieriste naadige Herre.

Der for beder/ raader oc formaner ieg eder/ som
 min Ven/ met Broder oc Kirckens Pralat/ at i de for-
 neffnde gode Herrer oc mine Raad oc striffueller/ icke vdi
 sla. De at i met det aller første hemmelig sende mig hid
 til Sternberg i Meckelborgs Land vdi mit Herberg til
 Jørgen B. Steen/ en eders indsegle met sig haffuendis/
 Den ieg kand sette aldels tro oc lid til/ at giøre oc lade
 paa eders Vegne (effter min Herris/ Herr Magnus
 Biscop til Skare/ Herr Thure Jenssens oc min striff-
 uells indholdelse) liærus som i selff Personlig tilsiende
 vare/ Der skulle i faa yderligere god oc endelig besked.
 Beder ieg oc eder/ paa de fornæffnde gode Herrers oc min
 egen vegne / oc aldels treer eder til/ At i disse høff
 bundne Bressue dennom de forskreffne ere/ met eders
 egen lempe forskickte ville. Det fortæner de/ oc ieg altid
 gierne met eder.

De de Bressue som i icke for frøet oc fare skyld for-
 sende kunde/ dennom maa i beholde høff eder/ paa det
 at i komme icke vdi skade. Der som i kunde dem alle
 forskickte eder vden skade/ beder de gode Herrer oc ieg/
 at i dennom met det allerførste forsende ville/ det fortæ-
 ner de oc ieg altid gierne met eder. Løder mig oc raader
 ligt vare/ At der som i forsende de bressue/ at i saa forsen-
 de dennom/ at ingen kand mercke eller besla eder der met/
 at de kommen ere eder fra hende. Huem i kunde til drage
 eder/

eder / i huø det helst vere kand / Kong. May : vor kieriste
 naadige Herre til tieniste vdi saa maade / at de icke tilfals
 de Hertug Friderich eller hans anhengere i nogen maas-
 de / naar noget bulder paa ferde kommer : De skulie nyde
 den samme dagtingning som i nyde / vden all argelyst oc
 ny fund / At de ere affaldne Hertug Friderich oc hans
 anhengere / oc tilfaldne Kong. May : vor kieriste naadis-
 ge Herre til tieniste / stille sidendis / huor nogen Skjærs
 paa ferde kommer / der paa tager deris breff oc besegling /
 Oc der som i kunde dennom icke strax mig hid sende / saa
 beholder dem haffeder der / til Gud søyer det vdi en an-
 den maade.

Helfter min Herre Abed Hindrich til Soer paa
 mine vegne / si placet, oc siger hannom min tieniste / ieg
 haffuer icke forglemt hannom / ey heller forglemme vill
 saa lenge ieg leffuer. Etsi in præsencia illi non scripserim,
 tamen facile indagare potest rationem.

Her met excellentix vestræ Gud oc S. Joh. Baps-
 tijæ befalendis. Streffuit vdi Sternberg til Jørgen
 van Steens / in die conversionis D. Pauli Apostoli
 1531. Gustavus mira Dei tolerantia Sanctus, Eccles.
 Upsall Archiepiscopus.

Vdi lige maade skreff hand Knud Pederssøn Gyl-
 denstiern te Breff til / saa liudendis.

Min plietig Venlig Helsen altid forsent met Gud.
 Kiere Fader Broder / gode besynderlige Ven / Jeg tacker
 eder kierligen / for all den ære oc dygd i giøre mine oc mig /
 Huilcket ieg skal fortjene met eder oc eders saa lenge ieg
 leffuer / Skal ieg oc vide eder oc eders tack / saa lenge ieg
 leffuer / for det ieg haffuer spurt eders gode Ord oc tale
 altid paa min røg. Jeg seer kiere Fader Broder / at da-
 gen

Erkebisp
 stoffs Breff
 til Knud pe-
 derssøn

gen vil haffue en ende / derfor vdi den beste mening/
 (Guds Verdige navn tager ieg til Vidnisbyrd) haffue
 de gode Herrer Herr Mogens til Skare Biscop / Herr
 Thure Jenson met mig / haffte Ord off grunden / met
 Kong Maytt/ vor kieriste naadige Herre / som i faar at
 see aff alles voris skriffuelse met disse nu sendis / om den
 Ungst hans naade tilforn til eder haffde / oc dißligeste
 huad nu formerit er vdi denne seide / Saa skulle i vide vdi
 sandigen / at Gud haffuer rettelig søgt Manden / saa at
 siigt Klammer er nu hannom aff Hiertet leed / oc kiender
 nu sig selff / oc en andens skæbelighed paa sin egen skæbes
 lighed / Det hans naadis Land oc Guld megit nyttelige
 skal bliffue. Saa kiere Fader Broder / fuldkommelig
 raader ieg eder / at i alle wdsla fornessnde gode Herrers oc
 min skriffuelse oc Raad / behøffue i intet tuill at haffue i
 nogen maade / der som i tro oc loffue ville sette til Guld. At
 io alle sager oc handtering vdi alle maade / i huad oc
 huorledis de kunde helst vere / imellom Kong Maytt. vor
 kieriste naadige Herre / oc eder eller eders / skulle oc skall/
 alle oc alle / bliffue klare oc en gandskelig afftalet sag vdi
 alle maade / vden all Argelist / Der ved vil ieg sette i loff
 te min ære / Liff / Hals oc gods / oc forseer mig gandskelig
 at de fornessnde gode Herrer giprendis vorder det sam
 me / Der som i sølgactig bliffue deris oc mit Raad oc skriff
 uelse / Huor som i det gipre ville / da skider hemmelig met
 det allerførste hid til Sterneberg vdi Wackelborg Land /
 vdi mit Herberg til Jørgen V. Steen / en eders indseg
 le met sig haffuendis / den ieg kand handle met / oc sette
 ero oc lid til at gipre oc lade paa eders vegne / ligeruiff som
 i selffue Personlige tilstede vaare / den skall der paa eders
 vegne / komme oc faa / all yderliger god oc endelig beskeed.

Kiere

Kiere Fader Broder/ tager icke Tuornen/ (som gammelt Ord er/) aff en andens foed/ settendis den vdi eders foedt/ det icke behoff er. Ingen tuil er/ at Kong. Maatte vor kieriste naadige Herre/ effter denne Dag se hellendis vorder for Øyen/ sin egen Adell oc Gøld/ mehr end i fortiden skeet er. Kiere Fader Broder / vaar der andet iblant end ieg nu skriffuer / da vilde ieg icke raade eder/ at giffue sig til Kong May: vor kieriste naadige Herre. I haffue i Sengen mit fleisch oc Blod / Gud lade mig aldrig ssee sin naade/ om ieg icke saa megit adstunder eders oc eders Venners velferd/ som min egen/ Oc det ieg nu skriffuer oc siger met Munden / met tiden / met gierningerne fuldaaire skall. Kiere Fader Broder/ grumdelig besinder først eders/ eders kiere Hustrues / min kiere Fader Søsters Daaters/ oc beggis eders smaa Børn / siden eders Venners beste oc langlige bestand/ oc huad effter vil følge/ Der som i dette tilbud ville vndfå.

Ieg vill trøste Botenen vd for eder/ Danske Mands beste/ trøst oc anhang er Kong Christens Venner. Naar Danmark dem best behoffuer/ da findes der / icke andens steds stor profit. Oc der som Danske Wiend / en eller to Slactinge vinde / det vil dennom dog intet baade. Det i sige/ at ville bliffue i Marken / det Gud forbiude/ Huor haffue i da forset eders Hustru oc smaa Børn. Det i tencke at flye aff Landet / det haffuer megit ind at bere/ Skouf oc Vand land oc eder icke lunge opholde. Derfor kiere Fader Broder/ Naad er icke Naad/ uden det tages vdi tide. Kiere Fader Broder/ ieg giffue eder den tro oc loffue/ At denne Bressuier skeer icke andet aff eder eller eders / lønlig eller obenbarlig / til Liff/ gods / ære/ ægte/ heller ledemod/ hannom eller hans noget emod/

end gode oc gott. Det fortiener ieg alid gjerne met eder
oc eders. Her met eder / eders kiere Hustru oc smaa
Børn den Almægtigste Gud bekalendis / met Liff oc Siæl.
Skreffuit hastelig vdi Sternberg / til Jørgen Van
Steens / Sanctis, Pauli Apostoli Conuersionis Die
Aar 1531.

Veder ieg eder / at i Hælfper eders Hustru / min
kiere Fader Søster Daater / paa mine vegne. Gustavus
mira Dei tolerantia Sanctis, Eccles, Vptallensis Archie
piscopus.

Vdi samme mening tilskreff hand Herr Axel Vge
rup / Hoffuismand paa Sölluisborg / oc Herr Anders
Wilde / hans Moder Broder / Hoffuismand paa Stege.

Stifte 175de
til Hamborg,
vdi Kong
Christens sag

Aar 1531. Om Fasten / vaar atter berammet en
Dag til Hamborg / om Kong Christens sag / Der vaar
forsamlede Kæpser Carls / Kong Ferdinandi / oc Kong
Friderichs Legater, At handle om middel oc vilkor / paa
hvilcke Kong Christen matte hjælpis. Men det kom ul
ingen ende.

Fordrag imel:
om Kong Fris
derich oc the
Evangeliste
Søster

Vdi dette Aar skede en fordrag oc forening / imel
som Kong Friderich / Hertug Hans oc Johan Friderich /
Hertug Ernst / oc Hertug Frans aff Lüneborg / Philipp
Landgreffue / Wolfgang / Siebhard / oc Alberto / Grefss
uer til Mansfeld / Icke alleniste paa Religionens vegne /
Men oc paa deris Førstedomme oc Stand / vdi saa maa
de. At om nogen vilde sette sig imod dennom / for at / de
stod imod Erz Hertug Ferdinandi wahl til Rømisske Kæ
ning / som vaar skeed imod Kæser Caroli 4. bulla / Hvil
cket Wall de icke kunde samtycke oc forsuare / for deris eff
ter kommers frihed skuld / Eller om nogen dennom ville
ansætte for Religionen / Da skulde Kong Friderich kom
me den

me dennom til hjælp met 200. Heste / oc 1000. Godsock/
vdi tre Maaneder paa sin egen omkost / fra den tid de an-
rprede den beskadede Partis grenzer.

Huem oc ville sende Penge tilstede / det skulle vere
hannom frit for. Vdi lige maade / om nogen vilde an-
fecte Kong Friderich / eller hans FørsteDomme oc stand/
for Religionen skuld / eller Kong Christen at indsette / Da
skulle de oc komme hannom til hjælp met 200. Heste / oc
1000. Mand / vdi tre Maaneder paa deris egen omkaast.
Vilde hand bruge Golsket lenger / skulle de der til for bes-
olding lade dennom bruge. Dette forbund skall staa oc
vare vdi 6. Aar / effter Kong Friderichs Død / oc forstrecke
sig til hans Søn / Hertug Christian. Pfalsgreff Wil-
helm / oc Pfalsgreff Loduig aff offre beyren / vaar effter
latt at indiræde vdi dette forbund / oc hende oc beuise sam-
me hjælp.

Borgerne vdi Wedle finge samme Aar Bress paa
Sorte Brøder Kloster / som stod øde / oc Brøderne vaare
forløbne.

Sorte Brøder
Kloster vdi
Wedle ødelæg-
gis.

Samme Aar oploed Jemfruerne vdi vor frue
Kloster i Aarhus / forneffnde Kloster til Bispe Øve Vil-
de / Oc hand fik Kong Friderich Bress der paa

Vor frue Klos-
ter vdi Aar-
hus forandret.

Vdi lige maade / fik Rige Borger Bress paa
Graabrøder Kloster / til it Hospitall / naar Munkene
vdinge.

Graabrøder
Kloster i Bispe-
øve ødelagt.

Dette Aar betalde Bispe Jacob Kønno 3000. gyl-
den til Kongen / paa hans BispeDomme / hand haff-
de Rige.

Vdi dette Aar / erklæret sig Kong Hendrick den 3.
aff Engeland / Neutral vdi Kong Christens handell at
bliffue / Oc der om vaar Peter Suassue forsend til han-
nom.

Kong Hendrick
den 3. aff En-
geland erklæ-
ret sig Neu-
tral.

Si ij

Paa

Bylde vdi
de Kir.
Kircke neder
flus.

Paa tredie Jule Dag vdi samme Aar er skeed / At
nogen aff Riibenhaffns Borgere / som siges at haffue
verit Ambrosius Bogbinder / Borgemeester / Willem
Kong / Hans Sort / Rasmus Bager / Skipper Løger /
Hermind Apling / Jacob Pottemager / Peder Gulds
smedt / At de / som hoffsueder pot oc Pande / met flere aff
Borgerne / ere indgangen vdi vor Frue Kircke / Huor de
haffue nederflaget taffler oc Billeder / oc dennom spnder
hugget.

Woe Frue
Kircke til Lys
dis.

Siden ginge de vdi Koreb / at kaste der neder stuols
lene / Sællene / oc Pannelle vercket / Dog forsuarede By
foden Høye Altere / saa det bleff vskad. Aff saadanne
Aarsag bleff vor Frue Kircke / som vaar en Collegiat Kir
cke / Effter hans Maytts. befaling / til luet / saa vel for de
Catholiske / som de Euangeliske.

Woe Frue
Kircke obnts
de Catholiske.

Paa andet Aar effter / som vaar 32. / bleff den igien
obnet til de Catholiske / effter Jacob Rønnows befodring /
hoff det Hiem ladendis Raad / Huor met Kong Friderich
vaar icke vell til Freds.

Erkebisp Gus
taff dragen
persønlig
at Norge / at
Practisere.

Da Gustaff Trolle oc disse foriagede Suencke / nu
saae oc bemercke dennom iniet oprør vdi Danmark / at
kunde Stiffte / eller singe den beskedden paa deris Bressue /
som de gierne haffde seet / Men deris Bressue at vere for
act / oc Kong Friderich tilsende / ere de gangen paa en ans
den faast / Ercke Bisp Gustaff Trolle er Personlig dra
gen at Norge / At handle met Ercke Bisp Bluff / Bisp
Mogens aff Hamer / Bluff aff Bergen / Hans Keff aff
Opsto / at de vilde holde Kong Christens parthi / hans
nom vndsette met deris Kirckers effne oc formue / Denom
opfolde hand met store Løgen / om Keyserens maect / som
skulle indføre Kong Christen / om hans omuendelse fra
all Ty

all Tyranni/ oc gode mening imod Passuens Lærdom oc de geistlige.

Tuende Norste Bønder ved Raffen Peder Brock/ oc Haagen Lordingen ledsaget hannom. Hand oc hans Soldt gaff dennom vd for Bergsoldt. Fornæssnde Bønder bleffue siden vsecere for den gierning skold / oc ginge til Skouffs lang tid.

Claus Raffen vdt Guldbrands dalen/ Her Mogens Opldenstierns Jougitt/ satte hannom effter met all flid/ da røste ginge det skulle vere ErckeBispen / saa hand neppelig kom offuer Mises før den anden vaar effter hannom.

Huad hand til Hamer haffuer Practicerit oc til vege bract / er aff adskillige Bressue at see oc forfare/ Huor aff ieg her nogen/ haffuer vild indspøre.

Det Første Bisp Mogenssis aff Hamer til Kong Christen/ er saa lydendis.

Min ydmynge oc plichtige tro tieniste Eders Naadis Kong. Maytt: altid tilforn.

Verdis Eders Naadis Høgmæctighed oc Kong: Maytt:/ at ville vide/ At nu den 16. Dag Julij / kom til mig/ Velbyrdig Fader/ Herr Gustaff Trolle/ ErckeBisp til Upsall/ Eders naadis tro Mand oc Raad / Oc en E. Bisp Moens aff Hamer for- ræderi imod Kong Siden rich.
ders naadis tro Tiener oc Secretarius/ Hederlig oc for- numstig Mand/ Herr Hindrich Paruus / oc gaffue mig fore EdersNaadis vilge/ oc den store attraa oc kierlighed/ som Eders Kong. May: haffuer til EdersNaadis Konges lig Rige Norge / Oc diyligeste til alle fornæssnde Riges Indbyggere/ Eders Naadis fattige Vndersaatte oc tro tienerne / oc besynderlig til den hellige Kircke oc hindes Personer.

Item/haffuer ocsaa fornessnde Eders Naadis Sendbud giffuet mig fore / om det klerlig laan / som Eders Naade er begierindis aff mig/ mine Kircker oc Clerckeri/ De dißligeste siden fremdelis aff alle Bisper oc Prælater/ deris Kircker oc Clerckeri/ offuer alt Morgis Rige.

Aller kleriste naadige Herre / for min Person / oc mine Kircker oc Clerckeri/ vil ieg det gandske veluillig oc vnderdanig samtycke oc beia/ oc veluilligen fuldkomme Eders Naadis villie / vdi de erinde oc alle andre / som ieg kand vide Eders Naadis profittelig bistand kand vere/dißligeste giør ocsaa gierne / Verdige Fader ErckeBisp Osluff/ oc alle de andre Verdige Fædre / Bisper oc Prælater offuer gandske Rige/ naar som helst Gud besøper dennom at komme heden fra det Herre Mode/ som nu staar i Kirbenhaffn / da vill min Herre Erckebispen / oc ieg strax vden all fortyffning / forstriffue dennom Eders naadis vilge oc begiering / oc inddrage dennom till offi samme handling.

Item Allerkieriste naadige Herre / haffde ieg nu gandske gierne send Eder Naade hurs deel som ieg / mine Kircker oc Clerckeri mest kunde aff sted komme / det fortog mig dog nu paa denne tid/at tiden vaar mig gantske kort/ saadan hielp snarligen at forsamble/ Thi Sticket er gantske vide besatt/ Men dog ey fordi/ skal Eders naade met det allerførste ieg saadan hielp forsamb'le kand/ bekomme/ vden all fortyffning / met en min egen Clerck oc tro Bud/ som ieg vil skide oc sende Eders Naade det til haande met/ De dißligeste forarbeide det saa trolig paa Eders Naadis vegne/ at mine medBrødre Bisper / skulle oc lade dennom befindende veluillige der vdi/ saa at de met det aller snariste

snariste skulle skicke oc sende Eders Naade / den yderste
hielp / som de kunde aff sted komme.

Item/ kieriste naadige Herre/ skal Eders Naade oc
vide/ At fornessnde Norgis Riges lenlighed nu til kreff-
uer saa/ at ieg nu paa min Herre Ercke Bisp Oluffs veg-
ne/ oc dißligeste for gandske Norgis Riges tro indbygges-
re vilge oc begiere skyld/ nu strax vden all hinder eller for-
tøffning/ maa haffue it vist oc tro Bud til Eders Naade oc
Kong. Mantt. Thi sender ieg nu oc forskriffuer denne
neruerendis Breffuifer/ Eders Naadis egen viffe oc tro ties-
ner/ oc mundelig nu haffuer giffuet hannom en fuld oc
fast befaling/ saa at hand skal Personlig met munden nu
vnderuise oc berette Eders Kong. Mantt: all min Herris
Ercke Bispens/ min oc flere Eders Naadis tro Beniers oc
Vndersaattes yderste vilge/ oc den store attraa oc begie-
re/ oc det stadige Haab, trost/ oc vndsetting/ som de eff-
ter denne dag visselige formode dennom at fange aff E-
ders Kong. Mantt:/ Som fornessnde Breffuifer/ Eders
Naade gantske yderlig oc fast ydermere/ effter Norgis Ri-
ges lenlighed der om berette oc vnderuise kand. Thi at
ieg oc flere Eders Naadis tro tienere oc Benner haffu be-
fundit/ kiend oc formerdt/ det hand haffuer verit Eders
Naadis Kong. Mant. en viss/ træg oc trofast tiener/ saa at
hand gantske merckelige haffuer forfaret oc begaaet Eders
Naadis Budskaff/ verff oc merckelige ærinde/ nu paa den-
ne Kense/ oc dißligeste nu i Vinter nest forledendis / vdi
stor vaade/ møde/ omhue / oc stor oc suar liifs fare / gants-
ske troligen handlet oc forarbeidet Eders Naadis verff. erin-
de oc befalning / Hoff min Herre Ercke Bisp / mig oc
mange andre flere/ Eders Naadis fattige oc tro Benner/
som en ærlig t. o Mand bør at gipre / oc beuise sig imod
sin

Henrich
Parvus.

sin rette Herre oc Kong / Thi er nu min ydmyg oc klerlig
 bøn til Eders Naade/det Eders Naadis Høymectighed oc
 Kong. Maytt: for denne min fattig Bøn oc skriffuelse/
 oc for hans egen tro tieniste skyld / nu ville naadelig ver-
 dis till/at vnde oc forlene hannom Eders Naadis oc Kro-
 nens Prousteri / Mari Kircke vdi Upsla/ Der gior eders
 Naade min Herre Ercke Bispen besynderlig til vilge met/
 Thi at hans Naade oc ieg saae det gantse gierne/ det E-
 ders Naadis Kong Maytt: ville ansee hans Velbyrdig
 tro tieniste/ som hand haffuer beuist Eders Kong. Maytt:
 off oc gantse Menige Norgis Rige/ Som ieg formoder
 det Verdigste Fader Ercke Bisp Gustaff / oc saa giffuett
 haffuer Eders Naade tilkiende/ vdi sin skriffuelse/hans stor-
 re troffab / willighed / oc Liffs fare / som hand haffuett
 hannom paa denne Eders Naadis reyse troligen beuist.

Item/ Allerkieriste Naadige Herre/ ieg haffde vel
 fast ydermere behoff at skriffue Eders Naade til/ som Eders
 Naadis Kong. Maytt: oc Norgis Rige gandske stor mact
 paa ligger/ men mig er tiden oc leiligheden paa denne tid
 gandske kort/ som fornessnde Bressuiser Eders Naade all
 min yderste vilge der om vnderuise oc berette kand / Oc
 huad som heldst Puncter oc Article hand vorder eders
 naade fore giffuendis paa min Herris Ercke Bispens Oc
 mine vegne / det ville wi fuldkomme / ligeruis som wi
 haffde Eders Naade Personlig/ oc Kønss. Maytt. det til-
 sagde/ baade met Haand oc Mund / Forhaabendis off/ oc
 gandske storligen fortrøstendis / alle Norgis Riges tro
 Indbyggere/det eder Kong. Maytt. icke nu lenger forlas-
 der off/ Eders Naadis fattige tro Tienere oc Vndersaats-
 te. Aller naadigste Herre/ Eders Kong. Maytt: skall al-
 tid befinde mig veluillig/ oc en tro fattig Tienet/ oc Eders
 naadis

Naadis ydmig Capellan til Gud Allsommectigste / oc
S. Oluff Koning / Huilken ieg Eders Naadis Høymec-
tighed oc Kong. May: nu met Liff oc Siel til Eulig tid bes-
faler / Skreffuit i Hammer 20. Dag Julij / Aar 1531.
vnder mit Segnie / Eders Naadis Kong. Mayt. vn-
derdanig tro tiener oc Capellan. Magnus Episcopus
vdi Hammer.

De andre 2. Bress Gustaff Trolle forðum Erkes-
Bisp til Upsall haffuer til skreffuit Bispen aff Hammer
oc Stawanger / fra Trund hlem / ere saa lydendis.

Verdige Fader Salutem plurimam. Vile i vide
mig at vere vdsendt met Keyss: Mayt: vilge / vidstaa
raad / oc samtpåle / aff Høymectigste Høynborne Jørste
oc Herre / Herr Christiern Norgis / Suerigis oc Dans-
marckis / Wendis oc Gotthis Koning / Hertug til Sles-
uig / Holsten / Sormarn oc Dytmerken / Gressue til
Oldenborg oc Delmenhorst &c. Vor kieriste oc Naadige
Herre / oc hid til Landet komen vdi den hellige Trefoldig-
heds naffn / at handle her met Verdigste / Verdige Fæ-
dre / paa fornessnde vor kieriste naadige Herris / Chris-
stendommens / Verdigste / Verdige Fædris / den Hellige
Kirckis oc menige Norgis Riges Indbyggernes beste / gaffn
oc bistand. Saa kiere Herre sender ieg eder en Copie aff
den Commission / Artickel oc beseglinger / der Kong. May:
vor kieriste naadige Herre haffuer mig medgiffuet / Aa-
dendis fuldkostelig Eders Naade / At der som i ville vide
Christendommens / eders egen / eders Kirckers oc vnder-
saattes / oc menige Norgis Riges Almues velmaect / vel-
fart oc opholdelse / langlige beste / gaffn oc bistand / at i
der icke vndsta aff denne handel / som i yderligere der om
see Verdigste Faders oc Herris / Herr Olaf til Trund-
hiem

Erkebisp Gus-
taffs Bress til
Bispen aff
Hammer.

hiem / eders rette Ercke-Biscops Raad / villie / Bress / oc
 scriffuelse / eder aldels der effter strax rettendis / som eder
 bør aff ære oc rette / at effter lyde eders Ercke-Bisp. Der
 som i eder her vdi anderlunde betender / eller fordrager til
 den / saa skulle i for see huad effter met tiden vil selge.

Seer eder vdi Spegell paa Kircken / Verdige Fædre /
 Menige Almue vdi Suerrige / oc mig. Den Reiter Vn-
 staff-Ericksson holder de verdige Fædre / oc mig / vden Lands
 vdi stor elendighed / met vort eget. Oc vor elendighed
 vaar vden tuit større / der som vi icke haaffde it ærligt oc
 Christeligt ophold / aff Kong. Maytt. vor kieriste naadis-
 ge Herre. Tænder huad giort er paa Domkircken vdi
 Bergen. Naar Grandens Veg brender / da er det paa
 tiden / at den der nest Boer / hand vocer. Gud giffue
 at det gaar bedre end det skm / De haaffue alt ont vdi sin-
 de de Ketter / oc der som de deris ynste bekomme kunde /
 Huilket affuende Gud / er storligen tilfare / at den Helli-
 ge Christen Tro / den Hellige Kircke oc deris Personer /
 sig neppelig eller aldrig / disuere / opreise. Fordi Landet er
 vdi sig sielff Wust. Bedre effter min forstand kunde
 icke Kirckens Elenodie vdlaggis / end Christendommen / den
 Hellige Kircke / deris Personer / oc menige Riges Ind-
 byggere til beffermelse oc beskyttning.

Naar Verdigste / Verdige Fædre nederlagde ere /
 det Gud affuerge / Da er den hellige Christelig tro oc Kir-
 cke / icke vden største fare. Oc mener ieg / at Kirckens
 Elenodier ere vell / oc vdi en Hellig gierning / act oc me-
 ning vdlagdt / der som met dennom / Liberatur Patria à
 Tyrannide / Oc er altid bedre selff raad at aiffue / oc selff
 laane for løn styld / sig / Christendommen den hellige Kir-
 cke / oc Menige Norges Indbyggere til beffermelse / euig
 gaffn /

gaffn/ beste/ biftand oc opholdelse/ end til hobe holde/ Ketteri/ til Koff/ Stieffling/ Rigdom oc forsterckelse/ Christendomme/ den hellige Kircke/ hindes Personer / menige Norgis Riges Indbyggere til Euindeligh skade / baade til Liff oc Siell. Seer paa huor Christendommen / den hellige Kircke/ deris Personer oc Menige Almue nu gaar vdi Suerrige. Gud giffue at off vdi Suerrige / Kirckens Personer/ haaffde Standet saadant ic Christelig til bud/ Christendommen/ Kircken hendis Personer oc menige Suerrigis Riges Indbyggere til beftermelse / som nu eder tilbiudis / aff Kong. Maytt. vor tieriste Naadige Herre/ Det haaffde icke der i Riget tilkommet / som nu kommen disuere er. Raad er icke Raad / vden det tages vdi tide. Derfor/ oesaa for den store fare/ Christendommen/ Kircken/ hindis Personer / oc menige Norgis Rige nu paa henger/ aff de Kettere / Hielper eder selff / men i haaffue nu vdi effne / oesaa got usfald er / Kong. Maytt: vor tieriste Naadige Herris tierlige begiering efftersolgendis / vdi alle maade/ som eder selff / Eders Kircker/ Undersaatter / oc menige Norgis Riges Indbyggere nu alle steds maect paa ligger. Hans Kong. Maytt: oc ieg paa hans Naadis vegne / skal fuldgigre eder / eders Kircker/ effter hans Comission/ all den foruaring met Kronens Leen/ i kunde vere begierendis. Oc ieg der vdoeffuer vil bepligte mig met Breff oc Segel / min DomKirck/ Stiet oc effterkommende Bisper vdi Upsalle/ at i/ eders Kircker oc effterkommende vdi Stawanger samme pant oc Kronens Leen/ vdi alle maade/ der til oc/ saa lenge i/ eders Kircker oc effterkommende Bisper / haaffuer faact/ eders betaling skulle beholde. Huad i icke saa strax kunde bekomme / det ville i selff forlegae til en tid / baade vdi

hand dennom
wiiss paa/
Kong Christen
et Catholick
oc formodellst
Religionen
vil opwede
dennom til
opest.

Kand vil som
tusse met den
deel hand icke
haaffuen.

Guld oc Sølff. Haffuer ieg oc forfaret vdi sandhed at i haffue skøne Skibe. Thi beder ieg eder/paa forneffnde vor kieriste Naadige Herris vegne / at i dennom strax lade ville met Tømmer oc andre vare / som falde her i Landet/ oc lade dennom løbe wfortøffuit til Holland / oc paa huer Skib en Tro Eleræ / eller en anden tro Karll/ Huilken Skib oc gods selffuer skal haffue vdi befalning. De naar hand kommer for Enckhusen/ eller Amsterdam/ skall denne forneffnde befalnings Mand paa Skibet er/ strax hemmelige giffue sig til Eyer vdi Brabant til Kong. Maytt: vor kieriste Naadige Herre / oc antworde hans Naade den Summa Guld oc Sølff/ hand met sig haffuer paa eders vegne. Den Karll skulle i oc selff befale/ at hand skall giøre oc lade/ huis Kong. Maytt: hannom befalendis vorder/ Emeden den Karl hand er hest Kong: Maytt: / selge de i Skibene / vare oc Tømmer / oc hues andre vare de at selge haffue den Karl der foruentendis/ til hand fra Kong. Maytt: til dennom tilbage kommer. Skibene skulle oc vere vell Getalliet/ oc intet vnnygt Gøld paa dennom/ at der met spares Getallien/ oc der som dennom Getallie behøff giøris da kunde de bytte deris Vare i Getallie. Skibene skall oc vere foruaret met Døffer oc Krud før end de vdløbe. Der som i haffue til haabe sandet det Guld oc Sølff / Kierderne offuer alt eders Etiet mest affsted kunde komme / som forskreffuit staar/ Da giffuer mig Summen tilkiende / oc huad Kronens Leen i begiere vdi pant oc foruaring for forneffnde Summa/ Da vil ieg/ paa forneffnde Kong. Maytt: vor kieriste Naadige Herris vegne/ Vigore Commissionis/giøre es der all den fyllest oc foruaring/ met Kronens Leen i begiere kunde/ oc sticte mig aldelis effter Eders egen sigen / begiere

giere oc vilge / Oc der vdoeffuer vill ieg oc met Bress oc
 Indsegle bepliet mig / Min DomKircke / Upsall Stiet /
 oc mine efterkommende ErckeBispen til Upsall / at all
 den derll eder / eders Kiercker oc eders efterkommende
 Bispen / tillsagd / loffuet / Pandsatt / oc vdi foruarng er
 giffu: Skulle i / eders Kiercker oc efterkommendis Bis-
 pen beholde / bruge / nyde sig til gode / for it fulde Pant v-
 di alle maade / vden all Argelst / ny fund oc hielpe rede /
 Til diss i oc betafde ere. Huor som i nu gior Kong. May-
 vor tieriste Naadige Herris villie oc begiering / som ieg
 fuldkommelig raader eder / som min Ordens Broder / da
 legger i Kircken oc hindis Prælater her i Niget / it euigt
 ærlig rycte ind / At de ere de / der altid haffue hafft oc be-
 uist sig som tro Prælater / oc hiulpet hans Kong. Maytt:
 vor tieriste Naadige Herre / deris rette Herre oc Konig
 til Land oc Folk igien.

Oc der met gior Prælaterne hans Kong. Maytt:
 oc hans Naadis efterkommende Konger / Kiercker oc sig /
 saa haardelig Euig plicte / at ingen kand legge sig imel-
 lom Kongen oc Kirckernes Prælater / Som vdi fore-
 tider ofte sked er / oc der met bliffuer Kirckens Prælater
 altid holden vdi Ere oc Verdighed først oc fremerst / oc
 mue tale oc suare naar andre skulle tie / oc fremgaa oc
 indledis / der andre vdestaa. Hans Kong. Maytt: haff-
 uer altid saa ærlig talet om Norske Mend / oc drager als-
 tid it gaat Hierte til dem / I huo som vil haffue den fø-
 ste ære oc Verdighed / Hand skal altid beuise sig ydmer-
 re end den Menige Mand gior. Kiere Herre Broder
 sender mig denne skriffte igien / naar som Eders Naade
 haffuer læst hinde / Veder ieg oc Eders Naade ville tencke
 it sind / Huor min Herre Bispen i Etowanger kand snar

rist saa saadan Bress oc Rundskab / Ilden liber fast / oc
her er endnu intet til ende giort / Jeg vaar gierne til orde
met Eders Naade paa en Time tilgisprensis. Her met
Eders Naade Gud befallendis oc S. Olaf Koning oc
Martyr. Nidrosia 23. Augusti 1531.

Reverendiss. Paternitati vestrae quam
deditissimus, Gustavus.

ErckeBisps
Luffs Bress

ErckeBisps Bluff aff Trundhiem / tilstreff Ercke
Bisps Gustaff Trolle saadant it Bress / Huor aff oc for
fares / Huorledis hand haffuer verit til sinde. Hand
vaar en Principall Hoffued / for alt det oprør vdi Norge
imod Kong Friderich / mest for Religionens skyld / at den
skulle forandres.

Præmissa fraterna & amicabili salutatione, cum
promptissimo gratificandi affectu.

ErckeBisps
Luffs Bress til
Erckebisps Trolle

Kiere Herre Broder oc besynderlig Ven / forhaabte
mig fuldkommelige / at i haffue nu vel forstaaet aff vor
ris ærinde / Huad handling som paa ferde er i Danmark /
oc haffuer ieg befalet Herr Degen / at giffue eder tierlis
gen tilkiende min Mening oc fattige Raad / oc forhaabte
mig fuldkommelige at alting skal sig vel bestikke / oc til
Eueneyr dueligere oc bestandeligere / end det vaar met
det Jærste begrebet oc foretaget. Herr Jens skal gierne
nyde eders Bøn oc Skriffuelse got at / Oc i hues andre
maader / som ieg kand vere eder til vilge / der skulle i altid
finde mig veluilligen oc redebon. Her met Eders Naade
de Gud oc S. Olaf Koning met Liff oc Stuel altid be
fallendis. Skreffuit paa mit Slot Steruigsholm /
Søndagen næst effter alle Helgen Dag / Aar. 1531
Meo sub signo. Reverendiss. paternitati vestrae quam
deditissimus Olaus Dei gratia Episcopus Nidrosiensis.

Huor

Hues hielp som Kong Christen siel aff Bisperne oc andre hans anhang vdi Norge/ baade aff Skibe/Kircker/ Sølff oc Pendinge/ det bleff hemmelige samblit/ oc er aff Jørgen Hanssen Skriffuer / forðum Leenomand paa Bergen/ som suldis met Gustaff Trolle / oc vaar i Norge vel bekiend/ førð til Holland Kong Christen til hende/ Huilcken vaar Vosat til Campen / en forstandig snild Mand. Hand bleff siden aff Kong Friderich anlaget/ for en Lands besfader / der haaffde Spolieret hans Kircker oc Kloster/ saa Kong Christen maatte giffue hannom hans obne Dreff/ saadant aff hans befalling at vere steed/hues Jørgen Hanssen haaffde giort.

Vdi samme Aar/ 1531. begaff sig nogen Krig oc Wenighed/ imellom Herr Balher aff Essens / oc Gressue Enno aff Frisland/ vdi saa maade / At Herr Balher aff Essens/ som vaar Gressue Enno vndergiffuen / fortrød denne Vnderdanighed/ oc tracted effter igien at bliffue fri / At hand haaffuer bedit sig forloff / at selgis met Gressue Enno aff Frisland / som vaar rede at drage vdi Brabant/ oc tale met Frue Margrette / Keyserens Zader Søster / Guberninde vdi Nederlandene / at hand maatte følges met hannom/ oc siden drage til sin Euanger Gressue Otte aff Redberg/ at forløste sig / men den anden vaar vde. Huilcket hannom bleff tilsted. Men fra Redberg drog hand til Hertug Carl aff Gelderen / oc giorde sig hans vnderdane / saa fremt hand formedelst hannom kunde befries fra Gressue Enno / oc igien komme til sit Land oc Stand. Hertug Carl siel hannom en heel hob Sold huor met hand er dragen vdi Frisland / at indtage sine Lande. Oc endog Gressue Enno antog en hob Sold vdi Brabant/ at forsuare sig met / saa bleffue
dog

Kong Christen fanger til felde at samle sig det Sold til beste. Som Keer Balher aff Essens oc Gressue Enno aff Frisland biugte.

dog hans Lande plyndret fast den heele Sommer offuer/ oc Ieffuerne indtaget. Omfier lagde sig Kong Christen imellom dennom at forlige oc fordrage/ Huilken den tid leffde vdi Nederlanden / aff Keyser Carls hielp oc Arltige benaading.

Sorneffnde Herrer bleffue den tid forligte / dog is Kon met søye bistand/ Hues Krigsfolck som begge disse Herrer haaffde brugt imod huer andre / antog Kong Christen vdi sin bestilling / oc bleff tilskyndet aff en hob forløbne oc vnduigte aff Suerrige/ Norge / Danmark/ som den tid vaare hans største Raad / Huor met hand tendte at gicre it indfald vdi Danmark / eller Norge til Vands/ effter at til Lands var hannom for mislungt/ om samme steds nogen aff Almuen/ Borger oc Bønder vaare/ som vilde sig optæck hannom til vilge / Anseendis at hand ingen hielp fick aff Keysseren eller andre hans Venner/ oc det Elende fortrød hannom/ vdi huilket hand haaffde verit fast paa S. Ar.

Herr Antonius
aff Wey

Herr Antonius aff Wey bleff forsend til Krigs Soldat/ dennom at opholde / oc haaffue tilstede til Stibene bleffue ferdige.

Kl. Tausind
Gylden Curren-
rent vbleggis
aff Keyseren.

Keyser Carl vaar den tid til Aushborg/ dog for hans skyld/ oc for det Suogerskab/ stede hannom all befodring vdi Nederlandene/ vdi en maade oc anden. Kl. Tausent Gylden Current bleff hannom oc hans Tienere beuilget/ paa derts tilstandendis Pension vdi Nederlandene at erleggis. Sonaster den Unge Herris Hertug Hanssis Hoffmester / forde der om skriffuelse fra Richs Dagen til Aushborg/ Oc den Herr aff Hogstrat/ oc til den Nederlandiske Regiering.

Sonaster den
unge Herris
Luctmester.

Det vaar all den hielp Keyser Carl offentlig gior-
de han

de hannom / Men denne Summa Pendinge erlagdis
vnder det skien for Resten aff hans Pension. Nogle pri-
vat Borger oc Gold til Amsterdam / Campen / oc End-
husen / vndsette hannom met Skibe. De paa det de
Grisslander kunde bliffue dette Krigsgold quit / som laa
dennom til trengsall / Da fantes de selfuillige til / at fly
hannom Skibe oc BaadsGold aff Grissland. Nogle saa
Hollender Skibe / som laa paa Embsen / nødde de til at
løbe met for fract.

Privat Borg
gerne hielpe
Kong Chris-
ten.

Hand rusted sig met alhaande til behør. Loed
Rigbe Sadel / Biedhel / Tømer / at hand kunde bliffue
ridendis huor de komme til Lands.

Vdi lige maade Skyet / Pendinge / oc anden Mus-
nition forstracte hannom nogle Privat Rigbmend oc Borg-
ger / Hand betalde dennom igien / met stor løffte oc tilsa-
gen om Privilegier oc Friheder.

Vdi fornessnde Aar / oc meden Kong Christen
omgick met dette Gold vdi Grissland at antage / Døde
Frue Margrette / Hertuginde aff Saphoy / Kønserens
Fader Søster / De hans Søster Fru Maria aff Ungern /
effter hendis Død traadde vdi den Burgundiske Regie-
ring. Hun saa igenom Kingre / met hvad Gold Kong
Christen samlede vdi Grissland. De Nederlender vare
oefaa gierne hans quit / met dette Gold som vaar v. Lu-
sind Mand til foed.

Seu Margre-
te aff Burgun-
dien Døet.

Hand er segled fra Memmelin sidst in Octobri
met xxv. Orlougs Skibe. Der hand kom vdi Egen /
bleff hans Flaade aff en Østen Storm splitt / fortrenget oc
adskild. v. aff hans Skibe bleffue / en part vnder Vest
Grisslands side / en part vnder Norge / oc andersteds. Hand
self oc de øffrige hans Skibe ere indkommen for Helsing-
den

X. aff Kong
Christen
Skibe bleff.

Kong Christen
kommet til
Norge.

den 5. Nouembri. Huor fra de ere seglede at Opfloerfiord. De effter at Soldet er wdsatt/ oc Skibene ere forlagde her oc der / Da bleff aff stor Vinter / som paa det Aar indfald / en part indeffressen for Tonsberg / en part andenstedes.

Kong Skibe
indfryse.

Kong Christen
laazt fordriffu
se de Norffe.

Hand lod strax Bressue vdgaa / huorledis hand vaar kommen til Norge/ hans Riger oc Lande igien at anamme/ Alle de som goduillige ville gange til Haande/ dennom tilgaff hand mildelig deris forrige forseelse / oc stadfestid dennom deris Privilegier oc Friheder. Vdi samme Bressvndskyller hand de Norffe/ At de aff en part de Danske/ haffue verit forsporde / oc ere Hertug Fridrich tilfalden/ De biuder the Geistlige oc all Adelen. skulle Personlig tilkende at møde til Opfloer paa S. Andreæ Dag/ oc hylde hannom/ saa fremt de icke paa Liff oc gods ville forderffuit. Bønderen skulle aff huert Syssel frem sende 4. aff deris fuldmectige: Saa skulle oc Borgemeester oc Raad fremsende nogen aff deris muddel.

Vdi lige maade tilskreff hand strax Ercke Bisps Staff Trolle saadant it Bress/ Huilcken den Vinter offuer haffde forholdet sig hemmelig til Trundhiem / oc torde icke drage til Lands / Fordi hand vaar forkundskabit/ oc vel viste oc dagligen siet at wide / om dette Tog paa Norge.

Erckbisps Staff
forstreffu
vis sca Trund
hiem.

Præmissa reverentia, cum nostro sincero favore. Wider/ At paa den 26. Dag Octobris løbe wi aff Reyss. Maast. vor kiere Herre Broders oc Suogers Land Holland/ met it merckelig tall Krigsfolck / De 5. Dag i Nouembri / komme wi vdi vort Rige Norge vdi Hestness Haffn/ løbe der aff oc komme nu i Dag hid ind vdi Opfloerfiord/ som wi oc haffuer skreffuit Verdige Sader / Herr
Bluff

Oluff Ercke Bisp i Trundhiem til/ oc at hand strax vill giffue sig til Opfløe til oss/ oc tage den deell met sig/ som hand haffuer tillsagd eder paa vore vegne/ At i oc ville formaane hannom der paa. Sammeledis at hand ville tage laugMend/ LeensMend/ Borgemeister/ oc 4. off de beste Borger i Trundhiem/ sammeledis andre gode Mænd Norgis Riges Indbyggere/ met 4. Mænd aff huer Syssell met sig/ Saa ville wi giffue dennom vor vilge oc Wiening tilkiende/ Huor de kunde vide at rette dem effter. Oc der som hand kunde offuer komme nogen aff vore oc Rigeno Ziender/ bespnderlig Doctor Vincentius Lunge/ oc Niels Løffe/ at hand dennom ville spørre met sig til eff. Vaare der oc nogen som oss haffde verit imod her til Dags/ ville komme/ begiere Naade/ oc her effter vere oss huld oc Tro/ da ville wi gierne benaade hannom/ oc vere dennom her effter en gunstig Herre. Sende wi hannom oc it Bress/ At hand ville lade læse for Almuenn.

Tilligeste haffue wi ladet skriffue hannom til/ at hand ville lade forbiude alie vore Vndersaatte Norden Lands/ at de ingen giffue deris skat/ skuld eller Kente/ som de oss paa Kronens vegne met rette plitlige ere/ vden oss selffuer/ eller huem wi her effter tilskickendis vorder det at anamme paa vore vegne. Saa beder wi eder kierligen/ At i oc ville ramme oc vide vort gaffn oc beste oc vnderiuse Verdige Fader/ hues eder trodis vort gaffn oc beste land vere/ Som wi eder fuldkommelig til treer oc icke paa tuler/ oc at i ville giffue eder strax til eff. Det ville wi kierligen forskylde met eder. In Christo Valete. Ex portu nostro Opfloens IX. Die Nouen.b. Anno 1531. nostro sub Sigillo. Christiern.

Erkebisp Oluf
luff forstreff
naa villigste
begjæret en
Statt oc en
gængers.

Erkebisp Oluf tilskreff hand saaledis.

Præmissa reverentia cum nostro sincero favore. Kiere
Herre oc Fader Vider/ siden at wi komme hid til vor
Rigbsted Opsloe/haffuer her verit hof off mange aff vort
elskelige Norgis Rigs Raad/ baade Bisper/ Prælater/
Abeder/ Prior oc Præstemend/ sammeledis Ridder/
RidderMende Mend/ Rigsstemand/ Bønder oc menis
ge Allmue/ som der omkring boer/ oc funde wi dennom
alle villige thonistactige oc bistandige/ som gode tro Vn-
dersaatte burde at vere imod off/ deris rette Herre oc Ro-
ning/saa wi tacke Gud oc dem for deris villighed. Haff-
de wi nu at giffue off self i Nordlanden til eder/ der at
handle baade met eder/ oc flere vor Elskelige Norgis Ri-
gis Raad/ gode Mend oc Indbyggere/ paa vort oc alle
eders gaffn oc beste/ Oc for det megit Gøld/ som wi her
oc andenseds her omkring liggendis haffuer/ Derfor luns-
de wi nu icke komme til eder paa denne tid. Thi sender
wi nu did heden paa vore vegne off elskelige vor Mand oc
tiener Jørgen Hanssøn/ Oc beder wi eder kjerligen/ at i
ville vere hannom behjelpelig oc bistandig i alle maade
paa vort gaffn oc beste/ som hand eder tilsigendis vorder/
lige som wi der self hof eder til stede vaar.

Jørgen Hans-
søn / oppbeet
Statt oc
hjelp.

Sammeledis haffuer oc vort elskelige Norgis Rigs
Raad/ Herr Synnden Fjeld i Norge/ samthet off en mæ-
lig Land hjelp/ at maa fange aff den menige Mand i vort
Rige Norge/ ex. h. eller it Lod Sølff aff huer Mand/
oc der till en gengers Betallie/ effter som off Elskelige
Jørgen Hanssøn Eder ydermere vnderuise kand/ at hols
de vort Krigsfolck met. Tuiffle off oc icke paa/ at i so
oc gierne ville lade Eder Veluillige befindes/ oc ville same-
meledis ramme oc vide vort Gaffn oc beste. Huilket wi
gierne

gierne oc kjerligen ville forskyldte met eder/ oc eders Stiet
 igien / i hues maade wi kunde. Oc der som i icke nu
 strax kunde saa kommet til off/ At i da strax ville skriffue
 off eders villie til. In Christo Valet. Ex Asto 27. Nos
 vemb. Anno 1 5 3 1. nostro sub Sigillo.

Erste Bisp Oluff aff Trundhiem / vaar glad ved
 hans komme/ Huilken haaffde altid holdt hans parthi/ oc
 haaffde steds hemmelig forstand met Kong Christen. Hand
 gic hannom strax til Haande. Hans Exempel oc myn-
 dighed effterfulde de andre Bisper/ Hans Keff aff Opsto/
 Mogens aff Hammer / saa vel som den Norske Adell.
 Herr Mogens Gyldestiern bleff forlat aff de Norske/
 saa ingen søgte hannom/ vndertagendis Mickell Blicke/
 som haaffde stien Løn/ Hand vaar en tid lang hos han-
 nom/ Men sald hannom siden stemelig fra / oc til Kong
 Christen/ oc bleff hans Foder Marskalk / Huilken hand
 oc haaffde tiene vdi Suerrige. Aar 1 5 2 0.

De Norske
 salder aff / oc
 forlader Kong
 Christens
 Lenemend.

Erste Bilde paa Bergen Huss/ oc Her Claus Bilde
 de paa Bahuss/ som ere de fornemste befestninger vdi Nor-
 ge/ de hulde dennom vell/ saa vell som Bisp Oluff aff
 Bergen/ oc betencke deris Eed oc ære / de Kong Frides-
 rich haaffde Sorie. Hand tencke selff at bliffue for Ag-
 gerhuss den Vinter offuer/ At hand kunde gicre sig den
 Festning mectig/ at hand kunde haaffue it fast sted inde/ for
 it tilfluct skyld.

Kong Christen skriffuer saa Herr Mogens Gyl-
 destiern it Bress til megit Naadelig / hand skulle giffue
 Slaatit op / oc tilsiger hannom der vdi stor Naade oc
 Vensteb. Herr Mogens kiende Keynecke vell. Skreff
 hannom til igien it fast vnderdanigste Gienstuar. Hand
 viste vell hand vaar en spd Konge Spn / oc kaarit til. 3.

Kong Christen
 tilskriffuer 3.
 Moens Gyl-
 destiern.

Herr Moens
Byldenstierns
Bekendelse.

Niger / hand kunde icke hindre hannom met saadan mact
som hand haffuer / at tage staat ind / serdelis nu det er
Vinter / oc Hafnen er tilfrossen. Dog var hand begier
rindis for hans Nassn oc Stand skyld / at hand ville vere
til Fredts / at hand skriffuer Kong Friderich først til.
Hues hand icke fanger vndseining aff hannom inden
først vdi Martio / (Thi for Aardsens leilighed skyld
tenckte hand sig icke sør at kunde vndsættis) / da ville hand
strax opgiffue hannom Slaatit.

Huor offuer Kong Christen bleff glad / behagede
megit vell / Hand haffde erlanget denne Wands yndeste
oc gode villie.

Anstand imel-
lom Herr
Moens oc A.
Christen

Saa bleff der da giort et anstand / Kong Christen
oc Herr Mogens Byldenstiern imellom / at den ene icke
skulle beskade den anden / til den erklering kom fra Kong
Friderich.

Oluffs Borg
indragis

Diss midler tid intog Kong Christen Oluffsborig
vdi Wigen / de Suenste inde haffde / Slog der en hob
Suenste / huilcke hand siden forfulde til Nyløss / oc haff-
de det nær indbekommet / Hues hand haffde fordristed sig
til at draae til Byen. Men hand tenckte der skulle vere
hinderhold. Dette skede alt for Wigen bleff offuer an-
uoridt.

Franker Wile-
hel Blicks
Tjener offerdi-
gis om hjælp.

Herr Mogens Byldenstiern offerdiget / strax Wile-
hel Blicks Tjener Francke / Oc lod Herr Johan Ransen
Høffuizmand paa Krogen / nu Kroneborg kaldet / vide
all den leilighed met Kong Christens tilkomst vdi Nor-
ge / begierendis noget mehr Sold inden Vinter / Krud
oc Munition.

Denne Tydske Karl Francke haffuer iligen be-
giffuit sig neder til Danmark / met flutings Waade /
Hull

Huileket Bress hand offuerantvordet til fornessnde Herra
Johann Kankow. Hand samblet strax 7 Tusind Kneec
te / Skjete oc Krud sammens / oc handler met denne
Grande / at hand skulle fly dette Guld knap ind paa Slots
tit / Huileket hand vnderstod sig / som den der viste all
Slotens leplighed oc hemmelige Etie oc Beye.

Hannom bleff giffuit en foraring / at hand skulle væ
re diff willigere / Huileken bleff strax offerdiget met en
Tact / huor met hand kom vnder Norgis side. Tacten
bleff indefrossen / Men hand drog langs Bierge / Klipper
oc Etæg met Gullet / oc fick dennom obemerckt ind paa
Slotet. Midler tid men hand vaar borte / haffuer hans
Junker / Mickel Bliet som haffde Eken Een / saa vell
som flere der i Landet / giffuet dennom vnder Kong Chri
sten oc hannom Sored / Huileket Grande ocsaa siden
giorde.

Herra Kankow
vndsettig

Mickel Bliet
salden Kong
Christen til

Fornessnde Mickel Bliet / Oc Grande de tiende
Bressue Christoffer troligen vdi den Krig / som indfald
vdi Kong Christian den 3. tid / som sammesteds videre er
sagt. Da Herr Mogens Gyldenstiern nu haffde fanget
denne vndsetning / samlede hand huad Getallie hand
kunde saa der omkring. Hand nederbrød oc ic Kloster
vdi Opslo / at hand icke ville vere beskad der aff / oc skicked
sig altina til at tolle en belønning om behoff giordis. Da
Kong Christen saae sig forsynllet at vere aff Herr Mo
gens / oc vndsetning Slaattet til komme / belagde hand
Slaatted / at intet tilfer skulde skee / Wien til Bando vaar
det frit / Dog Haffnen vaar Fressen.

Herra Kankow
belagde aff
Kong Christen

Det Norste Raad oc Adell / sem vaar forskreffuen /
er møtt til Opslo / paa S. Andrea Aften / Oc efter en
lang tale som hans Cangler Pouel Kumppe haffde til den
nom

De Norste
syllne Kong
Christen.

dennom paa hans vegne / haffue de Hyllet hannom.
 Vdi samme Hyllings Bress bleff indført / At om Kong
 Christen Døde oc affgick / skulle de vere forplict at tage
 hans Søn Johannem / for Herre oc Konge.

Paa S. Andreæ Aften haffue de Norske opskreff
 uit Kong Friderich oc Kigens Raad vdi Danmark deris
 Eed oc plict saaledis.

Norgis Raad
 opskreffue
 Danmarks
 Raad. oc
 Kong Fridr-
 ich deris Tro
 Eed oc plict

Sinceritl. nostris reverentiis, honore fraternacq; sa-
 lutatione in Domino præmissis. Kiere Herrer / Brødre
 oc gode Venner. Vilde i ndimye eder til at vide / acte
 oc viselige offuerveye / huad nu sorgeligen til mange Nes-
 nissers forderffuelste foretagis oc begyndis / med dette suaa-
 re Orloug oc Krig/Gud Alsommeettigste vnde off gode
 Raad / hielp oc Trøst / at vi maatte vel komme der aff
 met. Oc paa det at i oc saa kunde røris til en Fredsome-
 lig handling oc bistandelig fordrag med Høghorne Første
 Kong Christen / vor kieriste Naadige Herre / Veder wi
 Eder gierne oc Naade / At i ville offuer Veye / huorlunde
 oc huorfor det Orloug er begynt / oc huorlunde Gud vil
 vnde det en god Ende at faa / oc ey den store Blodstyre-
 eing fkee skall / Sielene til stor vaade / som mest gruse-
 ligt er for den / som saadan Orloug haffuer voldet oc
 lengst paa holder. I vide vell / huem det Voldet oc aff
 Sted kom i Danmark / at hans Naade Nædis til at
 giffue sig aff Riget / vden tilbørlig tileale oc Dom / hval-
 etet wi eller den gode Almue her i Norge ey aff viste eller
 samtyckte / før end lenge effter hans Naade vaar vddra-
 gen / da Næddis wi alle til / den tid wi singe bud fra Høgh-
 borne Første / Hertug Friderich den tid Buald Koning
 til Danmark / oc fra eder / at hylde hans Naade / At wi
 ey skulle ydermere forderffuis. Oc nu effterdi vor Naad-
 digste

elgste Herre/ er hid kommen til sit Rige/ oc er vor rette
 Herre oc Koning/ kyst/ koret oc Kronet/ Gulde den Mæ-
 nige Almue hans Naade gladelig til hende/ oc gaff oc
 gjorde hans naade veluilligen baade giengierd/ oc skatt/
 oc ville leffue oc Dø met hans Naade/ som det bør mee-
 deris rette Herre oc Koning/ som oc tilbørligt er/ Oc skreff
 hans Naade off strax til hand kom her vnder Landet/ Oc
 hand ville vere off gunstig oc god/ en gribe/ tage eller be-
 røffue lade fra nogen/ som hans Naade vil gaa til Naan-
 de/ Hvilket hans Naade en heller giort haffuer til denne
 Dag/ met dennom som tilfede bleff. Men de som bore
 rømde paa hans Naadis Argist/haffue der offuer myt be-
 ris Leen oc noget rørende gods/ Oc haffue wi nu formætte
 at hans Naade wil/ oc acter at elste baade Gud oc Retuis-
 hed. Thi kiere Venner/ thyctis Eder/ at i icke ville fors-
 acte eller forsmaa wore Raad/ Da Naade wi Eder oc yds-
 mygelige beder/ paa det at mere ont en for mindre/ hens-
 de sealle/ at i ville offuer Vene oc betencke huad verre
 haffuer/ nu er/ oc komme kan/ baade offuer Sydde oc Os-
 fedde/ skyldige oc vskyldige/ som i selff nermere vide oc
 kande betencke. Naar hans Naade end nu aff gangen oc
 Død/ da kunde i wel selff mercke/ huad dog lang Seide
 Fare oc wfred der for kande stee/ baade til Land oc Vand/
 oc en er visse huad ende det kande faa/ Thi all Seyer er
 aff Himmelen/ Oc i vide huor ydmigelige hans Naade
 tilbød for hand drog aff Landet/ oc det thyctis oss icke alde-
 lis viselig at vere giort/ at i en vidtoge. I vide oc selff-
 uer/ at det naar en seye hob/ som mest mact haffde/ oc icke
 mange som der imod stode/ Men mange Tusinde som det
 thyctis ilde vere/ imod huer en som det thyctis vell være/
 oc endnu som wi haffue spurt oc hørt/ hans Naade gier-

ne i Riget igien ville haffue/ De maa ssee mange er / som
 icke sger giffue deris vilge oc menning tilkiende / for Liffs
 fare oc forderffuelse aff dem/ som hans Naadis nieste W
 uenner ere/ oc mindst acte huad ende det vill faa/ De maa
 ssee at mange sla deris lid til wld. Derfor endnu igien
 anden oc tredie tid/ bede wi ndmpaelige/ oc Naade / At i
 offueruene baade Sixels/ oc Liffs bistand / ladendis hans
 Naade komme fredelig vdi sit Rige igien. Wi forhaa
 bis oc fuldkommelig formode/ effier de facter oc Ord/ som
 wi fornemme aff hannom/ oc hans/ At hans Naade bliff
 uer oss oc sit Rige / en god / mild / retuise/ profellig oc
 gaffelig Jærste. Kiere gode Herrer oc Venner/ som wi
 haffue nu giffuit eder tilkiende nogle adffillige Artickler/
 som sger er rørd/ Oc i vide vell/ At Kong Christen er vor
 rette Herre oc Koning / som wi icke andet vide / heller
 maa end det veluillige bekiende / Oc ey wi / eller nogen
 fand tiene tuenne Herrer til tacke / oc wi haffue nu sagt
 oc loffuet hans Naade Huldskab oc Trofscab / Thi fors
 mode wi/ At den gode Herre/ Højmechtige Jærste Koning
 Friderich/ heller i/ Tager oss icke til mistæcke eller wuilge/
 at wi haffue opsagt hans Naade Huldskab oc Mandfscab/
 som wi oc nu i dette vort Bress opsiget/ Effuendis eder
 at besinde/ At huor wi haffde icke saa giort / huad der da
 vilde efftersølge. Kiere Venner oc Herrer / haffue wi
 dette vdi beste oc Broderlig act oc Wdning eder tilskreff
 uit/ Oc huor wi kunde oc muc vere eder fremdelis til vilge
 oc Kierlighed/ sger wi altid gierne. Eders Herre Dom
 me her met Gud oc S. Oluff Koning befaendis. Ex
 Aloia in Vigiliis beati Andreæ Apostoli. Anno 1531.

Under Kigens Indsegle

Norgis Kiges Raad.

For dette affsald skold/ Saa oc for ic andit/ som sk
 den

den skiede vdi Grefsuens Feyde/ Aar 1534. er paa den Herre dag til Risbenhaffn 1536/ nogit hart oc strenge Raadslagit offuer de Norske/ At de fremdelis icke skulle haffue deris egit Raad/Men Regieris/som en anden Prouinke/ vnder Danmark/ Samme tid bleff alle Bisper affsette/ Dog bleff dennom alle forundt/ at bliffue ved S. Oluffs Loug oc andre deris Priuilegier, Huelckit der om paa dette stæd er ærindrit/At mand skal vide/for huad Aarsage skyld/ denne forandring er skied vdi Norge/ Imod de Danske Kongers adt/ Priuilegier/ Friheder/ huor imod den Ero Tieniste/Eed oc plicet skall Rekereris oc ansæes/som der imod er giort/De lige som Friheder windis/ Saa fortabis de oc saa/ oc til intet bliffue.

Strax Kong Christen dette haffde bestilled/ At alle Stender skulle møde om hans Hyliding/ bleff der baade skat oc giengierd paa lagd til hans Krigsfolck/ Thi hand icke vaar vdi Pendinge. De Geistlige vaar hannom serdelis tilneiged/ Bisp Hans Keff aff Opplø tilskreff Herr Laurin Canick oc Provest vdi Lunsberg saadant ic Bress.

Iohannes Dei gratia Episcopus Alloensis. Præmissis nostro sincero fauore. Mue i vide/ At Kong. Mayte. vor tieriste Naadige Herre/ Høghborne Første Koning Christen/ er begierendis/ en hielp aff alle Kircker her vdi Stiect/ vdi Spliff oc Pendinge/ Oc wi met vort elskelig Capitell haffuer hans Naade det gierne samtyckt/ den Hellige Christelig Ero/ hellige Kircke/ oc ess alle/ oc menige Landet/ til beste oc bistand. Oc haffuer hans Naade loffuet oc til sagdt/ At ville gierne betale det igen i fremtiden/ som oss intet tuiffler paa/ oc wi haffue hans Naadis Bress paa/ Thi beder wi Eder/ oc paa vor Naad

W m ij

digste

Bispen aff Op-
sloe bestortit
Kirckerne i
sit Giffte
paa Kong
Christens veg-
ne.

digste Herris vegne strengelige biude/ At i strax vsparen
dis Nat oc Dag/ Rider til alle Kircker oc Capeller/ dem
som nogen Rente haffue/ oc anammer der vd/ paa hans
Naadis vegne/ Spliff oc rede Pendinge/ saa nær/ at Hoff-
uud Kircken beholder 2. Kalck igiten/ oc it Monstrantz
eller Pixidem/ oc de andre Kircker beholde en Kalck/ oc
om hun haffuer icke mere end en Kalck/ da tager halff de-
len til vor Naadigste Herris behoff aff den/ oc den anden
halff deell beholder Kircken.

De paa det Kircken skall icke vere Kalckelss/ da maa
Bpnderne løse halff delen med Spliff oc Pendinge/ alt
det andet anammer/ opskriffuendis huor megit oc huad
Spliff i anammer aff huer Kircke/ som i skulle selff giøre
vor Naadigste Herre regenskab for/ eller hans Naadis
Embids Mand/ Oc sender hid ned fra Haanden effter
som i annamer til/ oc vsforsømmelige lader det alisam-
men komme hid ind til Byen/ inden 8. eller 10. Dage/
effter at i dette Bress fangit haffue/ saa frambe at i ville
fare vell/ oc icke komme der i større skade for. Sindes oc
nogen imod standendis/ da tager der Vidne paa/ at giff-
ue vor Naadigste Herre til kiende. Item om Alterne
haffue noget Spliff oc Pendinge/ da tager det met. In
Christo valete. Ex curia nostra Alloenti Die beati An-
dree Apostoli Anno 1531. nostro sub Sigillo.

De Danste An-
ste denom i.
mod Kong
Christen.

Koning Friderich/ som vell viste/ at dette Tog vaar
forhender/ haffde der om betimen vdi Septembri Maas
ned/ aduaret Kong Giffte oc Hensse Stæderne hans
Bundsforuanthe/ at de strax skulle giøre rede/ met hves
hielp de skulle til lade/ effter deris Forbunt.

De Episke sende strax her ind sør til frosted bleff/ 4.
store Orlougs Skibe/ Hvilcke da de iadkomme for Rigs-
benhaffn/

benhaffn/ Da vaar de Strolfunder oc Kofteker icke end
 da ankomne / en heller vaar den Danske Flode aldelis fer-
 dige/ eller hues Skibe fremkomne som Bisperne skulle
 vdgjøre. Den Vinter offuer vdi Danmark/ rustede de
 dennom/ huad de kunde mest. Landgreffue Wilhelm aff
 Hessen/ erbod sig ved Reckerod/ at komme Kong Friderich
 til hielp met 2. Tusind Mand oc Geldskytt/ paa Kongens
 omkostning. Foruden Kongens egen Orlouge Skibe/
 da vaar huer Bisp satt for it velferdigt Skib at vdgjøre
 met ald tilhøre / Skyt / Gold / Fetsallie / Munition.
 Noch vaar Rijsstæderne saaledis satte/ Rijsbenhaffn for
 it bemandet Skib paa 80. Knechte / Rijsge oc Roskilde
 for it / paa 60. Knechte. Nestved oc Slagelse for it paa
 60. Knechte. Malmø for it paa 80. Knechte. Landskrone
 oc Øhø for it paa 80. Knechte. Vardberg oc Halmsted
 for it paa 80.

Hielp aff
 Rijsstæderne.

Kongsbæk Laugholm / Galdenborg hielp met Gold.
 Odense for it Skib paa 80. Mand. Suinborig oc As-
 sens for it paa 80. Mand.

Stege oc Naeskov for it paa 60.

Aarhuß oc Randers for it paa 80.

Ribe for it for 80. Knechte / foruden Bodsmænd oc
 Skibsfolked / oc en Borgemeester oc en Raadmand paa
 huert Skib. De andre smaa Rijsstæder vdi Jylland/
 Fyn / Langeland / Skone / Falster / gjorde hielp vd met
 Fetsallie / saa vell som det hele Land.

Forneffnde Skibe oc Gold vare tillsagde/ at vere rede
 oc sambles for Rijsbenhaffn om Misfaste. De skulle huere
 Skib haffue it Halff Åars Fetsallie inde.

Dette Åar bleff Hertug Ernst aff Lynneborig tagid
 vdi Kong Friderichs bestilling vdi iij. Åar / for Åarlig
 W m iij Pensu

Pension / oc it antall Ryttere der imod at indføre.

Trette mel-
lom Bisp Jør-
gen Jens oc
Herr Offue
Vincentius.

Dette Aar vaar den store trette imellom Bisp Jør-
gen Jens oc Herr Offue Vincentius / om Staldvig-
gaard oc gods / huor wdi Herr Offue ville sig met Ri-
gens Ket lade indføre / oc haffde hans Ridemend paa
Viborg Landsting til stede / Da frembar Fougeden paa
hald Rester Splyd wdi Viborg / oc Herr Niels Prest
samme Steds / it Herr Offue oc Herr Niels Høgs
Bress / de skulle giffuit Bissen / Lydendis / at hand oc
hans Arffuinge skulle vere quit vden all trette for Stald-
vig gaard. Der imod gjorde den anden sin Loug / at
hand aldrig haffde vdgiffuet det Bress. Da vdgick Bors-
gemester oc Raad oc 24. aff Viborg Landsting / de spus-
ned indkomme oc sagde. Det Bress oc Sigell Nyes at
vere giort. Herr Offue satte strax Loffuen oc vissen / at
Wpde for Kong: Mantt : der om til Første Herre Dage /

Siden lod hand sig indføre wdi 10. Laster Korn aff
Stichtens gods.

Løffuerdagen der effter kom Herr Jørgen paa Lands-
tinget / oc sagde sig aldrig at haffue giort nogen falske
Bressue / Wgd sig wdi lige maade wdi rette for Kongen.
Landsdomer Jens Huas / optog oc indsette opbudne Pen-
dige. Denne sag forligte hans Mantt : siden / saa Herr
Offue beholt Stolviggaard / oc Bissen kom til huus
godes / Herr Offue haffde sig ladet wdi spør.

Den 15. Nouembris skreff Kong Christen de Vens-
diffe Stæder til / Hand vaar kommen til hans Rige
Norge / huilcket hand forhaabte icke skulle dennom mis-
falde / Oc traecter hand effter at giffre sig de andre hans
Riger Rettige / Begierendis / de ingen forhindring ville
giffre

giere hannom der wdi/ Hand vil lade dennom bliffue ved
deris Priuelegier Friheder.

Wibler tid til streff de foriagede Suendske / som
vaare Erkebisp Gustaff aff Upsall / Bisp Mogens aff
Hammer/ oc Herr Lure Jenson/ det Krigsfolck til/ som
Kong Giffte hafde ladet wdi Nidolffe / oc til de Dale
Karle / huilede de viste end da icke aldelis at vere til fredis
met Kong Giffte / At de ville antage Kong Christen /
Hand vaar nu omuent oc aff en anden natur oc seker end
tilforn/ vden all grumhed/ Hand skulle niet all Naade an-
tage dennom. Kysker Karl oc Kong Hendrick den 8.
aff Engeland / som vaar de Suendske til diß forigernit/
skulle bliffue dennom venner der vdoeffuer.

De foriagede
Suendske præce-
diceret atter
vdi Sverrige.

Item det fornembste vaar / de skulle igien komme
vdi Passuens Venskab / oc den hellige Kierdes Menig-
hed. Men disse Bressue bliffue mere beled end acter.

Vdi Martio Maaret/ da er nogle Dancke Skibe
oc Lybske / Seglet imod Opfello vig/ at vndsette Aggers
Huff met Jettallie/ Krud/ Lode/ Gold/ Munition/ Huilede
formedelst Friderich Bruno beskedenhed aff Lybske / toge
5. Nederlendiske Skibe aff de Kong Christen offuersørde/
som hafde Winterlepre bag en Klippe. Disse forneffn-
de Skibe/ fordi Hasnen vor frossen for slaatet/ Jffede oc
hug dennom ind / oc singe forneffnde vndseining ind paa
Glotted. End gaff Icken sig saa/ at de kom den 14.
Aprilis for Kiebenhaffn till bage. Vdi Aprilis Mo-
ned vaar en Herredag forsamlit wdi Kiebenhaffn/ Huer
der bleff Raadslagit / huorledis den Fynde imod Kong
Christen i Norge / best kunde faaretagis.

Aggershus
vndsettes and
den gang o. 8.
Kontender
Skibes tagis.

Wibler tid bleff den Dancke maet ferdig. Saa vaar
enda ankommen 2 Lybske Orlougs Skibe / til met de
Koffoeder / Straalsunder oc Prynte Orlougs Skibe.

Paa

Rnud Gyloen
siern Electus
till Syn bleff
Offuerste.

Zuilcke aff
Adellen oc
Hoffuismend
hannom fulde.

Paa Raadet bleff Raadslagie / huem Offuerste skulle vere for dette Jold / Da vaar for got anseet / at Rnud Gyloens siern / Electus til Odense Stift / skulle haaffue den Offuerste befaling. Thi de tendte / At hand oc paa Naturs vegne skulle vere tilnegid at vndsette sin Broder,

Reinhold B. Heidenstorp bleff forordnet til Offuerste for det Tydske KoedJold. Erick Gyloens siern for de Danske. Der foruden vaare met disse effterskreffne Danke oc Tydske HerreMend / Hoffuismend oc befalnings Mend / Marquor Jenson / Christoffer Gyloens siern / Byrge Trolle / Aruid Vistand / Hans Lybke / Olafte Anderssen / Christoffer Huusfeld / Peder Skram / Willeken Stæde / Drage Laurissen / Thile Gyller / Hans Kindelbrudt / Dirck B. Grull / Willeken Fresse / Jorgen Skimmel / Andres B. Lybke / Jacob Vnges waschen / Bertild Holst / Gyler Dykert / Harmen B. Embden / oc Arnt B. Vrecht / met andre flere. Der vaar oc tilforordnet nogle Getallie Elibe / som stedte skulle giøre Leyret tilfer fra Danmark.

Men vort Jold haaffde ingen Ryttere met.

Kong Giffte
formaned om
hielp.

Kong Giffte vaar tilskreffuit / At hand vilde fremse sende / hues hielp hannom burde effter fordragen / som vaar 2. Hundert Heste oc 6. Hundert Joddsold / eller saa megit Jold / hand mest kunde aff sted komme / Thi Kong Christens tiltale oc fremgang giale saa vell Suerrige paa som off / Oc til hannom vaar send der om Herr Claus Wilde met Bressue oc formaning.

Widen Form
met igen til
Norge effter
Wardberg Ke
ess haardt

Jornessnde Herr Claus haaffde i lige maade befaling / At fordre Wigen igien vdi Norge / effter Wardberg Recellis lydelse / Huilcket Kong Giffte oc bevilget. Dog erlagde hand it stæde Guld til Lybke for allehaande vdi
lagd

lag / vdgiffte oc forning / effter samme Wardeberg Necessis lydelse. Huilcken Quitans er saa lydendis.

Wi Giffte met Guds Naade / Suerigis oc Gotthis Koning / Viss vitterlig / At effter den Contract lydelse belessuet naar i Wardeberg om Vigene / at hun paa nogle Aar tilgiprendis / skulle ligge off oc Suerigis Krone til haande oc vederlag / Saa haffuer nu Erlig oc Velbyrdig Mand oc Streng Ridder / Herr Claus Bilde Høffuedtsmand paa Bahus / paa Kong. Maytt: vegne vdi Danmark verit herr hof off / oc saa met off paa hans Høpmectigheds vegne offuer ens kommet / At vi haffue gunstelig opantvordet hannom til Danmarks Krone fornessnde Vigen / for it stycke Guld / som hand leffuere skall vdi Lybke 14. Dage effter Hellige tre Kongers dag først kommendis / vdi Herman Duckmanis hender / som det forplictelse Bress hand off der paa giffte uit haffuer ydermere vdmelder oc forklarar. Oc skall der met / de Article / vdi samme Wardeberges Contract / som lyder paa Vigen / bliffue plat Lød oc afftalet / saa at Vigen her effter / skall staa Kong. Maytt: til Danmark oc Danmarks Krone til hende. Dog vforkrendet alle andre Article oc Puncter / som vdrøgte ere i Malmøes / Nyløses oc fornessnde Wardeberges Necessis / eller Contracter / som disse Riger emellom tilligge oc bistand samtykt oc beloffuede ere.

Des til ydermere wisse oc hører foruaring / lade vi henge vort Secrett for dette vort obne Bress. Giffuit paa vor Gaard Suardessøe den 20. Dag Maij / Aar effter Guds Vordt / 1532.

Aar 1532. Spndagen effter Cantate / sidd Herr Knud Gyldenstern Electus, oc de andre gode mennd hans til

N n

forords

Rnud Gylden-
stærns fuls
mact.

forordnede / en fuldmact / At drage til Norge / at bringe
det Rige igien vnder Kong Friderich / som Kong Chris-
sten haffde fortrenget hannom fraa / enten med Dags-
tingning / eller Mact / oc i alle maade at giøre oc lade / li-
geruist som hans Maytt : Personlig tilstede vaar / effter
som lyghigheden sig begaff / oc de kunde tencke nytteligst /
gaffuligt oc raadeligt kunde vere. Til diß behoff oc at
Ekriffue oc Forsegle hues fornøden giordis / afferdiget
hans Maytt : en Secreteer med / ved Nassin M. Jesper
Brockmand / oc siel hannom hans Kong: Secret der hof /
huilket skulde bruges hof de Norske / dennom at tilsi-
ge hans Maytt : Naade oc Gunst / som sig igien ville begiff-
ue vnder hans Hørsamhede / Iste imod Kong Friderich i
nogen maade.

Meester Jes-
per Brockman
afferdiget med
hans Maytt :
Secrett till
Norge.

Torsdagen effter Cantate glæde till Segels.

Staden segler
aff Kommer til
Norge.

Tisdagen effter vocem Iuunditatis da komme de
ind for Opsto / med alle Skibe / oc Kong Christen opbre-
de sit Leire / oc rygte ind vdi Opsto med hans Gole / oc der
indtog sin Fordeel / at vore icke kunde komme til at slaes
med hannom.

Fredagen der effter om Aftenen / satte vore Gole
ild paa Espoderne / oc brende dennom aff om Natten /
Oc alle Skibene som laa for Byen / store oc smaa.

Om Søndagen kom Kong Christens Bress vdi
Leiret / Skreffuit vdi Opsto den 12. Maij / Aar 32 / Ly-
dendis til Herr Knud Gyldenstiern / Reinhold Hedens-
storp / Offuerster for Landsknechtene / Oc de Lybske deris
Befelch haffuer.

Vdi dette Bress giffuer hand tilkiende / Dennom
nocksom at vere beuust / at hand altid haffuer tractet eff-
ter Fred / oc giør end nu / Men haffuer den icke til diß
maatte

maatte vederfario/ hand begier endnu intet andet. Da
 paa det Blodstørtning maa forbliffue / som icke tilhører ^{Handel med}
 hannom eller Christne Gold / Hues hellige Ord hand ^{Kong Chri-}
 haffde anammit/ Derfor begier hand / at de vilde sendesul ^{sten/ Dag fra}
 hannom nogen deris fuldmeetige / at møde ved Broen i ^{Dag optegnet,}
 paa denne side/ med fellig leide til oc fra / uden Suis og
 Argelist/ Hand vill gipre det samme/at handle oc samtale
 le met hannom paa Kong Friderichs vegne om Fred oc
 enighed.

Den 12. Maij/ Aar 1532./ Bleff suarid vdi skriffte/
 paa samme skriffuelse aff Herr Knud Gyldenstiern Ele
 eto vdi Odense/ Herr Niogens Gyldenstiern / Niels Es
 ke/ Ridderer / oc Reinhold Hedenstorp/ Offuerste Hoff
 uermand for Goldet/ Herr Bert Odenberg/ Herr Ton
 nis Rasse/ oc Johan Dickbolt paa Hense Stædernis veg
 ne. At effter som hand tilbød dennom/ at møde om freds
 handling/ paa deris Herris vegne/ som lidelig oc bistand
 delig skulle vere/ effter deris egen begiere/ om der vaar no
 gen Guds fryet/ Sind eller Hierte i dennom til mildhed/
 paa det Guds Forørnelse / Blods vdgjeldelse / Mord oc
 Brand/ maatte forkommes. Der paa suarede de saa/
 at om hans Hierte oc Sind vaar som hans skriffuelse er/
 da vaar den gaffue aff Gud / icke Menniskens Nature/
 Thi de vdi fremfaren tid fast anderledis haffue forfarit
 om hannom / huilcket hans Naade oc nu selft nogenledis
 bekiender vdi sit Bress. Men huor om altingest er / kun
 de de hindre oc vnduere Blods vdgjeldelse / vilde de der til
 findis veluillige. Da effterdi hand beraaber sig paa Guds
 Ord / oc rettelig oc Christelige at ville handle/ Da ville
 de haffue til betroet/ Herr Niogens Gyldenstiern/ Herr
 Niels Eske, oc Junder Willekenstede/ paa Kong Fri
 derichs

drichs vegne/oc Herr Bert Odenberg/Herr Tomas Rasse / oc Herr Johan Blakholt paa Stædernis vegne / at høre hans foregiffi/oc der paa at suare saa vidt de kand/eller indføre hans begiering for de andre gode Herrer/hues de icke kand giffue besked paa. De der for sender de hønnoim deris leyde/at hand. til i Aften eller i Morgen tilige sender dennom sin igien. Actum vdi leyred for Opflo vt supra.

Begge leydes Breffue bleffue saa giort paa de 6. Personer paa huer side/ Stedet bleff berammit vnder Engelberg / paa den Grøne plaz / vden for de Danskis indørste indlagde Skibe. Hun lydede paa 80. Personer oc det tall der indenfor / ved 8. flet at samens komme/foruden sendebudene som vaar Principaler. Da haffde Erick Gyldenstjern Hoffueds Mand for de Danske / Junder Villetenstede / Jørgen Stimell / Andres B. Lybeck/ oc Vertil Holst Hoffuetsmændene offuer Landsknechtene / forseglet den Danske leide. Giffuen vdi leyred for Opflo den xiij. Maij. Anno 1532.

Kong Christens leide vaar daterit Opflo den xiij. Maij. Hand haffde til forordnit at handle / Herr Hans Aeff Bisop vdi Opflo / Pouel Riempe hans Cansler / Cort Penning Offuerst for hans Krigsfolck / oc Mouris Jønssen Secreteer / Marten B. Kallenbach Hoffuetsmand / oc Jørgen Heckerlyd / at samens komme naar 8 Sloe paa forneffnde Plaz.

Ten xiij. Maij bleffue begge disse leiders forlenget/ fraa den tid oc ind til om Morgenens Klocken vaar xiij. vnder samme Sækerhed som før. Denne forlængelse paa Kong Christens vegne haffuer forseglet / Mickel Blich Kong Christens SoderMarck / Albrecht Høendorp/ Peter B.

ter B. Kaymunde / Effuere Offuerlach/ Mats B. Nyp-
karsen / Balger B. Marbak / oc Meinert B. Ham/
Hoffuedomend.

Mandagen effter Exaudi kom de til samtales vnder
Egelberg/ Der lod hand først giffue tilkiende / huorledis
hand vaar vddressuen aff hans Riger / oc hans Aarsager
der imod / oc huorledis hand nu igien vaar kommen vdi Kong Christen
begierer / at
komme till
hans Riger to
gien.
hans Lande / met en stor Krigs Mact. Dog vilde hand
heller søge Fred end Vfred/ Summa / hans begiering
vaar / hand maatte komme til hans Riger igien. Der
paa bleff suared/ At der er offte baade skerssult oc suared
vdi Kong Christens sager oc fremsett / det giordes icke be-
hoff Sendebudene de skulle suare der til / De vaare kom-
men at frelse oc frij Kong. Maytt : Lande / oc icke at
bort giffue eller forhandle bort det minste stycke vdi hans
Lande vaar.

Da ginge Kong Christens Guldmectige atter vdi
Raad/ oc gaff atter saa for suar paa Kong Christens veg-
ne/ At maatte hand beholde Norge quit oc frij / Da ville Kong Christen
begierer Nor-
ge / will det
andit Kenun-
ciere.
hand affsige sig fra Danmark oc alle andre Lande/ oc in-
tet videre begiere/ Vden de haanom goduillige vilde anam-
me effter hans Fader Broders Død/ De ville hand der
paa gløre dennom all den foruaring de begierede / Hues
hand Norge fredelige maatte beholde. Der til bleff atter
suared som tilforn/ de vaare komne at fri oc frelse Kong.
Maytt. Lande/ oc icke dem at bortgiffue eller forforte.
De bleff de adspurd/ Om de ingen anden Raad oc middel
kunde tencke/ som til Fred tiende/ paa det Guds fortræde-
se / met Blods vdgjeldse maatte forbliffue. Da bleff
forhandlet/ At Kong Christen skulle selff komme dennom
til Orde. Huilcket hand oc strax gjorde/ De da hand in-
gen

gen anden middel viste/ bad hand voris Sendebud oc for-
maned dem paa Guds Ord oc Euangelium / de ville
Raade hannom de beste Raad/ da ville hand dennom eff-
terfølge. Da Raade de hannom / At hand Personligen
skulle begiffue sig til hans Fader Broder/ De tuiffud intet
paa / hans Maytt: io vdi all tilbørlighed skulle hannom
anamme / oc forsørge hannom med en Christelig ærlig/
Gjæstelig vnderholding / megit bedre end de haffde maet
at sige hannem til. Huilcket hand tog vdi betenkende
til om Morgen en / da atter at skulle sambales. Vidler
tid gaff hand allehaande meninge for / men grunden gic
der vd paa / hand maatte bliffue ved Norge.

Samme Aften sende hand it Breff vdi Leyret /
tydendis vdi den mening. At effter som de haffde ladet
hannom vide deris siste befaling oc mening / huad de der
vid gicre kunde/oc raadde hannom endelig til at giffue sig
til hans Fader Broder / oc der selff handle med hannom
om hans vnderhold / da vaar hand begierendis.

Først/ At de vilde forseeckre hannom med deris Chris-
telig leyde paa Tro / Ære / Siæls salighed/ som de ville
forsuare / effter deris Guldmaet. Tilsligeste/ at de vilde
loffue oc tilsige hannom/ hues hand icke kunde forliges mee
hans Fader Broder/ At de da igien vilde sette hannom
vdi hans fri behold vdi Norge / eller andenstedt med hans
Tienere.

Item / At de Norste/ som haffuer hannem hant-
gaaet/ i huem de helst ere/ skulle ingen skade lide derfor/
Men at det vere en afftalet sag/ oc huercken regnis dennom
til efftertale / ey heller komme dennom til skade.

Item/ At huilcke hans Tromend/ som haffue verit
vdi Elendighed med hannom/ mue fri oc sellig igien kom-
me til

me tilstede/ oc til deris Huse oc Hiem/ Oc huilcke som vil
vdfare/at det maa vere dennom frit for.

Difligeste/at hans Knechte/som haffue tient han-
nom/ mue fri vð pakere / oc forsørgis paa Deyene met
Underhold/Oc hues nogen haffde i behøff at besøge han-
nom om deris besolding/at det maa ske.

Sammeledis / At Norgis Rige / Søn den Fjeld/ skall
bliffue saa aldels bestandendis vnder hannom / som det
vaar den tid de komme ind for Opsto met deris Flaade/oc
som det endnu staar/ Indtil saa lenge hand kommer til en-
de paa den handling met hans Fader Broder.

At hues Bressue hand haffuer vdgiffuit/ paa Pant
eller Leen vdi Norge/ skulle bliffue ved deris Fuldmact.

Om Gud midler tid kalder hans Fader Broder / oc
Danmarks Raad oc Menighed/ da ville anamme han-
nom/ at hannom der paa ingen forhindring skulle skee/
Men om de icke ville samtycke hannom det / da skal hans
leyde oc Contract icke derfor vere vde/ Men hand maa fæ-
re huort hannom tækes/ som forskreffuit staar.

Item/ At hand maa tage hans Tienere met sig til
Danmark/ huilcke hand løfter / oc de at vere vdi samme
leyde som hand/oc hues de haffue handlet oc giort at vere
en klar afftalet sag.

Item/ At der som nogle andre smaa Artickle indfals-
de/ som her i/ icke end nu indskreffne ere / mue indskriffuis
oc vbrødeligen holdis. Hues de icke disse Artickle ville
hannom indgaa/ Da begierer hand/ at de skriffteligen ville
met deele hannom hans gode Fredelig tilbud oc deris
giensvar vnder deris Signeter / Det skal vere hannom i
mod huad skade oc forderffue der efterkomme land. De
skall betencke Gud er en Fader til all Barmhiertighed oc
Fred/

Fred/ den befaler hand dennom Actum Opflo 14. Maj
Aar 1532.

Den 15. Maj gaffue de hannom saa for suar/ hand
vilde icke fortencke dennom/de icke saa fort kunde suare
paa hans Article oc begiering/ som hannom tættis/ De
vaare noget for hindret/ Vilde hand sende 2. eller 3. til dem
nom aff sine gode Væend vdi Lejret/ eller vilde lade dem
nom drage offuer paa Hoffued Den / da vilde de oc for
ordne did nogle aff deris/ at forhandle samme ærinde/ oc
der paa giffue suar.

Hvilcke oc der met skulle haffue en Christelig Leide/
til oc fra/ oc all den stund handlen paa stod / indtil de i
gien komme i deris behold.

Den 16. Dag Maj skreff hand en luet mistive ell
Principalerne/ lydendis. At hand ville haffue skriffelig
suar aff dennom paa hans Article. Klager der vdi/ det
er hannom ledt/ at saadan hans Christelig begiering til
Fred skulle foractes/ oc hand vere nødt til hues skade oc for
derffue som vil skee.

Bedet endnu for Guds skyld/ at de icke ville forstaa
hannom anderledis / end som hand taler oc skriffuer.
Klager der offuer oc/ at de saa vdharmhertelige offuersals
der den fattige Almue / met Koff oc Brand. Huad
haffue de da gjort/ Hand er tilstede.

Dette Bud begierede hand strax at sendis tilbage/
at ingen skade skulle skee paa enten aff siderne.

Den 17. Maj suarede Kong Friderichs Guldmætti
ge hannom saaledis der paa. At de icke haffue foractet
eller vdfslaget noget Christelige Raad/ oc ey vilde / Men
de haffue en Herre oc Koning at tiene / hannom ville de
tiene ærligen oc oprætigen/ Det staar icke til dennom at
bort

bort giffue eller affhandle hannom hans Riger oc Lande/
Men de ere vdsende met hans Kong. Mayttis. Krigsfolck/
oc hans foruanter / dennom at forsuare / Frii oc frelse
fra Siendernis offuerueld / Huilcke dagligen dag wmlde
lig medfari / Huo det gior / det ved hand best / oc huem
der til er Marsage / Gud ved de icke haffue giffuit nogen
befaling enten at Brende / eller Røffue nogen Gattige
Almue / vden de som ere Kong. Maytt. deris Heris oc
benbare Siender oc whorsomme.

Om fredelig handell haffue de sagt hans Maytt. deris
trofaste gode Mening / Naad oc middel / At hand Chris
teligen oc ærligen skulle bliffue forførgit / Hues hand bes
gaff sig der aff Riger / oc selff handlede met hans Faders
Broder.

Item hans Naadis Krigsfolck maa Fredeligen pa
kere. Huorledis hans Maytt. er til Sinds met de Nors
ke Adell oc andre hans Vndersaatte / der om haffue de
send dennom hans Mayttis Bress. Det giffue de han
nom for it endelig svar / oc er alt det / de acte at tale met
hannom / Huilcket hand vil betencke. Skeer nogen blod
styning offuer saadanne deris Christelig Naad oc tilbud
ville de vere vndskyldet.

Met dette forneffnde Bress sende de ind til Dyfflo/
nogle Kong Friderichs obne Patenter / dateric Kjøbenhavn
Spndagen Cantate / Liudendis vdi den mening / At efter
som Kong Christen er kommen til Norge om Martini/
saa haffuer Gud det icke ville haffte hand der skulle fremme
sin vilge / Thi en stor part hans Krigsfolck oc Skibe ere
bleffuen vnder Norge / en part vnder Grissland / Siden
haffuer Kong. Mayttis. Krigsfolck som hand først vdi

Kong Friderichs Bress til
de Norske at
de igien ville
giffue dennom
vnder hans
hærsombed.

Winter der opsende met Kong Giestes Gold/ giort hans
nom merckelig affbreck.

Dyligeste nu noget for Paaske/stall Kongens Gold
oc de Vendiſke haffue tagit alle Koning Christens Stibe/
som hand haffde liggendis for Lønsberg oc Opſlo / saa
hans forset icke er fremgangit / Hans Mayet. haffde ders
for mindst tenckit/at de vden nødt/skulle verit hannom til
salden. Hues de haffue giort/ tenckte hand at vere giort
aff fryet oc fare/ Hues de endnu ville falde til hannom
igien oc hans KrigsGold/ da vill hand Naadeligen hand
le met dennom.

Hand vndskylder der vdi/ at hand icke for Wint
ren skyld haffuer kund sent det Gold op / Oc de nu haffue
forfarit aff den Skatten oc plagen Kong Christen haff
uer giort dennom/ huad hand dennom mener/foruden den
Armod oc Dyr tid/nu er vnder Almuen/som hans Krigs
Gold haffuer vold. Hues hans tilforordnede loffue oc
tilſige Almuen om Naade / Priuilegier/ Friheder / vill
hand vbrødelig holde. Actum vt supra.

Hvilcke Bønder som nu ginge Kong Friderichs til
forordnede tilhende igien/de ſinge Dreffue/At effter som
de formedelt Vold oc offuermact haffde verit for trengd
at giiffue dennom fra hannom/Da tog hans Mayt: fulds
mechtige vdsende / dennom nu igien til Naade / oc ville
hand haffue oc beskytte dennom / ved deris Priuilegier/
Friheder/fordagtinge dennom/At ingen derfore giør den
nom forfang.

Onsdagen nest for vor Herris Hemmelfarths Dag/
Mar 15 3 2/ Skreff voris Fuldmechtige oc vdsende til Kong
Giestis Hoffuiskmand vdi Wigen/ Søffren Kiill oc an
dre der omkring/ Huorledis de vaar kommen for Opſlo
effter

Woris Fulds
mechtige til
skreffue de
Bønder om
biskp.

effter deris Herris befaling. Haffde fundet for dennom Kong Christen/ Hand vaar sterck sammesteds aff Gode Gold ved 2. Tusind/ oc 80. Heste/ De haffde ingen Heste/ Hand sette strax Ild i hans Leyre/ oc røgte vdi hans fordeell til Opsto/ saa de intet land gipre hannom vden deris skade/ Begierendis hand ville komme dennom til hielp met 2. hundred eller 3. hundred Heste met det første/ oc noget Goedfold/ Unge Karle som haffue forstand paa Skoffuene oc Klipper. Haffde de den hielp/ formeente de at nederlegge hannom oc gipre en ende paa Krigen.

Vdi fornessnde Bressue/ skreffue de/ Herr Claus Wilde met flere gode Mend/ at vere forsent ad Suerrige om saadan hielp/ Hues de ick haffde her om befaling aff Kong Giste/ som ick haffde sig formodit om dette indfald/ Saa ville hand dog samle fornessnde hielp nu strax oc den forsende vdi Lepred til dennom/ effter det kierlige forbunt Rigerne imellom er/ Anseendis at begge deris Maytt: der om storlige anliggende er/ Huor til de dennom forlade/ Oc begiere der paa skriftelig besked.

Vdi lige maade skreff de Herr Claus Wilde til/ At hand met Bud oc Bressue strax ville lade dennom vide huad hand met Søffren Rijll oc andre Fogeder vdi Wisgen haffde forhandlit/ om de vilde forskicke did saa mange Heste oc Goedfold/ de haffde fangit skiffuelse om/ oc som forskreffuit staar/ oc huad fortrøstning hand fick aff Kong Giste om hielp oc bistand.

Den 17. Maij/ Aar 1532./ offerdiget voris Wil-

lekenstæde/ oc Peder Skram til Danmark/ om disse

Do ij

ste at

Willekenstæde
de oc Peder
Skram offer
diget til Kong
Mayr. oc dsa
ris erinde.

ste at affsle/ Huad forhandlit vaar paa begge sider / sende de hans Maytt. Copie aff. Willekenstæde haaffde alting offueruerit / hand kunde hannom videre berette.

Derneft begierede de / At de Fetalie Skibe / som giedr dennom tilspring / maatte vdsendis met det Første / oc vdsetalles paa en 6. Uger eller 2. Maaneder.

Item / At Kong Maytt: vil vere fortenekt / at sende dennom strax en 2. hundere eller 3. hundere Heste / met Armbøst oc lette Berge. Eller oc / om de ickesaa snart vdi Danmark staar til at opbringe / At hand skriffuer til Søffren Riill oc andre Kong Giffes Høffuidsmend / at de strax sender did saa mange / en 2. hundere eller 3. hundere / Fordi at vdi Wigen ligger saa mange. Kunde de saa en 200. eller 300. Unge Karle til / som viste at gaa skouffledis / vaar der nyttigt.

Item / Om en 8. eller 10. Tusind Mark / at forsende vdi Ferraad til Knechtene / At de intet paa Skude skulle gire / Oc at bruge samme Penge til Kong. Maytt: store nytte oc fordeell sammesteds.

Item / At dennom sendis saa mange Penge / at de Knechte kand betalis met / som haaffue ligget paa Aggershus vdi bestollingen met Herr Wogens Gyldestiern / om huileken deris Maanids Sold / Peder Stram oc Wibkenstæde / skall hans Maytt: ydermere berette.

Item / Begierede de en Stempel at Stemple Klippinge met / om de der vdi Norge kunde fange noget Skiff / oc dennom at tilskriffuis huad Marken skulle holde vdi Giint. Sammeledis at nogle Danske Karle maatte opsendis met Sadell oc Bidhell / at brugis vnder Folsket.

Disligiste at de Prydske Skibe met det første maatte sendis did / Sammeledis Kong. Maytt: Jacter.

Item Bispens aff Wiborg oc Wendysseel.

Item /

Item/ At hans Maytt: ville tilskriffue de Lybste
Kostocker oc Sundster Hoffuismend/ som nu tilstede ere/
at forløffue der oppe saa lenge som Kong: Maytts: Skibe
be bliffue der. De betacte dennom for deris willighed.

Item/ At hans Maytt skriffuer dem til / om hans
Raade vill/ at nogle hans Raadis Skibe skulle vdløbe der
aff Sundet/ før all Bloden vdløber/ enten at forløffue vdi
Sleaterge/ eller at Øresund.

Met de Skibe som skulle til Bergen/ skall bliffue be-
stild saa tiligen de fanger den Getalie met Skibene / som
forskreffue staar.

At hans Maytt: endeligen vil tilskriffue dennom
huor effter de dennom skall rette.

Peder Skram oc Willekenstæde / skall giffue
hans Maytt: tilkiende/ huor sterke de ere naar de staar vdi
deris Ordning/ oc huor det haffuer sig met Slenderne/
at de icke ville drage en Goeds deel aff deris Fordeel/ De
haffue været tuenæ gange for deris Leyre vdi Slactord-
ning/ oc eskid dem od/ Men de vilde icke.

Item/ At giffue tilkiende/ der er kommen Siugdom
vdi Leyred. I hundert Mand haffue de mist aff Sott/
At dennom sendis mere Guld.

Item / At hans Maytt: vill vere fortenckt/ effter
som besluted bleff i Kjøbenhaffn/ at de Skibe/ som skulde
til Bergen eller Norden Fiels/ at de maa bliffue bespiset
oc Soleket forførgis met Penge.

Effter sig leilighed Raadde de hans Maytt: hand
vill betencke sit eget oc deris beste/ synderligen om de Heste/
De at dennom tilsendis Penge oc Getalie / som hans
Maytt. maect paa ligger/ Saa forhøaber de der snart skal
bliffue en god ende paa. Actum vt supra 17. Maij.
Aar 1532.

Her haff finge de en luche Credenſe til hans Mayr
ſub eodem dato.

Tiſdagen neſt effter Hellig Trefoldigheds Eens
dag / ſkreff Herr Mogens Gyldenſtiern Breffue vd / vdi
ſit eget Naſſn til de xij. Tyllæder. Liudendis huorledis
Kong Friderichs mact nu vaar kommen oc hannom haff
de vndſett.

De vdi Veſtſolen / Thonsberg oc anden ſtedes haff
de handgange hannom / Hand for vndrede huor for de
andre dennom fortructe / Dog hand til diſ haffde forhins
dret haff Kong Friderichs Offuerſter / at de icke vaar off
uerdragen. Huor for hand nu haffde affſerdiget hans
Tiener Maſt Rytter til dennom / med Guldmact / at
giøre oc lade ſom hand Perſonlig vaar till ſtæde. Hues
de det giøre vilde / da ſkall dennem Naade vederſaris / eller
om de ſender til hannom ſelf / oc der lader tinge for den
nom / ellers ſkall de oc deris Børn haffue dennom ſtæde
oc forderffue at foruente. Her effter de nu ſelf ville vi
de deris Gaſſn oc beſte at ramme.

Kong Chriſten
vdiſaffere it
halſet Breff
vdi vor Kays
re.

Torsdagen neſt effter Hellig Trefoldigheds Eens
dag / ſom vaar xxx. Maij. Kom der en Bonde vdi leys
red / oc ſørde ſaadant it Breff ind vdi voris Leyr / oc ſags
de det at vere kommen iblant Almuen vdi Land fraa
Kong Chriſtens Skibe. Vdiſkriften paa dette Breff
vaar til Kong Chriſten.

Min ydmøge Plietige tro Tieneste Eders Naade
oc Kong. Mayr : tilſorn ſkreffuit met vor Herre. Al
lerkierifte Naadigſte Herre / verdis Eders Naade at vide
At nu S. Haldvors Aſſen / ſom Klocken vaar ved 4. eff
ter Middag / kom her ind vnder Landet vd for Skeerne
Gunde / 20. ſuare Orlaugs Skibe / xi. ſuare Holde /
et ix.

oc ię. Kraffueler / oc paa de xx. Skibe / er 5000. Skot-
ter met Jettallie / Bøffer / Krud / oc Verge / oc der til got
Orlouns Gold / foruden Bodtsmend / oc haffde Kong.
Maytt: Bress aff Skotland til Eders Naade / huilke
Bressue ieg haffuer nu skicket met it vist Bud offuer
Land til Eders Naade.

Om saa skede/eller hende kunde/at dette Bress/som
ieg nu haffuer send met it andet Bud langs Spsiden/
bleff hindrit aff eders Naadis Siender / Da mue eders
Naade vide at rette eder effter de andre Bressue. Item
kom her oc til mig en Bressdrager/som er kommen fra
Jorgen Skriffuer/ oc haffuer oc Bress fra de Burgundis-
ske Herrer/oc fraa Stæderne vdi de Vesterlande. Sam-
me Bressdrager sende ieg til Eders Naade strax wfortøff-
nit Otte Dage siden tilforn/ Oc lod hand mig saa for-
staa/ Dee Vesterstæderne/ som er besynderlig / Amster-
dam/ Enchusen/ oc alle Watterlandene/ haffue vdgiort
50. Orlouns Skibe/oc halff tredie hundred Rijsmends
Skibe/ Huilke forneffnde Skibe skulle visseligen vere her
vnder Norgis Land inden Pinke Dag/ Eders Naade til
vndsetning. Er her nu Bønder som oc haffue seet wtal-
lige Skibe vdi-Søen/ der som de haffue ligget vdi Haff-
ued oc Fisked. Kieruste Naadige Herre/disse tidender es-
re sande oc wisse/ der effter kand eders Naade nu vide at
rette Eders Kong Maytt: anslag effter / Her met Eders
Naade oc Kong. Maytt: den Allsommectigste Gud befæ-
lendis til euig tid. Skreffult vdi Hamborg Sund S.
Halduors Dag / Aar 1532.

Eders Naadis Gattige tro Thienet

Søffren Sander.

Noch laa der en Seddel vdi samme Bress indholde.
Item/

(Denne Bress
sen Sander/
skulle werit en
Forsgemeter
aff Riibe som
fulde Kong
Christen / med
Skipper Cle
mend.

Item / Naadigste Herre / skulle i ocvide / at der ieg
fornam / at disse Skotter vaare her vnder Landet / da
gaff ieg mig strax til dennom met den Bopert ieg er
HoffuedtsMand paa / oc met den Spanske Krassuel /
som Skipper Klemind er HoffuedtsMand paa / oc der
ville wi bliffue tilsammen vnder Augdesiden / oc imod
Bergen / til wi kunde fornemte Glaaden kommer til oss aff
Holland / saa ville vi met en hast giffue oss ind for Opflo
til Eders Naade / der skulle i visselig forlade Eders Naade
til. Naadigste Herre / her om bunder oss nu strax E
ders Naadis Vilge til. Ei vi acte oss at løbe de Danske
it ram vdaß / før de kommer aff Opflo Siord / saa at det
skal spørgis.

Dette Bress haffde Kong Christen ladet Skriffue
oc vdstafferit at komme voris Gold vdi hender / at hand
vilde giøre voris Gold mistrøstige.

Aar / 1532. i Junij / ved hans egen Smaadrengh/
sende hand te Bress vdi Lepride / som vaar fierde Bress/
Liudendis til Principal Hoffuedtsmand / Der vdi hand
giffuer tilkiende / Skulle hand end lide skade oc brast paa
sin side / saa seer hand dog heden til Fredt / begier der for
om Morgen en atter / at vere dennom til Ordts / oc leys
de for sig / oc at de ville handle met hannom vden all
Suig oc bedrag / de skulle finde it fast Trofast Hierte
hoff hannom.

Der vdi taller hand megie om Euangelio / som
hand oc de haffue anammit / Oc beder dennom / at de raas
der ochielper til Fred / vden Blodts vdgjeldelse / ellers bes
gier hans KrigsGold icke andet / hand haffuer epholt dens
nom til dis / de skulle icke heller ville / at de fremmede hans
methielpere / skulle fange nogen offuerhaand offuer dens
nom.

nom. Blev hand skigt vdi Strid / da skald dog hans
Blod stendis offuer dennom oc alle hans vrucner /
Huldet Gud i Himmelen affuende / Den hand dennom
befaler.

Anden Dag Junij / Skreff Offuersterne hannom
til igien. Effterdi hand saa formaner dennem paa Guds
Hellske Ord oc Euangelium / til Fredt / som hand oc
selff Personligen haffuer giort tilforn / Huor om nogle
gang? haffuer verit handlit vnder dennom / Oc da haff-
ue de deris yderste Christelig Tro mening ladet hannom
forstaa / paa det Blodstyrning maatte forhyttis / Dog
alt til forgiessuis. Disi wanseet / saa wille de enda mø-
de / huor oc naar hand lader tilfige paa Hoffuitpen /
met en Guld oc fast leyde / vnder 40. Personer for han-
nom paa den ene / oc dennom paa den anden side / Huet
igien vdi sit secker beholde at komme. Hues hand icke
haffuer bode / Da wille de slig hannom / oc Bodesolckte
at vere indtagen vdi samme leyde / Der paa begierede
de suar.

2. Junij / Skreff hand dennom til atter / oc vdi
samme Bress gaff hand dennom leyde paa 40. Personer
Fra wi. slett til de skiltis adt. Der vdi Skriffuer hand /
At hand vill møde paa samme Sted Personligen / som
de sidst møtte. Dog de wille handle met hannom nogle
bedre end sidste gang. Hand vil wige noget fra hans
Rett / Oc anamme en Christelig Contract / icke vden
hans store skade. Vilde de icke anderledis handle end
sidst / da maatte wimager paa begge sider forbliffue.

Der paa Stresss hannom til Euar 3 Junij. At
de ingen stedh wille møde / vden saa waar hand endeligen
waar tilnegit til Fred / Oc paa det samme sted vilde de

møde/ som de haffde anslagit hannom. Dog at de paa begge sider forførgis met Leyde. Adam 3. Junij vdt Leyret for Opflo.

3. Junij Skreff hand fra Opflo / Hand saa hans gode Anslag oc Velmenende / hialp intet. En heller huad Christeligt oc Ket vaar / vilde de anamme. Der for begierede hand Skriffteligen aff deenom / hues deen nom til dis emellom vaar forhandlit. Der paa suarer de hannem saaledis.

Højborne Første oc Herre / Herr Christen For dum Danmarkis / Suerigis oc Norgis Koning / Naade oc Fred / aff Gud Fader oc vor H. Erre Jesu Christo. Som Eders Naade Skriffuer oss til / Begierende / at vi ville giffue Eders Naade bestreffuit hues handell / tiltale oc giensvar / som Eders Naade oc oss emellom verit haffuer / siden wi hid komme / Da giffue wi Eders Naade i all tilbørlig ydmøghed tilkiende: At alt/hues Eders Naade haffuer oss forreholdit / ladie forholde / eller tilskreffuit / haffue wi altid giffuit / eller met nogle aff oss / ladie giffue Eders Naade / Mundelig oc Skrifftelig svar paa.

Men som Eders Naade Skriffuer / At haffue forhaabte / At samme handel skulle haffue nogit goet vdræth. Da er det E. N. vden tvil vel vitterlige / E. N. første skriffuelse her til oss som oc vell tilstede er / formellers / At E. N. vilde saa Christelig oc vell handle met oss / paa Stormeetigste Højborne Første oc Herre / H. Friderich met Guds Naade / Danmarkis Vendis oc Gotthis Koning / vor Allernaadigste Herris vegne / saa wi en andet skulle begiere. Oc formanendis oss der til / paa Gud vor Himmelske Fader / vor H. Erre Jesum Christum / oc hans hellige Ord oc Euangelium / til Fredelig handel. Hues svar wi E

vi Eders Naade der paa gaffue / er Eders Naade vell
 vitterligen / oc off wtuißlendis / i Eders fornaring er
 vel tilstede. Dog i samme Voris skriffuelse formellendis /
 At der som Eders Naadis Hierte haffde verit / som E-
 ders Naadis tilbud oc skriffuelse / da haffde det verit syns-
 derlig Guds gaffue / oc icke i Menniskens Natur / Thi
 wi haffde mangefold anderledis forfarit i forgangne
 tiider / som Eders Naade oc vell selff bekiende haffuer.

Dog vdi en god Tro oc ic god forhøab / Gaffue wi off
 til handel oc sambtale met Eders Naade / paa det at der
 maatte oc kunde haffue kommet nogen god Fruct aff /
 Gud Allommectigste til Loff oc ære / oc det menige nøtte
 til gaffn oc beste / oc at Blods vdgjydelisse / Mordt / Brand
 oc all anden Glæde oc forderff / maatte haffue bleffuit
 aff stildt / Huor til / (kiende Gud Allommectigste) vi
 aff alles voris Hierte gandske veluilligen tilnegit vaare.
 Bleff off da vanuelige ting for holdit / paa Eders Naadis
 side / Saa at vi skulle affhende fornessne Kong. Maytt :
 vor Allernaadigste Herris Rige oc Lande / huilcket Gud
 Allommectigste hans Kong. Maytt : met forset / oc till
 Koning oc Herre der offuer at vere skicked / oc sette haffuer /
 Huilcket Eders Naade / (off forseendis) vel ved / oc er oc
 saa Striffelig oc Mundelig aff Eders Naade selff bes-
 kent / At Guds Haand oc Mact haffuer det verckit / at
 Eders Naade er skildt ved Riger oc Lande / Oc er vell bes-
 frectendis / fornuelsit vret handel oc gierninger / som
 handlit oc sked er. Det er oc saa vist oc fast / At vdi
 Guddomelig Maytt : Voldt / Stander alle Kongers /
 Forsters / Herrers / oc saa alle Meniskis ophøggelisse oc ne-
 dertrøckelisse / Oc er hans Guddomelig euighed alleniste /
 den som ophøyer de ydmøge / oc nedertrøcker de Hoffers.

dige. De gaffue wi vort suar paa Eders Naadis frem-
 settelste / At wi vaare affferdiget fraa forskreffne Kong.
 Maytt: vor aller Naadigste Herre / som hans Naadis
 tro Tienere / met hans Kong. Høymectigheds Kri-
 gssold / at Jordatinge / Forsuare / Beskytte oc Besterme/
 hans Kong. Maytt: Riger / oc Lande / oc alle vnder-
 saate / fraa alt Siendellig offuervold oc Last / saa megit som
 Gud Allsommectigste oss der til sin Naade forlene ville/
 oc oss mueligt er met Liff oc Mact / Huilket wi met sam-
 me Guds hielp trolige giøre ville. . Dog gaffue wi E-
 ders Naade ydermere wore Christelige trygge oc Tro
 Naad / huilke wi aff gandske vore Hierter / vbesuitgelig-
 gen oc vden all argelyst Christligen Tryggeligen / oc tro-
 ligen meente (diss vere Gud vor Vidnißbyrd) at hans
 Loff / Ere / oc Eders Naadis egen velfert oc bistand
 maatte der aff haffue kommet / Liffigste alle andre til
 Rolighed oc Fred / oc at formende alle skade oc forderff/
 Om Eders Naade vilde selff Personligen giffue sig till
 forskreffue Kong. Maytt: vor aller Naadigste Herre.
 Wi ville paa hans Naadis Høymectigheds vegne / fors-
 ørgje oc forsee Eders Naade / met Christelig / Trofast/
 Verlig Leyde / met Dreff / Segell / oc Allerhøyeste fors-
 uaring / paa vor Christelig Tro/ ære / oc Loffue. Liff-
 geste tilsiige Eders Naade/ At skulle bliffue aff hans Kong.
 Maytt: ærlig oc kierlig vndfangit/ oc forsørgit met Chris-
 stelig/ Spørstelig/ ærlig/ vnderholding Eders Naadis Liffs
 tid. Liffigeste alle Eders Naadis daglige tienere / E-
 ders Naadis Krigssold / som her i Riget ere / oc saa at
 forsørgis met Christelige Leyde at Væhere til Land eller
 Vand / ind vdi Tydskland / oc i alt deris fri behold/ Alle
 hues wi i sig maade kunde Naade/hielp oc tiene Eders
 Naade

Naade / ville wi aff all vor Høgheste Mact oc formue vere der gandste veluillige til / De vaare wi oc saa viffe oc faste der oppa / At naar Eders Naade selff Personligen kostte fornessnde Kong. Maytt: vor Allernaadigste Herre til Ordz / Da skulde Eders Naade visseligen bekomme ydermere / herliger oc bedre handel / met hans Kong. Maytt: end wi nogen tid kunde / eller haffde i mact oc formue at tilfige Eders Naade / De kunde (troligen) vel see at Eders Naade formedelst slig handel kunde komme til den bistand oc velferdt / som Eders Naade aldrig skulde komme til / met Krig / Ordloug oc Suerd / Der som Eders Naade oc vilde giffue sig fraa fornemffde Kong. Maytt: vor Allernaadigste Herre til nogen anden sine venner i Tydsckland / eller anden stedz / Da skulde oc Eders Naade fange all den foruaring der vdiinden / som tilbørligt vaar / oc Eders Naade selffuer vilde begiere.

Item / Met Norgis Rgis Naad / Prælater / Ridders / Gode Mænd / Adel / Ridschedmænd / Bønder oc menige Almue / som vaar gangne fraa Kong. Maytt: vor Allernaadigste Herre oc Eders Naade til haande / haffde oc sin maade / i det / at de vilde dennom retteligen bekiende oc rettlede / oc igien gange hans Kong. Maytt: Høymectighed til haande / da skulde de saa Naadelig / Christelig mild tilbørlig / god handel for dennom / Der er all den handel / wi paa vor side haffue haffte met Eders Naade / Huilcken til slig Trofast Christelige handel icke er tilnegit eller beuillgit / Endog Eders Naadis manges fold Estriffuelse / Under Christelig Fred oc Rosommelighed at begiere.

Ja effter Eders Naadis Sind oc Mening (huilcket dog off paa fornemffde Kong. Maytt: vor Allernaadigste Herre

Wartis Scende
Bud Naade
Kong Christen
hans selff Stol
begiffue sig til
Aona Sredes
rich vdi wens
lighed at han
die om alle
ting.

Icke Herris vegne icke er mueligt eller staar til giørendis/
 oc er gandske troligt/ at icke heller er Guds vilge) da ville
 wi sette oc befale altingst i Guds vor Himmelske Faders
 hender/ Huilcken formedelst sin Søns vor Herris Jesu
 Christi skyld/ ville giffue oss sin Naade oc Barmhertig-
 hed/ i all vor handel oc gierninger/ Oc ere wi vnuiffendis/
 hans Gudomelige Allueldige Mayet : vil ansee vor hiers-
 selige trygge oc tro mening i all forneffnde handel/ oc
 haffue oss vndskyldit oc Aarsagis vndinden all Blodskyld-
 delisse/ Mord/ Brand/ Jammer/ Sorrig/ Nød oc all
 skade/ oc forderff/ som sked er/ eller der aff komme kand.
 Som Eders Naade skriffuer oss till vdi det andet Bress/
 At Eders Naade kand icke lenger opholde sit Krigssold/
 at de io vill till it endeligt Slag met oss/ Kand oc vel see/
 at der er anden Aarsag till/ at Eders Naade dennom
 icke lenger opholde kand/ Saa ere wi aff Kong. Maytti
 vor Allernaadigste Herre ther til afferdiget/ dis at for-
 uacte. Oc haffue wi alleniste. alle vort haab oc trost till
 den Allommetigste Gud/ saa oc vor Herre oc Konig/
 oc alle hans Kong. Mayte : tro vndersaate/ her til beua-
 rit Beskermit oc forseeet haffue/ met det beste till all Lø-
 salighed/ Oc ville wi met hans hielp (vdi hues mact oc
 voldt all øre oc Victoria stander) tencke her til/ saa me-
 git som oss Meniskeligt er/ oc mueligt kand vere/ Huil-
 cken oc saa end nu giffue Eders Naade en ret belkendelse/
 oc oss alle til misfunds Barmhertighed oc Naade till E-
 uighed/ Datum/ vdi vort Lejer for Opstø. 4. Dag
 Junij/ Aar 1532. vnder vort Signet.

Then 6. Junij/ Skreff Kong Christen dennem
 atter til/ Hand fermerette aff deris skriffuelser/ de icke als-
 delis sette tro oc løffue til hannom/ Hand handlede aff
 Sind oc

Sind oc Herte om Fred / Gud skulde det liende / hand meente det troligen / hand skulde oc opliuffe dennom at de det kunde forstaa.

Vdi fornessnde Breff er hand dennom atter begierendis til Ordk / oc giffuer dennom der med en frj hellig leyde vnder el. P. sener.

Den 7. Junij / Gaffue de hannem deris Leyde igien.

Denne Leyde bleff atter forstract / at skulle vere fra Klocken slo 8. oc til om anden Morgen Wiiddag / all den stund samtaalen paastod / ind til de skildis at igien / oc komme huer vdi deris beholdt.

Siden beggedisse Leyde vaare vdgiffne / kom Erkebisp Gøste aff Upsall / oc Bisp Hans Keff i Upslo self siete Ribbendis indt paa Nunde engen emod staatet / Da bleff Diche Gyldestiern oc M. Jesper Brochmand skicked dennom vnder Byen / at forfare deris begiere. Da sagde de dennom / at haffue befalning / at tale med Herr Knud oc de andre gode Herrer.

Der paa bleff suaredt / At voris haffde giffuit Kong Christen leyde at møde paa Nunde engen / oc vore sens debud vare vdi Leyredt oc forbide Kong Christen.

Der paa vaar de begierendis / At de først maatte komme Herr Knud til Ordk.

Emeden Diche Gyldestiern / oc M. Jesper ginge neber vdi engen til fornessnde Erkebisp oc Bisp / Da Redt ved 80. eller 100. Heste aff Byen / med Glaffuind oc Harnisk / oc hulde stille ved enden aff det Bierg vdi Norden / som de pleyde at holde deris Vaet paa. De bleff fornessnde Bisper suaredt / At Herr Knud Electus oc de andre skulde komme ned til dennom / Dog de skulle vige

vige fraa deris Heste/ oc gaa op paa Engen/ oc der tale
met dennom.

Der effter kom Herr Knud / Herr Mogens Øyl-
denstiern / Aruit Blstand / oc Stædernes Guldmættige
til dennom/ Da vaar werffuet icke andet/ end Herr Elea-
tus / Herr Mogens oc de andre / vilde begiffue dennom
paa den anden side elffuen vdi Kong Christens Fordeel/
at handle met hannom self.

Huileket icke bleff bevilgit / met mange ord oc tale
som fald paa begge sider / vdi saa maade / At Erkebisp
Østte bød sig till gissel for Herr Knud. Huileket voris
icke vilde bevilge. Om hier bleff begierit de vilde bliffue
tilstede / men de kunde beraadsla dennom at tale met deris
Herre / Huileket met besuerlighed er samtpækt. Oc som
voris droge op igien emod Leyreb / oc Kong Christens
Ambasater emod byen / saa snart de skileis adt/ da drog
Kong Christens Kænssener emod byen igien. Oc vdaff
bussene/ ved Elffuen/ droge mere end 300. Skøtter oc saa
genisten til byen / som de icke viste laa der inde oc skulede/
oc vaare der inddragne om Natten tilforn. Oc hues vo-
re (det Gud forbiude) haffde ladet dennom bedrage aff
Kong Christens Sendebud / at de haffde dragit offuer
elffuen til Kong Christen / da haffde samme Kænssener oc
Skøtter beklempet dennom / at de icke haffde kund kom-
mit bort. Siden sende hand Bud/ hand vilde komme
offuer Elffuen til voris/ oc begierede Oethe Øyldenstiern
oc Arilde Jønssøn til Gissel for sig. Det stod oc till at
bevilge. Dog lod hand sigt / at hand først vilde drage
vdi byen oc saa sig Mad.

Emod Aften kom en Kong Christens Dreng / oc
begierede Leyde for Kong Christens skriffuer / Moris/
som

Kong Christen
bruger hans
Gamble Na-
turs.

som skulde komme paa Nuude Engen mett Werffue /
 Huilcken bleff hannom forunde. Da bleff Otthe Gyldens-
 tiern oc Wæster Jesper nedsticket emod hannom / at ans-
 namme hans Werffue. Hans begiering vaar enda som
 tilforn / At Herr Knud oc Herr Mogens vilde komme
 offuer Elffuen paa hin side at handle met hannom / da vil-
 de hand vdsende 2. til Gissel aff sine for huer vore. Aff
 voris bleff atter suared / Voris haffue tidi oc effte verit til
 handel oc Ords met hannom oc hans vdsende / mere for
 hans skyld end deris / at hand kunde komme aff det Elende
 hand nogle Aar haffde leffuit vdi / Fange en god bekiens-
 delse oc bøde emod Gud / huad hand haffde brut / Der off-
 uer ere de dragne offuer til hannem vdi hans fordeel / vns
 der Egebergit / oc der handlit / Men nu formerette de at
 den Gammel Adam sticket hannom / hand handler hins
 derlistigen / oc beider den onde grund hand haffuer vdi
 Hieret / met Guds Ord oc Euangelio / De tæ ick vide
 re sette tro til hannem / vden saa vaar hand vilde begiffue
 sig offuer til Hoffued En til dennom / der vilde de hand-
 le Christeligen met hannem. Huor paa skriffucren suar-
 rebe ney / det kunde icke ske / men hand haffde giffuit han-
 nom befalning saa at sig. At der som de vilde sticke en
 2. eller 3. offuer Elffuen paa hin side / at vdsæ it beleptige
 Plads til ic møde / da skall de fange leyde / der til / De til
 samme sted vil Kong Christen selff komme / Dog at Herr
 Mogens Gyldensstiern / Ottho Gyldensstiern / Reinhold
 B. Hedestrup / oc Wæster Jesper Brodmænd skulde
 bliffue til Gissel for hannom. Voris suarede ney / eff-
 terd hand icke vilde komme til Hoffued Men til dennom /
 saa vilde de icke heller giffue dennom aff deris fordeel.
 Hues hand det icke vil gipre / da bad de / hand fremdelis

villē lade dennom bliffue vbetumrit / med hans mange
skriffuelser.

Om Afftenen lod voris alle deris Sket gaa aff paa
Staated / Lepret / oc Skibene / ind vdi Wyen til hannom /
Oc sagde hannom der med gode Nat.

Den 7. Junij skreff hand atter til Herrerne / At
hans Krigs Raad haffde Raad hannom fra / At drage
offuer til Hoffuitgen til dennom. Begierer derfor / at
vere dennom til Ords paa denne side Vandet hess Nuns
de Engen / om de eller haffue læst oc vilge til Gred.

Den 10. Junij skreff hand atter / At hand formers
der aff deris Sendebuds tale for en dag siden / At de mees
ner den gamle Adam regierer hannom. All den stund
de haffue den Vantro til hannom / Rand intet got vdrer
tis. Der vdi Suor hand atter høyligen / at hand mener
det troligen / De skulle sende en deris Prædicanter til han
nom / at forfare hans grund / Da skall den findis Chris
teligen.

Paa det sidste vdi samme Bress / begierer hand at
ter / at vere dennom til Ords ved Egebierg / oc at de vilde
lade hannom vide det tilforn / saa skall de saa lende. Vdi
samme Bress klager hand atter offuer deris wbarmhier
tighed emod det Sattigesold / med Koff oc Dødsflag / oc
siger de skulle suarid for Gud. Paa samme Bress
skreff de tilbage / oc vdsloge at møde ved Egebierge / saa
oc at sende did / nogen deris Enangeliske Præster. Om
det Koff oc Brand / at hand haffuer det Voldt oc ide
de. Hues hand vilde saa Christeligen handle som hand
skriffuer / Da skall hand i morgen lade hans Bud kom
me for Leyred. Oc gaff de samme hans Bud Leyde at
møde

møde paa Nunde Engen om Morgenen 8. Slet/ 5. eller 6. Personer stercke.

Den 8. Junij skreff hand dennom atter til/ Der vdi begierer hand / at vere dennom selff til Ords paa hin side Elffuen ved Nunde Engen. Hand vil sette dennom Gissel. Hvis det ingenlunde ske kand / ville hand komme til dennom paa deris Christelige leyde / dog hand selff maa begiere Gissel aff dennom/ huem hand vill.

Vdi samme Dreff/er en heell Predicken/at Rispd oc Blod/den gamle Adam/forhindrede dennom/at sette Tro oc Loffue til hannom. Hand fant sig oc besuerit der vdi de icke ville sende en deris Prædicanter til hannom.

Den xi. Junij skreff de hannom til / At som hand sit oc offte haffuer formanet dennom til Christelig handdel/ oc de den icke haffue vild indgange/ Huorfor hand nu begierer dennom til tals/ oc beraaber sig paa Gud oc det Hellige Euangelium. Saa forundrer dennom / at hand giffuer dennom skyld/ at de icke handle riectigen eller Christeligen. Paa alle hans fremsett/ haffue de dennom resoluerit, Men de kand icke faa hans mening at vide/ vden at hand er Riger oc Lande begierendis / Huilcke de ingenlunde kunde eller ville hans Wantte: affhandle. Dog paa hans høye formaning om fred/ De met den beskeed hand vill handle paa den grund/ som de tilforn haffue ladit hannom forstaa / Da tilbød de / at sende hannom til Gissel/ Byrge Trolle / Otte Gyldestiern / Arild Jenssøn/ Hans Løfte / Hans W. Kindesbruck/ oc Willeken Græffe/ At komme paa Nunde Engen paa denne side Elffuen om Morgenen effter / ved 10. eller 12. Slet / Huilcke som komme skulle/ vaar fri gelejdet for tennom frem oc tilbage. Der imod begierede de til Gissel/ Herr Pontell

Da ij

Kiempe

Riempe Cankler/ Michell Blic for Marsk / Michell von
 Kallenbach / oc Offuerlach Hoffmænd. Hues hand
 icke saadant deris Christelig ærlig tilbud ville anamme/
 da ville de vere vndskyldet for Gud oc Mennisken / oc for
 huad Kade der aff komme land. Begierendis/ hand icke
 vil dæmpe dennom met videre Bressue eller skriffuelse/
 Thi de der offuer bliffue mistenckte hoff Krigsfolck/ oc vil
 de der icke heller lide

Den vi. Junij skreff hand tilbage/ hand haffde vel
 formodet/de icke skulle vdslette hannom hans begiering/ oc
 kommet til hannom/ da vilde hand opteckte dennom hans
 Mening. Men nu det icke land ske/da er det hans endes
 lig mening/At de ville skriffue til Kong Friderich oc hans
 Raad/at hand maa beholde Norge/ oc der paa met deris
 Bress forstærkis. Hues det icke maa stædis / At hand da
 maa beholde it Land vdi Danmarck til hans vnderhol
 ding/ hans Liffs tid/ Oc der paa i lige maade met Kon
 gelig stadfæstning forsørgis. Eller vil det tredie / huad
 hannom skal giffuis til en Aarlig Pens at leffue aff / ens
 ten inden Lands eller vden Lands/

For det Fierde/ At altingest maa vere stille paa bo
 de sider vdi Norge/ met Koff eller brand / indtil de fange
 suar tilbage/ Saa oc/ at de Norffe maa tilgiffuis / at de
 haffue fulde hans parti/ Oc at de disse ærlinde paa det flits
 tæste hos Kong Friderich oc Raadet ville forhandle/
 Der met beuissere de deris Tro oc Euangelij gode fruct.

Den vii. Junij skreff de tilbage/De haffde forstaaet
 hans begiering / Men de Raade endnu som tilforn/hand
 skulle self begiffue sig til Kong Friderich / Hand viste vel
 oc haffde hørt / huad hand vaar for en mild Herre / oc
 haffde verit aff hans Rngdom/ Saa de der om icke kunde
 fulde

fuldskriffue/ Vdi saa maade formeente de hannom mere at skulle erlange/ end ved Orlaug / Oc viske de hannom end nu ingen Spøheligere middell end dette samme.

Den xliij. Junij / Skreff hand tilbage/ vaar begier indis/ de ville giffue hannom leyde paa et hans Bud/ hand kunde sende til Kong Friderich / om disse Artickel met deris Bud/ Oc at de ville giffue hannom samme deris gode Raad / som de bode nu oc hoff Eggenberg gaff hannom først fore/skrifteligen vnder deris Egreter

Vdi fornemfnde Bress sette hand/ at hues saadant icke maatte hannom vederfari/ Da spaade hand / at det vil gaa fast ilde til/ store Jammer oc kummer vil der efter komme.

Den 14. Junij suarede de saaledis/ Til Lands kunde de icke forsørge hans Bud met leyde. Thi Kongen aff Suerrig indehaffde den pass oc Ort der de skulle igien nem. Til Vands vaar de icke betenkt at sende nogen. Thi de haffde deris Bud i Danmark/ at lade deris Herrer vide/ Huer alting til diss forløben vaar. Item / De fant dennom besuerid/ at giffue hannom beffressuit/ hues dennom til diss imellom forløben vaar. De kunde icke forundre dennom paa / hand saa Wendeligen handles met dennom. Hans spaadom begier de icke at gaa for sig / At hand nogen tid/ skall komme til velde oc mact offuer dennom. som hand haffuer hafft tilforn / Men den skade at falde vdi hans egen part. Deris gode Raad haffue de medelt hannom/ oc vilde vere vndskyldede.

Den xviij. Junij / Skreff hand dennom atter til / Hand haffde tenkt/ hans gode Velmenende til Fred/ skulde bedre blesfuit optagte. Skriffuer oc der vdi / hand haabis / At de aff Fructen skulle fiende Træit / At hand

haffuer meent det troligen/ Oc er icke andet end en Præste
Sang vdi det heele Dreff/ Stor Gudelighed aff Dyen
ffromthet.

Den xvj. Junij/ skreff de hannom til igien/ At de
forhaabts Gud atdrig skulle giffue hannom nogen mact
oc Regiment offuer dennom igien/ At de skulle smage huad
Fruct vdi hannom vaar/ Gud skulle det Naadeligen aff-
uende.

Trussel om skade hørde de nock vdi hans skriffuelser/
De forstaa hannom icke anderledis end hand skriffuer.
Det deris Raad de gaff hannom vnder Eggebierg/ det raad
der de hannom endnu til/ De protesteer / at de vilde vere
vndskyldet for Gud oc Verden.

Den 17. Junij/ skreff hand tilbage oc vndskylder
sig om den Trussel/ oc siger/ hand er nu en ret Evangelist
Mand/ De ere alle Brødre/ saadant skall nu icke mere
brugis. Derfor/ saa oc for den store Elendighed hand
til dis haffuer lidt/ oc Euangelium til ære/ Haffuer hand
ladet sig benege til Fred. Begierer nu kun en Ringe
deel/ Enten i Danmark eller i Norge / Hand kand leff-
ue aff. De haffue nu paa begge sider anammit Euange-
lium/ De skulde derfor dennom Brøderligen imod huer
andre benise/ Hand haffuer tilgiffuit alle de hannom haff-
ue gjort imod/ oc er icke til andet beuaagen vden Rierlig-
hed oc Fred/ De at det vaar hans Hiertens grund oc me-
ning/ Vnder skreff hand samme Dreff.

Paa dette Dreff/ skreff de hannom tilbage den 18.
Junij/ De hafde vndfangit oc forstandit hans skriffuel-
se vdi beste mening/ At hand Gud til Ære / oc det hellige
Euangelium til taanemmelighed/ De for hans store skæ-
de Sorig oc Elendighed/ som hand vdi nogle Aar haffuer
lidt/

lide/ oc endnu lide/ Som nøder oc tvinger hans Raade til denne handel/ nu for Øgen er/ haffuer verit forarsaggit/ at søge om Freds handel. Da vide de icke at Raade hannom andre/ eller bedde Raad/ end de gjort haffue/ hannom selff til ære oc best/ De større Guds forsignelse at forre komme/ som er / at hand selff skal handle met Kong Friderich. Huis hand haffuer saa stor attraa til Fred som hand skriffuer/ oc er der til beuagen/ Da vilde de findis villige til endnu / at tale met hannom en gang / De gaff hannom derfor leyde at møde vdi Morgen inde paa Nunde Engen paa denne side.

Saette Dag 18. Junij/ Skreff hand tilbage/ Hans KrigsFolck vilde icke stæde hannom ossuer Elffuen til dennom/ De hand fand icke ved nogen anden end ved sig selff slutte met dennom / Derfor begierer hand at møde ved Simbler Huuss/ paa den side Vandie.

Hues icke det ske kand. Da begierit hand leyde paa sex Personer om Morgen en naar Klocken er 9. paa Nunde Engen.

Denne Leyde paa de sex Personer bleff hannom met deelt.

Den 19 Junij/ Der effter skreff hand dennom atter til/ At hand formætte aff hans vdsende/ at de tilbørligen Christeligen opriettigen oc ærligen vilde handle met hannom/ De møde hannom Personligen tuert ossuer fra Nunde Engen paa hin side aff Elffuen / Der ville hand Personligen komme til dennom. De gaff dennom oc deris Sendebud/huilecke de vilde vdficte aff deris middel en Christelig leyde til oc fra/ De vilde til met stille dennom til Giffel/huem de vilde aff hans.

Samme Dag den 19. Junij / Bevilgede de at sende om

de om Morgen en til hannom / Herr Mogens Gyldenstjern / Herr Niels Løkke / oc Herr Thonnis Rasse. Disse efter skreffne begierede de til Gissel / Kort Penning / Michel Blich / Effuert / Offuerlack / Morten von Kullensback / Peter von Rayminte / oc Albret Hondorff. Plagen bleff samtyckt tuert offuer fra Nunde Engen paa hin side Elffuen / Leyde oc huad der til hørdis bleff oc beslillet.

Den 20. Junij / Lod hand vndskolde / Albret von Hondorffs leplighed icke saa vaar / Hand kunde møde den Dag. Nøghedis dennom met de andre / da skulle det see / Naar deris vdsende komme til Elffuen / Da maatte de møde deris Heste / som aff hannom bleffue vdsend til Gissel / Op til hannom / oc siden tilbage igien til Elffuen / Naar de skulle tilbage.

De cre saa møtte / oc haffue haffte alhaande samtaale sammens. Ibland andet vaar der talet om en Anstand / Distigeste / At Gesanterne ville skriffue ned til Kong Friderich for hannom / om den vnderholding.

Den 21. Junij / Skreff hand dennom atter til om den anstand / at hand den vilde samtycke. Dog at Krigs Rødet icke skulle / maa tale met huer andre / vden de som handelen vaar betroet / De erindert hand dennom om det Bress / de loffuede at skriffue Kong Friderich til / De Raader hand vilde haffue hans Bud der hest / De lade dennom see spør / Huad hand skreff / de vilde giøre det samme.

Samme Dag den 21. Junij / skreff de hannom til / De kunde icke skriffue Kong Friderich til / spør all handelen vnder dennom vaar klar giort oc sluttet / Som Dagen tilforn mundligen tilforn vaar talet vnder dennom / Siden vilde de sende Bud met / enten til Land eller Vand / Saa hans Bud maatte følge met deris / Hvilket hand vilde.

Om

Om den Anſtand haſſde de icke anderledis forſtand
 dit/ End den ſkulle kun vere til hand haſſde indſend de Ar-
 tickle/ hand loffuede/ Eller til om Mandag middag/ Icke
 all den ſtund offuer at handelen paa ſtod. Der torde off-
 uer/ ſalde ſig vnder begge Krigsfolckets Ord oc tale/ Huor
 aff rbeſtand kunde komme/ Huorfor de ſaa for got an/
 At huad handlis ſkal/ bleff ved leyde forretagen/ ſom til
 diſſ ſted er.

Den xxiij. Junij/ Sende hand dennom hans Ar-
 tickle/ oc vaar begierindis/ De dennom ville offuerſee/ De
 effter deris beſketenhed oc forſtand / om noget er glemt/
 tilſette/ eller formindſke. Hand begieret vdi lige maade
 leyde til de hand ſkulle vdsende/ Huilken de oc finge / paa
 8. Perſoner liudendis/ vnder Egebergit vilde de dennom
 lade anamme/ mer deris Vaade.

Den xxiij. Junij/ Vaar hand begierindis ſuar paa de Ar-
 tickle/ Hand ſende dennom ved hans Tangler.

Diſſe Artickle/ ere meſten indſpørde vdi det Contractis
 Breff/ Dennom ſiden giick imellom/ Gipsris derfor icke
 behoff/ her at indſpørre.

Vdi hues Artickle/ Som hand haſſde ladet optegne/
 Lod voris en deel forandre.

Den xxiiij. Junij. Vaar hand dennom atter begie-
 rindis ſelff til Ords/ De at komme til hannem paa hin
 ſide Elffuen/ Samme dag bleff det hannem affſlagit.
 Men vilde hand ſende hans Tangler til dennom/ at ſam-
 tale der om/ da ſkulde det ſke/ De hand ſaa Leyde. Huil-
 ket oc ſkede/ Formedelt hans tale oc vnderhandling/ bleff
 atter bevilgit/ At Herr Knud Gyldenſtiern / Herr Niels
 Egede/ oc Herr Tonnis Raſke/ ſkulle møde Kongen Per-
 ſonligen paa hin ſide Elffuen. For dennom bleffue ſat

til Giffel/ Bisp Hans Keff/ Kort Penning/ Michel Blich/
Effuert Vffuerlack/ Peter von Ragmunde/ Marten von
Kullenbach/ oc Balger von Marbach/. Hvilcke anams
medis paa Baade vnder Egebjerg. Paa begge sider
bleffue de forspørgit met leyde.

Contract gjort
imellom Kong
Christen oc
K. Friderichs
Sendesked.

Den 7. Dag Julij/ Bleff dennom denne Contract
imellom gjort paa Aggershus.

Gud Allsommectigste vor Himmelske Fader/ hans
Ewig Søn/ vor Herre Jesu Christo/ Oc den Hellige
Aand/ alles vorts Husualer oc Trøster/ Den Hellige
Trefoldighed/ En ewig wadskillelig Gudomelighed/ til
Loff/ Pries/ oc Tre/. Oc til at beholde oc beuare en almino
delig god Fred oc bistand/ Oc forhindre oc nederlegge
dermere Guds forspørrelse/ Blods vdgjeldelse/ Word/
Brand/ oc alle wskyldige Menniskers fordersffuelse.
Haffue wi effterskreffue/ Knud Gyldenstiern/ aff
Guds Forstum Electus til Odenffe Biscops Stiet/
Mogens Gyldenstiern/ Hoffuemand paa Aggers
hus/ Niels Egge/ Ridder/ Reinhold V. Hedenstorp.
Stormectige/ Høyborne Første/ Herr Friderichs
met Guds Naade/ Danmarckis/ Wendis/ oc Gottis Ko
ning/ Vor allernaadigste Herris Vffuerste oc Principas
le Hoffuemand/ for hans Naadis Krigesold/ Met de
Wendiske Stæders Raads foruante/ Bert Odenberg/
Tonnis Rasse/ Jochim Ross/ oc Jacob Huddeskind/ Oc
saa alle Riddermends Mend/ Vffuerste/ Hoffuedmænd/
Lutenanter/ oc Befalnings Mend/ som nu forsamlede
ere/ her vdi vore Leyre for Opflo/ Giffuit oss vdi en Ven
lig/ Erllig/ Christelig/ lidelig Contract oc handel/ Væc
Høyborne Første oc Herre/ Herr Christiern/ for dum
Danmarckis/ Suerrigis/ oc Norgis Koning/ Paa for
skreffue

skreffne Kong. Maytts: vor aller Naadigste Herris/
 Danmarks Rigs Raad/ Adels oc Menige Rizens Ind-
 byggere/ Sattige oc Rige/ Oc saa alle her vdi forskreffne
 Kong. Maytts. Rige Norge / som Kong. Maytts: Høy-
 mectighed ere anhengendis. Dissligeste alle hans Kong.
 Maytts: haffuinde Jorftendomme/ oc Lande/ Raad/ Rid-
 derskab/ Menige Indbyggere oc tro Vndersaatte/ Ihuad
 som heldst stand/ Eller i huor de ere eller vere kunde/ med
 alle deris tilhenger / Herrers / Benners / oc foruante-
 wegne/ i nogen maade / Oc bepligte wi oss forneffnde
 Knud Gyldenstiern / Electus, Rogens Gyldenstiern/
 Niels Løkke/ Ridder/ oc Reinhold Von Hedenstorp / paa
 forneffnde Kong. Maytts: vor allernaadigste Herris veg-
 ne/ Aff den fuldmact/ hans Naadis Høymectighed oss mee
 giffuit haffuer / ved vor Eris reuelighed / oc gode Chris-
 telig Tro / vnder Guds store Hæffn oc straff / At alle
 disse effterskreffne Articke vdi denne Contract/ saa vdi al-
 le maade skal vbrødeligen fast holdis / vden all Argelift/
 som her effter skreffuit staar.

Jorft/ At effterdi forskreffne Høyborne Jorste/ Ko-
 ning Christen/ nu vill veltuilligen ophøre oc affstaa / fra
 all Siendlig handel/ oc Krig/ Giffue sig her aff met oss/
 til forskreffne Kong. Maytts. vor allernaadigste Herre/
 oc Danmarks Rigs Raad/ Paa Guds oc vor Christell-
 ge/ ærlige/ trofast oc vbrødelig leyde/ som wi hans Naas-
 de/ oc alle hans Naadis Raad oc Tienere/ vnder 200.
 Personer/ Oc der for inden / aff den Fuldmact/ som wi
 haffue aff forskreffne Kong. Maytts:/ vor aller Naadigste
 Herre/ oc vore foruante/ Vdi alle maade fuldkommeligen
 haffue loffuet/ tilsagd/ giffuit/ Vebreffuit oc forsealt.
 Da ville wi met all Christelig / Erlig/ tilbørlig Tre/

Reuerens/ oc Verdighe/ anamme/ vndfange/ oc opholde/ forneffnde Høyborne Første Kong Christen i hans Naadis fri/ secker wbehindrede welmaect oc vilge/ Saa hans Naade maa vere/ handle/ oc omgaas met huilcke hans Naade best befalder/ oc tienistaeteligen kunde vere/ foruden alles fortpornelse oc mod sigelse i nogen maade/ Baade her vdi Landet/ paa Skibet/ vdi Danmark/ eller huor hans Naade paa denne Reyse er/ eller kommer/ De skall ingen aff hans Naadis Tienere/ eller nogen anden der haffuer at handle/ tale/ eller skaffe met/ Hans Naade det forbiudis/ Eller formenis vdi nogle maade.

Denne Artikel
bestyrkis Kong
Christen fore
sig at haffue
helt.

Dog saa/ At hans Naade/ De ey heller nogen paa hans vegne skal handle/ eller handle lade/ met Ord/ skriff/ uelser/ eller gierninger/ Hemmelige eller Obenbarlige/ noget det som Kong. Maiets. vor allernaadigste Herre/ Danmarks Rige/ oc alle hans Naadis Landh oc Førstes domme/ Raad/ Adell/ Oc disse Wenige Indbyggere oc Vndersaatte/ kand komme til noget arg/ skade/ eller forfang i nogre maade/ Vden aleniste at bruge hans Naadis Christelige/ Ertlige/ oprietlige Redelighed oc handel/ Vdi hans Naadis sag oc nøds behoff/ wbehindret vdi alle maade. De ville wi paa forneffnde Kong. Mayt. vor allernaadigste Herris vegne forsørge oc forsee/ hans Naade oc hans Naadis Sold oc Tienere vnder forneffnde 2. Hundert Personer/ met gode Skibe/ Berlse/ oc nøds tøffthighed.

De ville wi tilsiende nogen aff oss self/ oc andre gode Mend aff vore/ som skulle vere hoff hans Naade/ Oc beuise hans Naade all tilbørlig Tre/ oc tieniste aff all deris mact oc formue. Disligeste alle hans Naadis Tienere/ Alt got Selskab oc vilge/ met Ord oc gierninger/ baade
paa

paa det Etid hans Naade er/ Oc paa de andre Etide/
De ere/ til Land oc Vand/huor de ere/ at beuises vdi al
le maade.

Item/ Veplicte wi oss/ oc aff den Guldmacce wi aff
forneffnde Kong Maytt: vor allernaadigste Herre haff
ue/ At wi ville oc skulle gandske trofasteligen handle oc
forarbeide hoss forskreffne Kong Maytt: vor allernaadig
ste Herre/ Danmarckis Rixis Raad/ At forneffnde Høp
borne Første/ Herr Christiern/ skall komme til en somme
lig/ Erlig/ lidelig/ Christelig handel oc god ende/ vden
nogen lang forhaling eller opholdelse vdi nogen maade.

Tilfigeste/ Ere n i wtuiffendis/ Oc ville det hans.
Naade fuldkommelig loffue oc tilfige/ At forskreffne Kon.
Maytt: vor allernaadigste Herre/ Bliuffuer hans Naade
vdi all tilbørlig / Christelig/ Ere oc Kierlighed vndfan
gendis.

Oc naar altingest er saa kommen til en Christelig
endelig fordrag/ Som wi met Guds hielp ere viffe paa al
ske skal/ Da bliuffuer forneffnde Kong. Maytt: vor aller
Naadigste Herre/ oc Danmarckis Rixis Raad/ Hans
Naade forseendis oc fersørgendis/ til hans Naadis egen
statt/ oc hans Naadis daglige Tieneris behoff/ met en
Førstelig/ Christelig/ Erlig/ oc tilbørlig opholdelse/ Oc
vdi all Ere oc Verd/ Huer effter sin statt tilbørlig Kier
lighed/ ydmuyghed oc tieniste beuifende. Dog saa/ At
forneffnde Høynborne Første/ Kong Christiern/ nu skall
lade det Rige Norge/ Vdi sli en Stand / Ordning oc
Etickelse / som forneffnde Kong. Maytt: vor allernaadigste
Herre/ Met Slaatte/ Leen/ oc vdi andre maade
der paa giort haffde/ Før end Høynborne Første/ Kong
Christiern/ nu sidste gang hid ind vdi Riget kom/ Vnder

Denne Actickel
bestycktes hand
fore ey heller
at haffue hote

tagen hucs her effter formeldet vorder. Som er / At alle de Bisper / Ridder / oc gode Mend hannom her vdi Rige tilfalden oc handgangen ere / i det / At de ville vdi sandme Eed oc forplictelse / som de hans Naade giort haffue / Bliffue standendis / oc icke nu strax ville giffue dennom til forneffnde Kong. Maytt: vor allernaadigste Herre igien / For end denne forneffnde handell imellom hans Kong. Maytt: oc Høyborne Første Kong Christiern / er kommen til en beslut oc ende / Da skall det stande med dennom alle forskreffne / vdi en fellig dag oc tid / indtil forneffnde handels endskab. Saa de skulle vere oc bliffue vdi hucs Christelig stat / Tre / Verd / Redelighed / Ræghmente / Relig Eyendom oc herlighed / baade paa Aandsligt / oc Verdsligt / som de vaare vdi slig maade / For end forneffnde Høyborne Første Kong Christiern / igien kom hid ind vdi Rige nu sidste Reyse / De ligeruiss som de icke haffde gangit hans Naade til hende vdi nogre maade / De skall oc ingen arge paa dennom / for hucs de haffue giort oc beuist hans Naade til gode / imod hans Naadis Giender / Vdi nogre maade / De naar Høyborne Første / Konig Christiern / er kommen til en fuldkommelig beslut oc endelig ende / med forneffnde Kong. Maytt: vor aller Naadigste Herre / med forneffnde handel / Da skulle forneffnde Bisper / Ridder / oc gode Mend igien indgaa i den Eed / Huldskab / Mandskab / forplictelse oc tieniste / Som de forneffnde Kong. Maytt: vor Naadigste Herre tilforn giort oc tilfagd haffue / Dene at for nyde / Oc fremdelis troligen at holde / Vden forneffnde Høyborne Første Konig Christiern kand det anderledis vdi forneffnde handel hess Kong. Maytt: vor Naadige Herre forhandle / oc bekomme. Disligeste loffue oc tilfige wi / At alle den Christus

fellig

De skal wete
Herredal en
and lang.

fellig/ ærlig/ oc redelig handel / som fornessnde Kong
 Christiern er/ paa fornessnde Biscopers/ Ridders/ oc go-
 de Wends vegne begierendis. Paa Liff/ Ere/ oc Redelig-
 hed/ Gods/ Eyendom/ Herlighed / Præilegier, se Haff-
 uindis haffue/ Oc alle huad som sked er aff dennom alle/
 oc huer serdelis/ Imod fornessnde Kong. Wantt: oc alle
 hans Kong. Hymectigheds foruante / Vnderfaatte oc
 Dienere/ Oc fornessnde Kong Christiern oc alle hans/ til
 hielp/ Trøst/ oc vndsetning oc gode/ Ihuad det helst er/
 eller nessnis land/ inted vndertagen vdi nogen maade:
 Skulle de komme til en Christelig/ Mild/ Erlic/ God/
 oc bistandelig Forhandling/ Saa at det skall da være oc
 bliffue en enig afftalen Sag/ For Gødt oc Vspødde til E-
 uig tid vdi alle maade. Disslige foruaring skal hans
 Naade bekomme oc fange paa alle sine Foruantes oc til-
 hengers vegne/ Som hans Naade haffue giort hielp oc
 bistand i denne sag i alle maade. Oc skulle de/ oc alle der-
 ris vdi midler tid/ at denne handel paa stander/ vere fri oc
 fellige inden Riget oc vden/ til Land oc Vand/ At serdis/
 Kysse/ Pagere/ Huer at bruge sin rette redelig werff/ nyt-
 te/ Waffn oc beste / Dog saa / at de huerden met Gud/
 skriffuelse/eller vdi nogre andre maade/ Hemmeligen eller
 obenbarligen skulle noget handle eller giøre / icke heller
 handle eller giøre lade / Der fornessnde Kong. Mayte.
 vor allernaadigste Herre/ Hans Naadis Riger / Lande/
 Forstendomme/ Raad/ Adel / oc tro Vnderfaatte / land
 komme til skade / Hinder/ forfang oc Arg vdi nogre
 maade.

Item / Haffue wi oc troligen tilfagd / At Norgis
 Nigis Menige Indbyggere / KjøbsteWend / Wønder oc
 Menige Almuer/ Hoffmænd oc alle andre/ Ihuo de heldst
 ere

ere eller vere kunde / Som sig til forneffnde Høpborne
 Første / Kong Christiern giffult haffue / De beuist oc
 giort hannom hielp / Erøst / oc bistand / met Spiff / Pen-
 ge / Ord oc gierninger / Ihuad der heldst er / eller neffnis
 kand / Som de vdi denne tid her til giort haffue / Skal
 dennom paa Kong. Maytt: vor allernaadigste Herris
 vegne / mildeligen oc Naadeligen tilgiffuis / De aldelis
 forladit vere / De aldrig de skulle derfor bliffue effueruel-
 digit / beskattit / pladhit / straffet / eller lide nogen skade vdi
 nogre maade / De skal det aldelis vere en Euig afftalee
 sag / indtil denne tid. Dog / at de her effter skulle sticte
 dennom Redeligen / Erligen / oc tilbørligen / mod fors-
 neffnde Kong Maytt: vor allernaadigste Herre / oc hans
 Højmeectigheds befalnings Mend oc Tienere i alle maas-
 de. Disligeste skal dei oc vere / met alle som paa fors-
 neffnde Kong Maytt: vor allernaadigste Herris side
 haffue verit / De er vdi denne tid forneffnde Høpborne
 Første Kong Christiern vnder Øyen / Vdi all lige fors-
 neffnde maade / En Euig afftalen sag til Euig tid.

Item / Ville wi oc troligen tilhielp / aff all vor
 maect oc formue / At alle forneffnde Høpborne Førstis
 Naad / Ero mend oc Tienere / Som haffue verit met hans
 Naade vdi Elendighed / De endnu ere oc haffue fuld hans
 Naade hid ind vdi Riget / At de mue komme / huer aff den-
 nom til sit eget / oc til nogen tilbørlig opretning igien /
 Alt hues wi dennom / i saa maade hos forneffnde Kong.
 Maytt: vor allernaadigste Herre / De Danmarchis Ri-
 ges Naad / til gode handle oc hielp kunde. Disligeste /
 haffuer forneffnde Høpborne Første Koning Christiern /
 loffuit oc tilsagd oss paa deris vegne / som Kong. Maytt:
 vor Naadigste Herris Foruante er / oc her i Riget haffue
 fangit

fangte nogen skade i denne Fiendlig handel/ Siden hans Naade sidste gang er kommen hid i Riget/ troligen at vilde tilhjælpe/ At de oc saa skulle fange tilbørlig opretning i gien. De skulle alle fanger/ paa begge sider her med strax quit oc løss giffuis. Item/ Hassuer forneffnde Hønhorne Første/ Kong Christiern/ giffuit oss tilkiende/ At hans Naade hassuer vdi sin store Nød vdsatt oc forpantet/ disse efterskreffne Leen.

A. B. C. Met nogle andre Bressue/ Rigssteds- mænd oc Bønder giffuen er/ Paa mageffister oc Bønder gods/ Forleninger/ Huilcke samme hans Naadis Bressue wi hassue samtyckt oc bevilgit/ ved deris Guldmact at bliffue/ saa lenge/ at forneffnde Hønhorne Første/ Kong Christiern/ kommer til forneffnde Kong. Maytt: vor Allernaadigste Herre/ Oc de da der om ydermere at fordragis.

Item/ At forneffnde Hønhorne Første/ Kong Christierns Krigesfolck/ til Hest oc Fod/ Som nu her vdi Riget ere/ skulle strax her vdaß Riget Ride oc drage/ Oc hassue wi tilfagd/ Oc troligen lossue oc tilfage dennom/ En fri/ Christelige Lande/ med alt dens Hassue oc Gods/ Intet vndertagit i nogre maade/ Oc der med fri oc fellige at Passere/ Oc reyse iglennom alle forneffnde Kong. Nr: Riger/ Førstendome oc Lande/ til Land eller Vand/ Dog icke stærkere end en Genick tilfammen/ Oc skulde de vdi alle maade bliffue wforhindrede/ Oc ny nødis oc trengis til/ At bliffue oc tiene/ vden deris gode vilge vdi alle maade. De ville wi forordne oc medgiffue dennom vore Befalningsmænd/ Met vore Bressue oc Indsegle/ som dennom skulle selge/ fordre oc fremme til det beste/ aff all mact oc formue/ Ihvor de kunde/ med en skønnes
 Es lig oc

lig oc redelig opholdelse paa Benen/ til Kost oc Liffs bier-
ring. De ville wi oc tilskide nogle aff vore / som ocsaa
aff all Mact oc Formue/ skulle tilhielpe/ At/ huilcke som
ville giffue dennom til Skibs / Skulle fange Skib at
komme offuer met til Danmark eller andenseds / ihuor
som leyligheden kand vere/ Oc i siige/ oc i alle andre maas-
de/ som wi kunde fordre/ oc forordne lade dennom til det
beste/ ville wi velluilligen lade oss befinde. Dog saa / At
de skulle holde oc skide dennom Erlige/ oc tilbørlige/ imod
vor Naadigste Herris Undersaatte / Ihuor de fremdras-
ge i alle maade.

Item/ Som forneffnde Høyborne Første / Kong
Christiern ocsaa oss haaffuer ladit forregiffue/ At der som
forneffnde Kong Maytt: vor Allernaadigste Herre bleff
aff Gud kaldit oc Erlob/ Døde oc affginge i midler tid/
Sør end denne handel bleff bestattet/ (Huilcket den euig-
ge Gud Barmhierteligen oc Naadeligen ville affuende/)
Da skall dog all denne vor leyde/ Contracts handel oc til-
sagn / Som wi forneffnde Høyborne Første / Kong
Christiern Bebreffuet/ Beseglit/ Oc nu loffue oc tilsiige/
icke derfor vere vde eller til intet/ Men forneffnde Dan-
marks Rigs Raad skall der vere til forplictet / Lige vdi
forneffnde Kong. Maytt: vor Allernaadigste Herris
sted/ All handelen at holde oc fuldkomme. Oc der som
Gud det saa forseet haaffde eller kunde ske / Det Danmar-
cks Rigs Raad oc Menighed/ Vilde veluilligen anam-
me hans Naade igien for Herre oc Koning/ da skall hans
Naade der paa ingen modstand gicris/ Oc der som de icke
vdi saa maade ville eller kunde anamme hans Naade i-
gien/ Da skall dog imellom Høyborne Første / Koning
Christiern oc hans Naadis Foruante / Danmarks Ri-
gis Raad

gis Raad/ Wendisse Stæder oc deris Foruaris/ Handels/ besluttis/ oc foruaris all tingest til en Fredelig oc Christelig god biskand vdi alle maade. Oc Danmarks Rigs Raad/ siden strax med det Første fri oc sellig indsette lade/ forneffnde Høyborne Første Koning Christiern/ I forneffnde Norgis Rige vdi hans Naadis fri behold/ Med hans Naadis Gøld oc daglige Tienere/ Oc Norgis Riges Raad da nyde oc bruge deris fri for/ som seduane oc Fryest haffuer verit aff gammel tid.

Item/ Naar forneffnde Kong Maytt: vor Naadigste Herre/ Oc forneffnde Høyborne Første/ Koning Christiern/ ere i sig maade/ som forskreffuit staar/ Wenlig oc vell fordragne. Em da Keyss. Maytt: vil tage sig nogen deel for/ Paa forneffnde Høyborne Førstes Koning Christierns/ Høyborne Værns vegne/ Da skall det intet hindris/ Eller røre den sag/ som sted er imellom Kong. Maytt: vor Allernaadigste Herre/ oc hans Naade i nogre maade/ Men forneffnde Høyborne Første Koning Christiern/ skall sidde stille oc vere aldelis vbeuaret med den handel/ Vdi Vrd oc gierninger i alle maade.

Oc der som forneffnde Kong. Maytt: vor Allernaadigste Herre/ Oc forneffnde Høyborne Første Koning Christiern/ om alle ærinde effter beggis deris gode vilge icke forenit oc fordragit worde/ Da skall dog den trofastelike leyde/ wi hans Naade paa forneffnde Kong. Maytt: vegne giffuit haffue/ Med alle sine Vrd/ Artidte oc Puncte/ Som somme vor leyde ydermere vdiuifer oc forklarer/ Vbrødeligen oc vden all Argelst/ Troligen holdis i alle maade. Til ydermere Vidnisbyrd skre oc fastere foruaris/ Haffue wi Knud Gyldenstiern/ Electus/ Vogens Gyldenstiern/ Niels Løffte/ Ridder/ oc Keinholt B.

Hedenstorp / Ladet met vilge oc Bidskab hengel vore
 Indsegle oc Signet / Met vor egen Handskrifte neden
 for dette vort obne Bress / Oc tilbedit disse forneffnde vo-
 re liere Seruante / Herr Geert Odenberg / Herr Tonn-
 nis Raske / Herr Jochim Goss / oc Herr Jacob Huddes-
 skind at besegle met oss. Sammeledis disse effterskreffne
 gode Mend / Hoffuedsmend oc Befallingsmend / Niars-
 quort Tidemand / Byrge Trolle / Otte Gyldenstiern /
 Hans Løkke / Otte Andersson / Christoffer Huusfeld /
 Drage Laurissen / oc Elle Gissler / Junder Willken /
 Hans B. Kindelbrud / Dirlø W. Grull / Willken Gref-
 se / Jørgen Skimmel / Anders B. Lybek / Bertill Holst /
 Hoffuekmend for Landsknechtene / Eyler Dycker /
 Skultes / Hermen B. Embden Profoss / oc Arnt B. W-
 trichte Wactmester / paa deris vegne / Oc alle andre Be-
 fallingsmends oc Menige Landsknechtis vegne / Haffue
 denne handel met oss samtyct oc befestid / Oc deris Ind-
 segle met oss oc saa hengendis neden for dette voris obne
 Bress. Datum Agerhus 1. Dag Julij / Aar 1532.

Kong Chris-
 tens leyde.

Wdi lige maade siel hand it leyde / Liudendis.

Wi effterskreffne / Knud Gyldenstiern aff Guds
 Forsiun Electus til Odense Biscops Stuet / Mogens
 Gyldenstiern / Hoffuedsmand paa Aagers Hus / Niels
 Løkke / Tidder / oc Reinhold B. Hedenstorp / Høyborne
 Jørstis oc Stormectigis Herris / Herr Friderich met
 Guds Naade Danmarks Koning / vor allernaadigste
 Herris Fuldmechtige Hoffuerste oc Principale Hoffueds-
 mend / For hans Kong. Maytt: Krigsfolck / nu liggendis
 for Opslo / Geert Odenberg / Tonnis Raske / Jochim
 Goss / oc Jacob Huddeskind / Paa de Wendiske Stæders
 vegne. Gipsre alle vitterlige / At effterdi Høyborne Jør-
 ste oc

ste oc Herre / Herr Christiern / Gørdum Danmarckis
 Guerrigis oc Norgis Koning / Nu velluilligen ophøre oc
 opstaa vill / fra all Fiendlig Handel / Oc snartligen giffue
 sig her aff met oss til forneffnde Kong. Maytt: vor Allers
 naadigste Herre / Danmarckis Riges Raad / oc deris Foruante /
 Da haffue wi aff den Guldmact / wi aff forneffnde
 Kong Maytt: vor Allernaadigste Herre haffue / loffuit
 tilsagd / oc giffue / Oc met dette vort obne Bress nu loffue
 tilsige oc giffue / Forneffnde Høpborne Første Kong Chri
 stiern / Alle hans Naadis Raad oc Tienere / 200. Perso
 soner oc der forinden / En Fri / Erlig / secker / trofast / wi
 brødelig / oc Christelig leyde / For Ord / Tale / oc giernin
 ger / for alle / Ihuo de heldst ere eller neffnis kunde / vdi
 Danmarck / Norge / oc alle andensteds / Huor wi til Land
 eller Vand fare / Kysse / komme eller ere / Først paa hans
 Naadis egen Person / met alt Guds oc Haffuindis Haff
 ue. Disligeste alle forneffnde hans Naadis Raad oc
 Tienere / vnder forneffnde 200. Personer / som hans
 Naade medfølge / eller paa denne Kysse tilkommendis
 vorder / At vere oc bliffue frii / fellige / secker / Oc i alle
 maade wbehindrede / Fra det Første hans Naade nu til oss
 kommer / Desaa paa denne Kysse met oss er / Oc frem
 delis all den stund hans Naade vdi Risbenhaffn / eller an
 densteds i Danmarckis Rige / haff forneffnde Kong.
 Maytt: vor Allernaadigste Herre / Oc Danmarckis Ri
 ges Raad fortøffuendis vorder / At handle oc Guldkom
 me / den handel oc Contract hans Naade met oss her nu
 begynt oc oprettet haffuer / for forneffnde Kong. Maytt :
 vor Allernaadigste Herre / Danmarckis Riges Raad / A
 dell / Indbøggere / Foruante / Oc alle andre / ihuo de heldst
 ere eller vere kunde / som for hans Kong. Maytt. oc allis
 deris Skjld / Wille eller skulle gipre eller lade. Oc der

som saa skede/ Det Gud Allommectigste Naadeligen vil
 affuende/ At samme handel/ fornessnde Kong. Maytt
 vor Naadigste Herre/ Danmarks Riges Raad oc Fors
 uante/ Oc fornessnde Høyborne Første Kong Chris
 tien/ Oc hans Naadis Raad imellom/ ick kunde komme
 til nogen endelig ende oc beslute/ Da skall denne vor ley
 de hans Naade/ oc fornessnde hans Naadis Raad oc ties
 nere alligeuel wbrødeligen holdis/ vdi alle sine Ord/ Ar
 ticle/ oc Puncter/ Som den Indholder oc vduiser/ ind
 til saa lenge at fornessnde Kong Maytt: vor Allernaas
 digste Herre/ oc Danmarks Riges Raad/ fornessnde
 Kong Christiern/ oc hans Naadis Raad oc Tienere/ met
 alt deris gods oc Haffuendis Verge/ igien hid ind vdi
 Norge/ eller andensteds vdi Lydsland/ vdi hans Naadis
 frii/ secker behold/ igien settendis oc sticketndis vorder/ i alle
 maade. Huilken disse vor leyde wi fornessnde Knud Gyl
 densiern/ Electus/ Mogens Gyldensiern/ Høffuedsmænd
 paa Aggershus/ Niels Løfte/ Ridder/ oc Reinhold Von
 Hedenstorp/ oss forplicte/ løffue/ tilsiige wbrødeligen/ wa
 bedrageligen vden all Argelyst/ ny paafund/ Hielpe rede
 eller nogre Marsage/ fornessnde Høyborne Første Kong
 Christiern/ Oc alle sine som forskreffuit staar/ Guldtons
 meligen oc troligen holdis skall/ vnder Guds store Heffn
 Euige straff/ Oc ved alle veris gode Tro/ løffue/ Vere/
 oc Redelighed/ Til ydermere Vidnisbyrd sterke oc faste
 re foruaring/ Haffue wi fornessnde Knud Gyldensiern/
 Electus/ Mogens Gyldensiern/ Niels Løfte/ Ridder/ oc
 Reinhold V. Hedenstorp/ Ladet met vilge oc Vidskab
 henge vore Indsegle oc Signeter her neden for dette vore
 ohne Bress/ Oc beder oc befaler/ Verlige/ oc Velbyrdis
 ge Mænd/ Høffuedsmænd oc Befalings Mænd/ Marquor
 Tid

Lidemand / Byrge Trolle / Otte Gyldenstiern / Arild
Jenssøn / Hans Løfte / Detho Anderssøn / Christoffer
Huitfeld / Drage Laurissøn / Eile Gisser / Hans Kindels
bruch / Dirck V. Brull / Willken Fresse / Jørgen Skim-
mel / Anders V. Lybke / Jacob Ungewaschen / Junder
Willkens Lutenanter / Bertil Holst / Eyler Dyckere /
Herman V. Embden / Arnt V. Werecht / Bactmester /
At besegle oc Stadseste denne vor Leyde met off. Datum
Aggers Huff. Aar 1532.

Vdi de Dage / Emeden det stod vdi handel met
Kong Christen / Oc før fordragen er forseglet Men vaar
beslutt / kom Peder Skram oc Willekenstede tilbage aff
Danmark / De spørde til fornessnde Knud Gyldenstiern /
oc hans tilforordnede it Sende Bress / fra Kong Fride-
rich / Daterit Gundersløff / 13. Junij 1532. Liudendis
vdi den Wlening / Kong Fridrich at vere kommen vdi
ferfaring / aff hans Naboe oc Tro bundis Foruante de
Lybke / At Kong Christen skulle ville begiere Norge eller
en deel der aff / Saa skulde de aldelis ingen saadan han-
del met hannom indgaa / Men skulle endelig sla hannom
aff Norge / Hans trang / Nød / Hunger / skulle vell sla
hannom / Saa formodit hand / dennom / oc nu at haffue be-
kommit den Euendste hielp / Hand haffde oc giort den
forordning / at dennom skall tilsendis mere Gold / Met
hues anden forordning hannom bør. End bleff Axel
Jull / Secreteer / dennom effter send paa Weyen de drog
at Norge / Huilken der fand dennom til Helsingør paa
Køgsen / Hand spørde dennom it Eredens Bress / at de
skulle tro / hues hand dennom sagde / Som Kong Fride-
rich Perssonligen vaar tilstede / Da vaar hans ærinde lide
andet / end de skulle endeligen sla Kong Christen aff Nor-

Kong Peder
Skram / oc
Willekenstede
afflegge deris
Ærinde.

Kong Fride-
rich forbyuder
nogen wenlig
handel met
Kong Christen
at foretagis.

ge / De ingen handel met hannom indgaa vden hand
ville giffue sig paa Naade oc Wnaade / Hvilket for-
neffnde Herr Peder Skram / oc Willeken stede den-
nom osaa troligen Refererit. Men da fordi handes-
ligen vaar besluttet / Vilde Herr Knud oc hans met
forordnede heller bliffue hofh huis de haaffde sluttet / end
hofh Kong Friderichs serdelis befallning / Som igien kals-
et oc Restringerit deris Første fuldmact.

Ombedet / Veyrede sig Herr Peder Skram / oc
Willekenstede den Contract oc leyde / met de andre at
forsegle / Fordi de viste det vaar imod Kong. Mayt: vil-
ge. De vdi de Dage der bleff talit om denne handel met
Kong Christen giordis / oc icke holtis / Da traadde de tielck
her frem / For de icke haaffde verit mee / den at forsegle.

Knud Gyldenstiern mente at ville forsuare sig mee
st Fuldmact / som vaar endelig at giøre oc lade hucs hans
nom gaffnligst sluntis.

Paa de tider / Da haaffde Herr Carl Erickson / aff
Suerrige / met flere gode Wind fangit befallning aff
Koning Gieste / At stercke den Danske hob. Men
voris Comissarier opskreff Kong Gieste den hielp / De
lod hannom forstaa / huad Contract de haaffde giøre
met Kong Christen / Huor aff de sende hannom Copier /
De tackede hannom ellers for den hielp hand haaffde bes-
falet dennom at giøris / Begierindis Vnderdanigste / At
Kong Christen oc deris Sold / huor de skulle berøre hans
Grenker / Vdi deris tog at Danmark / maatte fri pahere,
Actum Aggers Hus. 4. Julij.

Kong Chris-
tens Bress til
Kong Friderich
falt aff
mange Handes

Den 7. Julij / Skreff Kong Christen Kong Friderich
selff et Bress til / saa lydendis.

Vi Christiern met Guds Naade / Danmarks /
Sueris

Eucrrigis / Norgis / Wendis / oc Gottis Koning /
 Hertug i Slesuig / Holsten / Stormarn / oc Dyt- lige Oed / om
grunden ellere
haffoe vetit
god.
 merffen / Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst.

Heller eder Høpborne Første / Herr Friderich aff
 samme Naade Danmarks, Wendis / oc Gottis Koning /
 Bduald Koning til Norge / Hertug i Slesuig / Holsten /
 Stormarn / oc Dytmerffen / Gressue vdi Oldenborg /
 oc Delmenhorst / Kierligen met Gud Fader / oc vor Her-
 re Jesu Christo. Høpborne Første / Kiere Herre oc Fa-
 der Broder / Som wi skressue eder til vdi Winter / oc end
 en Reyse vdi Faste nu nest forgangen / vdi saadan mening
 oc maade / At wi vaare kommen til vort Land / oc Rige
 Norge / som en Christen Herre oc Koning / oc ville begie-
 re en Venlig / lidehig / Fredsommelig / oc Christelig hand-
 ling imellom Oss oc Eder / oc Rogens Naad / Bisper / Præs-
 later / oc menige Rogens Indbyggere / Met de Wendiske
 Stæder / oc alle vore imod standere / Effter gode oc Christo-
 ne Herrers oc Førsters / oc forstandige Gudfrøetige Menn-
 nisters Naad oc besluttelse.

Huileket wi dog til denne Dag (disseverre) icke kunde
 offuerkomme. Dog haffue wi alligenel tractet effter
 all den leylighed oc lempe / huor ved wi kunde affuende
 aff all vor formue / Guds store forterne / Gattige / wi
 skyldige Wienniskers forderffuelse / Mord / Brand / oc
 Blods vdgjeldelse / vdi saadan icke haab / Om den euige gode
 Gud / all Freds oc Endrectigheds Fader / skulle for Jesu
 Christi skyld / vor Herris oc Frelseris / Giffuic sin gode
 Fredsommelig Aend iblant oss / til Fred / vilge / oc Ven-
 skab / Som wi oc skressue til de Første Eders vdficade
 Skibe her for Epflo i Faste, baade til de Tydske oc Dan-
 ske / Men alt dette vaar icke anset / ind til saa lenge at E-

ders store oc flere Skibe komme hid met Krigsfolck for
 Opsto igien/ Otte dage for Pinke Dag nest forleden / vdi
 all Fiendlig maade oc Guds fortrønnelse/ oc fattige Men-
 niskers Begræffuelse/ met Nord/ Brand/ Koff/ Bøsser/
 Skud/ Blods vdgjædelse/ oc Eders haarde Bress off til
 skriffue / Huilcke wi dog (Gud vere loffuit) paa aller
 lempeligste oc effter leyligheden imod stode / Saa at de
 icke kunde da/ heller nogen tid der effter / met Veldige
 Haand oc mact/møde eller imod stande Off/men rømbde
 oc flyde altid for Off / som de oc gjorde i huor mange de
 vaare for Nødsse. Aff huilcket alt wi hæffue vel forstaa
 dit Guds gode vilge baade til Land oc Vand/ At wi skul-
 le icke met strid oc Wuenskab komme til Eder igen. Der
 fore/ kiere Herre oc Fader Broder / Da wi tilsaae denne
 store Guds fortrønnelse / som her effter skulde oc maatte
 affkomme/ aff lengre oc store strid oc Orlog / oc der til
 met at søge den store Naade oc Barmhiertighed / som
 Gud Fader hæffuer nu beuist imod Off/ vdi sin kiere
 Søns/ vor Herris oc Frelseris Jesu Christi Euangelio/
 Saa at I oc met synderlig Naade/Mildhed/oc Godhed/
 ydermere end nogen tid tilforn/er nu begæffuede/ Oc at I
 ere lige som vor Himmelske Fader/ Mild / oc Barmhjer-
 tig/ Der til met Hønhorne Første/ Eders kiere Søn/ Her-
 tug Christian vor Elskelig Frende/ met all Rigens Raad/
 ere nu vnderlige met stor Guds Barmhiertighed begæff-
 uede / som wi ydermere end tilforn hæffde vist / nu hæffue
 forstandit aff disse Eders vdfættede Principaler oc Fuld-
 mectige her for Aggershus. Thi hæffue wi Gud til
 Loff/ oc Ære/ Jesu Christi Euangelium til tacknemmes-
 lighed/ oc allmindelig Fred til bistand/ begieret aff Eders
 vdfættede oc fuldmectige/ En Christelig/ Ærlig/ trofast/
 oc sicker

oe sicker leyde/ at mæ kenne til Eder oc Kigens Raad/ At handle Venligen/ Erligen/ Christeligen/ oc Welluilligen/ vdi alle tilbørlige oc lidelige maade/ at forligis oc fordragis med Eder/ Oc alle de som vdi nogen maade ere Oss Siendlige eller Bøenlige/ Huilcke wi gierne aff Hiertens grund ville vere Venlige oc Kierlige/ Oc forlade dennom alle deris brøde imod Oss/ som wi begiere aff Gud/ Oc bede/ at hand skall forlade Oss voris skyld. Bedendis at I oc de alle ville disligeste gipre imod Oss for Jesu Christi skyld.

Thi kenne wi nu til Eder/ Kiere Herre oc Broder som den forlorne Søn/ icke aleniste sem til vor kiere Fader Broder/ Men oc som vor vdiogensydde Broder oc Ledemod vdi Jesu Christo/ Begerendis oc bedendis husuuelse/ hjælp oc trøst aff Eder/ All tilbørlighed, ære, oc redelighed/ Oc Oss forhaabis/ dog aldelis til Gud/ At i skulle welluilligen oc mildeligen/ tilsee vor store oc lange Elendighed oc Sorrhig/ som wi offuermaade (Gud vere loff) til denne dag haffue lidt/ oc endnu daglige lide/ Huilcked Oss nødde oc trengde til denne handel/ som nu forhaande haffuer verit/ oc som den Allsommestigste Gud vell veed/ ingen ville til Heffn eller Straff/ imod vore imodstandere/ Oc at i ville beuise Eders Christelige tro Hierte imod Oss/ med Kierlighed/ vilge/ oc Bønskab/ Huilcket vden tui den Euige gode Gud/ med alle gode Engle oc Menniske vell befalder.

Thi vdi saadan maade kand alt ydermere Guds forøpnelse/ Strid/ Mord/ Brand/ oc Gattige Mennisckers forderffuelse affstillis/ Oc aldelis med all god Christelig forligelse/ vdslyctis til Euig tid i denne sag/ Der er Hopp tid paa vdi beggis vor Allerdøm/ At wi her offer

Et ij

icke

icke skulle vere ydermere Orsage til saadanne store Guds
 forræddelser/ som aff lenger Strid komme kand/ Men at
 wi effterfølge vor Himmelske Fader/ all Fredsens Guds
 gode vilge/all Fred/Kierlighed/Venskab/ oc endrettighed/
 Ville wi her effter saa lenge wi leffue/holde Oss imod E-
 der oc alle Eders i all Yrlighed/tilbørlighed/ oc veltuillig-
 hed/ som en Søn bør at beuise sig imod sin Elskelig Fa-
 der. All wiulge oc wtack til nogen/ Brede Had/ Aff-
 uind/eller Hæffen/Sor nogit ihuad som heldst wi haffue li-
 det/ paa vor egen Person/ Guds/ Lande/ eller Nogens
 vegne/ skall vere Dødt oc Jorder met i Hellesde i den E-
 uige forglemmelse/ Gud vor Himmelske Fader til Loff
 oc Ære/ oc til taknemmelighed/ For den store Naade/
 Kierlighed/ oc Barmhertighed/ som hand haffuer nu
 kierlige beuist imod oss i Jesu Christi vor Frelseris E-
 uangelio/ At hand saa rigeligen oc mildeligen forlader oss
 alle vore misgjerninger/ Synd oc Ondskab/ Huad kand
 det dog Gud til en søye taknemmelighed vere/ Om wi
 forlade vor neste huis de haffue forseet dennom imod Oss
 for all den godhed oc Eulge glæde oc Salighed/ som Gud
 Fader haffuer beuist oss vdi Jesu Christo. Det er vore
 Sind oc Hierte imod Eder kiere Herre oc Broder/ Eders
 kiere Hustru oc alle Eders kiere Børn oc Venner/ Nogens
 Raad/ oc menige Nogens Indbyggere/ met alle deris
 Foruante oc tilhengere/ De Wendiske Stæder/ eller ihuo
 som heldst de ere eller vere kunde/huiletet vden tuil/ I som
 en gudfrøctig forstandig Herre vell kunde merck/ icke at
 vere aff Menniskens Natur oc Hierte/ Thi Rispd oc blod
 kunde aldrig saadanne Skam/ Spott oc Skade lide/ oc
 giffue sig veltuilligen wnpdte oc wtungen i alle maade vdi
 saadan en handling. Men effterdi Gud vor Himmelske
 Fader

Fader haffuer vnderlig oc Naadelig begaffuit Oss i Jesu Christo / met saadanne vnderlige Hiertelige brendende løst oc vilge til velluillighed / Fred oc Christelig Venfckab met alle / oc Eder besynderlig / Oc haffue wi dog altid verit it Armt / Elendig / forladen syndere / vdstøtt oc forbøme aff mange i Verden / Luiffler off aldelis intet der paa / at Iio kiere Herre oc Broder / som en dygdactigere / mildere oc større begaffuit / altid for den gandske Verden Christelig Herre oc Hørste / skulle velluilligen Hierteligen gierne / offuerfødig / mildhed / Ære / oc kierlighed / beuise imod Oss oc alle vore / Oc glæde Eder offuer Oss met alle Engte / som den gode milde Fader gjorde offuer sin forlorne oc Igienspøde Søn / icke for vor skyld / men for vor Hemmelske Faders store vsigelige godhedis skyld imod Oss / i Jesu Christo / Oc for haabis Oss aldelis / at effter den store oc lange Fiendsckab oc Vsamdreectighed / som haffuer verit imellom oss / skall nu komme her effter / en større Brendeligere oc Hierteligere Venfckab / Kierlighed oc samdreectighed imellom oss.

Et wi haffue end vell forfarit / huad verden er for en ven / oc hielpere vdi Nødtzens tiid / imod den som aldelis forlat er / oc trenger til hinde / Saa at oss glædis / at wi kunde Kierlige oc Venlige komme til Eder oc vor Kiere Faderne Land / Oc bede wi gierne / at i ville lade dette Breff læse for Eder / oc ganske Kigens Raad / paa det de kunde alvorlige forstande / vor Fredsommelige gode mening oc Christelig Herte imod dennom alle. Et offforhaabis / at de skulle vere off venlige oc kierlige aff deris Herte / naar de see / at wi ere vell fordragne vdi det / at wi ere ic Blod oc Deen / vdi it Sind / Herte oc Kierlighed / Oc effterdi de haffue verit off Fiendlige oc Vuenlige / den

stund / I oc wi vore Vsamdirectige / oc det alt for den store Trofasthed oc tieniste / som de vilde beuise imod Eder / Er det oc tilbørligt / at de elsker den som i elsker / oc ere vore venner aff Hiertens Grund / Forladendis vdi Iesu Christo all den skyld Brøst oc wulge / som de haffue imod Oss / Den Euige gode Guds store Naade oc barmhertighed / oc gode Fredsommelige Aand vere met Oss oc Eder alle nu oc til Euig tiid. Datum Opsto / 3. Julij / Aar 1532. Vnder vort Stagnet.

4. Dag Julij / 1532. Tilskreff ver Guldmeentige Kong Gøste den forhandling / met Kong Christen vor giort / oc sende hannom Copier der aff / Tackendis hannom for den hielp / hand haffde denom ferordnet ved Herr Carl Ericsson / oc andre gode Mend. Skriffuendis der met motte nu forbliffue / De tacke hannom paa Kong. Maytt : vegne / Begierendis / at deris oc Kong Christens Gøstigenom hans Land oc Grenker mue frij Vagere / De skall denom tilbørligen forholde / Thi en part Gølet drager til Landts en part til Vandes.

Samme tid affferdiget Kong Christen Jørgen Skriffuer at Holland met det Hylings Bress / de Norske haffde giort hannom oc hans Søn. Hannom bleff besfalt forneffnde Bress at offuerantvare til Regensborg til Mester Godschalet Erick / oc Herr Anthonius aff Wetz Riddere / Huilcke hand haffde ladet hoss Renssere oc de Tydske Jorster / som hans Agenter oc Commissarier.

Hvad besked hans Commissarier singe skulde sendis til Popis vdi Amsterdam / Forneffnde Sendebud vaare affferdiget / før hand droa aff Holland til Norge. Haffde i befalling / at handle met Renssere / at hans Maytt : vilde besitte sig paa / Stæderne maatte bliffue skilde at
fraa

fræa det Forbund med Kong Friderich. Men der om bleff handlet til forgieffuis. Thi Stæderne vilde til ingen handel / vden Kong Friderichs / oc Kong Gustaffs Guldmechtige haaffde verit der hof / oc vdfloge all handelen.

Konning Friderich haaffde vdi lige maade affferdiget it antall Krigsfolck / Lybske oc Danfke til Bergen / oc til Nordlandene / huor offuer Otthe Eussen vaare Høffuedtsmand / Hannom skreff de til vdi lue maade / huorledis Kong Christen haaffde afftraadt all Fiendelig handel / Begaff sig at Danmark med dennom om en Venlig sene / oc at Norge vdi den fordrag skal vere Kong Friderich Hørig oc Lydig / vndertagendis Bisper oc Riddermends mend / som vilde eruarhte / huad besked bliffuer giort med Kong Christen. Dog er de Vindler tid begreben vdi Fredstanden / Begierer derfor / at hand ingen Fiendelig handel imod dennom skall fortage / men Linge Landet hans Maytt : til igien / oc skielligen medfare oc Louligen. Herr Niels Løcke skall komme til Bergen / oc ydermere berethe hannom Lepligheden / Actum Aggershus 7. Julij. 1532

Den 8. Julij. bleff skreffuit til de Suenfke gode mend oc Krigsfolck / som vaare forsende Norden fields / Saadan forhandling med Kong Christen at vere giort / oc bleff de derfor affskreffne igien.

Vdi lige maade siel Herr Niels Løcke it Bress til Adelen Norden fields / Huorledis den Contract vaare forløben / At de dennom derfor tilbørligen ville vide at forhandle imod Kong. Maytt: Actum Aggershus / 7. Julij Aar 1532.

Cort Penning / Oc huer Offuerste for it Sendle 20. Ch. folck Knechte / singe Pasbord vdi lige maade frii at passere / ^{passerer vdaif} ^{Rigt.} skulde

skulle dennom der imod tilbørligen forholde. Actum Aaggershuus 6. Julij/ Aar 1532.

Den 8. Julij gik de til Skibs for Opsto/ Oc den 9. løb de aff til Spes.

S. Jacobi Aften/ kom de met hannom for Rippbenhaffn.

Den tid Kong Friderich nu fik at vide/ huorledis forhandlit vaar vdi Norge/ Oc Kong Christen at vere kommet for Rippbenhaffn/ vaar hand fast ilde til Freds met hans Guldmectige/ Thi hand/ som før er sagt/ ved en serdelis skriffuelse/ som Herr Peder Stram/ oc Juncker Willekenstæde fremsørde/ da de vaare forsende neder aff Norge/ at giffue lenligheden tilkiendrom Kong Christen oc huad dennom Fattedis/ vderfødeligen haaffde befalet dennom vdi samme Bress/ ingen Venlig handel at giøre oc indgaa met Kong Christen/ Huilcket speciall Bress derogert deris Guldmact/ Hand haaffde oc forordnet der mere Guld op/ Saa vaar oc de Euendste paa Beye met et stort tall Guld til Hest oc Goed at stercke vor hob/ At de icke haaffde haafft i behoff/ at indgaa saadanne middel. Til met/ da vorte oc formerede sig Kong Christens veylighed Dag fra Dag/ hannom fattedis baade Pendinge oc Getallie/ vden huilcke middel intet besønderlig vdi Krig kand vdrættis/ saa hand formodede Kong Christens Guld/ som oc vaare ringe/ at skulle forløbe aff sig self/ Oc hannom at vere en slagen Mand/

Kong Friderich er ilde til Freds for den handel met R. Ch. giordis.

Raadslag om.
Kong Christens
Rens sag.

Paa Raadit er beraadslagit/ Huad mand skulle giøre vdi denne sag/ Kong Friderich viste icke snart huad hand skulle giøre eller lade/ Andre meente mand skulle holde Kong Christen det Velside/ som Herr Knud Gyloenskiern/ Electus til Byen/ oc hans til forordnede Guldmectige.

meetige/ haaffde hannom giffuit/ Huilcken Leyde vaar
 Skreffuit oc Beseglit vnder derts Indsegle/ icke Kongs
 gens. Andre mente/ At effterdi Kong Friderich icke
 haaffde forseglit hannom den Leyde/ Den oc vaar giort
 imod den sidste affsed/ som hand haaffde giffuit Herr Per
 der Skram oc Willekenstæde til dennom/ Huilcke ans
 komme/ der det stod vdi den Venlig handel met Kong
 Christen/ De før den bleff fulddragen/ oc leyden er offuers
 giffuen/ Da vaar Kong Friderich en plictig til at holde/
 Hues hans Ambosater vdi saa maade/ imod hans befals
 ning/ haaffde giort.

Knud Gyldenstiern indfordret paa Raadit/ oc be
 skyldt. For hand haaffde giort imod hans Speciall befals
 ning/ Da gaff hand tilkiende/ Kong Christen vdi adskilli
 ge maade at haaffue forbrøt hans Leyde.

Først/ Fordi samme handel dennom imellom er
 giort/ skall formelde/ At hand midler tid intet skall Prac
 ticere imod Kong Friderich/ hans Riger oc Lande/ Enten
 met Skriffuelse/ eller i andre maade.

For det andet/ Hand aldelis skall affstaa/ hues hans
 del de Norske haaffue giort met hannom/ Saa skall hand
 der imod haaffue tillsent Keyserlig: Maytt: det Hyllings
 Bress/ som de haaffue giffuit hannom/ Huor vdi er ind
 førd/ At de effter hans Død skulle tage hans Søn Jo
 hannem til Konge. Til met/ Da haaffde hans Soldat/
 Som er dragen offuer Lands/ icke forholdit dennom eff
 ter forneffnde fordrag/ Heller kunde holde den vdi nogen
 maade. Da effterdi mand saa oc bemerckte/ At om
 Kong Christen skulle komme løff/ Da skulle Kong Frider
 ichs Regimente/ Stand/ Land/ oc Riger/ icke vere for
 siætted for hans Practicering/ De Riger til met skulle side

vdi daglige omkost/ Frøet oc Fare. Omsier da trodde den Danske Adell tillsammans/ Saa oc de Lybske deris Guldmectige/ Oc vaare begierindis behindring paa Kong Christen hans Person/ For huis tiltale/ de kunde haffue til hannom/ for hans store Tyranni/ Mact/ oc Vold/ Hand haffuer brugit imod dennom/ paa Liff oc Gods.

Adelen vdi
Danmark/
Suerrige/
Sørstendomme
ne. oc Stæder
ne. begiere At
seff oc behin
dring paa
Kong Chris
ten.

Kongen aff Suerrige/ oc den Suenfke Adell streffue hid neder/ Oc vaar vdi lige maade Arrestering oc behindring offuer hannom begierindis Det samme giordt de den Holske Adell/ Som da tilstede vaar met Kong Friderich. Aff saadanne Orsager/ som fornessnde staar/ Hand beslytis for at haffue Brut den handel/ som paa hans vegne met voris Gesanter giort vaar/ Oc der offuer at haffue fortabt hans Geleide/ Saa oc for den Arrest/ som giordis paa hans Person/ Disligeste fordi Herr Knud Gyldenstiern/ oc hans met forordnede haffde giort imod deris Speciall oc serdelis befalning/ Saa oc paa det at disse Riger fremdelis kunde sidde vden Frøet oc fare for hans Practicing/ Derfor bleff Kong Christen den Tyrann/ forordnet at skulle bliffue paa Sønderborg Slott/ vdi Sequester paa en Rette/ Vdi Sørstendommen oc saa lange fra Haanden/ Paa det Slott besynderligen/ som er it Passeligt fast Huse/ Oc det effter de Lybske deris begiering/ At ingen her i Danmark eller Suerrige skulle haffue attraa effter hans Regimente. Kong Friderich haffuer maat Reuerlere sig til Adelen vdi Danmark/ Suerrige/ oc Holsten/ At hand icke skulle slippe/ for end hand haffde standet dennom til Rette/ Huilcke hans forskriffuinge endnu ere til stede. Da alt dette skede/ Er Kong Christen met Ord opholden for Rippenhaffn paa Skibet/ Huor hand laa vdi Fem Dage.

Nogle

Nogle aff Raadte besøgte hannom paa Skibet/ Kong Chris
ten førte til
Sunderborg;
Huilete gjorde hannom viiss paa Kong Friderich icke vaar
tilstede/ Mand haffde Postviiss ladet hannom vide om K.
Christens tilkomst. Paa 6. Dagen er Josua B. Qual
len mee noget Sold/oc flere Skibe/ til forordnet at følge
hannom til Flensborg/ Som Kong Friderich da sagdis
at vere/ Men hand vaar bestillet at løbe til Synderborg.
Da de nu komme mee hannom hart for Flensborg Fiord/
Oc hand saae at Skibene gick en anden Raaff/ oc icke did
paa/ Begynte hand Hierteligen at Græde / beklagendis
icke Christeligen at vere handlit mee hannom/ imod til
sagn/ Bress/ Segell/ Eed / oc Løfte. Paa forneffnde
Slott er hand sæt vdi en stærck foruaring. Met det før
ste vdi en Kundeel/ paa det Østretorn vdi en Huelling/
Huor Øren bleff igien Muret/saa nær som it Vindue/
Huor igiennom mand stæck mad ind til hannom. Hand
haffde mee sig der inde en liden Duerre/ hand haffde fan
git vdi Norge/ som tiende hannom for en Dreng. Dis
leff Bruchtorp Lensmanden/ hand bleff bestillet mee 2.
Fennicker Knechte paa Husit vdi en Slotsloung / Huor
paa hand sig Reuerserede oc forstreff.

Vdi Kong Christian den 3. tid / Bleff dette hans
Fengsell formildet/ Da hand saa haart haffde siddet vdi
12. Aar/ saa Fengselit er da obnet/Men dog er Vact hol
den offuer hannom Dag oc Nat / Huilete Fengsel hand
vell vaar verdt for hans Grumme Tyranni oc onde gier
ninger/ Hand som vdi hans Velmact mindst holt Bress
Segell/ eller affsed. For hans Fengsell skyld haffuer
dette Rige lidt stor effter tale vdi de Dage vden Lands.
Mand haffuer ladet Trøste det Leyde Bress hannom
gaffuis/ Oc all den Contract/ som mee hannom giordis/

hvilket skede aff hans Anhang oc Parti. Men de hannom medholdt haffue ick vift eller kiend hans Natur/ eller huor den handel forløben er. Jeg vill mig ick heller hers for tage den gierning at Justificere oc Retferdige. Men det veed ieg vell/ hand vaar stor Straff verd / oc skylden ick at vere hengd hof Kong Friderich / Men mehr hof Knud Gyldenstiern oc hans met forordnede / Hvilcke heller haffue vild bliffue hof deris Forhandling for den bleff forsegled/ end Kong Friderichs befalling. Huis det ick heller saa haffde met hannom sked / der hand er kommen off paa hender/ Da haffde dette Rige stedse verit vdi Brolighed/ saa lenge hand haffde leffd / Hand haffde ved ingen handell eller Contract bleffuit. Mand seer hand haffuer skrømtedt met Religionen / Stundem haffuer hand verit Papist stundem Luterisk/ Som det kunde komme hannom til fordeel/ Oc den som saa skrømter met Religionen/ Hand er ick at betroe i nogen maade.

Knud Gyldenstiern er siden vdi Kong Christen den 3. tid / Aar 1542. haardelig anklaget / for denne forhandling skyld / Oc er hand steffnit ved Rogens Marsk til Viborg/ Huor hand er bespurdt om 5. Spørsmåall eller interrogatoria.

Først/ Huad befalling hand haffde aff Salig Hoffløblich Thukommelse Koning Friderich til Danmark/ Der hand Reysede til Norge imod Kong Christen / mee Koning Friderichs Skibs Flaade oc Armada/ Som en Offuerste oc Feldt Herre.

2 Huad Koning Friderich haffuer besalit hannom ved Herr Peder Skram / oc Willekenstæde / Huorledis hand skulde holde sig imod Herr Christiern / For hues Aarsager skyld / hand haffuer tilskicked hannom mehe Krigs Sold.

3. Huad

3. Huad hand haffuer igien suared i den tid hand vaar kommen aff Norge / Om Koning Friderich vaar skpldig at holde Herr Christen det leyde eller ey.

4. Om Mester Jesper Brockmand Secretarius vaar beskicket met Kong Friderichs Seerett paa Knud Gyldestierns befalling / Oc om Kong Friderichs Seerett vaar vndertrøckt for Kong Christens Leyde Bress eller ey.

5. Den tid hand haffde ført Kong Christen til Ripbenhaffn / Oc forneffnde Knud Gyldestiern bleff tilspurt om Raad / Huorlunde mand skulle holde sig imod Herr Christiern / Om hand da icke haffuet suared / Kong Christen at haffue forbrøt sin Leyde / Oc effterdi mand giffue saa mange Portenere Brød / Skulle mand oc giffue Kong Christen Brød / oc holde hannom i foruar ring. Oc der som Mand ingen Raad viste der til / Da skulle mand antuorde hannom Kong Christen / Hand vilde vell foruare hannom.

Knud Gyldestierns bekiendelse.

Først / Bekiende hand sig at haffue hafft en Gulds kommen fuldmact oc befalling / at gipre oc lade.

2. Peder Skram oc Wilckenstæde / som vaare Høffuedsmend met de andre Krigs Offuerster / Aff første før de droge ned / At haffue giffuit det Raad / at Knud Gyldestiern skulle anamme den handel / som sked er met Kong Christen. Dog haffde de siden nogen mundelig befalling hoss dem / Oc haffue de tilskicket hannom K. Friderichs Bressue / Huor paa hand refererit sig.

3. Knud Gyldestiern / Strax som hand vaar kommen til Ripbenhaffn met Kong Christen / Haffuer giffuit det tilkiende hoss Koning Friderich for menige Rigen

Raad/ At Kong Christen haffde forbrødt sit Leyde / For medelst den handel/ som hand ved Ercke Bisppe aff Suertige met hannom gjorde. Oc om det icke skede / skulle mand dog lade hannom oc hans Gold komme til Lande/ Hand skulle icke kunde holde sin Leyde offuer Tre eller Fire Dage.

4. Det Leyde Bress/ som Kong Christen haffde/ Daar icke beseglit met Kong Friderichs Signet.

5. Sagdis allesteds / At hand skulle haffde sagt/ Der som de icke kunde foruare Kong Christen eller oc icke ville/ Da skulde mand antuorde hannom Kong Christen hand ville foruare hannom/ Mand giffuer end en Porten Brød. Men disse sidste Ord fornectede hand oc sagde/ At ingen skulle hannom det offuer beuise/ at haffus sagt.

Da saadan hans bekiendelse haffuer Knud Gylbensstjern vdgiffuit sligt it Bress.

Knud Gylbensstjernes bekiendelse om Kong Christen.

Jeg Knud Gylbensstjern/ Jordum Buald Bisp til Nyn/ Bekiender obenbare for huer Mand. At den tid som Høpborne Første oc Herre/ Herr Friderich til Danmark/ Norge &c. Høplofflich Thukommelse / min Naadige Herre/ Hans Kong. Mahti: vaar imod Herr Christen/ Jordum Kong til Danmark / vdi wEnighed / Oc forneffnde Herr Christen vaar indfalden Siendlig Viss vdi Høpborne Kong Friderichs Rige Norge / Da bleff ieg affferdiget met nogle Skibe oc Gold imod Herr Christen / Siick befallning Siendlig viss at skulle fremfare at giøre hannom modstand/ Oc nogen tid der effter formedst Herr Christens sitig begiering oc andholding / som det bleff aff mig oc andre flere for gaat anseet / Haffuer ieg gjort met Herr Christen en Venlig handel / giffuit hannom

hannom fri Lende oc ledsagit hannom til Kjøbenhaffn.
 Men der ieg nu vaar kommen til Kjøbenhaffn / tilspurde
 mig min Naadige Herre/ Koning Friderich Høploblich
 Thukommelse/ Aff huis Aarsage ieg gaff Herr Christen
 fri Lende Bress / Giorde met hannom en Venlig handel
 oc fordrag/ Effterdi hans Kong. Maytt: mig aluorligen
 befalede/ Oc siden ved Herr Peder Stram/oc Willekens
 stæde skicked mig Bud/ At ieg icke anderledis end Giendes
 lid Wiis skulle handle imod Herr Christen / Oc der til
 forsende hans Kong. Maytt: mig noget Krigs sold/ oc
 strax der effter andre flere/ Derneft til spurde mig hans
 Kong. Maytt: Om hans Naade haaffde tilskicked mig sin
 Secretarium / Magistrum Jesperum Brockmannum/
 Om forneffnde Secretarius haaffuer met hans Kong.
 Maytt: Signet forseglet samme Lende Bress. Her
 paa gaff ieg dette Gienfuar/ At det Lende Bress/ ieg gaff
 Herr Christen/ vaar icke met hans Kong. Maytt: / men
 met Wit / Andre aff Adelsens oc Vffuersternes Signet
 Beseglede. At ieg haaffuer giort met Herr Christen en
 Venlig handel/ er sked aff mig oc andre i lige maade vdi
 det beste/ Forhaabendis det at skulle bleffuit hans Kong:
 Maytt: vden skade/ Land oc Sold til Gaffn oc beste.

Haaffuer oc hans Kong. Maytt: forsend til mig vdi
 Wenige Rogens Raads næruerelse/ Rogens Marskalk/
 Ladet mig tilspørge oc formane/paa min Tre oc Eed/ At
 skulle sige/ om hans Kong. Maytt: vaar skyldig samme
 Lende Bress ved maect at holde/ Oc effter som ieg saaledis
 bleff tilspurt oc formanet paa Tre oc Eed/ Kunde ieg icke
 andet end det som sandigen er fremsige / At hans Kong.
 Maytt: vaar icke skyldig samme Lende Bress at holde/
 Thi Herr Christen haaffde self forbrøtt sin egen tilfagn/
 oc Lend

oc Leyde Bress / Huilcket ieg nocksom kunde met Kong
Christens Bressue oc Segell / met hans egen Haand vn-
derskreffne / beuise . Oc effter som hans Kong. Maytt:
haffuer ydermere ladet mig til spørge paa min Tre oc
Eed / Huad hans Kong. Maytt: skulle giøre imod hans
nom / Haffuer ieg suared / mit Raad at vere / at hans
Kong. Maytt: icke skulle lade Herr Christen bort fra sig
komme / Men anholde hannom / effterdi samme Leyde
Bress vaar aff hannom forbrøt. Oc der som hand endi
nu paa ny ville giffue Bress oc Segell fra sig / saa holt
hand dog intet der aff / Lige som tilforn aff hannom
sked er.

Item / Vaar oc samme mit Leyde Bress i saa maas-
de stille / At der som ieg aff nogen bleff tiltalet / Jeg da
kunde for Kysker / Ehur / Sørster / oc Stender / oc for huer
ferdelis / Mig som en Erlig Mand forsuare. Huilcket
Jeg her oc huer steds obenbare bekiender oc Vidner.
Til Vidnisbyrd haffuer ieg Trækt mit Indsegl her
vnder / oc vnderkressuit min egen Haand. Giffuit i
Viborg / Spndagen effter Trinitatis. Anno 1542.

Knud Gyldenstiern.

Emeden den handel vdi Norge sig saa forløb met
Kong Christen / Vaar alle hir vdi Riget oc vdi Stæder-
ne fast ilde til Freds met de Hollender / For at de sagdis at
haffue Indspørd hannom vdi Norge. Da bleff Concis
perit en handel met de Lybske oc Wendiske Stæder / imod
de Hollender / vnder Eanklie Indsegle / Huilcken er off-
uer send til de Lybske at Communicere met de andre
Wendiske Stæder / Om de den vaare begierindis / Saa
liudendis.

Wi Gris

Vi Friderich met Guds Naade / Danmarks /
 Wendis / oc Gottis Koning / Vdualde Koning til Nor-
 ge / Hertug i Sleswig / Holsten / Stormarn / oc Dps-
 merffen / Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst. For
 Oss / vore Riger / Effterkommere oc Arffuinger / Oc vi
 forbemelte Rigers / baade Geistlig oc Verdelig Raad i
 Danmark / Som er M.M. / for Oss / vore Arffuinger
 oc effterkommere / Disligeste oc Vi Borgemeister / Raad
 oc forordnede Borger aff Almuen / Oc den gandske Stad
 Lybcke for Oss / vore Foruante / Alle Induonende Borges-
 re oc Effterkommere. Gigre vitterlige oc Obenbare /
 for alle dennom / dette Bress seer / hører eller læser. At
 effterdi de Hollender oc Vesterlender / vore obenbare
 Fiender / Icke aleniste vnder oc tilsteder Herr Christen /
 foridum Koning til Danmark / i forleone Aringer / met
 Oss at driffue oc handle vdi Fiende Viss / sine anslag oc
 Practiker / met en merckelig Mact Landeknechte at for-
 samble / Men oc der offuer gigre hannom deris beste oc
 mueligste hielp / med nogle deris drabelige Orlougs Etki-
 be / oc Skibs nødtørffte / met Prouiant / Skyt / Krud /
 Lod / Baadsmend / oc alt andet som høre til en Obenba-
 re Krig at spøre / Oc der met gigre alt deris beste / At hand-
 ved deris mact / Vdrustning oc Skibe / land paa spøre Oss
 vore Vndersaatte oc Lande / Alle haande skade oc mod-
 villige forfang / Oc nu paa det sidste aff deris Haffner /
 Sierpmme / Stæder / oc Byer / giort hannom bistand oc
 Vndsetning / Oc indserd hannom vdi vor Naadige
 Herre / Kong Friderichs Rige Norge / vore Vndersaats-
 te til en vobødelig skade oc forderffuing / Oc icke aleniste
 der offuer kommet Oss / vore Vndersaatte oc Foruante /
 vdi en stor PENDINGES spilde / onkost / mæde / vmage / oc

Dette fordrag
 kom icke til no-
 get fuldt beslutt
 som bleff giort
 imellom hans
 Maytt. Oc
 Greberne, an-
 langende de
 Hollenders
 Seylas igens
 nom Sundit.

Arbeide/ Men der offuer oc giffuit Orsag til stor røder/
 Whorsomhed/ modwille/ oc wEnighed/ Oc disligele til
 megit Christelig Blods vdgødselse.

Paa det wi da kunde saadan vor skade effterkomme
 oc afflegge/ Haffue wi Oss vdi den Hellige wadskil-
 ge Trefoldigheds Naaffn / vdi en Ening oc Forbunt ind-
 laet/ besuored/ tilfagd oc forskreffuit/ Oc end nu her met
 ved vor Konaelig Tro oc gode Loffue indlader / loffuer/
 tilfiger / oc forskriffuer Oss met huer andre / vdi dette
 Brefs Krafft oc Wact / I saa maade / som her effter
 følger.

Effterdi det haffuer aff Oss Kong Friderich / oc
 Danmarckis Rigs Raad / icke alleniste verit vndt oc til-
 ladet/ De Hollender oc Westlender / altid at Segle oc
 ferdis frem oc tilbage/ igien nom Bressund / baade i Østre
 oc Vestre Søen/ saa viit vor Herredomme oc Regiering
 sig forstredte/ Oc der at driffue oc søge deris Werff/ Nær-
 ring oc biering/ Men dennom er der til aff Oss all Naas-
 de/ Gunst/ besødering/ oc all villighed beuist/ oc met deele/
 Oc Oss nu der imod all skade oc forfang igien / aff den-
 nom tilfærs oc beuises / Vi oc der offuer staar i fare / oc
 land icke vide/ om de her met enten ville fremfare eller op-
 høre/ Eller huad de her met / nu eller en anden tid land
 fatte i sinde/ At wi Kong Friderich oc Danmarckis Rigs
 Raad/ Saa snart wi met Guds/ oc vore Bunds Foruan-
 teris / Sønderlige deris aff Lybde / Hielp / oc bistand/
 Som de Oss her til beuist haffuer / oc Oss endnu her eff-
 ter beuiseendis vaarder / Fange fordreffuit vor Siende
 aff Norge/ oc kommit Riget til Vnderdanige Hør-
 hed oc Lydighed igien/ Oc seer oc finder der til bequem
 tid oc Leelighed/ At wi da met deris aff Lybte Raad / vil-
 le giff

villē giøre it angriff oc indfald paa de Hollenders oc Væsterlenders Skibs Flaade oc Gods/ Huor wi kunde dens nom enten i Ørsund eller andensteds i Søen offuertræde/ oc bekomme/ De samme deris Skibe oc gods/ ihuad det er eller vere land/ til Offanamme oc holde/ oc siden lade saagen komme til en god Venlig forening oc ende. Men der som de Hollender oc Væsterlender/ icke villē indgaa med Oss/ oc de Lybske nogen Venlig Dagtingning oc forening/ Men villē stille sig til gienverre/ oc maa sse spørre der offuer en obenbare Fjende med Oss. Da villē wi med denom aff Lybske oc deris Foruante/ acte oc kiende denom for vore obenbare Fiender oc Buenner/ Oc denom tilvende all den skade oc Affbreck/ Oss nogenlunde mueligt er. De till saadan Fjendes nodtørffte villē wi Kong Friderich oc Danmarks Riges Raad/ For det Første holde oc vdruste xij. store Orlogss Skibe/ intet vnder 100. Lest/ Met all nodtørffte til Prouiant/ Skyt/ Krud/ oc Lød/ oc 2000. Warhefftiige Mend/ vell forsiuuet. Kommer oc Hollenderne med saadanne Mact i Søen/ at de maa sse villē giøre en Landaang/ Da villē wi der foruden helde der haff 2000. Landsknechte imod saadanne vore Fiender Oc der offuer icke spare nogen Pendinge spilde/ vdgiffte eller Omkost/ Men all vor mact oc fermue der paa heden vende.

Disligeste skulle oc villē wi Borgemeister/ Raad/ oc gaadste Gemeine aff fornessnde Stad Lybske/ sampt vore Foruante/ ved denne vor foreninge oc forskriffuelis kraft/ Holde oc vdgiffre xij. saadanne Skibe/ intet vnder 100. Lest/ met Prouiant/ Skyt/ Krud/ Lød/ oc 2000. Warhefftiige Mend vell forsiuuet. Kommer oc de Hollender med saadan en Skibs mact i Søen/ At de/ maa sse villē

gipre en Landgang/ Da ville wi der foruden til diſſ behoff
holde oc vdgipre imod ſaadanne vore Ziender / 2000.
LandsKnechte/ ſaa lenge oc offte det er fornøden / Deſaa
tit wi der om bliſſue maanit oc tiltalet / De dennom lade
bruge hoſſ Kong. Maytt / oc Rigens Raads Krigsfolck/
De der vdi lade all vor Mact oc formue beuiſe. Bliffuer
oc en deel hans hielp i ſamme xij. Skibe nogit ſtøre /
ſom om Skibet vaar/ paa en/ To eller Tre Hundrede Leo
ſter. Da ſkaal den anden deel vere plictig at gipre ſin
modhielp/ met Skibe ſaa god / At den kand vere lige met
den andens/ Saa at der ſkeer ens hielp tilbørligen met
Skibe oc Skibeleſter paa begge ſiderne.

Der ſom met Kong. Maytt : oc vor Flaade oc Or
lougs Skibe / icke kand vere nock/ at imod ſaa Zienden/
oc hannom den tilbørlig modſtand oc affbreck at gipre/
oc en aff Offder for vaar mehr hielp fornøden/ oc Kong.
Maytt : oc Rigens Raad maatie vdgipre flere Skibe oc
Gold/ Da ville wi aff Lybke oc lade Off findis rede met
lige ſaa mange Skibe oc Gold/ oc der met vden all for
ſømmeliſſe komme til hielp. Men der ſom aff Guds
Naadige forſiun ſamme forneffnde hielp imod Zienden
icke gipris all ſamen behoff / da ſkaal oc maa forneffnde
Skibe oc Gold effter Kong. Maytt : oc de Lybkes Raad
formindſtis / oc igien formeris oc fornødes / ſaa tit oc off
te behoff gipris. De der ſom Gud giſſuer Lybken / at de
Hollender oc Beſtender / ved ſaadan angriff oc Gynde
bliſſue brack oc beuegit til nogen god venlig forhandling/
Da loffue wi Kong Fridertch oc Rigens Raad / at wi da
førſt vdi ſamme venlige forhandling / ville haſſue aluors
lige tiltale til dennom / for hues ſkade Off tilføget er / oc
der hoſſ gipre all vor beſte Jyd / ſaa vit Off meſt i verden
mulig

mueligst land vere/ At wi oc de aff Lybke/ oc deris foruante
the / land bliffue vederlagt oc betalt / for all vor oc deris
omkostning oc skade / som wi oc de der paa vent haffue.
Videre skulle wi de Hollender vdi samme fordrag mee
aller største oc Høgeste aluorlighed indbinde / At de vdi
neste x. Aar strax effter / icke skulle føre / ey heller selge/
eller forslide / noget stabel gods / som er / at føre noget
Klæde eller Lærn aff Vestre oc i Østre Egen / oc ey heller
tilbage igien / aff Østre oc i Vestre Egen / intet vor/
Raaber / Talg / Tran / Huder / Skind / oc Fodernærck.
Dog vndertagendis oc forbehellendis / huis stabel Gods
oc Vahre her falder i vore Lande / Ørsted omme oc for-
beet / i huad som hieldst det er / eller vere land / dei skall
vere dennom de Hollender / frut for at føre igennem Ør-
sundt. oc heden paa andre orter/huer effter sit gode icke.
Tilligeste skall vore vnderdanne vdi vore Riger / Ør-
stendomme oc Lande / vere frut for / at driuffue all Hans
bell Verff oc Rippmandskab / oc vere forloffuit det at føre
igennem Ørsund/ Dog at de icke indtage noget fremmed
Stabellgods / at føre for Bracht.

Tilligeste oc saa / der som wi / oc de Lybke oc deris
Foruante kommer til en venlig fordrag / oc billige ende
med de Hollender oc Vesterlender / om hues Ørgst oc til-
tale wi haffue til dennom / Heller wi oc ved Herrens
hielp bekommer offuer dennom en lykkelig sejer/ Ville wi
Kong Friderich oc Rizens Raad lade fornien oc forbiu-
de/ saa vut Oss allermest muelig land vere/ met all flid oc
Ernst/ Hoff alle Brabandiske/ Selandiske / oc Østerske
Stæder/ Vndertagendis vor tiere Frendis oc Ens aff
Preußen/ Hans Vnderdane / sønderlig dennom aff Rø-
nigoderg/ Huilcke sig icke haffue indlad vdi voris Fiendis
X. iij anslag/

anslag/ Men altid haffuer tilbudit Oss deris mueligst
 hielp/ Huor for de oc maa skibe deris eget gods/ Oc huus
 der falder inden deris egen stad/ igennom Wrsund/ Dog
 at de skall sig lige ved de Hollender oc Wæstlender vnder
 holte at spørre noget Stabelgods/igennom Wrsund. Men
 der som de dette icke ville antage/ Men der vdi foreuender
 deris besuering/ Eller oc der offuer vill sette oc indlade sig
 i en Obenbare Fjende met Oss/ Da skulle oc ville wi
 Kong Friderich oc Rogens Raad/ icke vere forplict oc staa
 saadan skade met dennom/ Men vere frij at handle met
 dennom aff Lybke/ huus mytteligst oc best land vere/ videre
 vdi saadan sag at handle oc fore tage. Wi ville Oss oc
 icke vden de Lybckers vidskab/ oc vilge/ Vdi disse 8. Aar
 fordrage oc forlige met de Hollender oc Kong Christen/
 Vden-saa er/ at fornæffnde Article ere tilforn fuldgiorde
 i alle maade.

Hvilket oc de Lybke oc deris Foruante skulle oesaa
 i lige maade vere plichtige at giøre/ Der imod loffue oc
 tilsiige wi Borgemester/ Raad/ oc Menighed i Lybke/ for
 Oss vore Effierkommere oc Foruante/ At der som Kong.
 Maytts: Rogens Raad oc deris Arffvinger/ bliffue vdi
 nest kommandis 8. Aar/ effter samme fordrag er giort/
 Angrebne oc anfættede/ aff Kong Christen hans Børn/
 Arffuinae/ Eller nogen anden paa hans vegne/ I huem
 som-helst det er eller vere land/ vdi huad Condition/
 Høj/ eller nidrig Stand hand er/ eller næffnis land/ Da
 ville wi komme dennom til hielp til Eges vdi Danmark
 oc Norge/ Som vdi Skone oc Sieland/ oc andre Lande
 paa hin side Belt beliggendis/ met 8. vellberustede gode
 Orlougs Skibe/ intet vnder 100. Læster/ met all nødpørff-
 tij Krigs behøring/ Skytte/ Krud/ Lod/ Preuiant/ oesaa
 mange

mange Bodsmand som behoffues til samme Skibe at følge i Egen / Oc disligeste met 2000. Landsknechte vill forsiumit / Huilcke samme Landsknechte oc maa sette i Land oc bruge imod Fienden / huor behoff gipris / oc saa vit oc langt som Fiendernis offuerfald sig heden forstrecke. Bliffuer oc Kong. Maytt. oc Rogens Raad til Land / Som vdi Gjen oc i Jydland effuer dragen oc angreben / Da ville wi komme hans Kong. Maytt. oc Rogens Raad / vden all forsenimelse / paa deris anferdring til hielp met 2000. gode Landsknechte oc 200. gode gerustede Heste / Til at affuende Fienden aff samme Lande / Gjen oc Jydland. Men der som Fienden indfalder vdi Forstenderumene Slesvig oc Holsten / Da ville wi eff aff all formue holde / Oc lade finde effter Bress oc Sigels Liudeise / Wi der om hans Kong. Wt. giffuit haffue. Men der som K. Wt. oc Rogens Raad bliffuer til lige baade til Land oc Vand bekriget / angreben oc offuerfalden / Wille wi forsicke vor hielp / de v. Skibe met Bodsmand / Skibes sold / oc all Krigs nødtørfft / Skyt / Krud / Lod / oc andet oc der til met 1000. Landsknechte vel forsiumit / huilcke Landsknechte Mand oc maa sette i Land oc bruge imod Fienden paa hin side Belt oc Orsund / som i Norge / Stone / Sieland oc andre Lande / huor best behoff gipris / Oc dog der haff findis Redebon oc Skuldbig / at tiene oc hielpe desom i Gjen / Jydland oc Forstedomit met 2000. Landsknechte oc 200. vel Verustede Ryttere. Der imod loffuer oc tilfiger wi Kong Friderich oc Danmarckis Rogens Raad / oc der som den Stad Lybke oc deris foruanthen bliffuer offuerdragen / Anfectedt eller Tuingdt / aff Kong Christen / hans Dørn / Arffuinger / eller nogen anden paa hans vegne / i quem som helst det er eller neffnis
Land /

land / ingen vndertagendis / i huad Verdigthed / stand/
eller formue hand vere land/ At wi da skulle komme dens
nom til hielp/ icke alieniste met saadan bistand/ som de Off
tient haffuer / Men oc dennom aff all vor mact oc for
mue vndsette oc med all Ernst / saa vit off mueligt er /
gigre vort beste / dennom at befri oc befrelse. Dog saa
at Off paa vore Kongelige oc Fjerskelige Rettiighed oc
Frihed / offuer Forsiglede Privilegiens Liudelse / ingen
forsang eller forringelse steer / Men de Off/ som en off
uer Herre/ som billigt er / dem ville følge oc bekomme.

Der imod skall dennom aff Lybke paa deris Retti
hed / Frihed / Privilegiar / Tressue / Segel / ingen for
sang/ forhindring eller forkortning ske/ eller tilspøges i no
gen maade. Effterdi Fjersedomene Slesvig oc Holsten
staar vdi forening met Dannmarcks Rige / oc nu tilsi
geste med stæderne/ Lybke oc deris foruante/ De wi off nu
haffue sampeelig oc enholdelig / tillsammans forsagt oc for
strefuit/ De paa det nu formelte Rige/ Fjersedome/ Land/
Gold oc Stæder / maa leffue / vere oc bliffue / i all Fred
oc Enighed / oc ingen splid oc wenighed imellom dennom
maa opuoye oc indkomme / Er der for aff olle parter for
got anseet/ bevilgit oc besluttit / At saa tiit oc offte der
kunde komme oc iad falde nogen trætte / wenighed oc w
uilge / inden disse 5. Aars tiid/ imellom Danmarcks Ri
ge oc Fjersedomene Slesvig oc Holsten / Da skall Ri
gens Raad aff Danmark opkressue oc kalde aff Lybke oc
Hamborg / aff huer Stad en ærlig forstandig mand.
Tilsiætte skal oc det inboendis Raad i Fjersedomene vdi
lige maade vduelge oc neffne aff fornæffnde Stæder / aff
huer Stad en forstandig Fredlier Mand/ Som vil søge
oc vide Menighedens Gaffn oc beste / Huilcke 4. Mend
skulle

skulle haffue fuldmaect oc myndighed/ all saadan trætte oc
 Irring / som imellom Riget oc Gørstedomene opkøffen
 er / enten til mindelighed eller til rette at stille/eller hiden
 legge oc affstæffe. Bliffuer oc imellom Riget oc dennom
 aff Lybete oc deris Foruante nogen tuist eller trætte / Da
 skall de aff Riget oc de aff Lybete/ Huer paa sin Side kalde
 oc optreffue 2. aff Raadit i Gørstedomene Elesuig oc Hol
 sten/ Som skall dennom til minde eller rette fordrage.
 Kommer der oc nogen Wenighed imellom Gørstedomene
 Elesuig oc Helsen/ oc dennom aff Lybete / Da skall
 huer aff partene vdkere 2. aff Rigenes Raad / som skall
 dennom om all brøst/ enten til minde eller til rette forlige
 oc fordrage. Oc naar denne Enighed oc forbund haff
 uer staet i 8. Aar / Da skall begge Parter komme til
 sammen paa beleylige tid oc sted/ oc der talis oc forhand
 lis / Huorledis met saadan forening videre holdis oc
 handlis skall.

Oc paa det denne forhandling/ som nu paa bode si
 der imellom Oss forenit oc oprett er/ Maa bliffue til nest
 kommende S. Hans Baptiste Dag fuldkommit / Oc
 Hoffued Bressuit der paa oprett / Haffue wi Claus
 Wardewich / oc Godste Engelskædt Raadmend / Jørgen
 Wulsenweffuer/ M. Lamberth Becker Secretarius Ja
 cob Welsche / oc Hans Stalhuff / Borgere til Lybete aff
 Raadet/ Oc forordnede Borger der samme steds vdsickes
 de Ladet met vilge oc vdsckat Træck: vore Signeer her
 vnder. Ekseffult i Rigenhaffn / Aar effter Christl
 Forckell / 15 3 2. Torsdagen effter Philippi oc
 Jacobi.

Hvad nu dette Fordrag er be'angendis / Da naar
 det kun giort Concept viff/ vnder Carlli Egell / oc

Sendebudens/ De antaget ad referendum/ med den besked/ At de Lybske skulle igien komme til S. Hans Dag/ først kommendis / De med de andre Wendiske Stæder som de der til kunde forma/ forneffnde Notel besluite oc fordrage/ Huor paa vell en Legation haffuer efftersuld/ Men aldels intet om dette Concept er talet / Huorfor Kong Friderich oc led det bliffue der ved/ Tændendis saadan handel icke at vere de Lybske beleplig at fulddrage.

Siden haffue de Lybske atter der om ladet anholde / da hans Maytt: vaar forrenset aff Riget vdi Røstendomen/ Dog med suaghed beladen samme tid/ Huor aff hand siden er død. De fordi at saadan fordrag / om den skulle fremgaa/ i lige maade skulle aff Rigens Raad besluttis/ Da bleff altingest opstøben til hans Maytt: kom igien vdi Riget oc Raadet vaar til stede.

Diss wanseet vnderstod sig de Lybske at bruge geweld vdi Sgen/ imod de Hollender/ oc fordrede hielp aff Kong Friderich/ effter den Notall forneffnde staar/ Huor for hans Maytt: lod dennoim alluerliaen forbinde / sig saadan geweld at bruge paa hans Maytt. Strømme/ Fordi mand icke kunde telit/ effier at handelen icke vaar fulddragen/ Oc hans Maytt. icke viste sig skyldig til den handell / Sönderligen effterdi wdcastningen formelder/ Om den skönt haffue verit fuldgiort / saadant at skulle foretagis/ Met hans Maytts. Raad / Vilge / oc Vidskab.

Keyser Carl de
de Hollender
vndskyldt deng
nam icke at
haffue hiulpsit
Kong Christen
paa Rigens
werste.

Emeden Kong Christen nu vaar vdi Norge / Da haffuer Keyser Carl den 5. Streffuit her ind til Kong Friderich / oc sig vndskyldet om det tog Kong Christen gjorde vdi Norge/ icke at vere skeed met hans Raad/ vilge/ samtstke/ eller forschub.

Deite

Deſſe ſamme gjorde Fru Maria/ ſom nyligen vaar kommen til Regiering ſammefieds/ De Hollender oc Nederlendiſke Stæder haſſde deris Sendebud her / giſſuendis tilkiende/ denne Kong Chriſtens befertring vdi Nederlandene/ At vere ſked aff nogen Priuat Gold/ offuer huilcke de loffuede at ſkaffe rett/ Wienendis at det gandske Nederland det icke burde at vndgielde.

Da er gjort til Riebenhaffn ſaadan en fordrag/ Kong Friderich / de Nederlandre / oc de Henſe Stæder inellom/ Liudendis.

Det ſkall vere huer Mand vitterlig/ At Aar 1532. den 9. Julij er vdi Riebenhaffn aff Keyſerlig Maytt: oc Hans Maytt: Regentin oc Stadholderin i Nederland/ Fru Maria til Hungern oc Behemen Droning &c. til forordnede Legater/ Raad oc Oratores / Erlig / oc Heylærdt Herr Bert Müller Raad/ Ordinarius, oc Meſter aff Requeſt/ vdi Keyſerlig Maytt: ſtore Raad/ Joſt Anſen Keyſo. Maytt: Raad vdi Brabant / oc Cornelius Bruning / Raad oc Treſorirer til Amſterdam / Alle paa Keyſo. Maytt. oc hans Maytt. Stadholderindis vegne/ Som deris Befalling oc Guldmaect/ den de offuer antuordit haſſue/ Ydermere vduiſer paa den ene ſide/ Oc Herr Friderich Kong vdi Danmark/ Ligeruſſ Kong. Maytt. vdi Suerrige Sendebud / Oratores, oc Guldmaectige/ Herr Suen Biscop til Skare / Herr Jffuer Glimming / Heſtuedsmand paa Caſtelholm / oc Herr Chriſtoffr Andersſon Secretarius/ Oc de aff Lybcke/ Herr Joehim Ericſon/ Herr Paſſick Lunte/ Borgemeſtere/ Herr Godſke Engeliſett/ Raadmand/ Meſter Lambert Becker / Secretarius / Jørgen Wullenweffuer/ Hans Stalhuſſ/ oc Jacob Walſke/ De aff Hamborg/

Fordrag inſels
lom Kong Geis
derich oc de
Hollender.

Herr Paull Grott / Borgemeſter / Herr Albrecht W. Stade / Raadmand / oc Mr Herman Rouer / Secretarius, De aff Koſtock / Herr Bertil Kerckhoff / Herr Nicolaus Paſſelin / Raadmand / Thomas Berckhuſen / Secreteer / De aff Strolſund / Herr Chriſtoff Lorbeer / Borgemeſter / Herr Jacob Penſe / Herr Niclaſſ Rode / Raadmand / oc Mr. Johan Sendekſtaeden / Secreteer / De de aff Wiſmer / Herr Niclas Henning / Herr Hindrick Euers / Raadmand / oc Mr. Jordan Hoppener / Secreteer. Sende Bud paa den anden ſide / Eſſerſølgendis Article beraadſlagit / Handlit / oc endelig beſluttet.

Førſt / Skall den Contract ſom Aar 24. oprettet / oc i det 25. er ſuldkommen / Bliffue ved ſin Mact. De ſkall met den ſamme Contract oc Sigillation bliffue ved den Gamle Viſſ. Der emod haſtuer Keyſt: Maytt: Sendebud forbenicte / bevilget / tilſagt oc loſſuit / At ſaa lenge ſom ſaadan forbemelte Contract bliffuer ved Mact / at de icke ville giøre Kong Chriſten nogen Viſtand oc Hielp / enten med Raad eller gierninger / for ſig ſelfſue eller med andre / hemmelige eller obenbare / met Gold / Silbe / Proulant / Pendinge / eller andet ſom til Orlog oc Krig beſchøffuis / icke heller vdi nogen maade tilſtede at hannom vdaff deris Haſſne oc Strømme / ſkall ſke nogen tilſpø. Der ſkall oc ſaa Keyſerlig Maytt: Nederland / ſaa oc Drabant / Flandern / Holland / Seeland / oc alle andre icke haſſue nogen Segelation vdi Norge / ſaa lenge ſom Kong Chriſten ſig imod Danmark: Norge oc Spørſtødomene / Sleſvig / Holſten / ſom en Stende holder.

Der ſom nogen bliffuer fundit / ſom her imod giøre / den ſkall aff Keyſerlig Maytt: Regentere vdi Nederland
tilbger

tilbørlig bliffue straffet/ Eller oc saa om hand bliffuer aff
de Danfke/ Suedifke/ eller de Wendifke Stæders vdeleg-
gere optagen/ som en Giende holdes. Men der som no-
gle Skibe enten Østen eller Vesten bliffue ved fortabels-
se deris Skibe oc gods/ trengd vdi nogre Norske Haffner
Da skall denne Contract der med icke vere forkrencket.
Dog skall Skipperen eller Følket ingen handtering el-
ler Kjøbmandskab bedriffue / med de Norske / ved den
Straff som forbemelt er. De Wendifke Stæder skul-
le oc saa/ saa snart deris Skibe aff Bergen hjem kom-
mendis vorder/ Holde sig fra all Kjøbmandskab vdi Nor-
ge/ Paa det Kong Christen icke maatte bekomme nogen
hielp eller stærckelse / vden det skeer aff Kong. Maytt: til
Danmark spønderlig til ladelse / Oc der som det oc saa
Køyselig Maytt: Vnderfaatte begierer / skall det den-
nom icke fornecis. Om den skade som Kong. Maytt:
aff Danmark Kong. Maytt: aff Suerrige oc de Wen-
difke Stæder aff nogle Privat Personer vdi Holland/ el-
ler huo som heldst de kunde vere / haffue lidt / Oc Kong
Christen der med er sked hielp oc bijskand. Der som Kong.
Maytt: aff Danmark/ disligifte aff Suerrig/ oc de Wen-
difke Stæder ville/ skicke nogen Fuldmechtige vdi Køys-
lig Maytt: Nederlande/ Oc lade dennom paa tilbørlige
Stæder fordere/ Da skall huer vden nogen ophold oc for-
tøffuelse til retten forhielpis.

De 5. Høllendifke Skibe / som Kong. Maytt: aff
Danmark haffuer ladit Arrestere. It vdi Kjøbenhavn/
Det andet vdi Kjøge/ Det Tredie ved Kulden/ Det fier-
de vnder Flecker Den/ Det femte paa Endern. Skulle
med all deris tilhørrelse/ med det allerførste som mueligt er
wbesuerit oc fri igien leueres. Men der som sig besans-

De Hollender
loffue at fors
Raffe Kong
Friedrich Ret
offuer huilt
som hals Kon-
Christen.

Arrest paa beg-
ge sider op-
giffuis.

tis/ at aff saadanne 5. Skibe noget gods eller redskab ves
re fratagit/ eller sold/ oc det kunde beuifis / Da skall det
dennom igien fornyes oc betalis / aff dennom / som det
bekommet haffuer.

Ligeruiff skall oc de Nederlendisse Relaxere den
Arest/ som de haffue siden Pinsedag sidst forloben lagd
paa de Vendiit oc Ysterffe Stæders Riebmend / oc las
de huer bekomme sit egit/ Oc der som noget vaar dennom
fra tagit/ oc beuiffigt er / Da skall det dennom igien giff
uis aff Keyserlig Maytti: i Nederlandene. At saadane
som forskreffuit staar / er handlit oc besluttet/ Haffuer
Keyserlig. Maytti: Sendebud dette fornessnde vnder
skreffuit. Anno, die & loco ut supra.

De Priuat Personer / som huiulpe Kong Christen
met deris Skibe/ foruden de Bestfesser / vaare disse/
mand aff viffe/ Jørgen Skriffuer til Campen / Willom
Stultis/ til Enckhusen/ Lorens Frijs til Kampen/ Jochim
Bur til Amsterdam/ som før bode til Wismer / Junge
Kath/ oc Hans Proder Naffnt til Altkmer/ Peter Naar
til Amsterdam / fød i Danmark/ Biffuer Wiede til
Staaffuern Dirich Munch/ Willom til Horn / Oc an
dre flere.

Videre / vdi samme Aar haffuer Kong Friderich
Salig oc Høyløblich Ihukommelse giffuit de Lybske saas
dant it Bress.

Wi Friderich Befiende met dette vort obne Bress/
for alle dennom det høre eller læse/ At wi haffue dennom
aff Lybske loffuit oc tilfagd / Som wi oc vdi dette vort
Bresss Krafft oc mact loffue oc tilfage / At naar wi met
de Hollender komme til nogen videre Menlig ferhandl
ing/ om Eglæken igennem Øisund/ At wi da villes se
ye oc

ge oc ramme alle de Bøye / middel oc maade / som kand vere Off Bore Undersaatte / oc dennom aff Lybke best nyttelige / lidelige oc behagelige / oc der vdi / all ting troligen oc opriktigen handle. Til huis videre tryghed oc bedre foruaring wi hassue ladet henge vor Kongelig Sigell vnder dette vort Bress / Som er gissuit paa Kjøbenhaffns Slott / Fredagen effter Margarethæ Dag / Aar 1532.

Uff disse fornessnde antegnede Bressue / Er vell at see oc bemercke / At de aff Lybke. met ingen Keth siden hassuer begynt den Krig vdi Danmark / effter Kong Frioderichs Død / som wi kalder Gressuens Teyde. Thi bode hassde deris Fuldmechtige met verit oc forsegalt den Contract / som vdi Norge giordis met Kong Christien / saa hassde oc deris Fuldmechtige oc siden met verit / at indgaa anden handel oc Contract met de Hollender / at Seale effter Gammel brug / end som første gang Concepts viff vaar berammit / dog icke fuldgiort. Huor for Jørgen Mullenaukssuer / som Bessuede Gressuens Krig eller Teyde / paa ingen gode Fundamenter hassde sig at støre / Huilken icke alleniste vaar Orsag til denne forderffuelig Teyde / som wi kalde Gressuens Teyde / Men oc at det gandske Regimente til Lybke er forandrit / it ny Raad til sett / oc altingest Vnuend / som videre vdi Christian den 3. Historie findis. Men hand som vaar nu Orsag til all den Vlycke / oc forspørde en heel menighed / sic sin tilbørlig straff.

Vdi fornessnde Aar 32. sic Heshø vdi Tye Kjøbsteds Priuilegier oc Friheder / bleff oc forskonit met Toll vdi 5. Aar / At de skulle bygge Byen.

Horsens Borger singe Graabroder Kloster / For
di Mun

di Mændene det selfe Nidbrød oc Solde / saa oc fordi de Prædickede Sabel oc Prang Lærdom aff Prædickestolen som de icke kunde beuise aff den Hellige Skrifte.

Samme Aar forløb Mændene aff Graabrøder Kloster vdi Nykøbing vdi Falster / der for gaff Kong. Maytt: dennem Kiercken til en Sogne Kiercke.

Vdi lige maade bleff Graabrøder Kloster beuillig Nestued Borgere til it Hospitall Huff / effterdi Brøders ne vaare forløbne.

Iselborre Borgere finge Graabrøder Kloster til en Kiercke / at Prædicke Guds Ord vdi / oc Kloster Gaarden til it Hospitall.

Samme Aar fick Herr Niels Stypage Rosensfrank / beuilling paa Burglom Biscops Stue / effter Biscop Stypages Død.

Zenning Kal
zeriffen prest
til Randers.

Saa bleff oc Hinning Balgerfføn til sticket ved Kongens Bress / at Prædicke Guds Ord vdi Randers.

De til Østved finge Bress paa Graabrøder Kloster til en Sogne Kierck / oc Kloster Huffene til it Hospital / Dog at der skulle sticket til Kong. Maytt: Huff oc verrelffe / naar hans Maytt: did kommer.

De til Halmsted finge i lige maade Bress paa deris Kloster til it Hospitall.

Jacob Roskon
oc Holger Ros
senfrantz for
ligte.

Saa bleff oc S. Jørgens Huff / for Aarhuff giffv uit til it Hospitall naar Prouesten Dør.

Bisp Jacob Roskonow oc Holger Rosenfrantz bleffue forligte om den Drab sag / dennom imellom vaar / som skede paa en hans tiener / Peter Blach paa vor Herrids ting aff Bispens Sold / Huilcken forligelse effter lange somlig

somlig forfølling oc delfsmaall/ Huilken forligelse Kong
Friderich gjorde oc stadfeste.

Jørgen Wiynter bleff forlent met Tømerup Clo-
ster / effter M. Worten Krabbes opladelfoe. Dog at
hand giffuer Præsterne deris vnderholding.

De vdi Visby paa Gottland/singe stadfæstelse paa
deris Priuilegier/ oc singe Graabrøder Kloster til it Hos-
pital.

Samme Aar bleff Amund Oluffsen vduald til
Bisp paa Ferrge / hand gaff Kongen 1000 Ferrges Fl.
For hans Confirmatz, De vaar en Canick til Bergen.

Anders Guttormssøn bleff Laugmand samme
aars.

Aar 1532. Torsdagen nest effter Petri ad vincula,
Gaff Kong Friderich til de Fattige Enige Menniske/
som ligge oc ere vdi Hospitalit oc Hellig Geistis vdi
Kiebenhaffn/ til hielp oc træst Graabrøder Kloster Kiær-
ste, Kiærtegaarden/ oc alle de Husse der paa / til Euig
Egendom. Dog at hurs Xente som der paa kand fors-
byggis vdi Husse/ skall allene komme de Fattige til nytte
oc Gaffn.

De effter at de Norske vaare tilfalden Kong Chris-
sten den 2. oc hæfde aiffuit hannom oc hans Søn it Hyl-
lings Bress/ Huilket hand hæfde forsent til Keyseren
ved Jørgen Skriffuer/ Saa fortrød dennom nu / siden
de herde hand vaar sanaen/ deris forige gierninger/ Huor
for de lod besøge Kong Friderich om Naade oc Venfchap/
vndskyllendis dennom: det beste de kunde / Saadant at ve-
re skid aff offuermaet. Saa bleff nu Truid Vlstand
oc Herr Claus Bilde afffertiget til Norge/ Huor Ader-
len oc Wenige Etendet vaare forstreffne til Trundheim/

Samme steds den 7. Novemb. bleff dennom forholdslet om det tierlige Forbund disse Riger tilforn imellom haff de verit / Som nu formodelst Kong Christens indfald haffuer verit split. Begierendis at de for fred oc bistand skuld / endnu maatte sammen bindis. Huilcken afffald de Norste først vndskyllede / for offuer maect skuld at vere sket / Oc fordi de intet KrigsGold haffde der vdi Lands det / oc saa vide vaar besiddendis her fra Riget / Oc effterdi Kong Christens leplighed nu vaar saa / Hand vaar en fangen Mand / Da ville de gierne kiende Kong Friderich for deris Herre oc Koning / Dog deris Privilegier / Friheder / oc Receller dennom forbeholden.

Samme Aar til Regensborg / døde Hertug Hans / Kong Christens Søn / paa huilcken alt hans forhaabning stod / ved det Pass strax effter Faderen er bleffuen fangen / At ingen Vlycke skulle vere ene. Om hannom vaar ic got formodende.

Det Noeste op-
skriffue Kong
Christens om
den gang.

Vdi dette Aar / Post Festum omnium Sanctorum / Aff Trundhiem opskreff Norgis Riges Raad Kong Christen den 2. / deris Sed oc Pliet / Formelendis der vdi / At effter at hand det Aar tilforn er kommen der til Norge / met en stor Krigs maect / Oc de da haffue maect gange hannom til haande / icke alleniste til at vere hannom Huld oc Tro / Men oc haffue hiulpet hannom aff deris effne oc formue / Huorfor de siden igien hand er dragit aff Riget / haffue lid stor skade oc forderffue / Oc end ydermere haffde lid / Hues sig icke Kong Friderich til mildhed ic mod dennom haffde ladet beuege. Begiere derfor igien deris Haand aff hannom / oc opsig hannom Huldskab oc Mandskab / Saa hans Naade ingen ydermere til lid icke sette til dennom.

Erde

Erste Bisps Bluff aff Trundhiem / Bisp Hans
 Keff aff Opslo/ Oc Bisp Wogens aff Hammer/ bleffue
 tagen vdi Kong Friderichs Straff. Erste Bispen gaff
 v. Tusind Mark Danske til en ydmyg Skend for hans
 forseelse. Bisp Wogens gaff 3. Tusind lod Splff.
 Hans Keff vj. Tusind lod Splff. Bektende deris
 forseelse vdi deris obne Dreffue / for offuermaect skold at
 vere sfeed/ Beplictete dennom oc at opfige Kong Chris-
 sten Huldskab oc Mandskab/ oc igien kalde det Hyllings
 Dreff/ skreffuit til Kong Christens Søn oc Keysserlig
 Maytt: En heller at skulle mee Norgis Raad vduelge
 nogen serdelis Koning / Vden den / som bleff korit til
 Danmarckis Rige Vdi dette Aar / Brød Digerne
 ind vdi Werfelandene/ Oc bleff Drucknede xliij. Hundert
 Menniffer/ huilcket alt betyde den tilkommendis Wisde/
 Huilcket fiede 8. Dage for Martini.

Vdi dette Aar / den v. Decembris / Døde Hans Hans Michels
Søn Døet.
 Mickelssen / som vaar Borgemeester vdi Mallmø / Til
 Hardewick vdi Gelderen Land / Samme Hans forlod
 Høstren/ Vørn / oc alt det hand haffde oc Aatte i Dan-
 marck/ Oc fulde hans Herre Kong Christen aff Riget.
 Hans Guds lod Kong Friderich oc Danmarckis Raad
 staa vrøre vdi 2. Aar/ Hannom bleff send offte loulig
 Bud/ aff hans Venner vdi Rigen Raad/ At huis hand
 vilde forlade Kong Christen / oc giffue sig ind vdi Riget/
 Da ville de fly hannom Kong Friderichs Venfkap / Oc
 hans gods oc Eyendom igien.

Dennom som det begierendis vaar aff hannom/
 gaff hand for suar/ Hand actet intet det gods / hand lod
 vdi Danmarck effter sig/ Hand fied det ypperste met sig/
 31 ij der vilde

det vilde hand/ nest Guds hjælp foruare / saa lunge Liff
vaar vdi hannom.

Malmpes Bye
fick forst Aisbe
steds Frihed
Aar 1336.

Denne Hans Mickelssøn laade først de Wolde som
ligge omkring Malmø / Hand lod oc gipre den Østre
Øst. Siden at Byen fick først Kjøbsteds Frihed/ som
vaar 1336.

Sornerffnde Hans Mickelssøn beaynte oc at forhøye
Gaderne/ Huileket Borgemester Jørgen Koef vdi Malmø
siden forfulde / Sornerffnde Hans Mickelssøn vaar
Lutersch/ Huileket hand acted for hans sterste Rigdom.

Dette Aar vaar paa Island en Engelske Kjøb-
mand/ Johan Brende kallit/ Hand sette sig op imod K.
Boged/ vilde icke giffue hannom Lold/ Hand forholte den-
nem aff Hamborg deris Giff / de skulle haffue / Hand
haffde forskankit sig / De bød de Hamborgere spottiske
Ord til/ de skulle komme at hente Giffen. Bogeden paa
Landit oc de Hamborger falc hannom an om Natten/ De
Thielsloge hannom oc hans Føld.

Vdi dette Aar/ gick der Dom vdi Cammerretshen/
imellom Raadit oc Capittel til Hamborg / som vilde til
holde dennom Capittels gods post reformationem. Da
er Kiercke verie / Raadit oc menigheden til Dymbt / ad
restitutionem sub poena 5 o. Marcarum avri puri,
Huileket Mandat er forkyndiget den 12. Decembris.

1533.
De Lybske vdi
ruise en Armas
da imod de
Hollender.

Aar 1533. vdgjorde de Lybske 24. Skibe imod de
Hollender/ at formene dennom farten igennem Ørsund.
Marcus Meyer vaar Admirall / hand bleff aff Storm
indslagen vnder Engeland til Postmoye/ huor hand først
vaar an holden / siden er hand leß giffuen / oc til Ridder
slagen aff Kongen vdi Engeland.

Kong Friderich fortrpð saadant de Lybske deris fore-
haffuen

haffuende/ oc skreff beskom til/de dee skulle affstaa/ Hand
kunde eller vilde icke heller saadant lide paa hans strøme
me. De skreff hannom til der imod/ hand vaar mehe
skyldig til at hielpe dennom imod de Hollender/ som haff
de indlatt Kong Christen vdi Norge/ oc kommit dennom
paa stor skade oc Pendinge spilde / oc det oc effter it For
bund dennom imellom vaare oprett (Huor om leplaher
den tilforn er røpt) End dennom vdi saadan en billig sag
at forhindre.

Samme Aar / 1533. Blev Messer Torben Bilde
Vduald til Erkebisp vdi Lund/effter W. Aage Sparris
Død/ hand vaar en aff Prælaterne sammesteds. Hand
gaff oc saa Kong Friderich for hans Confirmat en sum
ma Pendinge / oc hente den icke til Rom.

Messer Toer
ben Bilde vdi
uold til Er
kebisp.

Samme Aar Døde Herr Henrich Gise/ Begravt
tilt til Bordingborig.

Stadet der effter 1533. Døde Kong Friderich til
Gottorp / 3. Aprilis en Skertorpdag paaafalt / effter
at hand loffligen haffde forstandit disse Riger/ Dans
mark oc Norge vdi 8. Aar Regnendis fraa hand først
bleff vduold En Mild / From / Dygdelig Herre / hues
Ihukommelse stæke bør at vere haff Off Danske mend
hellig Høghemelte Kong Friderich vaar først Aarsage
til/ At Adelen her vdi Riget. haffue maat kaide dennom
aff Electid eller Wabened / ved deris til Raffen/ vdi ste
dit at fleste delen tilforn haffue kaldit dennom effter der
is Forældre/ Pederssøn / Clausson. 12. De der met er
det affkommen / Wand neppe kiender Electen huad
Gøld haffue verit aff vdi Gørdom.

Kong Frederich
died.

Emeden hand stod lig/ Da stød der en gandske høg
Wand oc Bled aff lig Risten / Dog hun vaar nedkom

Kong Frederichs
afkomne

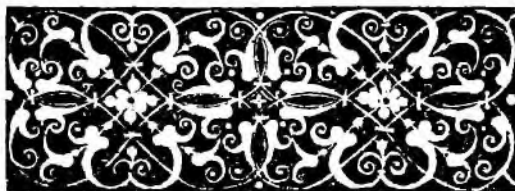
foruarit som det sig burde/ Huilket Blod vden tuill betyde den induortis Krig/ som Kong Friderichs Lød effters fulde. Hand vaar 56. Aar gammel. Blevf Begraffuen til Schlesuig vnder en kostelig Albaster Græff. Hand hæffde Lucenne Giffter maall. Først Annam Marggraff Jochims Søster aff Brandenburg / Marggraff Hanssis Daatter. Hende tog hand Aar 1500. Hun Døde Aar 1514. 3. Maij. Begræffuen til Borsholm/ vnder en Kobergræff. Med hende hæffde hand Christianum den Tredie/ Konge vdi Danmark / Oc Dorthea Død Aar 1504 / Huilken Hertug Albrecht aff Preugen fik Aar 1525. Hans anden Droning/ hed Sophia/ Hertug Bugslaff den 8. til Stettin Daatter. Deris Brøllup stod til Kijll 1518. Hun døde sammesteds 1568. 70. Aar oc mehr Gammel/ Begræffuen til Slesuig. Med hende hæffde hand 3. Sønnen/ oc 3. Døster. Hertug Hans den Alder til Slesuig oc Holsten/ Som Døde Væffe til Haderseff/ 1580. Hans Alder 59. Aar/ Hertug Adolff Hertug til Slesuig Holsten. Død Aar 1526. / 26. Januarij / som Døde 1586. paa Gøtterp/ 1. Octobris. Oc Friderich død 1529 / Bisp til Hildeshem oc Slesuig/ Coadiutor til Bremen/ som døde til Kijll 1556. / 28. Octobris / Hans Alder 25. Alle Tre Begræffuen sammesteds til Slesuig.

Elisabeth Død 1524. / Huilken der først / Aar 1543. fik Hertug Mogens aff Meckelborg/ Oc anden sinde fik hun Hertug Ulrich aff Meckelborg. Aff dens nom føddis en Eniste Daatter/ Fru Sophia Droning til Danmark/ som hæffde Fridericum 2. / Kon. til Danmark oc Norge Hoglofflich Ihukommelse. Ic Spræken hed Anna/

Anna / Døde aff Pestilenske til Glenoborrig / Begravfuen til Slesvig.

De Dorethe som Anno 1573. siel Hertug Christoffer aff Meckelborig / huilcken Døde 1575. 2. Nouembri / begravfuen til Gustrorw.

Vdi Septembri komme 8. aff de Lybske Orlougo Skibe tilbage / som skulle tage paa de Hollender / oc lagde dennom paa Elffuen / Skytred fordis til Lybske offuer Land.

ERRATA.

- Fol: 35. Taarſdag Lege Taarſdagen.
Fol: 37. Huus Lege Huo.
Fol: 40. Claus Gricſen Bøller / Lege Kauenſberg.
Fol: 57. Som vndfangit er / Lege vdfangit.
Fol: 68. Pendinge de / Lege hand.
Fol: 87. Hans Farſader Lege Fader.
Fol: 101. Sollundsborre Lege Soluſborre.
Fol: 117. Biſcepe Tyge Lege Etogge.
Fol: 124. Herr Miorik Dylbis Lege Moens.
Fol: 148. Saadanne Kieſteri Lege ſaadant.
Fol: 153. Det ſom wiidbør / Lege dennum.
Fol: 178. Dend Eridie Lege Fierde.
Fol: 187. Same Viſcker Lege ſaadane.
Fol: 147. Kiærligen forſtaa Lege Klarligen.
Fol: 192. Tage Jenſſen Lege Jbſſen.
Fol: 240. Botenen vd Lege Bethymen.

Register

Register /

Paa denne Historie.

A

Mr. Aage Itssøn Sparre vduellis til ErckeBisp anden gang.	44.
Confirmeris til Lund.	137.
Aarsag til wulge imellem Kong Christen oc Heriug Friderich.	11.
Adelen i Danmark fanger først Hals oc Haand offuer deris Tjener/ oc alle 40. Marks sager.	35.
Beuilger Kong Friderich Tredie parien aff deris indkomst.	133.
Begerer Arest paa Kong Christen.	338.
Bekommer stadfæstels Bress om Hals oc haand	151.
Afskald imellem Kong Hans oc H: Friderich.	6.
Aggers Huuss indtagis.	271.
Beliagis aff Kong Christen.	271.
Undsettis anden gang.	279.
Hertug Albris Send. bud aff Meddelborg foruisis til Kiøbenhaffn.	24.
Hans Gifftermaal met Kong Friderichs Daatter	118.
Hans skriffuelse her ind om Kong Christens befrælsse.	127.
D. Alexander Sghnderhussen fersendis til Skotland paa Kong Christens vegne.	167.
Almuen aff Bleginde for binder sig met de Suenffe aff Wermeland.	117.
Mr. Anders Glob obner det Brune Torn til Segeberg.	18.
Amund Cluffsen vduellis til Bisp paa Seerge	367.
A a a	Anna

Reglster.

Anna Churførst Joachims Søster Eroloffuis Her- tug Friderich.	8.
Anstand mellem H. Moens Gyldestiern oc Kon- Christen.	270.
Herr Antonius aff Næh forsendts.	264.
Arest paa it Engelske Skib i Sundt.	180.
Articklens fortegnelse i Bispernis Klagemaal for K. Friderich mod W. hans Laussen.	209.
Articklens fortegnelse K. Christen skyldis for icke at haffue huldet.	316. 317.
H. Axel Oggerup tilskriffuis aff Erkebisp Gustaff Bisp Moens oc Herr Luce.	241.

B.

Bergiske Borger Plustring oc Antastit aff Tyndste ved Brøggen.	42.
Bernt Bomhoffuer oc Herman Plønis Antuorder Gøste Stockholms Stads Nøgle.	65.
Bernt von Willen lader sig offuertale aff Herr Søffren Norby.	73.
Giestbiudis aff Herr Søffren	Ibid.
Kommer vdi Bnaade	Ibid.
Steffnis for Ketten	Ibid.
Bevilning om Røpbenhaffns Stads befestning	134.
Billeder i vor Frue Kircke nedkastis	252.
Bisperne lader en Bog vdgaa imod Hans Mickelssen om K. Christens omuendelse	122.
Bisp Bildenack tilskriffuis aff Erkebisp Gustaff	235.
Blegind intagis aff Bernt von Willen	66.
Bevilgis mee Wigen igien til Dan- mark	79. Wendes

Register.

Wondelutten til dømmis at vdgiffuis offuer alle Hedes marken	89.
Borgemeister oc Raad i Rigsbeshaffn beuilegis sex Boel Jord i Serrigsløff	119.
Borgemeister oc Raad tilforordnis til Bergen	173
Vor. ingholm indtagis aff Lybste	20.
Fortriffuis de Lybste	135.
Borsholmske fordrag	15.
Dress til Rigsbeshaffns Indbyggere / at de som haaffue Gaarde skulle Skatte	87.
Epilum Closter beuilegis Bisp Lyge.	117.

S

Calmar opgiffuis	62.
Kong Christen drager til Keyser Carl	10.
Forhuerrffuer Keyserens Dress at Holsten skall tagis til Læn aff hannom	Ibid.
Lader opreise en Galge paa Kolding Torffue offuer fra de Holsters Losamente	11.
Inlader sig vdi ny Krig	12.
Lader forskriffue sin Fader Broder Hertug Friderich til Stenderbro	13.
Tracter at giøre split imellom hans Fader Broder oc de Lybste	14.
Drager til Rendsborg	15.
Hans wilke bliffuer suare oc tunge	19.
Giver Arrest paa de Lybsters Skire	Ibid.
Forskriffuer Gold aff Tydskland	20.
Wil paa legge stor besuering paa Undersaattenis Tienere	21.
Lader forskriffue en Herre Dag til Kallunborg	Ibid.
Aaa ij	Vndut

Register.

Unduiger Rigerne	29.
Hans meifølgeris antegnelse	30.
Herbergis vden Lands i Nederlandene	Ibid.
Hans Jdret vden Lands	31.
Hans ny Loug affkaffit oc brende til Wiborg Lands ting	36.
Hans Lænsinend vdi Jørstedomme falde hannom fra	37.
Gidr sit antoa paa Danmark	45.
Hans Krigsfolck forløbe hannom	46.
Gire hans Vrloug Skibe vndsette Kiøbenhaffn	46.
Hans Breffs Copie Eoffren Norby tilsend	91.
Forsamler sig Folt til beste	263.
Fanger hielp aff Priuat Borgere	265.
Hans 8. Skibe bliffuer	Ibid.
Kommer til Norge	Ibid.
Hans Skibe indfryffe	266.
Lader fordriffue de Norske	Ibid.
Tilskriffuer Moens Gyldestlern	269.
Begier at komme til hans Riger igen	285.
Begier Norgis Rige alene	285.
Udstafferer it Falske Breff	693.
Bruger sin gammel Natur	304.
Hannom Leyde uligis	324.
Hans Breff til Kong Friderich	329.
Hans Folt passerer aff Rige	335.
Føris fangen til Sønderborg	339.
Christoffer aff Taubenheim oc Herr Morik aff Fri leff forsendis til Danmark	33.
Wisp Christoffers aff Bremen Skriffuelse til Kong Friderich for Jørgen Skodborg	123.
	Herr

Register.

Hertug Christian Friderici Søn giffter sig	117.
Forestaar Forstedomme i sin Faders frauerilse	155.
Drager til Norge	139.
Christen Strockfordrer den Luterske Lærdom vdi Søn	147.
Claus Erickson opgiffuer Kallunborg	40.
Claus Kniphoffs Practicering med Skipper Cle- mend	87.
Tager paa alle Hensetters Guds	113.
Ater at indtager Bergen	Ibid.
Sangis oc affliffuis ved Elffuen	114.
Herr Claus Tønde binder den Første Euangeliske Predicere til Mallmø	177.
Skipper Clemend med sine anhang giffuer sig til Sees oc gier atter skade	115.
Contract imellem Kong Christens oc Kong Friderichs Sendebud til Norge.	314.

D

Danmarks Rige anbindis Hertug Friderich	23.
Danmark er indlemmet med Norge til Ewig tid	184.
Danske opskriffue Kong Christen Huldskaff	22.
Danske wens indbyrdis	68.
Danske møde til Lybcke om Wigen	108.
Danske ruile dennom imod Kong Christen	276.
Danske Raader Kong Christen at giffue sig i Vensteb med Kong Friderich	301.
Disputatz om Religionen imellem de Papistiske oc Luterske.	198.
D Ditleff Neuenhoff Canseler	14.
Dom offuer Herr Aage Jbsen i Lund	167.
Aaa ij	Dorothea

Regifter.

Dorothea Kong. Friderici Daatter hensees til Prøgen	124
Dyr tid oc Hunger i Suerrig	141
Dyemersken foreent vdi it Corpus met Holsten oc Etormarn	7

E

D Eberhard Windensee indskriffuis ad reformere oc vliuere Kirckerne vdi Jørstedomme	155
Elizabeth Kong Hansis Daatter treloffuis Churfpr Joachim aff Brandenburg	8
Droning Elizabeth dør	108
Hendis Graffskrift giort aff Cornelio Scrp: pero	108
Elfborg indtagis	66
Engelske Sued aff huilcken mange Døde	181
Graff Erich van der Høpe/oc Jørgen Haardes bege re Pass aff Landet.	38
Euangelium Prædicket ræt i Jørstedomme	111

F

Hertug Friderich aff Holsten Jødis	1
Optuctis oc opfødis paa Samsø	Ibid.
Anslag om hans vduelisse til begge Jørstedom: me Slesuig oc Holsten	Ibid.
Hans anpart i Jørstedomme	4
Holdis til Schole oc met Luctemeister forsørgis	5
Bliffuer Cannick til Colne	Ibid.
Studerer samme steds	Ibid.
Offuer giffuer Bogen for Aarsag skyd	6
Resignerer hans Cannicke domme	Ibid.
	Antas

Register.

Antager hans Faderne Arff	Ibid.
Forskriffuer sig først Arffuing til Norge	7.
Tilbudis Norge halffdelen med villkor	8.
Gaar i løffte for Kong Hans til Lybø	9.
Hylbis med hans Broderssøn aff det Holstiske Adell til Glenoborg	Ibid.
Hielper sin Broderssøn Kong Christen med Gold	Ibid.
Forskriffuis til Rolding aff Kong Christen	10.
Begrer sig at annamme Lænet aff hans Bro: der Søn	Ibid
Antager Danmarckis Kogens Adels tilbudne villkaar	23.
Forsender 500. mand til Ribe	24.
Hans Skriffuelse til Droning Elizabeth	30.
Ankommer i Danmark	35.
Hylbis til Wiborg Landsting	Ibid.
Giffuer sin Haandfestning	Ibid.
Drager offuer Belt til Korsør	30.
Kommer for Ribbenhaffu	39.
Lader anden gang vdgaa Trydeligen Aarsag til denne Krig	41.
Forsamler sig paa Granderhede 80. Tusind Mand	45.
Lader skriffue Breffue til Passuelig Hellighed	61.
Søger fremmede Forbunt	62.
Kronis til Konge i Ribbenhaffn	74.
Hans Breff til Norffe om hørsomhed	289.
Hans forbud om Venlig handel med R. Chr.	327.
Ilde tilfreds for den Contract som bleff giort med Kong Christen	336.
	Dør

Register.

Døer til Gotterp	365.
Hans affkomme.	366.
Kong Ferdinandus skriffuer ind i Riget om en Ven- lig møde imellom Kong Friderich oc Kong Christen	76.
Forandring paa Muncke oc Munde Closter	197.
Forbunt imellom Kong Hans oc H. Friderich	6.
Forbunt imellom H. Friderich oc de Episke	13.
Forbunt imellom Kong Franciscum aff Franckerige oc Kong Friderich	134.
Samme forbunt fornyses	156.
Forbunt imellom Kong Friderich oc Landgreffuen aff Hessen.	170.
Fordrag imellom Herr Friderich oc Herr Henrich Gie	51.
Fordrag imellom Hertugen oc de aff Malmø	55.
Fordrag giort til Malmø aff de Wendiske Stæder em Vleginde/ Wigen oc Gotland	80.
Forening imellom Danske oc Skotter	160.
Fordrag imellom Kong Friderich oc de Euangeliske Førster	250.
Forordning at Pallium icke skall mere Rippis til Rom	190.
Forordning om Nye Predicken til Hellig Geisthus Kircke i Kiebenhaffn	230.
Forligelse imellom Bisp Bildenack oc de Røn- nower	165.
Forsamling til Hamborg	76.
Franciscus Konge i Franckerige fan- ais	11.
Friderich Churførst aff Saxon Døer	116.
	Galger

Regiſter.

G

Galger nedkaſtis alleuegne i Riſbſteder ſom Kong Chriſten lod opſætte	36.
Graabrødre Cloſter opladis Borgemeſter oc Raad- mend i Riſbenhaffn	233.
Graabrødre Cloſter i Riſge p̃delage	251.
Giellerſke Forbunt	62.
Gulland bevilgis Herr Eſſfren Norby	73.
Guds Ord ſerſt Predickt til Lybck	159.
Guds Ord Predickt til Bergen	173.
Gustaff Erickſſon vduellis til Konge i Suer- rige	64.
Jndrager i Stockholm S. Hans Baptiſtæ Dag	65.
Jndſender ſoldt at Jindland	66.
Aſſtæcker fremmede Krigesſold	Jbid.
Sender Geſanter ind i Rydoland	Jbid.
Hans forſkriffuelse imod Stæderne for den hielp hannom ſteede	66. 67.
Loffuer at belegge Herr Eſſfren Norby	68.
Hans Venlig ſkriffuelse til Eſſfren Norby	69.
ſkriffuer ſig Suerrigis oc Gottis Vdualde Konge	Jbid.
Beſp̃gis om biſtand imod Claus Kniphoff	115.
Lader forſkriffue alle Stender i Suerrige til Opſall	139.
Reformerer Religionen i Suerrige	140.
Lader indkøbe Korn aff Liſſland til Gattigis behoff	141.
Hans Klagemaal offuer ErckeBiſp Oluff	144.
	Lilb

Register.

Tilskriffuis om hielp	280.
Kronis til Guerrigis Konge	156.
Erck: Bisp Gustaffe Bress til Prior Eskild	245.
Hans Bress til Knud Pederssøn	247.
Drager Personligen til Norge	252.
Hans Skriffuelse til Bispen aff Hammer	257.
Sig: Bispen vijs at Kong Christen er Catolisk	259.
Forsskriffuis fra Trundhiem	266.

H

Hamborgers Forbunt renoueris	75.
Handell imellom Capittel i Roskilde/ vor Frue Kirke/ Cannicker oc Vicarier, angrændis Jordskyld	84.
Handel om Kong Christens befrielse	127.
Handel imod Kong Christen	283.
Handel conciperit met de Lybske oc Wendiske Stæder imod de Hollender	244.
Kong Hansis anpart i Sprædømmet	4.
Døer	9.
Hans Michellssøn oc Sibret vndertagis i Mallmpes Fordrag met Hertug Friderich	59
Mester Hans Mule Bisp i Opsto Druckner ved Besteruig	86.
Hans Moenssøn Bisp rømmer Guerrige	141.
Mester Hans Laussøn foruissis S. Hans Kloster vdi Wiborg	157.
Hans Spøde By	158.
Promouerer til Roskild	Ibid.
Forsskriffuis aff Prior Eskild til Wiborg	158.
	Forssens

Register.

Borsendis til Ribbenhaffn	178.
Induier til Prestes dueilige Personer	187.
Hertug Hans Kong Friderichs Søn vduellis til Konge icke almindelig	187.
Bisp Hans Keffs Skriffuelse til Herr Lauris Can- nick oc Prouist til Lunsbiere	275.
Hellig Geisthuus Closter i Malmø bevilgis Bor- gerne	160.
Helliglands Closter i Aalborg forsørgis	168.
Herr Henrich Gøe vdreiser aff Riget	60.
Kong Henrichs den 8. aff Engeland Neutrals er- klaring	251.
Hermund Willomssøn vnduiger fra Norge til Holland	43.
Herremøde forskriffuis til Viborg	21.
Herredag holdt i Strengenes	63.
Herredag forskriffuis til Ribbenhaffn	116.
Herredag holden i Othensee om Religionen	149.
Hertuger aff Slesvig haffuer met verit i retterting met Kongen oc Rigen Raad	4.
Hjelp aff Kiøbstederne i Danmark imod Kong Chris- sten	277.

3

Jacob Rønnow forordnis til Bisp i Sieland	174.
Jacob Rønnows foregiffne Article	226.
Jachter Wyggis til Ribbenhaffn	44.
Jens Comissions Legom nedtagis aff Galgen oc Be- graffuis i Graabrødre Closter i Aarhuus	26.
Jens Fincke oc Jens Klinte Skipper Clemens anhengere	87.
W b b ij	Jens

Register.

Jens Anderssons Breff til Affens Indbyggere	147.
Hans Klagemaal offuer Almuen i Laaland oc Falster	169.
Mester Jesper Brockmand afferdigis til Suerrige om Wigen	187.
Bisp Jffuer Munctis Skriffuelse til Kong Friderich	232.
Herr Johan Rangkow oc Jost Boet forreisse til Hertug Friderich met begge fordrag	60.
Gorsendis met Herr Aff von Kram oc Melchior Rangkow til Lyneborg	70.
Herr Johan Rangkow afferdigis til Skaane	96.
Bisp Johan aff Offenbrugges herkomst	74.
Doctor Johan Søndertussen kommer til Hamborg om Kniphoffs bestilling	115.
Johan de Wendeland tilskriffuis aff Kong Christen	119.
Johan Breide en Engelt setter sig op imod Kong: Foged paa Island	364.
Jørgen Glens setter liffuit til	7.
Jørgen Harde oc Gressue Erick/ræde offuer til Syn Begerer Pass aff Landen	21. 38.
Jørgen Hanssøn Lænsmand vnduiger fra Bergen til Holland	42.
Jørgen Mynter afferdigis til Hamborg om Knip- hoffs befrielse	115. 115.
Sunderer en stor Almøsse i Malmø	115.
Forlenis met Lømerup Kloster	361.
Jørgen Skodborge selff Skriffuer til Kong Friderich om atskillige Sager	123.
Jørgen Jenssøn befalis at vnderuise yngdommen vdi Wiborg i Guds Ord	137.
	Jørgen

Register

Jørgen Stodborge bliffuer Bispen's Suffraganeus til Colne	197.
Jørgen Hanssøn opbær Skat oc hielp	263.
Jørgen Friis oc Herr Offue Vincentius trættis	278.
Jørgen Skriffuer Kong Christens Bud afferdigis til Holland	334.
Jydske Raad opuecke Almueen imod Kong Chris- ten	24.

K

Katte byggis paa Ripbenhaffns Vold	40.
Fru Kirstine Nielsdaatters Skriffuelse til Knud Pe- derssøn om Søffren Norby	121.
Ripbenhaffn oc Malmø besettis med Krigsfolck Beliggis	29. 39.
Ripbenhaffn oc Malmø beuillgis fire Borgemestere aff Hertug Friderich	136.
Ripbsteder oc alle Stifter tager confirmatz paa des- ris Priuilegier i Hertug Friderichs Kroning	74. 276.
Kircker i Opsto Stifte beskattis	280.
Knud Gylbenstiern Electus til Syn bliffuer Offuerste	Ibid.
Hans metsølgere	340.
Hand-haardeligen anklagis	342.
Hans Bekendelse om Kong Christen	

L

Landag holden til Riisl om Regeringen	5.
Landekrone indtagis aff Herr Søffren Norby	91.
W b b iij	Opgift

Register.

Opgiffuis	100.
Laff Xede smaa Suend erledigis aff sit Fængsell	52.
Lauge Berne oc Mester Oluff Bildis Skriffuelse om Eccio eller Coclaeo	156.
Lodiffge Jordrag	161.
Kong Luduig aff Bngern slagen aff Tyrden	156.
Lutherfke lærdom begyndis i Tydskland	146.
Forfremmis aff Mester Hans Laufføn her i Riget	147.
Lutherfke lærdom Predickte Først i Helsingør	237.
Lutherfke Presters Giensuar til Dispernis forgiffne Article	213.
Befalls at Predicke fremdelis Guds Ord	224.
Lybske afffige Kong Christen anden gang	28.
Deris Orloug Skibe møde vdi Belt	39.
Deris Flode løbe hiem vden forloff	48.
Forbrende Søffren Norbhes Skibe	99.
Deris Første handel i Kong Christens sag	76.
Bekommer Indkomsten aff Gulland	101.
Intercederer for Jørgen Eledborge	123.
Lader steffne Søffren Norby	125.
Vduiser en Armada imod Hollender	364.
Bevilgis Juris dicke oc Indkomst paa Borring- holm	101.

M

Mageskifte imellom M. Claus Gierffsen Tankler oc Borgemester oc Raad i Kiøbenhaffn	197.
Mester Magnus Vduald Biscop til Strengenes haffuer sin Sermon til Almuen i Suers- rig	142.
	Malmo

Register.

Malmøe beliggis aff Skonske Adel	42.
Euerge Herr Nage Jbsøn Electro aff Lund oc Herr Albret Jbsøn paa Hertug Friderichs vegne	60.
Antage den Reformerede Religion	175.
Forhuersfuer stadfestelsis Bress paa den Lutheriske Lærdom	176.
Sørj bekommer Rigssteds Frihed	364.
Fru Margrete aff Burgundien Døer	265.
Welchior Kynck oc Knippert Dolling gisre stor Tumult til Stockholm	84.
Michel Blicks Tiener afferdigis om hjælp	270.
Salder Kong Christen til	271.
Møde til Glemhude	15.
Møde til Malmøe oc huad der besluttis	77.
Møde til Lybck om Kong Christens sag	129.
Møde til Hamborg i Kong Christens sag	250.
Herr Mogens Munds tredste paafund	22.
Herr Mogens Epis / Bispernis oc Raads Skriffuelse til de Skonske Herre	41.
Herr Mogens Gyldenstiern forsendis til Skotland	134.
Herr Mogens Epis Lutheri Lærdom tilgenegie	180.
Bisp Mogens aff Hammer bruger Forræderi imod Kong Friderich	253.
Monzerus / Aarsag til Bonde Krig i Lybskland	111.
Herr Moris Jbsøn afferdiger Skibe til Norge effter Claus Kniphoff	113.

N

Niels Haack aff Hvidebjerg affliffuis	69.
Herr	

Register.

Herr Niels Lykke afferdigis til Trundelaugit / oc Norlandene	70.
Herr Niels Høg Marck Døer	75.
Herr Niels Bradis gods Dømmis til Kronen	106.
Afskillige Vidnesbyrd imod Herr Niels Brade	Ibid.
Niels Jbsøn fangis til Lybø oc Ranzonis	136.
Niels Sture indfalder met Dalekarlene i Øster Gylland	140.
Rømmer til Trundheim i Norge	141.
Niels Steensøn Halsuggis	145.
Norge Gerdum it Arffue Rige	3.
Opkriffue Kong Christen Fuldskaff	96.
Ekkriffuer Hertug Friderich sin forpligt	70.
Norske forsegis Kong Friderichs Necess til Ribe	87.
Samme Necess is indhollandis Article	87. 88.
Norske Læn settis paa affgiffte	183.
Skall stedse bliffue hof Danmark	184.
Salder fra Kong Friderich	269.
Hylde Kong Christen	271.
Opkriffuer Danmarks Raad	272.
Opkriffuer Kong Christen	362.

D

Herr Bluff Galde rømmer ind at Guerrige	70.
Herr Bluff Axelssøn givr anstand met de Suenffe	103.
Bluffsborg vdi Wigen befestis	136.
Indtagis	270.
Erckbisps Bluffs Bress til Gustaff	268.
Opørø	

Reglster.

Oprør imellom Bønderne oc Krigsfolck vden Rippenhaffn	44.
Oprør vdi Religionen ned dempis aff Kon. Gæste	135.
Opløb aff Bønderne i Aarhus Eeen oc Skander- borg	233.
Utte Stiffen afferdigis met it antall Ekibe oc Sclæ	89.
Indtager Scluisborg oc Aarhus	90.
Fangis	99.
Druger rinder	107.
Benaadis paa Liffuit	107.
Tiener Kong Friderich sin Liffs tid	108.
Uthensker oc Randers lider Ildbrand	196.

P

Pauli Eliæ Carmelitæ Skriffuelse	225.
Papistiske Religion aldelis affskaffit	229.
Herr Peder Skram oc Wilckensteds afflegge deris Erinde	327.

R

Raadit i Euerlige renouerie	63.
Raadslag om Kong Christens sag	336.
Raimundus Cardinalis	9.
Randers Kirckir vor Jue oc Sanct Laurentis pde- leggis	188.
Deris Rente til leggis den HelligAands Closter.	Ibid.
Reichs dage holden til Spir	173.
Riber By forskaanis met Aarslig Told oc besue- rung	188.

T

Robbers

Register.

Robbert Foggis Skib aff Skotland Arresteris	119.
Romere Sæpcker kallid fordum Curtisans spæcker	193.
Roskilde Byes første part affbrendt	70.
Roskilde Stiftt en aff de beste Stifter i Riget	174.

S

Saugmøller først bygde i Norge	196.
Serrisløff Marck affhendis til Kjøbenhavnn	118.
Skaberstøe opbrend	43.
Skat samvædt i Skaane	163.
Skiermyke imellom Pehlinge Dam oc Byen	40.
Skonninger suerge oc Hylde Hertug Friderich	42.
Antager mere Guld	44.
Slaar Skandker for Wallmøe	44.
Slag for Lund imellom Kong Friderichs Guld oc	
Otte Stiffen	97.
Slag for Brunck toffte Lund	98.
Slag vdi Dytmerstien	7.
Slesuig fordum it serdelis Læn	4.
Kongens Børn der met forleentis	Ibid.
Smalkaldiske Forbunt	196.
Conaster Hertug Hansis Hoffmester	264.
Sorte Brødre Kloster i Vedle Vdeleggis	251.
Sorte Brødre Kloster i Aarhus pdeleggis	188.
D. Stagespr forskriftuis i Riget fra Colne	198.
Stor Koff Tienste paa liggis	116.
Strand bevilgts Hertug Friderich	5.
Herr Sturis Practiceriug	8.
Svenske foriagis aff Norge	8.
Indtager Wigen	62.
Deris Fanger giffuis løff	79.
Deris	

Register.

Deris Beretning om Gulland	102.
Fangis i Norge	146.
Epffren Norby giør Wendisse stor skade	68.
Beliggis aff de Suenste	71.
Epger hielp oc Raad haff Hertug Friderich	Ibid.
Underfkaar sig met merckelig ting haff	
Kong Christen	89.
Indtager Skaane	90.
Lader Hylde Landet Kong Christen til beste	91.
Befæster Landskrone	98.
Skipper Gulland oc fanger Søluisborg	100.
Begynnder sin gammel Baane	105.
Lader Wygge 3. Jacter til Snapperi	124.
Anholdis oc forsendis til Muscow	125.
Erledigis aff sin Fængslell	125.
Fanger Aarlig Pension aff Keyser Carl	125.
Bliffuer Stue til Bononien	Ibid.
Hans Graff Skriff	126.
Epffren Brun fangis aff Kong Giese	125.
Epffren Sander Kong Christens oc Skipper Elmends meefølger	296.

E

M. Torben Bilde vduellis til Ercke Bisp i Lund	365.
Eritow settis de Lybste til Underpant	9.
Eruid Blfand oc Herr Axel Brade afferdigis til	
Kong Giese om Wigen	178.
Erygla Wenders Affguds Billede borttagis aff R.	
Christen i Brandenburg	46.
Herr Thure Jenssens Bress til Herr Peder Lycke	338.
Hans Bress til Prior Eskild	242.
Ecc ij	Engel

Regifter.

Toge Brade oc Søffren Truidssøn bliffuer Slagne	43.
Herr Toge Krabbe bliffuer Marjt	75.
Wiger ind i Wallnige	90.
Eydiffe Companij i Kjøbenhaffn affstallis	133.

B

Wendisse Steder legger sig i at forlige Kong Frides rich oc Gustaff Erickssøn	75.
Wiborg den Første By her i Riget som bleff først Predickt vdi	157.
Wigen kommer igen til Norge	280.
Sidste handel om Wigen	244.
Willekensfede oc Peder Skram offerdigis til R. M.	291.
Deris bestilling haff hans Taade	292. 293.
Vincentius Grønlands WicDisp	189.
Wilsbyes Priuilegier stadfestis	361.
Wiborg Slot Eygd aff Kong Erich aff Po- mern	71.
Der Fru Closter i Narhuuss serandris	251.
Der Frue Kuche i Kjøbenhaffn tilkud is	252.
Omne fer de Catholiske	Ibid.
Omne Landsting søgic aff Undersaatterne i Sprst. domme Elesuig	4.

FINIS.

